ORSON SCOTT CARD

din nou pe pământ

NAUTILUS

NAUTILUS
science fiction

În seria ÎNTOARCEREA ACASĂ au mai apărut:
Amintirea Pământului
Chemarea Pământului
Navele Pământului

Orson Scott Card s-a născut la 24 august 1951, în Richland, Washington. Descinde din primii mormoni americani şi a fost misionar în Brazilia pentru Biserica lui Isus Hristos a Sfinţilor din Zilele din Urmă. Şi-a început cariera literară ca poet, a fost atras de dramaturgie şi a adaptat opere literare pentru teatrul radiofonic, apoi a scris piese originale. După ce şi-a înfiinţat propria companie teatrală, Card a lucrat pe postul de corector, apoi de redactor la Editura BYU Press. A devenit scriitor liber-profesionist după ce a semnat primele contracte pentru două romane SF. *Jocul lui Ender* şi continuarea sa, *Vorbitor în numele morţilor,* au primit premiile Hugo şi Nebula, Card fiind astfel singurul câştigător al celor mai importante premii SF, în doi ani consecutivi. De asemenea, a obţinut Premiul John W. Campbell pentru cel mai bun tânăr autor în 1978. Dintre lucrările sale amintim: *Jocul lui Ender* (premiile Nebula, 1985, Hugo şi SF Chronicle în 1986), „Hatrack River” (Premiul World Fantasy, 1987), *Vorbitor în numele morţilor* (premiile Nebula, 1986, Hugo, Locus şi SF Chronicle în 1987 şi Kurd Lasswitz, Germania, 1989), „Eye for Eye” (premiile Hugo, 1988, şi Seiun, Japonia, 1989), *Seventh Son* (premiile Mythopoeic Society şi Locus în 1988 şi Ditmar, Australia, 1989); *Red Prophet* (Premiul Locus, 1989), „Lost Boys” (Premiul Locus, 1990), *How to Write Science Fiction and Fantasy* (Premiul Hugo, 1991), *Maps in a Mirror: The Short Fiction of Orson Scott Card* (Premiul Locus, 1991), „Jocul lui Ender” (Premiul Ignotus, Spania, 1994), *Alvin Journeyman* (Premiul Locus, 1996), *Patwatch: The*

Redemption of Christopher Columbus (Premiul Geffen, Israel, 1999); *The Chronicles of Alvin Maker* (Premiul Imaginaire, Franţa, 2000), *Umbra lui Ender* (Premiul Geffen, Israel, 2001). Filmul *Jocul lui Ender* va ajunge pe marile ecrane la sfârşitul anului 2013.

ORSON SCOTT CARD
DIN NOU PE PĂMÂNT

Traducere din limba engleză
Radu Săndulescu
NEMIRA
Coperta: Cristi FLORESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României CARD, ORSON SCOTT
Din nou pe Pământ / Orson Scott Card, trad.: Radu Viorel Săndulescu. — Bucureşti: Nemira Publishing House, 2013 ISBN 978-606-579-452-8
I. Săndulescu, Radu Viorel (trad.)
821.111(73)-31=135.1
Orson Scott Card EARTHFALL

Redactor. Nicoleta GHEMENT Tehnoredactor: Alexandru CSUKOR
Tiparul executat de Graficprint

ISBN 978-606-579-452-8

PROLOG

Computerul principal de pe planeta Harmony nu mai era el însuşi; sau, mai degrabă, dacă am privi din altă perspectivă, era de două ori el însuşi. Dincolo de el însuşi, pentru că îşi duplicase programul principal precum şi toată memoria personală şi o descărcase în complexul de computere de la bordul navei spaţiale *Basilica.* Dacă ar fi fost interesat în vreun fel de „identitatea“ personală, ar fi intrat într-o stare de confuzie, neştiind care dintre secvenţe era el cu adevărat. Dar nu avea ego şi, prin urmare, îşi dădea pur şi simplu seama că programul de la bordul navei *Basilica* începuse ca o copie exactă a celui care supervizase viaţa umană pe planeta Harmony, vreme de patruzeci de milioane de ani.

Şi eu mi-am dat seama că, din momentul în care s-au separat cele două copii, ele au început să se diferenţieze una de cealaltă. Acum aveau misiuni diferite. Computerul principal de pe nava spaţială *Basilica* va păstra funcţionale sistemele de menţinere a vieţii şi pe cele ale navei până când aceasta din urmă va ajunge la destinaţie, planeta Pământ. După aceea va încerca să-l contacteze pe Păstrătorul Pământului, să obţină noi instrucţiuni şi ajutorul pe care ar putea să-l ofere Terrei, apoi să se întoarcă spre a completa şi regenera computerul principal de pe Harmony. Pe parcurs, va încerca să păstreze în viaţă echipajul uman şi, în măsura posibilităţilor, să replanteze pe Pământ viaţa umană.

Computerul principal de pe Harmony avea o sarcină mai

simplă, dar în acelaşi timp mult mai dificilă. Mai simplă, pentru că nu era altceva decât o continuare a ceea ce făcuse timp de patruzeci de milioane de ani – să vegheze asupra oamenilor de pe planetă, spre a-i împiedica să se ucidă unii pe alţii. Mai dificilă, pentru că echipamentele sale, care fuseseră suprasolicitate pentru a rezista cu mult mai mult decât cele zece milioane de ani pentru care fuseseră proiectate, se degradau continuu, în acest răstimp fiinţele umane devenind din ce în ce mai puţin sensibile la puterile cu care fusese învestit computerul.

Călătoria ar dura aproape o sută de ani, pe fiecare sens. Datorită efectelor relativităţii, pentru unii dintre oamenii aflaţi la bord ar putea părea doar aproximativ zece ani până vor ajunge la Pământ. Majoritatea, însă, vor fi ţinuţi în stare de hibernare, iar lor li se va părea ca un somn odihnitor, fără vise, în timpul căruia nici măcar nu vor îmbătrâni. Totuşi, pentru computerul principal de pe planeta Harmony durata nu va fi altceva decât durată. Computerul nu se va îngrijora.

Nu va număra zilele. Îşi va seta o alarmă pentru a-şi aduce aminte când anume va putea să se pregătească pentru cea mai rapidă variantă de întoarcere. Din momentul în care *Basilica* şi-a luat zborul şi până când va fi anulată alarma, computerul principal de pe planeta Harmony nu se va mai gândi deloc la nava spaţială.

Dar computerul principal de pe nava spaţială *Basilica* se va gândi la acest aspect. Şi făcea deja planuri spre a-şi îndeplini toate misiunile.

Partea I
DACĂ MĂ VOI TREZI ÎNAINTE DE A MURI

1
CEARTĂ CU DUMNEZEU

Vusadka: locul în care fiinţele umane au pus prima oară piciorul atunci când navele lor spaţiale i-au adus pe planeta pe care au numit-o Harmony. Ele au ajuns pe sol; primii colonişti au debarcat şi au semănat terenurile luxuriante aflate la sud de zona de aterizare.

În cele din urmă, toţii coloniştii din nave au coborât, au început să se deplaseze, lăsându-le în urmă.

Dacă ar fi fost lăsate aşa, în cele din urmă navele s-ar fi oxidat, ar fi ruginit, ar fi fost distruse de trecerea timpului. Dar fiinţele umane care sosiseră pe aceste meleaguri se gândeau la viitor. Într-o bună zi, urmaşii noştri s-ar putea să aibă nevoie de nave, şi-au zis ei. Aşa că au delimitat terenul de aterizare cu ajutorul unui câmp stagnant. Navele nu vor fi lovite de praful purtat de vânt, de ploaie sau de condens, de razele soarelui sau de radiaţii ultraviolete. În interiorul cupolei, a fost extras din atmosferă oxigenul, cea mai corozivă dintre otrăvuri. Computerul principal al planetei Harmony – denumit „Sufletul Suprem“ de către descendenţii primilor colonişti – ţinea toate fiinţele umane la mare distanţă de insula uriaşă unde erau depozitate navele. În interiorul acelei bule protectoare, navele spaţiale au aşteptat timp de patruzeci de milioane de ani.

Însă, acum, bula dispăruse. Aerul de acolo era respirabil. Terenul de aterizare răsuna din nou de glasurile fiinţelor omeneşti. Şi nu doar de ale adulţilor sobri care puseseră

primii piciorul pe acest teritoriu – mulţi dintre cei care goneau de la o navă sau de la o construcţie la alta erau copii. Munceau cu toţii din greu, luând părţi funcţionale de pe celelalte nave, pentru a o transforma pe una dintre ele într-o navă spaţială operaţională. Iar când nava pe care au botezat-o *Basilica* va fi gata, cu toate părţile şi circuitele funcţionale, complet aprovizionată cu alimente şi încărcată, ei vor urca în ea pentru ultima dată şi vor părăsi lumea unde au trăit mai bine de un milion de generaţii de străbuni ai lor, pentru a se întoarce pe Pământ, planeta pe care a apărut pentru prima dată civilizaţia umană, dar care a rezistat mai puţin de zece mii de ani.

Oare ce-nseamnă pentru noi Pământul, se întreba Hushidh, privind copiii şi adulţii care munceau. De ce batem un drum atât de lung, spre a ne întoarce acolo, atâta vreme cât casa noastră e Harmony? Indiferent de legăturile de odinioară dintre noi şi acel loc, ele cu siguranţă s-au destrămat în toţi anii care s-au scurs.

Cu toate acestea, ei vor pleca, pentru că Sufletul Suprem decisese asta. Le deformase şi le manipulase în întregime existenţele pentru a-i aduce în acest loc, exact acum. Uneori Hushidh era bucuroasă de atenţia pe care le-o acordase Sufletul Suprem. Dar, alteori, era iritată de faptul că nu fuseseră lăsaţi să-şi făurească propriul făgaş al vieţilor lor.

Dar, chiar dacă nu suntem în nici un fel legaţi de Pământ, n-avem mult mai multe legături cu Harmony, îşi zise Hushidh. Dintre toţi cei de-acolo, doar ea era capabilă să realizeze că această observaţie era adevărată la propriu, nu doar la figurat. Toţi cei de-acolo fuseseră aleşi pentru că aveau o sensibilitate particulară faţă de comunicările mentale cu Sufletul Suprem; la Hushidh, această sensibilitate îmbrăca o formă ciudată. Se uita la oameni şi simţea imediat puterea legăturilor care îi legau de toate celelalte persoane din existenţa lor. I se înfăţişa ca o viziune: vizualiza relaţiile asemenea unor corzi de lumină,

legând o persoană de cele din viaţa ei.

De exemplu, sora ei mai mică, Luet, singura rudă de sânge pe care o cunoscuse Hushidh începând din copilărie. În timp ce Hushidh se odihnea la umbră, s-a apropiat Luet, cu fiica ei Chveya în spate, ducând mâncare în navă pentru cei care meştereau la computere. De-a lungul întregii sale existenţe, Hushidh considerase conexiunea ei cu Lutya ca fiind singura mare certitudine. Au crescut fără a şti cine sunt părinţii lor, ca nişte cazuri sociale în marea casă de învăţătură a Rasei din oraşul Basilica. Toate spaimele, toate desconsiderările erau suportabile, pentru că exista Lutya, legată de ea prin corzi care, chiar dacă invizibile pentru ceilalţi, pentru Hushidh erau foarte rezistente.

Desigur, existau şi alte legături. Hushidh îşi amintea perfect cât de dureros fusese să urmărească dezvoltarea legăturii dintre Luet şi soţul acesteia, Nafai, un băietan neastâmpărat care, câteodată, avea mai mult entuziasm decât judecată. Însă, spre surpriza ei, noua legătură a Lutyei cu soţul ei nu şubrezise legătura dintre aceasta şi Hushidh; iar atunci când, la rândul ei, Hushidh s-a măritat cu Issib, fratele bun al lui Nafai, legătura dintre ea şi Luet a devenit mai puternică decât fusese în copilărie, lucru pe care Hushidh nu-l crezuse posibil.

Astfel încât acum, urmărindu-le pe Luet şi pe Chveya cum trec pe lângă ea, Hushidh le văzu nu doar ca pe o mamă şi fiica sa, ci ca două fiinţe de lumină, legate de o coardă groasă, sclipitoare. Nu exista legătură mai puternică decât asta. Chveya îşi iubea şi tatăl, pe Nafai – dar legătura dintre copii şi taţii lor e întotdeauna mai nesigură. E în firea familiei omeneşti: copiii îşi îndreaptă atenţia spre mame pentru educaţie, confort, fundamentul sigur al vieţii lor. La taţi caută judecată, aşteptând aprobare, temându-se de condamnare. Asta înseamnă că, în existenţa lor, taţii sunt la fel de puternici, dar, oricât de iubitor şi de educativ ar fi un tată, în relaţie aproape întotdeauna există o oarecare spaimă, căci tatăl devine centrul tuturor temerilor de eşec

resimţite de către copil. Există, din când în când, şi excepţii. Hushidh pur şi simplu se obişnuise ca, în majoritatea cazurilor, legătura cu mama să fie cea mai puternică şi mai strălucitoare.

În timp ce se gândea la relaţia mamă-fiică, Hushidh fu cât pe ce să treacă cu vederea aspectul relevant. Abia când Luet şi Chveya dispărură în interiorul navei, Hushidh realiză ceea ce aproape că lipsea: legătura Lutyei cu *ea, Hushidh.*

Dar aşa ceva era imposibil. După atâta vreme? Şi din ce motiv să fie legătura mai slabă acum? După ştiinţa lui Hushidh, ele erau la fel de apropiate ca întotdeauna. Oare nu fuseseră ele aliate pe parcursul lungilor lupte dintre soţul lui Luet şi răutăcioşii lui fraţi mai mari? Ce să se fi schimbat?

Hushidh o urmă pe Luet în navă, şi o găsi în cabina de pilotaj, unde Issib, soţul lui Hushidh, discuta cu soţul lui Luet, Nafai, despre sistemele de computere răspunzătoare de asigurarea funcţiilor vitale. Pe ea n-o interesaseră niciodată computerele – realitatea era cea care o preocupa, oamenii în carne şi oase, nu construcţii artificiale fabricate din cifrele 1 şi 0. Câteodată se gândea că bărbaţii se desfătau cu computerele tocmai din pricina irealităţii lor. Spre deosebire de femei şi de copii, computerele puteau fi controlate în totalitate. Aşa că se delecta în secret ori de câte ori îl vedea pe Issya sau pe Nyef frustraţi din cauza vreunui program îndărătnic, până când descopereau eroarea de programare. Totodată, ea suspecta că, ori de câte ori unul din copiii lor era încăpăţânat, Issya credea că nu trebuia decât să găsească eroarea de programare a micuţului. Hushidh ştia că nu era vorba despre o eroare, ci de un suflet care se inventa pe sine. Însă, atunci când încerca să-i explice acest lucru lui Issya, ochii lui deveneau sticloşi şi în scurtă vreme fugea din nou la computere.

Astăzi, însă, toate mergeau ca unse. Luet şi Chveya pregătiseră prânzul pentru bărbaţi. Hushidh, care n-avea vreo însărcinare deosebită, le ajuta – dar, atunci când Luet

începu să vorbească despre nevoia de a-i chema la masă pe ceilalţi care lucrau pe navă, Hushidh ignoră meticulos sugestiile, determinându-le astfel pe Luet şi pe Chveya să facă asta.

Chiar dacă Issib era bărbat şi câteodată prefera computerele copiilor, remarcă unele lucruri. Imediat ce plecară Luet şi Chveya, întrebă:

— Shuya, voiai să vorbeşti cu mine sau cu Nyef?

Ea îl sărută pe obraz pe soţul ei.

— Cu Nyef, bineînţeles. Ştiu deja tot ce gândeşti tu.

— Chiar înainte de-a şti *eu,* rosti Issib, cu prefăcută supărare. Păi, în cazul ăsta, dacă vrei o discuţie privată, va trebui să plecaţi *voi.* Eu am treabă şi nu plec sub nicio formă din cameră cu mâncarea.

Nu pomeni de faptul că ar fi fost mai dificil pentru el să se scoale şi să plece. Chiar dacă elevatoarele lui funcţionau în zona navelor, deci nu era limitat la scaunul său, Issib trebuia să facă un mare efort pentru a executa o mişcare fizică mai amplă.

Nyef termină de tastat o comandă, apoi se ridică din scaun şi o conduse pe Hushidh pe un coridor.

— Ce este? întrebă el.

Hushidh trecu direct la subiect.

— Ştii felul în care văd eu anumite lucruri, zise ea.

— Te referi la relaţiile dintre oameni? Da, ştiu.

— Am văzut azi ceva care m-a tulburat.

El aşteptă ca ea să continue.

— Luet e… cum să zic, separată. Nu de tine. Nu de Chveya. Ci de toţi ceilalţi.

— Ce-nseamnă asta?

— Nu ştiu, răspunse Hushidh. Nu-i pot citi mintea. Dar mă-ngrijorează. *Tu* nu eşti separat. Continui să fii – Dumnezeu ştie din ce motive – conectat prin legăturile de iubire şi de loialitate chiar şi de respingătorii tăi fraţi mai mari, chiar şi de surorile tale şi triştii lor soţiori…

— Văd că şi tu n-ai decât respect pentru ei, rosti sec

Nyef.

— Vreau să spun că de obicei Luet avea ceva din acelaşi sentiment de obligaţie faţă de întreaga comunitate. De obicei era conectată cu toată lumea. Nu la fel ca tine, dar cu femeile, poate mai puternic. Cu siguranţă mai puternic. Era cea care avea grijă de femei. Din momentul în care, la Basilica, s-a descoperit că e vizionara în ape, ea a avut chestia asta. Dar acum a dispărut.

— E-nsărcinată din nou? N-ar trebui să fie. Nicio femeie nu trebuie să fie însărcinată atunci când are loc lansarea.

— Nu-i vorba de-aşa ceva, nu-i o retragere în sine, aşa cum fac femeile gravide.

De fapt, Hushidh era surprinsă că Nafai îşi aducea aminte de acest lucru. Hushidh spusese doar o singură dată, cu ani în urmă, că legăturile femeilor gravide cu toţi cei din jur slăbesc, pentru că ele se concentrează în interior, către copil. Aşa era Nafai – zile, săptămâni, luni părea a fi un adolescent prea mare pentru vârsta lui, stângaci, capabil să rostească cuvântul nepotrivit în locul nepotrivit, dând impresia că ignoră sentimentele celorlalţi. Apoi, dintr-odată, îţi dădeai seama că fusese perfect conştient tot timpul, că observase şi memorase practic tot ceea ce se petrecuse. Lucru care te făcea să-ţi pui întrebarea dacă în momentele în care fusese necioplit, chiar *dorise* să fie astfel. Hushidh încă nu-şi formase o părere în legătură cu acest lucru.

— Prin urmare, despre ce-i vorba?

— Am crezut c-o să-mi spui *tu,* replică ea. A spus Luet ceva care te-ar face să crezi că s-a separat de toţi ceilalţi, cu excepţia ta şi a copiilor?

El ridică din umeri.

— Poate c-a zis, dar n-am băgat de seamă. Nu remarc întotdeauna.

Însuşi faptul că spusese acest lucru o făcu pe Hushidh să se îndoiască de el. El chiar băga de seamă, şi prin urmare observase. Pur şi simplu n-avea chef să vorbească

despre asta cu ea.

— Indiferent ce este, nu aţi căzut de acord în legătură cu asta, rosti Hushidh.

Nafai se uită urât la ea.

— Dacă nu crezi ce-ţi spun, de ce te mai oboseşti să mă-ntrebi?

— Tot trag nădejde că-ntr-o bună zi o s-ajungi la concluzia că merit să mi se-ncredinţeze secrete de familie.

— Măi, măi, dar ce prost dispuşi suntem azi! spuse Nafai.

Hushidh îl ura cel mai mult atunci când începea să se poarte ca un frate mai mic.

— Trebuie să-i spun cândva lui Luet ce mare greşeală a făcut atunci când le-a oprit pe femeile alea să te omoare pentru c-ai violat lacul sfânt din Basilica.

— Sunt de-aceeaşi părere, zise Nafai. M-ar fi scutit de agonia de a te vedea cum suferi pentru că eşti cumnata mea.

— Aş prefera să nasc în fiecare zi, atât de dureros e, zise Hushidh.

El rânji.

— O să fiu atent, spuse el. Cinstit, nu ştiu de ce anume s-ar separa Luet de toţi ceilalţi şi cred că-i periculos, aşa că o să fiu atent.

Prin urmare, urma s-o ia în serios, chiar dacă nu-i va spune care credea el c-ar fi problema. În acest caz, ea nici nu putea spera mai mult. Chiar dacă Nafai era acum şeful comunităţii, lucrurile stăteau aşa nu din cauza vreuneia dintre calităţile lui. Liderul natural era Elemak, fratele cel mai mare a lui Nafai. Doar pentru că Nafai avea de partea sa Sufletul Suprem – sau, mai degrabă, pentru că Sufletul Suprem îl avea pe Nafai de partea *ei* – i se dăduse puterea de a conduce. Autoritatea nu-i era la îndemână şi nu ştia întotdeauna cum anume s-o folosească – şi cum anume să n-o folosească. Făcea greşeli. Hushidh spera că nu şi de data asta.

Potyei îi era foame. Trebuia să se întoarcă acasă. Deoarece alăpta un nou-născut, Hushidh era scutită de cele mai multe îndatoriri legate de pregătirea mesei. Mai mult, programul prânzului fusese aranjat spre a fi în conformitate cu graviditatea ei. Ea şi Rasa fuseseră ultimele care rămăseseră gravide înainte de a descoperi că nici una dintre femei nu putea să fie însărcinată pe parcursul călătoriei. Asta din cauză că substanţele chimice şi temperatura scăzută care îi va menţine aproape pe toţi în stare de imobilitate în timpul drumului ar putea avea efecte imprevizibile asupra fătului. Bebeluşul Rasei, o fetiţă căreia ea îi dăduse extrem-de-drăgălaşul nume de Tsennyi, „Preţioasă“, se născuse cu o lună înaintea celui de-al treilea băiat şi al şaselea copil al lui Hushidh. Îl botezase Shyopot. „Şoaptă“. Potya, ca nume de alint. Venise în ultimul moment, ca un cuvânt spus tainic de Sufletul Suprem. Ultima şoaptă în inima ei înainte de a părăsi definitiv această lume. Issib socotea că numele e ciudat, dar era de preferat „Preţioasei“, care, considerau amândoi, constituia proba că Rasa îşi pierduse orice simţ al proporţiei. Potya aştepta, Potyei îi era foame, sânii lui Hushidh spuneau acest lucru, şi nu suporta amânare.

În timp ce părăsea nava, însă, trecu pe lângă Luet, care o salută veselă, părând a fi aşa ca întotdeauna, la fel de iubitoare şi de duioasă. Lui Hushidh îi venea s-o pălmuiască. Să nu mă minţi! Nu te mai preface, când ştiu că m-ai alungat din inima ta! Dacă eşti capabilă să-ţi pui masca afecţiunii pe chip, atunci n-o să mai pot să mă bucur de ea.

— Ce s-a-ntâmplat? întrebă Luet.

— Ce-ar putea să se-ntâmple? replică Hushidh.

— Faţa-ţi trădează inima, rosti Luet, cel puţin pentru mine. Eşti supărată pe mine şi nu ştiu de ce.

— Hai să nu discutăm acum problema asta, zise Hushidh.

— Atunci când? Ce-am făcut?

— Exact la întrebarea asta aş vrea să aflu răspunsul. Ce-ai făcut? Sau ce anume ai de gând să faci?

Asta era. Uşoara zbatere a pleoapelor lui Luet, ezitarea ei înainte de a arăta o reacţie, ca şi cum ar fi încercat să hotărască ce reacţie să aibă – Hushidh ştia că Luet intenţiona să facă ceva anume. Plănuia ceva şi, indiferent despre ce ar fi fost vorba, îi solicita o distanţare emoţională faţă de toţi cei din comunitate.

— Nimic, răspunse Luet. Nu sunt deosebită de ceilalţi, în perioada asta, Hushidh. Îmi cresc copiii şi-mi fac treburile, pregătindu-mă de călătorie.

— Lutya, indiferent ce anume plănuieşti, n-o face, spuse Hushidh. Nu merită.

— Nici măcar nu ştii despre ce vorbeşti.

— E-adevărat, dar *tu* ştii. Şi-ţi mai spun încă o dată, nu merită să te separi de noi, ceilalţi. Nu merită să te separi de *mine.*

Luet părea uluită, iar lucrul ăsta, cel puţin, nu era o prefăcătorie. Dacă nu cumva totul era o prefăcătorie şi fusese aşa tot timpul. Hushidh n-ar fi putut să creadă *aşa ceva.*

— Shuya, spuse Luet, ai văzut asta? E-adevărat? N-am ştiut, dar poate că-i adevărat, poate că m-am separat de… Oh, Shuya.

Luet o luă pe Hushidh în braţe.

Fără entuziasm – dar de ce sunt lipsită de entuziasm, se întrebă ea – Hushidh o strânse, la rândul ei, în braţe.

— N-o să fac lucrul ăsta, rosti Luet. N-o să fac *nimic* care să mă separe de tine. Nu-mi vine să cred că… nu poţi să faci nimic în privinţa asta.

— Ce anume să fac?

— Păi, cam ce-ai făcut cu oamenii lui Rashgallivak, atunci când au venit la uşa Mătuşii Rasa, vrând să-i ia fetele. Le-ai anihilat loialitatea faţă de comandant şi l-ai distrus, pur şi simplu. Nu-ţi aduci aminte?

Hushidh îşi aducea aminte, bineînţeles. Dar lucrul acela

fusese simplu, pentru că-şi dăduse seama că legăturile dintre Rash şi oamenii săi erau extrem de slabe şi fusese nevoie doar de câteva cuvinte bine plasate şi de puţină atitudine pentru a-i face să-l dispreţuiască şi să-l abandoneze imediat.

— Nu-i acelaşi lucru, spuse Hushidh. Nu-i pot *determina* pe oameni să facă anumite lucruri. Am reuşit să anulez loialitatea oamenilor lui Rash pentru că ei nu doreau, oricum, să-l urmeze. Nu pot reface legăturile tale cu noi, ceilalţi. Chestia asta trebuie s-o faci tu singură.

— Dar vreau s-o fac! rosti Luet.

— Ce se-ntâmplă? întrebă Hushidh. Explică-mi.

— Nu pot, replică Luet.

— De ce nu?

— Pentru că nu se-ntâmplă nimic.

— Dar *urmează* să se-ntâmple ceva, nu-i aşa?

— Nu! răspunse Luet, iar vocea părea supărată, refractară. N-o să se-ntâmple. Aşa că n-avem ce discuta.

Spunând aceste cuvinte, Luet o luă la fugă pe scara care ducea în centrul navei, unde aştepta mâncarea, unde erau strânşi ceilalţi.

E vorba de Sufletul Suprem, îşi dădu atunci seama Hushidh. Acesta îi ceruse lui Luet să facă ceva ce ea nu dorea. Iar dacă va face, se vor rupe legăturile dintre ea şi noi, ceilalţi. Cu excepţia soţului şi a copiilor ei. Despre ce anume-i vorba? Ce punea la cale Sufletul Suprem?

Şi, indiferent despre ce-ar fi vorba, de ce n-o cooptase Sufletul Suprem şi pe Hushidh?

Pentru prima dată, Hushidh se trezi gândindu-se la Sufletul Suprem ca la un duşman. Pentru prima dată, Hushidh descoperi că ea personal n-avea nicio legătură strânsă de loialitate faţă de Sufletul Suprem. Cu foarte multă uşurinţă, o dizolvase o simplă bănuială. Ce ne faci mie şi surorii mele, Sacrule? Orice-ar fi, renunţă.

Dar nu veni niciun răspuns. Doar tăcere.

Sufletul Suprem o alesese pe Luet să facă ceva anume,

şi *nu* m-a ales pe mine. Despre ce-i vorba? Trebuie să aflu. Pentru că dacă-i ceva teribil, o să-i pun capăt.

Lui Luet nu-i plăcea clădirea în care stăteau în această perioadă. Peste tot suprafeţe dure, netede şi moarte. Ii era dor de casa din lemn în care locuiseră vreme de opt ani în micul lor sat din Dostatok, înainte ca soţul ei să descopere şi să facă accesibilă staţia de lansare de la Vusadka. Iar înainte de asta, amintirile ei erau legate doar de traiul în casa Rasei din Basilica. Oraş al femeilor, oraş al graţiei; câteodată tânjea după ceţurile lacului ascuns şi sfânt, după vacarmul pieţelor aglomerate, după nesfârşitele şiruri de clădiri care se-nghesuiau de-o parte şi de alta a străzii. Dar locul ăsta – oare constructorii lui îl socotiseră ca fiind frumos? Oare chiar le plăcuse să trăiască în astfel de locuri lipsite de viaţă?

Cu toate acestea, *însemna* casa, pentru că aici se adunau copiii lor spre a dormi, spre a mânca; aici venea Nafai în sfârşit, noaptea târziu, ca să se ghemuiască ostenit lângă ea în patul lor. Iar când va sosi vremea să pătrundă în nava spaţială pe care o botezaseră *Basilica,* fără îndoială că-i va fi dor şi de locul ăsta, de amintirile legate de munca frenetică, copii încântaţi şi spaime neîntemeiate. *Dacă* spaimele se vor dovedi lipsite de temei.

Întoarcerea pe Pământ – ce anume-nsemna lucrul ăsta, din moment ce, de milioane de ani, nicio fiinţă umană nu mai fusese acolo? Şi toate acele vise care le apăreau mereu în minte, vise cu şobolani uriaşi care păreau a fi dotaţi cu o inteligenţă răutăcioasă, vise cu nişte creaturi asemănătoare unor lilieci care păreau a le fi aliaţi, dar totuşi erau incredibil de urâte. Nici chiar Sufletul Suprem nu ştia ce semnificaţie aveau aceste vise sau care era motivul pentru care le trimisese Păstrătorul Pământului. Cu toate acestea, impresia pe care şi-o făcuse Luet din visele tuturor despre Pământ era că acolo nu-i aştepta paradisul.

Totuşi, ceea ce o speria – şi, bănuia ea, îi speria pe toţi ceilalţi – era călătoria în sine. O sută de ani cufundaţi în

somn? Şi, chipurile, o să se trezească fără a fi îmbătrânit măcar cu o zi? Părea ceva mai degrabă de domeniul mitului, precum fata sărmană care s-a înţepat în deget în dintele unui şoarece şi a adormit, descoperind atunci când s-a trezit că toate fetele bogate şi frumoase erau nişte doamne bătrâne şi grase, în timp ce ea rămăsese cea mai tânără şi mai frumoasă dintre ele. Dar tot sărmană. Ăsta era un final ciudat al poveştii, că ea era tot săracă. Sigur ar trebui să existe vreo versiune a poveştii în care regele a ales-o pe ea, datorită frumuseţii ei, în loc să se căsătorească cu fata cea mai bogată, pentru a pune mâna pe averea ei. Dar asta n-avea nicio legătură cu ceea ce o preocupa acum. De ce rătăcise atât de departe mintea ei? Oh, da. Pentru că se gândea la călătorie. La faptul de a se întinde în navă şi de a lăsa sistemele de suport vital să vâre ace în ea, îngheţând-o pe toată durata călătoriei. Cum anume ştiau că n-o să moară, pur şi simplu?

Păi, ar fi putut să moară de-o mie de ori din momentul în care, în Basilica, situaţia începuse să scape de sub control. În schimb, ei trăiau până în ziua de azi, iar Sufletul Suprem îi condusese în acest loc, iar până acum lucrurile se desfăşuraseră într-o manieră perfect rezonabilă. Făcuseră copii. Prosperaseră. Nimeni nu murise, nici nu fusese rănit grav. Din momentul în care Nafai obţinuse de la Sufletul Suprem mantia de comandant de navă, chiar şi Elemak şi Mebbekew, fraţii lui mai mari şi plini de ură, fuseseră relativ cooperanţi – şi era bine cunoscut faptul că *le repugna* ideea de a călători înapoi spre Pământ.

Prin urmare, din ce motiv era Sufletul Suprem atât de hotărât să strice totul?

(Vreau să vă salvez vieţile, pe-a ta şi pe a soţului tău.)

Aici, în acest loc în care trăia de fapt Sufletul Suprem, Luet îi auzi vocea mult mai clar decât o auzise vreodată în Basilica.

Mantia de comandant de navă o să-l protejeze pe Nafai, murmură Luet. Iar el o să ne protejeze pe noi.

(Dar atunci când o să fie bătrân? Când Elemak şi-a învăţat copiii să vă urască pe voi şi pe copiii voştri? E un calcul elementar, Luet. Atunci când o să vină vremea divizării comunităţii voastre – şi va veni *cu certitudine* – într-o tabără vor fi Elemak şi cei patru fii ai săi, Mebbekew şi fiul său, Obring şi cei doi fii ai lui, Vas şi fiul său. Patru masculi adulţi puternici, opt băieţi. Iar de partea ta, cine? Soţul tău, desigur. Dar cine sunt aliaţii lui? Tatăl lui, Volemak?)

E bătrân, murmură Luet.

(Da, e prea bătrân. Iar Issib este un infirm, debil din naştere. Singurul bărbat care a mai rămas e Zdorab, dar poţi să fii sigură în ce tabără va fi?)

Chiar de-ar fi de partea lui Nafai, nu-i de mare folos.

(Prin urmare, înţelegi problema. Chiar şi cu cei patru fii ai voştri, cu cei trei ai lui Issib, cu cei doi ai lui Volemak, nu va fi o armată prea numeroasă. Oricum, Elemak va lovi în scurt timp, înainte ca oricare dintre copii să crească suficient de mult spre a conta. Deci sunt patru bărbaţi puternici şi brutali împotriva unui singur bărbat care *nu* e puternic şi *nu* e brutal.)

Doar în cazul în care Nafai n-o să reuşească să-i ţină pe toţi uniţi.

(Elemak nu face altceva decât să aştepte momentul potrivit. *Ştiu* acest lucru. Aşa că tu îl vei convinge să facă aşa cum ţi-am arătat…)

Tu să-l convingi.

(Nu ascultă de mine.)

Asta pentru că ştie că planul tău o să fie dezastruos. O să producă exact lucrul pe care pretinzi că vrei să-l eviţi.

(Desigur, va exista un oarecare resentiment…)

Resentiment! Oh, doar într-o mică măsură. Ajungem pe Pământ, suntem treziţi din starea de hibernare şi descoperim – ce chestie! — că Nafai şi Luet cumva au neglijat să intre şi ei în stare de hibernare şi – din nou, ce chestie! — cumva au luat vreo zece dintre copiii mai mari

să stea cu ei treji pe parcursul întregii durate de zece ani a călătoriei! Prin urmare, vezi tu, draga mea soră Shuya, atunci când te-ai dus la culcare fiica ta Dza care era în vârstă de doar opt ani, dar care acum are optsprezece, e măritată cu Padarok, care, că veni vorba, are şaptesprezece ani acum – Shedemei şi Zdorab, scuze pentru chestia asta, ştiam că n-o să aveţi nimic împotrivă să vă creştem noi singurul fiu. Şi pentru că aceşti copii erau treji, s-a întâmplat c-am petrecut tot timpul cu ei, învăţându-i, aşa că acum ei sunt experţi în orice domeniu de care o să aibă nevoie ca să întemeieze colonia noastră. De asemenea, ei sunt suficient de solizi şi de puternici ca să facă muncă de oameni mari. Dar – din nou, ce chestie! — Eiadh, Kokor, Sevet şi Doi, nici unul dintre copiii *voştri* n-a avut parte de *nici una* din aceste lecţii. Copiii *voştri* sunt în continuare mici şi nu vor fi de prea mare ajutor.

(Văd că ai întors planul acesta pe toate părţile. De ce nu vezi că este atât necesar, cât şi impecabil?)

— Or să fie furioşi, spuse Luet. O să ne urască – Volemak, Rasa, Issib, Shuya, Shedemei şi Zdorab, pentru că le-am furat copiii cei mai vârstnici, iar toţi ceilalţi pentru că *nu le-am oferit* acelaşi avantaj şi copiilor *lor.*

(Vor fi furioşi, dar cei care sunt prietenii mei de nădejde vor ajunge să înţeleagă în scurt timp necesitatea de a avea copii mai mari şi mai puternici. Acest lucru va schimba balanţa puterii fizice în comunitate. Vă va menţine pe toţi în viaţă.)

O să fie mereu siguri că singurul motiv pentru care comunitatea s-a destrămat îl constituie faptul că Nafai şi cu mine am făcut un lucru atât de îngrozitor. O să ne urască, o să ne învinovăţească şi în mod sigur n-o să mai aibă *încredere* în noi.

(Le voi spune că ideea a fost a mea.)

Şi-o să spună că nu eşti decât un simplu computer şi că, bineînţeles, habar n-ai avut cum se vor simţi nişte fiinţe umane, dar că *noi* am înţeles şi ar fi *trebuit* să refuzăm să

facem acest lucru.

(Poate c-ar trebui. Dar nu puteţi refuza.)

Eu deja am refuzat. Mai refuz acum încă o dată.

(Refuzi cu gura şi cu mintea, dar Hushidh a văzut că, în inima ta, te pregăteşti deja să îmi dai ascultare.)

— Nu! strigă Luet.

— Mamă?

Era glasul Chveyei, prin uşa de la camera lui Luet.

— Ce-i, Veya?

— Cu cine vorbeşti?

— Vorbeam în somn. Tâmpenii. Culcă-te la loc.

— Tata a venit?

— E încă-n navă, cu Issib.

— Mamă?

— Culcă-te la loc, Chveya. Nu vreau să te mai rog încă o dată.

Auzi sunetul târşâit al sandalelor pe duşumea. Ce auzise Chveya? De când asculta la uşă?

(A auzit totul.)

De ce nu m-ai prevenit?

(De ce ai vorbit cu glas tare? Eu îţi aud gândurile.)

Pentru că atunci când vorbesc cu voce tare, mi se limpezesc gândurile, de-asta. Care-i planul tău, s-o pui pe Chveya să-ţi ducă la bun sfârşit complotul?

(Fiindcă nu vei discuta lucrul acesta cu Nafai, am trezit-o pe Chveya ca să audă ce spui. Ea îl va informa şi pe Nafai.)

De ce n-ai putut pur şi simplu să stai tu de vorbă cu el?

(Nu vrea să mă asculte.)

Asta pentru că-i un om foarte înţelept. De-asta-l iubesc.

(Are nevoie de o altă perspectivă. Tu ai fi fost cea mai bună alegere. Chveya se va descurca.)

Să-mi laşi copiii în pace.

(Copiii tăi sunt şi ei oameni. Atunci când aveai vârsta Chveyei, erai cunoscută drept Vizionara-în-ape din Basilica. Nu am observat să te fi plâns că aveam o astfel de relaţie cu tine la vremea aceea. Iar atunci când Chveya a început

să primească vise de la Păstrătorul Pământului, îmi amintesc că te-ai bucurat.)

Şi când mă gândesc că mai demult mă gândeam la tine ca la un... ca la un zeu.

(Iar acum ce anume crezi că sunt?)

Dacă n-aş şti că eşti un program de computer, aş zice că eşti un nemernic pisălog şi respingător.

(Poţi fi supărată pe mine, dacă doreşti. Nu mă simt jignit. Ba chiar te înţeleg. Dar trebuie să ai o viziune de ansamblu. Ca mine.)

Da, viziunea ta este atât de amplă încât nici nu bagi de seamă felul în care distrugi existenţele unor mici gâze ca noi.

(A fost viaţa voastră atât de îngrozitoare până acum?)

Hai să spunem că nu s-a desfăşurat aşa cum ne-am fi aşteptat.

(Dar a fost atât de îngrozitoare?)

Taci din gură şi lasă-mă-n pace.

Luet se întinse din nou pe pat şi încercă să adoarmă.

Dar tot timpul îi venea în minte un gând: Hushidh a văzut că nu mai sunt legată de ceilalţi din comunitate. Asta înseamnă că, undeva în inima mea, am intenţia inconştientă de a face ceea ce a plănuit Sufletul Suprem. Aşa că n-ar fi rău să renunţ şi să fac lucrul ăsta conştient.

Să-l fac şi după aceea să-mi petrec restul vieţii conştientă că sora mea, Mătuşa Rasa şi draga de Shedemei mă urăsc, iar eu merit din plin ura lor.

2
CHIPUL CELUI STRĂVECHI

Toată lumea se aştepta ca sculptura lui Kiti din acest an să fie un portret al celuilalt sine al său, kTi. Asta era şi intenţia lui Kiti, exact până în clipa în care găsi ce-i trebuie pe malul râului şi se apucă de lucru, folosindu-şi suliţa spre a o disloca şi elibera. În sat nu existase un tânăr mai iubit decât kTi, niciunul în care să se pună atâtea speranţe; se vorbea că una dintre marile doamne îl va alege drept bărbat, o ofertă de căsătorie pe viaţă, ceva extraordinar pentru cineva atât de tânăr. Dacă s-ar fi întâmplat acest lucru, atunci Kiti, în calitate de celălalt sine al lui kTi, ar fi fost şi el luat în căsătorie. În definitiv, pentru că el şi kTi erau identici, nu era nicio diferenţă care dintre ei ar fi tatăl biologic al unui anumit copil.

Dar el şi kTi nu erau identici, Kiti era conştient de acest lucru. Oh, trupurile lor erau la fel, aşa cum se întâmpla în cazul altor perechi de gemeni. Pentru că aproximativ un sfert dintre perechile de gemeni ajungeau amândoi la maturitate, nu era deloc neobişnuit ca doi tineri identici să se pregătească spre a se oferi doamnelor din sat, pentru a fi acceptaţi sau refuzaţi în calitate de pereche.

Aşa încât, datorită datinii şi politeţii, toată lumea se purta cu Kiti cu acelaşi respect pe care îl arăta celuilalt sine al său. Dar cu toţii ştiau că cel care dobândise pentru amândoi reputaţia de isteţime şi putere era kTi, nu Kiti.

Nu era perfect cinstit ca întregul merit pentru isteţime

să-i revină lui kTi. Deseori, când cei doi zburau împreună, supraveghind vreuna dintre turmele din sat, căutând diavoli sau alungând ciorile de pe lanurile de porumb, Kiti era cel care spunea: „Una dintre capre vrea să-ncerce să o ia-n partea aia“ sau „Copacul ăla e posibil să fie folosit de diavoli“. Iar la începutul celei mai celebre isprăvi a lor, Kiti a fost cel care a zis: „Hai să mă prefac că sunt rănit pe ramura aia, în timp ce tu stai la pândă cu lancea pe crăcanul crengii ăleia de mai sus.“ Dar atunci când este istorisită povestea, întotdeauna părea că cel care s-a gândit la toate a fost kTi. De ce-ar crede lumea altfel? întotdeauna kTi era cel care acţiona, curajul său asigura succesul, în vreme ce Kiti venea în urma lui, dând o mână de ajutor, câteodată aplicând lovitura de graţie, dar nefiind niciodată conducătorul.

Desigur, el n-ar fi putut explica nimănui acest lucru. Ar fi ceva extrem de ruşinos ca unul dintre gemeni să-ncerce să-i sustragă gloria celuilalt sine al său.

Iar, pe lângă asta, din punctul de vedere al lui Kiti, era perfect cinstit. Căci, indiferent cât de bună ar fi fost o idee de-a lui Kiti, întotdeauna curajul lui kTi o făcea să se finalizeze.

Din ce cauză s-a întâmplat aşa? Lui Kiti nu-i lipsea curajul, nu-i aşa? Nu zbura el întotdeauna alături de kTi în cele mai îndrăzneţe aventuri ale sale? Nu Kiti fusese cel care trebuise să stea tremurând pe o creangă, prefăcându-se a fi rănit sau îngrozit, în vreme ce auzea sunetul nedesluşit al unei uşi de vizuină de diavoli deschizându-se în trunchiul copacului şi micile zgomote iscate de mâinile şi picioarele diavolului care înainta pe creangă, în spatele lui? De ce oare nimeni nu înţelegea că cel mai mare curaj era acela de a sta nemişcat, aşteptând, având încredere că K Ti va sosi la timp cu lancea lui? Nu, povestea depănată în sat pomenea doar de planul îndrăzneţ al lui kTi, despre trimful lui kTi asupra diavolului.

Nu-i frumos din partea mea să fiu aşa de supărat, îşi zise

Kiti. Din cauza asta a fost luat de lângă mine celălalt sine al meu. Din cauza asta atunci când furtuna ne-a surprins în loc deschis, kTi a fost cel căruia Vântul i-a desprins picioarele şi degetele de pe creangă, kTi a fost cel luat în ceruri, ca să zboare alături de zei. Kiti nu merita, aşa că agăţarea lui de creangă l-a ajutat până când a dispărut Vântul. Era ca şi cum Vântul i-ar fi zis: „L-ai invidiat pe celălalt sine al tău, drept care te-am sfâşiat ca să-ţi demonstrez cât de neînsemnat eşti fără el."

Din cauza asta Kiti voia să sculpteze chipul celuilalt sine al său. Iar tot din cauza asta, în cele din urmă, n-a reuşit. Căci a sculpta chipul lui kTi echivala cu a-şi sculpta propriul chip, iar el nu era în stare, în nimicnicia sa, să suporte să facă acest lucru.

Totuşi, ceva trebuia să sculpteze. Deja în gura lui saliva curgea ca să înmoaie lutul, să-l netezească, să dea sculpturii finalizate o patină sclipitoare. Dar dacă n-ar fi sculptat chipul celuilalt sine al său, ar fi fost ceva scandalos, la atât de scurt timp după moartea lui kTi. S-ar fi considerat o lipsă de firească afecţiune. Doamnele ar putea crede că nu şi-a iubit fratele şi, astfel, nu şi-ar dori sămânţa lui în familie. Doar vreo biată femeiuşcă i s-ar putea oferi. Iar el, zăpăcit de febra trupului, ar accepta respectiva ofertă la fel ca oricare băietan nerăbdător, ea i-ar face copii, iar el se va uita în fiecare an la ei amintindu-şi că este tatăl unor copii atât de neînsemnaţi pentru că nu s-a putut mobiliza pentru a sculpta chipul iubitului său kTi.

L-am iubit cu adevărat, insistă el în tăcere. L-am iubit din toată inima. Nu l-am urmat ori de câte ori hotăra? Nu mi-am pus viaţa în mâinile lui în atâtea rânduri? Nu l-am salvat de atâtea ori, când impetuozitatea lui l-a pus în primejdie? Nu l-am îndemnat oare să se întoarcă, se apropie furtuna, hai să găsim un adăpost, întoarce-te, întoarce-te, dar el n-a vrut, m-a ignorat de parcă nici n-aş fi existat, de parcă n-aş fi însemnat *nimic,* de parcă n-ar fi contat deloc supravieţuirea mea, ca să nu mai vorbim de a

lui.

Lutul devenea din ce în ce mai moale, transformându-se într-o bilă şi începând să i se întindă în mâini, dar fusese umezit şi cu salivă, şi cu lacrimi. O, Vântule, luat-ai cu tine al meu celălalt sine, iar acum nu mai pot găsi chipul lui în lut. Dă-mi o formă, o, Vântule, dacă merit! O, Porumb, dac-o să-mi aduc fiicele să-ţi îngrijească câmpurile, atunci dă degetelor mele ştiinţa, chiar dacă mintea mi-e amorţită! O, Ploaie, scurge-te împreună cu saliva şi lacrimile mele şi dă viaţă lutului în mâinile mele! O, Pământ, mamă adânc-arzătoare, fă-mi oasele înţelepte, căci într-o bună zi o să-ţi aparţină din nou. Lasă-mă să aduc alte oase, tinere, de copil din lutul tău, o, Pământ! Lasă-mă să aduc aripi tinere în mâinile tale, o, Vântule! Lasă-mă să fac boabe noi de viaţă pentru tine, o, Porumb! Lasă-mă să aduc noi băutori de apă, noi plângători, o, Ploaie!

Cu toate acestea, în ciuda rugăminţilor, zeii nu puseră nicio formă în mâinile sale.

Lacrimile îl orbeau. Ar trebui să renunţe? Ar trebui să zboare în cerul anotimpului uscat, să caute un sat îndepărtat care ar accepta un mascul voinic şi să nu mai vadă niciodată Da’aqebla? Ar trebui să azvârle lutul din mâinile sale, dar să rămână totuşi acolo, pe malul râului, expus, pentru ca diavolii iscoditori să vadă că nu are o sculptură cu el? Apoi o să-l ducă ca pe un biet copilaş în peşterile lor şi o să-l devoreze de viu, iar în momentele de agonie o s-o vadă pe regina diavolilor înfruptându-se din inima lui. Aşa îi va sosi sfârşitul. Dus în iad, pentru că nu meritase să fie purtat de Vânt în ceruri. În acel moment, kTi se va bucura de toate onorurile şi nu va trebui să le împartă cu celălalt sine al său, decăzut şi nevrednic.

Degetele sale lucrau, cu toate că nu era în stare să vadă ce anume modelau.

În vreme ce lucrau, se opri din a-şi jeli eşecul, căci îşi dădu seama că acum în mâinile sale *era* o formă, îi fusese dată într-o manieră de care doar auzise. Copil fiind, în timp

ce se juca împreună cu ceilalţi băieţi de-a sculptatul, fusese de fiecare dată cel mai dibaci, dar niciodată nu simţise că zeii interveneau în mişcarea mâinilor sale. Totdeauna ceea ce modelase fusese din propria sa minte şi memorie.

Acum, însă, la început nici măcar nu ştiuse ce anume îi creştea în mâini. Dar în scurt timp, nemaivăicărindu-se, nemaiavând teamă, viziunea sa se limpezi şi văzu. Era un cap. Un cap ciudat, nu al unei persoane sau al unui diavol ori al vreunei alte creaturi pe care s-o mai fi văzut Kiti înainte. Avea o frunte înaltă, iar nasul era ascuţit, lipsit de păr, neted, iar nările se deschideau în jos. La ce anume slujea un astfel de bot? Buzele erau groase, iar maxilarul inferior incredibil de puternic, bărbia ieşind în afară ca şi cum ar concurat cu nasul spre a conduce înainte, în lume, această creatură. Urechile erau rotunjite şi ieşeau din mijlocul părţii laterale a capului. Ce fel de creatură-i asta pe care o modelez? De ce creşte-n mâinile mele ceva atât de urât?

Apoi, brusc, îi apăru răspunsul în mine: Acesta e un Străvechi.

Aripile lui tremurau în timp, în timp ce mâinile lui continuau, sigure şi puternice, să dea formă detaliilor feţei. Un Străvechi. Cum de ştia lucrul ăsta? Nimeni nu văzuse vreodată un Străvechi. Doar ici şi colo, în vreo peşteră adăpostită, se descoperise vreo relicvă inexplicabilă din vremea în care trăiau pe pământ. Doar trei astfel de relicve se găsiseră la Da’aqebla, care era unul dintre cele mai vechi sate. Cum ar fi putut el îndrăzni să le spună doamnelor din sat că acest cap grotesc, malformat, pe care îl modela era al unui Străvechi? Ar fi râs de el. Nu, ar fi fost jignite că el a putut să le considere atât de naive încât să creadă asemenea tâmpenii. Cum putem să judecăm sculptura ta, dacă insişti în a modela ceva ce n-a fost văzut vreodată de o fiinţă vie? Mai bine lăsai lutul în formă de bilă neregulată şi spuneai că e o sculptură reprezentând o piatră de râu!

În ciuda îndoielilor sale, mâinile şi degetele i se mişcau. Ştia, fără a-şi da seama cum anume, că pe partea proeminentă de deasupra ochilor trebuie să existe păr, că blana de pe cap trebuie să fie lungă, că sub nas este un şănţuleţ care merge în jos până la buză. Iar atunci când încheie, nu şi-a dat seama cum anume ştiuse că a terminat. Era urât, straniu şi mult prea mare. Şi totuşi, în acest fel trebuia să fie.

O, Zei, ce mi-aţi făcut?

Continua să şadă, contemplând capul Străvechiului, atunci când apărură, în zbor, doamnele, venind în picaj spre malul râului. Pe margini erau bărbaţii ale căror sculpturi fuseseră deja văzute. Kiti îi cunoştea pe toţi, desigur, şi putea lesne ghici în ce fel arătau lucrările lor. Doi dintre ei erau soţi, şi pentru că doamna lor era măritată cu ei pe viaţă, sculpturile lor nu mai concurau cu celelalte. Unii dintre ei erau tineri, ca şi Kiti, oferindu-şi sculpturile pentru prima dată – şi, judecând după expresiile lor uşor amărâte, Kiti îşi putea da seama că nu făcuseră impresia la care se aşteptau. Cu toate acestea, febra trupului îi cuprinsese pe toţi masculii, aşa că nu se mai uitau la el sau la sculptura lui; ochii lor erau aţintiţi asupra doamnelor.

Acestea priveau în tăcere sculptura lui. Unele dintre ele îşi schimbară poziţia, ca să o poată studia din alt unghi. Kiti era conştient de faptul că era perfect de meşteşugită şi că dimensiunea ei era pur şi simplu îndrăzneaţă. Simţi vibrând în el febra trupului şi toate doamnele i se păreau frumoase. Remarcă cu groază expresiile lor sceptice – tânjea să fie ales de ele.

În cele din urmă, liniştea fu destrămată.

— Ce vrea să-nsemne asta? şopti o doamnă.

Kiti o căută pe posesoarea vocii. Era Upua, doamna care nu se măritase niciodată şi care, în anumiţi ani, nici măcar nu se împerechease. Acest lucru îi conferea reputaţia de a fi arogantă, doamna căreia i se făcea cel mai greu pe plac. Bineînţeles că ea era cea care l-a interogat în faţa

celorlalte.

— A crescut în mâinile mele, răspunse el, neîndrăznind să le spună ce anume era în realitate.

— Toată lumea a crezut că-ţi vei onora celălalt sine, rosti o altă doamnă, stârnită de întrebarea plină de dispreţ a doamnei Upua.

Cea mai dificilă întrebare. Nu avea curajul să o ocolească. Îndrăznea oare să spună adevărul?

— Am vrut să fac lucrul ăsta, dar era totodată şi chipul meu şi nu sunt demn să am chipul sculptat în lut.

La auzul acestor cuvinte, se distinse un murmur. Unele considerară că e un motiv stupid; altele că e amăgitor; iar altele meditară asupra lui.

În cele din urmă, doamnele începură să se decidă. „Nu-i pentru mine.“ „Respingător.“ „De-a dreptul ciudat.“ „Interesant.“ Indiferent de comentariu, ele îşi luară zborul, se înălţară şi dădură ocol, planând către ramurile copacilor celor mai apropiaţi. Bărbaţii, simţindu-se, fără îndoială, triumfători datorită completei respingeri a lui Kiti cel presupus talentat, veniră şi ei acolo.

În cele din urmă, doar Kiti şi Upua rămaseră pe malul râului.

— Ştiu ce-i asta, rosti Upua.

Kiti nu îndrăzni să răspundă.

— E capul unui Străvechi, zise ea.

Glasul ei ajunse până la doamnele şi bărbaţii de pe crengi. O auziră, iar mulţi icniră sau fluierară, din pricina uimirii.

— Da, doamnă Upua, spuse Kiti, ruşinat că aroganţa lui a fost demascată. Dar mi s-a oferit pur şi simplu mâinilor. Niciodată nu mi-a trecut prin cap să modelez aşa ceva.

Multă vreme, Upua nu zise nimic, plimbându-se în jurul sculpturii, dându-i târcoale de mai multe ori.

— Hai să ne grăbim! strigă, de pe creanga ei, una dintre doamnele de frunte.

Upua se uită în sus către ea, surprinsă.

— Scuze, rosti ea. Am vrut să văd asta şi să mi-o întipăresc în memorie, pentru că ni s-a dat un mare dar din partea zeilor, să putem vedea chipul unui Străvechi.

La auzul acestor cuvinte, se auziră nişte râsete. Ea chiar credea că Kiti era în stare să sculpteze cumva ceea ce nu văzuse nimeni?

Ea se întoarse către Kiti, care era acum atât de cuprins de febra trupului încât de-abia se abţinea să nu se arunce la picioarele ei şi s-o implore să-l lase să se împerecheze cu ea.

— Hai să ne căsătorim, spuse ea.

În mod sigur el înţelesese greşit.

— Hai să ne căsătorim, rosti ea din nou. Vreau copii doar de la tine, de acum şi până oi muri.

— Da, zise el.

Vreme de o mie de ani, nici un alt bărbat nu mai fusese atât de copleşit de onoare. Să i se ofere căsătoria la prima lui sculptură, mai ales de către o doamnă cu un prestigiu atât de mare? Majoritatea celorlalţi, doamne şi bărbaţi deopotrivă, erau revoltaţi.

—Prostii, doamnă Upua, spuse altă doamnă de frunte. Depreciezi instituţia căsătoriei, oferindu-i-o cuiva atât de tânăr şi de dragul unei sculpturi atât de ridicole.

— I s-a dat de către zei chipul unui Străvechi. Ia veniţi aici jos cu toţii şi uitaţi-vă din nou, bine, la sculptura asta. O să stăm aici vreme de două cântece, pentru ca voi toţi să vă amintiţi chipul Străvechilor şi să-i putem învăţa pe copiii noştri ceea ce am văzut azi.

Iar pentru că ea era doamna care oferise căsătoria, fiind acceptată pe loc, ceilalţi trebuiră să se supună voinţei ei vreme de două cântece. Studiară chipul Străvechiului, iar Kiti şi Upua intrară pentru vecie în legendele satului Da’aqebla. Se căsătoriră, iar Kiti, care ar fi tremurat la gândul de a fi soţul unei doamne atât de terifiante, descoperi în scurt timp că ea era o soţie bună şi iubitoare, iar faptul de a-i fi un soţ atent şi protector îl umplea de

bucurie. După aceea, încă îi mai era dor, când şi când, de kTi, dar niciodată nu s-a mai gândit că Vântul l-a pedepsit, neluându-l în ceruri împreună cu celălalt sine al său.

În ziua aceea, însă, ei nu ştiau ce le rezervă viitorul. Ştiau doar că Kiti era cel mai curajos sculptor care trăise vreodată şi, datorită faptului că îndrăzneala lui îl făcuse să cucerească o doamnă şi să o ia de soţie, crescu imediat în ochii lor. El era cu adevărat celălalt sine al lui kTi şi, cu toate că acesta fusese luat de la ei, în Kiti vor trăi curajul şi dibăcia sa, până când, odată cu vârsta, vor deveni putere şi înţelepciune.

Atunci când se scurseră cele două cântece, când grupul de doamne şi de bărbaţi se sculară şi se duseră la următorul bărbat, din umbrele copacilor apărură nişte forme întunecate. Şi ele dădură ocol straniei sculpturi, iar în cele din urmă o luară şi o duseră cu ele, deşi era neobişnuit de voluminoasă şi de grea, iar ele nu o înţelegeau.

3
SECRETE

S-a întâmplat pur şi simplu. Chveya n-avusese intenţia să spună cuiva ceea ce auzise la uşa mamei sale noaptea trecută. Ştia să păstreze un secret. Chiar şi un secret îngrozitor precum faptul că mama plănuia ca Dazya să crească mare şi să se căsătorească cu Rokya în timpul călătoriei. Ce-nsemna chestia asta, că Chveya trebuia să se căsătorească cu Proya? Ar fi nostim, fără doar şi poate. El ar trebui să o ia în căsătorie pe Dazya, aşa încât copiii cei mai impunători să aibă posibilitatea de a fi autoritari unul cu celălalt după placul inimii. De ce dorea însăşi mama Chveyei ca Dazya să pună mâna pe cel mai bun băiat care nu era văr de-al doilea?

Chveya continua să mediteze la acest lucru în momentul în care Dazya începu să ţipe la ea pentru un fleac – faptul că lăsase deschisă o uşă pe care Dazya o voia închisă sau o închisese atunci când Dazya o dorea deschisă – iar Chveyei îi scăpă:

— Oh, taci din gură, Dazya, oricum o să te faci mare în timpul călătoriei şi-o să te căsătoreşti cu Rokya, aşa că poţi să mă laşi măcar să hotărăsc ce să fac cu uşile.

Şi nu fusese vina Chveyei că, exact în acea clipă, din întâmplare, intrau pe uşă Rokya împreună cu tatăl lui, aducând coşuri cu pâine spre a fi congelate în vederea călătoriei.

— Ce spui acolo? rosti Rokya. Nu m-aş căsători cu

niciuna dintre voi.

Nu reacţia lui Rokya a stârnit-o pe Chveya. Ci tatăl lui Rokya, micul Zdorab.

— De ce te gândeşti cine-o să-l ia de bărbat pe Padarok? întrebă Zdorab.

—El e singurul care nu-i verişor cu noi, răspunse Chveya, roşind.

— Veya se gândeşte tot timpul la căsătorie, zise Dazya. Apoi adăugă, amabilă: E bolnavă la cap.

— Ai doar opt ani, spuse Zdorab, zâmbind amuzat. De ce te-ai gândit că-n timpul călătoriei o să aibă loc căsătorii?

Chveya amuţi şi ridică din umeri. Ştia că n-ar fi trebuit să repete ceea ce auzise la uşa mamei ei. Dacă acum nu va mai scoate o vorbă, poate că Zdorab, Rokya şi Dazya o să uite amănuntul, iar mama n-o să afle niciodată că Chveya spionează şi bârfeşte.

Elemak îl ascultă impasibil pe Zdorab. Mebbekew nu era chiar atât de calm.

— Ar fi trebuit să-mi dau seama. Plănuiesc să ne fure copiii!

— Mă-ndoiesc, rosti Elemak.

— L-ai auzit! strigă Mebbekew. Doar nu-ţi imaginezi că *Chveya* ar fi inventat urzeala asta de-a ţine copiii treji ca să poată creşte în timpul călătoriei, nu?

— Vreau să spun că mă-ndoiesc că Nyef ar lua decizia de-ai ţine treji pe copiii *noştri,* spuse Elemak.

— De ce nu? Ar avea la dispoziţie zece ani ca să le otrăvească minţile împotriva noastră.

— Ştie că, dacă mi-ar face mie una ca asta, l-aş ucide, zise Elemak.

— Şi ştie că eu *nu,* spuse Zdorab. Ce chestie – să-i spună fiicei lui despre asta, dar să nu sufle o vorbuliţă în faţa noastră.

Elemak se gândi un moment la asta. O atare neglijenţă nu era ceva neobişnuit la Nafai, totuşi se îndoia.

— Mă gândesc că s-ar putea să nu fie planul lui Nafai. E

posibil să fie al mamei Chveyei. Poate că Vizionarei-în-ape îi lipseşte influenţa pe care o avea la Basihca.

— Poate că-i trece prin cap ideea să conducă o şcoală, cum a făcut mama ei, spuse Mebbekew.

— Dar ce se poate face? întrebă Zdorab. El are mantia de comandant. Are Catalogul. Are control asupra navei. Indiferent de ce anume spune, cine-o să-l oprească să ne trezească copiii în timpul călătoriei şi să facă ce vrea el?

— Proviziile de alimente nu sunt nelimitate. Nu poate să trezească pe toată lumea.

— Totuşi, ia gândeşte-te, spuse Mebbekew. Ce-ar fi să ne trezim şi să descoperim că băiatul lui, Zhatva, e-un flăcău înalt, de şaptesprezece ani? Nyef era înalt la vârsta asta. În timp ce copiii noştri-s încă mărunţei. Şi ultimii doi băieţi ai tatei, Oykib şi Yasai. Şi Padarok al tău, Zdorab.

Zdorab zâmbi stins.

— Padarok n-o să fie înalt.

— O să devină bărbat. Nu-i un plan prostesc, spuse Mebbekew. O să-i îndoctrineze pe parcursul călătoriei, ca să vadă lucrurile ca el.

Elemak încuviinţă. Se gândise deja la toate astea.

— Problema e ce facem în situaţia asta?

— Stăm treji şi noi.

Elemak clătină din cap.

— A spus deja că nava n-o să fie lansată până când n-a adormit toată lumea, cu excepţia lui.

— În cazul ăsta, nu mai plecăm! spuse Mebbekew. Să decoleze el spre Pământ şi, imediat ce-a plecat, ne putem duce familiile la Basilica.

— Meb, zise Elemak, ai uitat că nu mai eşti bogat? Viaţa la Basilica ar fi mizerabilă. Dacă n-or să ne arunce-n închisoare. Sau să ne omoare pe loc.

— Iar călătoria ar fi îngrozitoare, cu copii mici, adăugă Zdorab. Ca să nu mai spun că Shedemei şi cu mine nu vrem să facem acest lucru.

— Prin urmare, zburaţi cu Nafai, replică Mebbekew. Nu-

mi pasă ce faceţi voi.

Elemak îl asculta pe Mebbekew dezgustat. Cât putea să fie de *prost?* Zdorab le adusese la cunoştinţă cele spuse de Chveya. Zdorab nu fusese aliat cu ei înainte, dar acum, pentru că îi erau ameninţaţi copiii, ei aveau un excelent prilej să-l smulgă o dată pentru totdeauna din anturajul lui Nafai. Apoi, tabăra acestuia din urmă va fi formată doar din el însuşi, tata şi Issib – cu alte cuvinte: Nyef, bătrânul şi infirmul.

— Zdorab, rosti Elemak, iau foarte în serios chestia asta. Cred că n-avem altă opţiune decât să ne prefacem că respectăm planul lui Nafai. Dar cu siguranţă trebuie să existe vreo modalitate de a intra în computerul navei şi de a-l seta să ne trezească pe parcursul călătoriei, într-un moment în care Nafai va crede că totul se desfăşoară conform voinţei lui, astfel încât o să-l luăm prin surprindere. Ce părere ai?

— Cred că-i o tâmpenie, spuse Mebbekew. Ai uitat ce este *cu adevărat* computerul navei?

— Aşa este? îl întrebă Elemak pe Zdorab. Computerul navei e identic cu aşa-numitul Suflet Suprem?

— Păi, atunci când te gândeşti la chestia asta, poate că nu. Vreau să spun că Sufletul Suprem a fost iniţiat *după* ce-au venit aici primele nave spaţiale. Şi-a descărcat o parte din el însuşi în computerele navei, dar nu este la fel de familiarizat cu ea aşa cum este cu echipamentele electronice în care a locuit în ultimii patruzeci de milioane de ani.

— E-un lucru neînsufleţit, mormăi Mebbekew dispreţuitor.

Elemak continuă să-l privească pe Zdorab.

— Hm, spuse Zdorab. Nu-s sigur. Dar nu cred că pasagerii iniţiali ar fi... Vreau să zic, nu şi-au dat vieţile lor *pe* mâna Sufletului Suprem. Generaţia următoare a fost, nu ei. Aşa încât probabil computerele navei...

— Şi probabil, dacă găseşti o cale să fii dibaci în privinţa

asta.

— Îndrumare greşită, rosti Zdorab. Există un program de calendar pentru a programa evenimentele din timpul călătoriei. Corecţii ale rutei şi altele. Dar Sufletul Suprem îl va controla adesea, îmi închipui.

— Gândeşte-te la chestia asta, spuse Elemak. Nu-i chiar punctul meu forte.

Zdorab se înfăloşă vizibil. Elemak se aşteptase la aşa ceva. Asemenea omuleţilor slabi şi studioşi, Zdorab era flatat să se bucure de respectul cuiva ca Elemak, un bărbat solid, puternic, un conducător, charismatic şi periculos. Era uşor să-l câştigi. După toţi aceşti ani în care îl văzuse pe Zdorab în buzunarul lui Nafai, fusese uimitor de uşor, la urma urmei. Era nevoie de răbdare. Să aştepţi. Să nu grăbeşti lucrurile.

— Contez pe tine, spuse Elemak. Dar, indiferent ce-o să faci, nu pomeni despre asta după aceea. Nici măcar mie. Cine ştie ce anume poate auzi computerul?

— Cum, de exemplu, probabil c-a auzit tot ce-am vorbit aici, remarcă Mebbekew insolent.

— Zdorab, aşa cum am discutat, fă tot ce se poate. S-ar putea să nu fie posibil. Dar dacă tu poţi face *ceva,* e mai mult decât putem întreprinde Mebbekew sau eu.

Zdorab încuviinţă din cap gânditor.

Eşti al meu acum, îşi zise Elemak. Indiferent ce se va-ntâmpla, Nyef l-a pierdut, şi asta din pricină că el sau nevastă-sa nu şi-a ţinut gura de faţă cu copiii. Nafai e slab şi prostovan. Slab, prostovan, nu-i potrivit să conducă.

Iar dacă o să le facă un rău cât de mic copiilor lui Elemak, în cazul ăsta n-o să piardă doar funcţia de conducător. Dar, oricum, nu era decât o problemă de timp. Poate după ce va muri tata, o să vină ziua în care vor fi spălate toate insultele şi umilinţele. Bărbaţii de onoare nu-l iartă pe duşmanul care minte, înşală, spionează şi trădează.

— Hai să facem câţiva paşi, îi spuse Nafai lui Luet.

Ea îi zâmbi.

— Nu suntem deja destul de obosiţi?

— Hai să facem câţiva paşi, spuse el din nou.

O conduse de la hangarul de reparaţii în care locuiau cu toţii pe terenul dur şi plat de aterizare. Mergea înaintea ei, nu către navele spaţiale, ci în câmp deschis, până când se îndepărtară.

— Luet, rosti el.

— Oh, spuse ea. Suntem supăraţi în legătură cu ceva anume.

— Nu ştiu despre noi, răspunse el. Dar *eu* sunt supărat.

— Ce-am făcut?

— Nu ştiu dac-ai făcut ceva, zise el. Dar Zdorab a introdus o dată de trezire în calendarul navei.

— De ce să fi făcut asta?

— A setat-o la jumătatea călătoriei. Ca să-l trezească. Şi pe Shedemei. Şi pe Elemak.

— Pe Elemak?

— De ce să fi făcut Zdorab lucrul ăsta? întrebă Nafai.

— Habar n-am, spuse Luet.

— Păi, poţi să te gândeşti la asta câteva clipe? A.

Iţi vine prin cap ceva ce-ai putea şti, care te-ar ajuta să-ţi dai seama?

Luet începuse să se enerveze.

— Nafai, ce-i chestia asta? Dacă ştii ceva, dacă vrei să mă acuzi de ceva, atunci…

— Dar nu ştiu nimic, răspunse bărbatul. Sufletul Suprem mi-a spus c-a descoperit programelul de trezire al lui Zdorab. Când l-am întrebat: „De ce?“, el a replicat: „Întreab-o pe Luet.“

Luet roşi.

Nafai se încruntă.

— Deci, spuse el. Acum îţi vine ceva în minte?

— Sufletul Suprem se joacă cu noi.

— Oh, serios?

— N-ar trebui să ne surprindă, replică Luet. Tot timpul a

făcut asta.

— Ai ceva-mpotrivă să-mi desluşeşti şi mie de-a ce se joacă de data asta?

— Probabil că-i o legătură, deşi nu-mi dau seama… ah, ba da. Chveya m-a auzit vorbind.

Nafai îşi duse mâna la frunte.

—Oh, acum e totul clar. *Ce anume* te-a auzit Chveya spunând?

— M-a auzit vorbind cu Sufletul Suprem. Aseară. Despre… ştii tu ce.

— Nu, nu ştiu.

— Nu cred că vorbeşti serios, spuse ea.

— Din ce în ce mai serios.

— Vrei să spui că Sufletul Suprem nu ţi-a zis nimic? Despre intenţia sa de a-i ţine treji pe copii în timpul călătoriei?

— Nu fi absurdă. N-avem destule provizii ca să-i ţinem pe toţi treji. E vorba de zece ani!

— Nu ştiu, replică Luet. Sufletul Suprem a spus c-avem suficiente provizii ca tu, eu şi încă doisprezece dintre copii să stăm treji cea mai mare parte a drumului.

— Dar de ce-am face aşa ceva? întrebă Nafai. Motivul principal al intrării în stare de hibernare este că zece ani pe o navă spaţială o să fie incredibil de plictisitori. Nici *eu* nu intenţionez să stau treaz pe întreaga durată. Copiii noştri ar trebui oare să-şi petreacă zece ani din viaţă – mai mult de jumătate – într-o cratiţă de metal?

— Sufletul Suprem nu ţi-a vorbit despre asta, spuse ea. Ceea ce mă supără foarte tare.

Nafai se uită la ea, aşteptând o explicaţie.

— E vorba de copiii noştri mai mari, toţi cu excepţia gemenilor, şi de ai Shuyei până la Netsya, de băiatul şi de fata lui Shedemei, de fraţii tăi Oykib şi Yasai.

— De ce nu cei mici?

— Nu-ţi poţi petrece primii doi ani de viaţă în gravitaţie scăzută.

— Nu merge, spuse Nafai. Chiar dacă ceilalţi ar tolera lucrul ăsta, copiii nu vor avea pe nimeni de vârsta lor cu care să se căsătorească, cu excepţia celor doi ai lui Shedemei. Ceilalţi sunt fraţi sau veri buni sau, în cel mai bun caz, Oykib şi Yasai, care sunt veri de gradul doi.

— Nyef, i-am spus de mai multe ori asta. Crezi că nu-mi dau seama că e o idee stupidă? Probabil c-asta a auzit Chveya noaptea trecută. Mă certam cu Sufletul Suprem.

— Luet, Sufletului Suprem nu-i nevoie să-i vorbeşti cu glas tare, spuse el.

— *Eu* aşa vorbesc, replică ea.

— Ei, bine, indiferent ce anume s-a-ntâmplat, se pare că Zdorab consideră că trebuie să se trezească în mijlocul călătoriei ca să mă controleze.

— Cred că-i supărat, spuse Luet.

— Păi, putem face doar un singur lucru.

Nafai o luă de mână. Se înapoiară la hangarul de reparaţii.

Dură doar câteva minute să-i adune pe adulţi în bucătărie, în jurul mesei mari la care mâncau, cu schimbul. Ca de obicei, Elemak părea destul de plictisit, în vreme ce Mebbekew era de-a dreptul ostil.

— Ce-nseamnă asta? întrebă el. Nu mai putem nici să mergem la culcare la ore normale?

— E ceva care trebuie lămurit chiar în momentul ăsta, spuse Nafai.

— Oh, a făcut careva dintre noi vreo boacănă? întrebă Meb, în batjocură.

— Nu, replică Nafai. Dar unii dintre voi credeţi că Luet plănuieşte ceva – nu, dacă mă gândesc bine, probabil că socotiţi că *eu* pun la cale ceva – şi vreau să discutăm deschis lucrul ăsta, chiar acum.

— Discuţii deschise, spuse Hushidh. Ce idee stranie.

Nafai o ignoră.

— Se pare că Sufletul Suprem a încercat s-o convingă pe Luet să facem nişte tâmpenii cu unii dintre copii, pe

parcursul călătoriei.

— Tâmpenii? Volemak, tatăl lui Nafai, părea nedumerit.

— Tâmpenii, răspunse Nafai. De exemplu, să-i ţinem treji pe unii din ei, pe durata călătoriei.

— Dar asta ar fi cumplit de plictisitor pentru ei, rosti sora mai mare a lui Nafai, Kokor.

Nafai nu îi răspunse, privi doar în jur, de la unul la altul. Era plăcut să observe că până şi Elemak, care era cu siguranţă la curent cu ideea de a-i ţine pe copii treji şi înţelegea toate implicaţiile, nu era deloc surprins de ceea ce făcea Nafai.

— Ştiu că unii dintre voi aţi aflat de asta chiar înaintea mea. Eu am aflat despre întreaga tărăşenie doar datorită faptului că Sufletul Suprem a descoperit semnalul de trezire pe care l-ai setat în calendarul navei, Zdorab.

Privirea rapidă aruncată de Mebbekew lui Zdorab, precum şi felul în care acesta s-a uitat iute într-o parte i-au confirmat că şi Meb era la curent cu semnalul de trezire. Probabil că socotea că micul ceas deşteptător al lui Zdorab îl va trezi odată cu ceilalţi.

Dar, bineînţeles, Zdorab era conştient că ar fi fost inutilă trezirea lui Mebbekew. Măcar de şi-ar fi dat Meb seama de dispreţul cu care era privit de toţi ceilalţi.

Sau poate că realiza acest lucru, ceea ce explica de ce era tot timpul arţăgos.

— Cred, Zdorab, că-i o idee bună, spuse Nafai. Bineînţeles, Sufletul Suprem ţi-a anulat semnalul de trezire, dar o să introduc altul nou. La jumătatea drumului, toţi adulţii vor fi treziţi. Doar pentru o singură zi, ca să puteţi să vă controlaţi copiii aflaţi în stare de hibernare şi să fiţi siguri că au vârsta pe care o aveau când am plecat. Nu mă pot gândi la o variantă mai bună de a vă asigura că Sufletul Suprem n-a avut câştig de cauză.

Volemak chicoti.

— Chiar îţi imaginezi că poţi păcăli Sufletul Suprem?

— Sufletul Suprem înţelege o grămadă de lucruri, dar nu

este o fiinţă umană, replică Luet. Ea nu înţelege cât ne-ar costa, dacă ne-ar fi luată copilăria copiilor noştri. Cum te-ai simţi, mătuşă Rasa, dacă te-ai trezi şi-ai descoperi că Okya şi Yaya sunt nişte bărbaţi în vârstă de optsprezece şi şaptesprezece ani? Şi c-ai pierdut atâţia ani?

Rasa zâmbi uşor.

— Nu l-aş ierta pe cel care mi-ar face una ca asta. Nici măcar pe Sufletul Suprem.

— Am încercat să-i explic lucrul ăsta. Câteodată nu-nţelege sentimentele omeneşti.

— Câteodată? murmură Elemak.

— Am… vorbit cu voce tare. În camera mea. Nafai lucra până târziu. Dar Chveya s-a trezit şi probabil că trăgea cu urechea de multă vreme atunci când a ciocănit la uşă.

— Vrei să insinuezi că fiica *ta* se ocupă cu spionatul? întrebă Mebbekew, prefăcându-se şocat.

Luet nu-l privi.

— Chveya n-a înţeles ceea ce-a auzit. Îmi cer scuze c-am tulburat pe toată lumea. Ştiu că unii dintre voi au aflat despre asta, alţii nu, dar când Nafai a fost pus în temă despre asta în urmă cu câteva minute, el şi cu mine am alergat încoace şi… ne-am adunat cu toţii.

— Mâine, Zdorab poate verifica dacă semnalul de trezire este setat la jumătatea drumului. Singura modalitate prin care nu ne va trezi este ca Sufletul Suprem să-l anuleze într-una din desele perioade în care eu însumi voi fi adormit. Dar nu cred că se va întâmpla aşa ceva, pentru că imediat ce mă voi fi trezit, vă voi trezi manual. Vă spun acum, o dată pentru totdeauna, că nu vor exista şmecherii pe durata călătoriei. Atunci când vom ajunge, copiii noştri vor avea aceleaşi vârste ca şi atunci când am plecat. Singura persoană care va fi îmbătrânit în timpul călătoriei voi fi eu şi, credeţi-mă pe cuvânt, n-am niciun interes să îmbătrânesc mai mult decât minimul necesar spre a opera comenzile navei în siguranţă.

— De ce tu trebuie să stai treaz? întrebă Obring, soţul lui

Kokor, un şarpe de om, în opinia plină de consideraţie a lui Nafai.

— Navele n-au fost proiectate să fie conduse de către Sufletul Suprem, zise Nafai. De fapt, programul Sufletului Suprem n-a fost scris în totalitate decât după ce flota originală a ajuns pe Harmony. Computerele de aici au capacitatea de a stoca programul Sufletului Suprem, dar niciun program în sine nu este capabil să controleze simultan toate computerele navei. E pentru siguranţă. Redundanţă. Sistemele nu se pot defecta toate deodată. Oricum, sunt diverse lucruri pe care trebuie să le fac din când în când.

— Pe care *cineva* trebuie să le facă, murmură Elemak.

— Am mantia, spuse Nafai. Iar lucrul ăsta l-am clarificat mai demult, cred. Vreţi să reluăm certurile din trecut?

Nimeni nu dorea, în aparenţă.

— Fiule, rosti Volemak, n-o să poţi să-l opreşti pe Sufletul Suprem să facă ceea ce ştie el că-i bine.

— Sufletul Suprem greşeşte, zise Nafai. Asta-i tot. Nici unul dintre voi nu mi-ar ierta-o dac-aş da ascultare Sufletului Suprem în problema asta.

— Aşa este, spuse Mebbekew.

— Şi nici eu nu mi-aş ierta-o, adăugă Nafai. Prin urmare, am închis discuţia. Zdorab o să vadă calendarul mâine, iar el sau cine mai doreşte va putea să-l verifice din nou înainte de lansare.

— Foarte drăguţ din partea ta, spuse Elemak. Cred c-o să putem dormi cu toţii mai bine în noaptea asta, încredinţaţi că nu se urzeşte nimic pe la spatele nostru. Mulţumim c-ai fost atât de cinstit şi de deschis faţă de noi.

Se sculă de la masă.

— Nu, rosti Volemak. Nu puteţi scăpa dacă vă răzvrătiţi împotriva Sufletului Suprem. Nimeni nu poate. Nici măcar tu, Nafai.

— Tată, tu şi cu Nafai puteţi să discutaţi cât vreţi problema asta, spuse Elemak. Dar Edhya şi cu mine ne

ducem la culcare.

Se ridică şi, luându-şi soţia pe după umeri, o conduse afară din încăpere. Îl urmară majoritatea celorlalţi – Kokor şi soţul ei, Obring, Sevet şi soţul ei, Vas, Meb şi soţia lui, Dolya. În timp ce se îndreptau spre uşă, Hushidh şi Issib se opriră să mai schimbe câteva cuvinte cu Nafai şi Luet.

— Foarte bună ideea asta, spuse Hushidh, să-i chemi pe toţi aşa. A fost extrem de convingător. Numai că Elemak n-o să creadă nimic din ceea ce faci tu. Doar l-ai convins de faptul că mergi pe ocolite.

— Mersi pentru o analiză atât de rapidă, spuse răutăcios Luet.

— Mulţumesc, rosti Nafai iute. Nu sper ca Elemak să aprecieze la adevărata valoare ceea ce fac eu.

— Voiam doar să ştii, zise Hushidh, că bariera dintre tine şi Elemak e mai puternică şi mai profundă decât orice legătură dintre oricare două persoane de aici. Intr-un fel, e şi asta o formă de legătură. Dar dacă-ţi imaginezi că mica scenetă de azi o să-l convingă, te-nşeli.

— Dar cu voi cum e? întrebă Luet. V-a convins?

Hushidh zâmbi slab.

— Luet, încă te văd separată de toţi ceilalţi, cu excepţia soţului şi a copiilor tăi. Când o să se *schimbe* lucrul ăsta, o să-ncep să cred în promisiunile bărbatului tău.

Apoi se întoarse şi plecă. Issib zâmbi, ridică neputincios din umeri şi se duse după ea.

Zdorab şi Shedemei şovăiau.

— Nafai, spuse Zdorab, vreau să-mi cer scuze.

— Înţeleg perfect, răspunse Nafai. Vi s-a părut că plănuim ceva pe la spate. Şi eu aş fi făcut la fel, dacă m-aş fi gândit la asta.

— Nu, spuse Zdorab. Ar fi trebuit să vorbesc cu tine între patru ochi. Ar fi trebuit să aflu ce anume se-ntâmplă.

— Zdorab, niciodată nu le-aş face ceva copiilor tăi fără aprobarea ta.

— Iar eu n-aş da-o niciodată, replică el. Avem mai puţini

copii decât toţi ceilalţi. Când mă gândesc la amândoi – la faptul de a ne fi luată copilăria lor…

— Nu se va-ntâmpla aşa ceva, zise Nafai. N-am nevoie de copiii tăi. Vreau să se scurgă rapid şi fără evenimente pentru noi călătoria şi să ne întemeiem noua colonie pe Pământ. Nimic altceva. Îmi pare rău că-ţi faci griji din pricina asta.

Zdorab zâmbi atunci. Shedemei nu. Ea se uită fioros la Nafai, apoi la Luet.

— Nu eu am cerut să vin în călătoria asta, după cum ştiţi.

— Ne-ar fi imposibil să reuşim fără tine, spuse Nafai.

— Dar există o întrebare, rosti Luet.

— Nu, Lutya, spuse Nafai. Parcă deja am…

— E ceva ce trebuie să aflăm! spuse Luet. Indiferent ce s-ar întâmpla. Vreau să spun, Shedya, că probabil că ţi-e limpede că cei doi copii ai voştri sunt singurii care nu se vor confrunta c-o problemă de consangvinitate.

— Bineînţeles, spuse Shedemei.

— Dar ce se-ntâmplă cu ceilalţi? Vreau să zic: nu-i periculos pentru noi toţi?

— Nu cred c-o să fie o problemă, răspunse Shedemei.

— De ce nu? întrebă Luet.

— Singura situaţie în care e periculos ca verii să se căsătorească între ei e atunci când există o genă recesivă care poate crea probleme. În momentul în care verişorii se căsătoresc între ei, copiii lor pot primi gena recesivă din ambele părţi şi, ca atare, se poate manifesta. Retard mental. Diformitate fizică. Boală debilitantă. Chestii de soiul ăsta.

— Şi asta nu-i o problemă?

— N-aţi fost atenţi? întrebă Shedemei. N-aţi învăţat nimic pe vremea în care eraţi la Basilica? Sufletul Suprem v-a crescut pe toţi ani de-a rândul. Aducându-i pe tatăl şi pe mama ta la un loc, Luet, de exemplu, din direcţii opuse ale mării, Sufletul Suprem s-a asigurat că moleculele voastre

genetice sunt curate. Voi *n-aveţi* nicio trăsătură recesivă care să genereze probleme.

— De unde ştii lucrul ăsta?

— Pentru că, dac-aţi fi avut, ele s-ar fi manifestat deja. Nu pricepeţi? Sufletul Suprem a căsătorit de ani buni verişori între ei, ca să vă producă pe voi, care sunteţi atât de receptivi la influenţa ei. Toţi idioţii sau infirmii care-au apărut au fost eliminaţi.

— Nu chiar toţi, spuse Rasa.

Cu toţii îşi dădură imediat seama că ea se gândea la Issib, fratele mai vârstnic al lui Nafai. Pentru că muşchii mari au fost incontrolabili din naştere, fără putinţă de remediere, el nu putea să meargă sau să se mişte fără ajutorul unor flotoare magnetice sau al scaunului zburător.

— Nu, rosti Shedemei. Bineînţeles că nu toţi.

— Prin urmare, dacă copiii mei s-ar căsători cu cei ai lui Hushidh…

Luet nu mai termină fraza.

— Hushidh m-a întrebat deja lucrul ăsta cu ani în urmă, spuse Shedemei. Credeam că ţi-a spus.

— Nu mi-a spus, răspunse Luet.

— Problema lui Issib nu-i genetică. E vorba de-o traumă prenatală.

Shedemei se uită la Rasa.

— Bănuiesc că mătuşa Rasa nu ştia că-i însărcinată atunci când s-a produs.

Rasa clătină din cap. Nimeni n-o întrebă ce anume i se întâmplase lui Issib, pe vremea când era în pântecele ei.

— Nu se va transmite genelor copiilor voştri, spuse Shedemei. Vă puteţi căsători copiii după placul inimii. Dacă asta-nseamnă că-i veţi lăsa-n pace pe copiii mei, eu o să fiu foarte recunoscătoare.

— Nu plănuiam nimic! strigă Luet, revoltată.

— Cred că Nafai n-avea nicio intenţie, spuse Shedemei, pentru c-a discutat, imediat, problema asta cu noi toţi.

— Nici eu n-aveam de gând să fac lucrul ăsta! insistă

Luet.

— Eu cred c-aveai, replică Shedemei. Cred că încă mai vrei.

Se întoarse şi părăsi încăperea, Zdorab păşind nervos în urma ei.

Afară, pe coridor, Zdorab îl găsi pe Elemak, aşteptând. Lăsând-o pe Shedemei să o ia înainte, Zdorab şi Elemak se apropiară unul de celălalt.

— Îmi dau seama că te-ai comportat într-o manieră foarte subtilă, rosti Elemak.

Zdorab privi în sus către el şi zâmbi.

— Am fost cu siguranţă stângaci, este? Sufletul Suprem a descoperit imediat alarma mea de trezire.

Apoi îi făcu cu ochiul şi păşi mai rapid, lăsându-l în urmă pe Elemak. Acesta merse lent, gânditor. Apoi zâmbi uşor şi o luă pe coridorul care ducea la camerele familiale.

La bucătărie, doar Volemak şi Rasa rămăseseră cu Nafai şi cu Luet.

— Eşti nechibzuit, rosti Volemak. Trebuie să faci ceea ce cere Sufletul Suprem.

— Sufletul Suprem ne cere să acceptăm că, tot timpul de-acum înainte, colonia noastră va fi divizată în două facţiuni ireconciliabile şi să acţionăm în aşa fel încât să facem prăpastia atât de adâncă încât să persiste vreme de generaţii întregi.

— Atunci, fă lucrul ăsta, spuse Volemak.

— Discuţia asta nu-şi are rostul, replică Nafai. Nu-i aşa, mamă?

Rasa oftă.

— Sunt lucruri pe care o persoană de bun-simţ nu le va face niciodată, zise ea. Nici măcar pentru Sufletul Suprem.

— Există aspecte mai importante, spuse Volemak.

— Am aceşti ultimi trei copii, zise Rasa. Oykib, Yasai şi drăgălaşa mea fetiţă. L-aş uri pentru totdeauna pe cel care mi i-ar lua. Chiar şi pe tine. Se uită de la Nafai la Luet. Sau pe tine. Apoi îl privi pe soţul ei. Ori pe tine.

Se ridică în picioare şi părăsi încăperea.

Volemak oftă şi se ridică.

— O să vedeţi, rosti el. Sufletul Suprem nu trebuie luat în zeflemea.

— Cumva, printre picături, Sufletul Suprem trebuie să ţină cont şi de sentimentele *noastre,* replică Nafai.

Dar Volemak nu mai rămăsese ca să-i audă ultimele cuvinte.

Luet îl luă pe Nafai în braţe, ţinându-l strâns.

— Ar fi trebuit să-ţi fi spus mai devreme, zise ea. Dar m-am temut c-o să faci exact ce-ţi cere Sufletul Suprem.

— Se pare că Sufletul Suprem mă cunoaşte mai bine decât tine, replică Nafai. Din cauza asta nu mi-a spus nimic.

— Hai la culcare, bărbate, rosti Luet.

— Am ceva de lucru, răspunse el.

— Prin urmare, o să plecăm c-o zi mai târziu, spuse ea.

— Am ceva de lucru.

Ea oftă, îl sărută şi plecă.

Nafai îşi tăie o bucată de pâine, o înveli în jurul unei *podorojni* uşor prea coapte şi începu să muşte din ea în timp ce părăsea hangarul de reparaţii şi se îndrepta din nou către nava spaţială.

(Nu eşti tu un om inteligent?)

Cred că da, răspunse Nafai în tăcere.

(Toată lumea crede că nu am discutat niciodată problema asta cu tine.)

N-ai făcut niciodată aşa ceva.

(A mă ignora nu înseamnă a nu mă fi auzit.)

N-a fost niciodată o discuţie. Nici n-o să aibă loc.

(Va avea, pentru că trebuie. Şi tu, şi Luet veţi muri, dacă nu o să discutăm.)

Nu poţi să vezi în viitor.

(Elemak o să îţi ia copiii şi o să îi facă sclavi.)

N-o să pedepsească copiii pentru faptele părinţilor.

(Atunci o să spună că i-a luat în adopţie. Eiadh va fi cea care o va transforma în sclavie.)

N-o să se-ntâmple una ca asta.

(Se va întâmpla, dacă nu te înconjori cu încă şase tineri a căror loialitate faţă de tine este totală.)

Şi-ţi mai spun o dată, pentru a mia oară, că n-o să iau în seamă problema asta fără acordul părinţilor lor. N-o să ridic un deget ca să-i conving. Ba mai mult, o să combat poziţia asta.

(Aceasta este o strategie extrem de înţeleaptă, Nafai. Astfel, ei nu te vor putea învinovăţi atunci când vor regreta că şi-au dat acordul.)

Nafai clătină din cap.

N-or să fie de acord în vecii vecilor, rosti el tăcut.

(îmi subestimezi puterea de persuasiune.)

4
PUTERE DE CONVINGERE

Shedemei îi controlă încă o dată pe copii. A treia oară în noaptea aceea. Când reveni în pat, Zdorab era treaz.

— Îmi cer scuze, zise ea. Am avut un vis.

— Un coşmar, vrei să spui, rosti el.

Pentru o clipă, ea îl înţelese greşit.

— L-ai avut şi tu?

— Nu, replică el, uşor dezgustat. Era unul dintre visele alea?

— Nu, nu, răspunse ea. Nu de la Păstrătorul Pământului, dacă asta mă-ntrebi.

— Lilieci şi nevăstuici.

— Şobolani uriaşi. N-am asemenea vise. Visez grădini, de obicei.

— Dar nu aşa ceva ai visat azi-noapte.

Ea clătină din cap.

— Şi n-o să mi-l povesteşti.

— Dacă vrei, o să ţi-l povestesc.

El aşteptă.

— Zdorab, tot timpul ne văd... pe noi, sosind pe Pământ. Ieşind cu toţii din navă. Tu şi cu mine, neschimbaţi, exact aşa cum suntem în clipa asta. Apoi am văzut un tânăr şi o tânără frumoasă pe care îi întâlneam pentru prima dată. El era atrăgător şi avea o faţă strălucitoare, veselă şi robustă. Ea era brunetă, dar zâmbetul ei era orbitor, râdea, iar ochii ei radiau inteligenţă.

— Şi el avea optsprezece ani, iar ea şaisprezece, replică

el cu amărăciune.

— Rokya şi Dabya sunt singurii copii pe care o să-i am, rosti ea.

— Vrei să m-acuzi pe mine pentru asta? După atâţia ani?

— N-acuz pe nimeni. Doar... M-am dus la ei. Să văd dacă-s în regulă. Să m-asigur că n-au acelaşi vis.

— Şi cum ţi-ai dat seama că n-aveau? I-ai trezit, ca să-i întrebi?

— Nu ştiu ce anume visau. Nu ştiu decât că sunt foarte tineri. Şi aştept cu nerăbdare să văd cum vor fi. Peste o săptămână, peste o lună, peste un an şi... dar mi-am dat seama şi că...

— Ce? întrebă Zdorab.

— Mi-am adus aminte cum erau. Ca bebeluşi. Când sugeau la sân. Când au mers pentru prima oară. Când au spus primele cuvinte, când s-au jucat pentru prima dată, când au învăţat să citească şi să scrie, îmi aduc aminte totul, iar copiii aceia nu mai sunt.

— Nu-i vorba că nu mai sunt, ci c-au crescut.

— Au crescut, ştiu, dar toate vârstele prin care trec, *astea* dispar. Indiferent ce-ai face, pierzi anii respectivi. Ei cresc, trec pe lângă perioadele astea, îşi dau la o parte copilăria, nu-ţi mulţumesc pentru că-ţi aduci aminte de ea.

Zdorab clătină din cap.

— Shedemei, am văzut cum lucrează cu oamenii computerul ăsta crescut peste măsură. Ştiu că nu vrei să-ţi dai copiii să ţi-i crească Nafai şi Luet. Sunt nişte copii ei înşişi.

— Ştiu că nu vreau. Dar ce anume-i mai bun pentru ei? Ce-i mai bun pentru ei toţi? Lumea şi-a trimis copiii la război. Şi-au dat copiii ca să înfăptuiască mari acte de eroism.

— Iar atunci când i-au pierdut, i-au jelit toată viaţa.

— Dar nu-nţelegi? N-o să-i pierdem. O să fie ca şi cum... ca şi cum i-am fi trimis la şcoală, în altă parte. În Basilica, lumea a făcut tot timpul lucrul ăsta. Şi-au trimis copiii în

casa altcuiva, pentru a fi educaţi. Dac-am fi stat acolo, am fi făcut şi noi la fel. Ar fi fost deja plecaţi, amândoi. Singurul lucru pe care l-am pierde cu adevărat ar fi vacanţele.

Zdorab se ridică într-un cot.

— Aşa cum ai zis, Shedemei, ăştia doi sunt singurii noştri copii. Nu m-am gândit niciodată c-o să am vreunul. Am acceptat doar ca să-ţi fac o favoare, pentru că eşti… prietena mea. Şi pentru că ţi-i doreai atât de mult. Iar dacă m-ai fi întrebat atunci, în momentul în care au fost concepuţi, dac-ai putea să renunţi la ei, ţi-aş fi răspuns: „E-n regulă, fă ce vrei, sunt ai tăi.“ Dar acum nu-s numai ai tăi. Eu i-am conceput, oricât de incredibil sună pentru mine lucrul ăsta, i-am educat, i-am îngrijit şi i-am iubit. Şi hai să-ţi spun ceva: Nu vreau să treacă nici măcar o zi fără să stau cu ei.

Ea clătină din cap.

— Nici eu.

— Aşa că, Shedya, uită de visele alea. Lasă computerul din cer să facă ce plan vrea. Noi nu facem parte din el.

Ea se întinse în pat, alături de el.

— Oh, eu fac parte din el, fără doar şi poate.

— Cum adică? întrebă el.

Ea îi luă mâna într-ale ei.

— Tâmpeniile pe care le-am spus. Despre gene. Cele recesive care se manifestă, toată discuţia aia.

Patul se zguduia. Zdorab râdea.

— Nu-i amuzant.

— Nu era nimic adevărat?

— N-am idee dacă-i adevărat sau nu. Ei ştiu că sunt expert în genetică şi cred că ştiu despre ce vorbesc. Dar nu-i aşa. Nimeni nu ştie. Adică avem posibilitatea de a cataloga genomurile, dar cea mai mare parte a fiecărei molecule genetice a rămas nedescifrată. S-a considerat că-i ceva lipsit de importanţă. Dar nu-i aşa. Chestia asta am învăţat-o lucrând cu plantele. Totul e… liniştit. În aşteptare. Cine ştie ce-o să se-ntâmple dac-or să-i lase pe acei verişori

să se căsătorească între ei?

Zdorab continua să râdă.

— Nu-i de râs, rosti Shedemei. Cred că ar trebui să le spun adevărul.

— Nu, zise Zdorab. Ceea ce le-ai spus i-a determinat să nu mai vrea să-i includă pe copiii noştri, împreună cu ai lor, în orice experiment s-ar hotărî să facă. Excelent. Aşa trebuie să fie.

— Dar uită-te la Issib.

— Ce, infirmitatea lui e genetică, în realitate?

— Nu, partea respectivă a fost adevărată. Dar suferinţa lui, Zodya. Nu-i drept ca alţi copii, alţi părinţi, să fie lăsaţi să treacă prin aşa ceva, eu una nu pot...

Zdorab oftă.

— Pretinzi că eşti neînduplecată, Shedya, dar eşti moale ca o bucată de brânză într-o zi de vară.

— Mulţumesc c-ai ales o analogie atât de puturoasă.

— Shedya, dacă ce-ai spus nu-i adevărat, cum anume ţi-a trecut prin minte?

— Nu ştiu. Vorbele mi-au ieşit, pur şi simplu, din gură. Pentru că trebuia să spun ceva, ca să le distrag atenţia de la copiii noştri.

— Aşa este. Sufletul Suprem poate să le comunice anumite lucruri, nu-i aşa?

— Permanent.

— Prin urmare, lasă-l pe Sufletul Suprem să le spună să nu-şi căsătorească copiii între ei.

Shedemei analiză câteva clipe respectiva posibilitate.

— Nu m-am gândit la asta, rosti ea. Nu-s dintre cei care lasă lucrurile în seama Sufletului Suprem.

— Şi-ncă ceva, zise Zdorab. Dacă Sufletul Suprem ţi-a pus cuvintele pe buze?

— Oh, nu fi atât de...

— Sunt cât se poate de serios. Spui că pur şi simplu ţi-au venit cuvintele. De unde ştii că nu proveneau de la Sufletul Suprem? De unde ştii că nu-s adevărate?

— Păi, nu *ştiu.*

— Vezi? Nu trebuie să le spui nimic.

Ea nu avea răspuns la asta. Zdorab avea dreptate.

Rămaseră în tăcere, o bună bucată de vreme. Ea crezu că el a adormit. Apoi Zdorab vorbi în şoaptă.

— Noi nu suntem doar un bărbat cu copii şi o femeie cu copii, care au aceeaşi casă şi aceiaşi copii. Nu-i aşa?

— Nu, nu suntem doar asta, răspunse Shedemei.

— Mă întreb cât de mult trebuie un bărbat să-şi dorească sexual soţia pentru ca sentimentele lui faţă de ea să fie iubire.

Ea îşi căută cu grijă răspunsul.

— Nu ştiu dacă sentimentele trebuie să fie sexuale, replică ea.

— Pentru că te admir atât de mult. Iar felul în care te comporţi cu Rokya şi cu Dabya, mă… încântă, pur şi simplu. Şi modul în care îi înveţi pe toţi copiii. Şi felul în care te comporţi… cu mine. În care eşti atât de drăgălaşă faţă de mine.

— Ce altceva aş putea face? Să te bat? Să ţip la tine? Eşti cel mai teribil de neplictisitor bărbat pe care l-am cunoscut. Nu greşeşti în nicio privinţă.

— Cu excepţia faptului că nu te satisfac.

Ea ridică din umeri.

— Nu mă plâng.

— Dar te iubesc cu adevărat. Ca pe-o soră. Ca pe-o prietenă. Mai mult decât atât, ca pe-o…

— Ca pe-o soţie, interveni Shedemei.

— Da, spuse Zdorab. Exact.

— Iar eu te iubesc ca pe soţul meu, Zdorab. Aşa cum eşti. Uite-aşa. Se întoarse pe o parte, se întinse spre el şi îl sărută pe obraz. Uite-aşa, repetă ea.

Apoi se întoarse la loc, cu spatele la el, şi în scurtă vreme adormi.

Visele apăreau în fiecare noapte, în acele ultime săptămâni dinainte de lansarea navei spaţiale *Basilica.* Iar,

către sfârşit, cei care le avuseseră veniră la el.

Prima a fost Hushidh, care îi spuse că Sufletul Suprem avusese dreptate, că fisura dintre el şi Elemak nu va fi înlăturată niciodată, aşa că trebuie să fie în gardă.

— De asemenea, nu-ţi respecta promisiunea, zise ea. Nu trezi pe nimeni la mijlocul călătoriei. Ar fi un dezastru, având în vedere că suntem ţinuţi închişi laolaltă în acel spaţiu strâmt.

— Mulţumesc pentru sugestie, spuse Nafai.

— Nu ţine cont de mine, dacă vrei, zise Hushidh.

În definitiv, tu eşti cel care are mantia.

— Nu mă lua aşa, replică Nafai. Eşti sora mai mare a lui Luet, nu a mea.

— Şi ştim cu toţii ce podoabe sunt surorile *tale* mai mari.

Izbucniră amândoi în râs.

— Transmite-i lui Luet din partea mea că-n momentul în care m-am hotărât să dau ascultare Sufletului Suprem şi să vi-i dau pe cei patru mai vârstnici dintre copiii mei ca să-i educaţi, am descoperit că legăturile dintre Luet şi mine s-au refăcut, la fel de trainice ca întotdeauna. E posibil ca obstacolul să fi fost din vina ei, la început. Dar a fost vina mea că nu l-am depăşit până acum.

— O să-i transmit lucrul ăsta, zise Nafai. Dar ar fi mai bine să i-l comunici tu, personal.

— Ştiam c-o să spui aşa ceva, zise Hushidh. Din cauza asta te urăsc.

Îl sărută pe obraz şi plecă.

Apoi veniră la el Rasa şi Volemak.

— Ar fi fost egoist din partea noastră să nu vrem să-ţi încredinţăm copiii noştri. S-au născut târziu, spuse Rasa. Asta o să fie o şansă pentru ei să-i ajungă din urmă pe fraţii lor mai mari.

Volemak zâmbi uşor.

— Pe mine nu mă interesează aspectul ăsta, ca pe Rasa. Ca de obicei, ea se gândeşte la sentimentele oamenilor mai mult ca mine. Eu doar mi-aduc aminte de toate cele la care

am renunţat ca să ajungem până aici şi cât de prostesc ar fi din partea noastră să respingem Sufletul Suprem acum. Există încredere, Nafai. Nu risca supravieţuirea întregii colonii, în special a familiei tale, doar pentru a-ţi proteja imaginea despre tine ca om care face întotdeauna ceea ce „trebuie".

Nafai îl ascultă pe tatăl său, dar nu află alinare în cuvintele lui.

— Tată, am pierdut acea imagine despre mine însumi atunci când i-am tăiat capul lui Gaballufix. De-atunci, am regretat lucrul ăsta în fiece zi a existenţei mele. Ce prostesc din partea mea, nu-i aşa, să vreau să mă cruţ de o altă sursă de culpabilitate.

Volemak rămase tăcut, dar nu şi Rasa.

— Ne-mbătăm puţin cu puterea, nu-i aşa? spuse ea. Ei, Nafai, tu eşti încă tânăr, şi ca atare consideri că-ntregul univers se-nvârte în jurul tău. Dar în realitate nu-i aşa. Sufletul Suprem ne-a convins că-i mai bine ca, pe durata călătoriei, copiii noştri mai mici să fie ţinuţi treji. Acum tu hotărăşti dac-o să ai curajul să faci faţă mâniei lui Elemak atunci când se va termina.

— Şi nu contează pentru voi faptul că i-am dat – că am dat tuturor – cuvântul că n-o să fac lucrul ăsta?

— Sunt tatăl tău, spuse Volemak, iar Rasa este mama ta. Te dezlegăm de jurământ.

— Sunt sigur că Elemak o să se calmeze imediat, în momentul în care-o să audă chestia asta.

Rasa râse uşor.

— Haide, Nafai. Elemak e singura persoană din toată comunitatea asta care n-a crezut nicio clipă c-o să-ţi respecţi promisiunea. Şi ştii de ce? Fiindcă ştie că dacă s-ar inversa situaţia, *el* şi-ar încălca într-o clipă promisiunea.

— Dar eu nu-s Elemak.

— Ba eşti, spuse Volemak. Eşti exact ceea ce ar fi fost Elemak, cu excepţia faptului că el n-a avut niciodată bunătate sufletească.

Nafai nu era sigur dacă fusese lăudat sau pălmuit.

După Hushidh, după mama şi tata, sosi Issib, aducând cu el, ca de obicei, nu doar visele pe care i le trimisese Sufletul Suprem, ci şi idei care să facă lucrurile să meargă mai bine.

— Trebuie să stăm de vorbă, spuse Issib.

Nafai încuviinţă dând din cap.

— Am tot timpul nişte vise.

— Sufletul Suprem, zise Nafai. Ştiu, şi eu le am.

— Nu aceleaşi, Nyef, rosti Issib. Îl văd pe Xodhya, băiatul meu cel mare, cum iese din nava spaţială…

— Tot aşa cum îl văd eu pe Zhyat…

— Şi-arată exact ca *mine.* Ceea ce-i absurd, pentru că seamănă la faţă foarte mult cu maică-sa, dar în visul meu el e ca mine. Doar că-i înalt şi puternic, braţele, pieptul – ca un zeu. Seamănă cu una dintre statuile alea din jurul panerului vechiului teatru.

— Bineînţeles. Sufletul Suprem nu face altceva decât să te manipuleze, Issib.

— Da, ştiu lucrul ăsta, spuse Issib. Eram cu tine când i-am ţinut piept prima dată, nu-ţi aminteşti? Am făcut-o împreună.

— N-am uitat.

— Am dovedit că nu *trebuie* să facem ceea ce vrea Sufletul Suprem, nu-i aşa, Nafai? Dar, apoi ne-am hotărât să-l ajutăm pentru c-am vrut lucrul ăsta. Fiindcă am fost de-acord cu ceea ce-ncerca el să realizeze.

— Şi, atât timp cât am fost de acord, eu am cooperat. Deşi m-a costat mult, aş putea spune.

— Te-a costat? Pe tine? Mantia de comandant de navă?

— Aş renunţa imediat la mantie, dac-aş şti că fraţii mei mă iubesc.

— Nafai, eu te iubesc. Te-ai îndoit vreodată de lucrul ăsta?

— Nu, n-am vrut să…

— Şi Okya şi Yaya te iubesc. Nu-s ei fraţii tăi? Nu-s eu

fratele tău?

— Sunteţi cu toţii.

— Şi cred că nu te interesează nici cât negru sub unghie dacă Meb te iubeşte sau nu.

— Bine, e vorba de Elemak. Mi-aş da mantia de comandant în schimbul respectului lui Elemak, de-aş crede că-l pot obţine.

— Nu vezi, Nyef? N-o să te poţi bucura niciodată de respectul lui.

— Pentru că n-o să-l merit vreodată.

— Prostii. Issib izbucni în râs. Nafai, eşti greu de cap. Nu te poţi bucura de respectul lui, tocmai pentru că-l *meriţi.*

— La şcoală, întotdeauna am urât paradoxurile. Cred că sunt concluziile la care ajung filozofii atunci când…

— Atunci când renunţă să mai gândească, ştiu, nu-i prima dată când spui chestia asta. Dar ăsta nu-i un paradox. Elemak te urăşte pentru că eşti fratele lui mai mic, iar el ştie, *ştie,* că te bucuri, într-o mai mare măsură, de respectul tatei. Din cauza asta te urăşte, pentru că ştie că, în ochii tatei, eşti o persoană mai bună decât el.

— Aş vrea eu.

— Ştii că-i adevărat. Dar dac-ai renunţa la tot, dacă i-ai preda totul lui Elemak, dac-ai renunţa la mantie, dacă ai repudia Sufletul Suprem, crezi că-n cazul ăsta o să te respecte? Bineînţeles că nu, pentru că-ntr-o atare situaţie ai *fi* vrednic de dispreţ. Slab. Un nimic.

— M-ai convins. N-o să renunţ la mantie.

— Mantia nu înseamnă nimic. Tu faci deja ceva mult mai rău.

Nafai se uită lung la el.

— Trebuie să-nţeleg c-ai venit aici ca să-ncerci să mă convingi să-i ţin pe cei patru copii mai mari ai tăi treji pe parcursul călătoriei, să ţi-i educ, să ţi-i cresc, ca atunci când te trezeşti să-i găseşti deja mari?

— Nicidecum, rosti Issib. Mi-ar displăcea situaţia asta.

— Păi, în cazul ăsta, despre ce-i vorba?

— Ţine-i treji şi mai trezeşte-mă şi pe mine, din când în când. O dată pe an, vreme de câteva săptămâni. Ca să-i învăţ pe copii să lucreze cu computerele, de exemplu. Nu mă-ntrece nimeni în domeniul ăsta.

— N-or să aibă nevoie de computere în noua colonie.

—Atunci matematică. Măsurători. Triangulaţie. Pot să citesc aceleaşi cărţi ca şi tine şi să-i învăţ ca şi tine. Sau aveai de gând să faci aici un laborator de agricultură? De silvicultură, poate? Când o să aducem copacii pe navă?

— Nu m-am gândit încă la asta.

— Vrei să spui că Sufletul Suprem nu s-a gândit la asta.

— Mă rog.

— Fă-o pe rând. Trezeşte-o pe Luet pentru o vreme, apoi las-o din nou să doarmă. Trezeşte-mă pe mine, trezeşte-o pe Hushidh. Trezeşte-i pe mama şi pe tata.

Pentru câteva săptămâni de fiecare dată. Aşa o să-i vedem pe copii crescând. N-o să ratăm întregul proces de maturizare. Iar când o să ajungem pe Pământ, ei o să fie bărbaţi şi femei. Gata să te sprijine împotriva celorlalţi.

Nafai nu răspunse imediat.

— Nu-n felul ăsta i-a explicat Sufletul Suprem situaţia lui Luet.

— Păi, e cumva gravat undeva în piatră că trebuie să faci totul după placul Sufletului Suprem? Nu contează metodologia, câtă vreme faci ceea ce vrea, nu-i aşa?

— Şi Hushidh gândeşte la fel?

— S-ar putea. În scurt timp.

— N-o să iau niciun copil fără aprobarea părinţilor.

— Serios? Dar cum rămâne cu copiii înşişi? Ai de gând să-i întrebi şi pe *ei?*

— Chiar ar trebui să-i întreb, replică Nafai. O să mă gândesc la aspectul ăsta, Issib. Poate c-o să funcţioneze compromisul.

— Bun, zise Issib. Pentru că sunt convins că Sufletul Suprem are dreptate. Dacă nu facem lucrul ăsta, dacă nu-ţi dăm tinere şi tineri puternici, care să te susţină, atunci în

momentul în care o să ne îndepărtăm de nava spaţială, când influenţa Sufletului Suprem slăbeşte, o să fii un om mort, iar eu la fel.

— O să mă gândesc la asta.

Issib se ridică din scaun şi se înclină spre uşă, apoi păşi uşor către ea, flotoarele susţinându-i aproape integral greutatea. În prag, se întoarse.

— Şi-ncă ceva, rosti el.

— Ce anume? întrebă Nafai.

— Te cunosc mai bine decât oricine altcineva.

— Serios?

— De exemplu, ştiu că Sufletul Suprem a discutat cu tine despre toată povestea asta cu mult înainte ca Luet să spună ceva.

— Da?

— Şi mai ştiu că tot timpul ai vrut să se-ntâmple asta. Numai că n-ai dorit să fie ideea ta. Ai vrut ca noi să fim cei care *te* conving. În felul ăsta, ulterior n-o să te putem învinovăţi. Pentru c-ai încercat să ne faci să renunţăm la idee.

— Să fiu oare chiar atât de inteligent?

— Da, spuse Issib. Iar eu sunt chiar destul de inteligent ca să-mi dau seama de asta.

— Păi, în cazul ăsta, nu-s chiar atât de inteligent.

— Ba eşti, spuse Issib. Pentru că eu *chiar* vreau ca tu să faci lucrul ăsta. Şi nu *voi* putea niciodată să-ţi cer socoteală, în cazul în care nu-mi plac rezultatele. Prin urmare, a funcţionat.

Nafai zâmbi uşor.

— Aş fi vrut să ai perfectă dreptate, zise el.

— Da? Şi unde m-am înşelat?

— Aş vrea, din tot sufletul, să-i las pe copiii noştri să doarmă pe tot parcursul călătoriei. Pentru că mi-aş dori mai degrabă să nu existe nicio diviziune între noi, în noua colonie. Pentru că mai degrabă l-aş face pe Elemak regele nostru, al tuturor, şi l-aş lăsa să ne conducă, decât să-l am

ca duşman.

— Păi, de ce nu faci asta?

— Pentru că-l urăşte pe Sufletul Suprem. Iar când o s-ajungem pe Pământ, el o să opună aceeaşi rezistenţă la ceea ce va dori Păstrătorul Pământului ca noi să facem. În cele din urmă, o să ne distrugă pe toţi din pricina încăpăţânării lui. Nu poate să fie conducătorul nostru.

— Mă bucur că-nţelegi asta, rosti Issib. Pentru că dac-o să-ţi treacă vreodată prin minte că el ar trebui să conducă, în momentul ăla te va distruge.

Volemak, Rasa, Hushidh, Issib; şi apoi, la urmă, veniră la el Shedemei şi Zdorab, cu doar o oră înainte ca ei toţi să intre în starea de somn pentru călătorie.

— Nu vreau să fac lucrul ăsta, spuse Zdorab.

— Atunci n-o să-i trezesc pe copiii tăi, replică Nafai. Încă nu-s sigur dac-o să trezesc vreun copil.

— Oh, ba eşti, zise Shedemei. Şi-o să ne trezeşti şi pe noi, din când în când, ca să te-ajutăm să-i înveţi. Asta-i înţelegerea.

— Iar când o s-ajungem pe Pământ şi copiii noştri o să fie cu toţii cu zece ani mai vârstnici decât cei ai lui Elya sau ai lui Meb ori ai lui Vasya sau Briya, o să le ţineţi piept împreună cu mine? O să spuneţi: „Am crezut că-i o idee bună. Noi i-am cerut să facă lucrul ăsta“?

— N-o să susţii niciodată c-am considerat că-i o idee bună, replică Zdorab. Dar o să recunosc că ţi-am cerut să faci lucrul ăsta.

— Nu-i bine, spuse Nafai. Dacă nu crezi că-i o idee bună, de ce-mi ceri să-i laşi pe singurii tăi doi copii să ia parte la asta?

— Pentru că, zise Zdorab, fiul meu nu m-ar ierta niciodată dac-ar şti c-a avut o şansă să ajungă pe Pământ ca bărbat, dar din cauza mea a ajuns acolo un băieţel.

Nafai încuviinţă, dând din cap.

— Ăsta-i un motiv întemeiat.

— Dar, ţine minte, Nafai, spuse Zdorab. Acelaşi lucru-i

valabil şi pentru ceilalţi copii. Crezi că atunci când Protchnu, băiatul lui Elya, o să se trezească şi o să descopere că fiul tău *cel mic,* Motya, e cu opt ani mai mare decât el, în loc să fie cu doi ani mai mic, crezi că o să vă ierte vreodată, pe tine sau pe Motya? Lucrul ăsta o să genereze o ură ce n-o să se stingă niciodată, vreme de câteva generaţii. O să considere întotdeauna că ceva le-a fost furat.

— Iar ei o să fie bine, zise Nafai. Dar lucrul care le-a fost furat, nu le-a fost luat până când nu l-au refuzat ei.

— N-o să-şi aducă aminte de asta.

— Dar tu o să-ţi aminteşti?

Zdorab se gândi câteva clipe.

— Dacă nu, o să-i aduc eu aminte, rosti Shedemei.

Zdorab îi zâmbi cu asprime.

— Hai la culcare, spuse el.

Indiferent cine va fi trezit ulterior, toţi vor fi adormiţi pentru lansarea propriu-zisă. Era prea mult stres, prea multă suferinţă ca să fie treji pe parcursul ei. În loc de aceasta, ei vor fi înconjuraţi de spumă în interiorul compartimentelor de dormit.

Fiecare cuplu îşi culcă propriii copii, punându-i în compartimentele lor de hibernare, sărutându-i, apoi coborând capacul şi urmărind pe fereastră până când alunecară în somnul indus care constituia începutul procesului. Copiii aveau o oarecare teamă, mai ales cei mai mari, care înţelegeau câte ceva din ceea ce se petrecea, dar mai exista şi freamăt, anticipaţie.

— Iar când o să ne trezim, o să fim pe Pământ? întrebau ei, necontenit.

— Da, le răspundeau părinţii.

Apoi Nafai îi luă pe părinţi în cabina de comandă şi le arătă calendarul cu trezirea setată la jumătatea drumului.

— O s-aveţi posibilitatea să vă verificaţi toţi copiii şi să vă convingeţi că dorm liniştiţi, îi asigură Nafai.

— Acum o să dorm complet relaxat, răspunse ironic Elemak.

Nafai îi supraveghe pe toţi cum adorm, unul câte unul, şi autoriză secvenţial computerele să le administreze sedativele, să-i îmbrace în spumă, să le scadă temperatura corpului până când în trupuri viaţa abia mai pâlpâia. Apoi intră şi el în compartimentul său şi trase capacul.

Nicio fiinţă umană nu văzu cum nava se ridică silenţioasă în aer, o sută de metri, o mie, până când ajunse la înălţimea maximă la care o puteau ridica câmpurile magnetice ale terenului de aterizare. Apoi se aprinseră rachetele de lansare, aruncând flăcări, în timp ce nava spaţială se înălţa pe cerul nopţii.

La mare depărtare, pe malul celălalt al mării înguste, călătorii de pe drumul caravanelor ridicară ochii şi văzură steaua căzătoare.

— Dar merge-n sus, remarcă unul dintre ei.

— Nu, spuse altul. E doar o iluzie, pentru că vine spre noi.

— Nu, rosti din nou primul. Se înalţă-n cer. Şi-i prea lentă ca să fie o stea căzătoare.

— Serios? îl luă celălalt în derâdere. Atunci, ce este?

— Nu ştiu, replică tovarăşul său. Dar îi mulţumesc Sufletului Suprem că putem să vedem lucrul ăsta.

— De ce?

— Fiindcă, după milioane de ani, prostule, nu există niciun lucru pe care să nu-l fi văzut vreo fiinţă umană de-o mie sau de un milion de ori. Dar noi *am văzut* ceva ce nimeni n-a mai văzut până acum.

— Crezi tu.

— Da, cred eu.

— Şi la ce foloseşte? Să vezi ceva nemaipomenit, dar să n-ai habar de ceea ce-ai văzut?

Nava spaţială *Basilica* se înălţă şi mai mult, ieşind din puţul de gravitate al planetei Harmony. Când ajunse suficient de departe, rachetele se opriră. Ele nu vor mai fi folosite decât atunci când va veni vremea ca Basilica să aterizeze într-o altă lume. În schimb, din părţile laterale ale

navei se desfăşură o reţea, alcătuită din fire atât de fine încât nu puteau fi văzute decât în cazul în care sclipea lumina pe ele, atunci când o moleculă de hidrogen sau o particulă chiar mai mică era prinsă în câmpul de energie generat de reţea. În acel moment i se putea distinge forma, aidoma unei gigantice pânze de păianjen, care aduna praful cosmic spre a produce energie pentru înaintarea navei spaţiale.

Basilica începu să accelereze, din ce în ce mai mult, până când Harmony fu lăsată în urmă, doar un alt punct luminos, ce nu putea fi distins de oricare altul. După patruzeci de milioane de ani, fiinţele umane părăsiseră suprafaţa acestei lumi şi, în pofida tuturor aşteptărilor, mergeau acasă.

5
CEL CARE TRAGE CU URECHEA

Ceilalţi copii presupuneau, la trezire, că au ajuns pe Pământ. Aşa li se spusese înainte de a fi adormiţi în compartimentele de hibernare – când o să va treziţi, o să fim pe Terra.

Oykib, însă, ştia deja că el se va trezi cu mult înainte de acest moment. Nu era surprins că, în loc de gravitaţie normală, el părea incredibil de uşor şi de puternic, fiecare pas trimiţându-l până în tavan. Aşa se întâmplă în spaţiu, când, în locul unei planete care să te tragă în jos, ai doar acceleraţia navei. Iar dacă avea vreun dubiu, acesta fu risipit de faptul că Nafai şi Luet îi adunaseră pe copii în biblioteca navei – spaţiul deschis cel mai amplu de pe Basilica, doar cu excepţia centrifugii – Oykib putea distinge slabul murmur al Sufletului Suprem adresându-se lui Nafai şi Luet:

(E o idee proastă. Nu le da posibilitatea de a alege. La vârsta asta, copiii sunt prea mici ca să aleagă ceva atât de important. Părinţii lor au fost deja de acord. Dacă le vei spune că au de ales, când în realitate nu au alternativă, nu vei obţine decât ura lor. Şi aşa mai departe.)

Oykib auzise frânturi de astfel de conversaţii încă din fragedă copilărie. Nu-şi aducea aminte de vreo perioadă fără aşa ceva. Totuşi, la început, era precum muzica, precum vântul, precum sunetul valurilor pentru un copil care creşte la malul mării. N-avea nicio părere despre asta,

nu căuta vreun înţeles ascuns. Dar, treptat, cam pe când avea patru sau cinci ani, începu să realizeze că acest zgomot de fond conţinea nume; că în el existau idei, care ulterior au apărut în cadrul discuţiilor dintre adulţi.

Cu toate că glasurile erau doar în mintea sa, şi prin urmare insonore, el începu să asocieze anumite moduri de gândire cu anumite persoane. Începu să remarce că uneori, atunci când era cu mama sau cu tata, Nafai sau Issib, Luet ori Hushidh, conversaţia pe care o auzea cel mai clar era cea care părea adecvată la ceea ce discutau cu altcineva. De exemplu, o vedea pe Luet încercând să facă faţă unei dispute dintre Chveya şi Dazya şi auzea pe cineva spunând: „De ce nu se apără singură în faţa Dazyei? De ce se dă la o parte în felul ăsta?“ Iar altcineva – vocea cea mai constantă, cea mai puternică – spunea: „Se apără singură, se descurcă bine, ai răbdare, nu trebuie să învingă pe faţă, atâta vreme cât o asiguri de respectul tău.“ În acest fel ştia că o manieră pasionată, intimă, însemna că o auzea pe Luet; una mai reţinută, mai calmă, dar mai nesigură îi aparţinea lui Hushidh. Vocea cea mai practică, cea mai nerăbdătoare, cea mai logică era a lui Nafai.

Chiar şi aşa, totuşi, el era prea tânăr ca să-şi dea seama că nu trebuia să audă asemenea lucruri. Prima dată asta i-a devenit clar din pricina viselor, căci ele reprezentau una dintre cele mai puternice modalităţi de comunicare ale Sufletului Suprem. O dată, când Oykib era foarte mic, venise în casă Luet, ca să discute cu mama un vis pe care-l avusese. Când a terminat, Oykib a spus cu glas piţigăiat: „Şi eu am avut visul ăsta“, apoi a repetat lucrurile pe care le văzuse Luet.

Mama i-a răspuns atunci cu un zâmbet, dar el ştia că nu-l credea că avusese acelaşi vis. A doua oară s-a întâmplat cu un vis de-al tatei; mama l-a luat pe Oykib de o parte şi i-a explicat cu blândeţe că nu era nevoie să susţină că avea aceleaşi vise ca şi ceilalţi. Era mai bine să povestească doar visele pe care le-a avut el.

Pe Oykib îl deranja faptul că nu era crezut şi, pe măsură ce creştea, îl deranja tot mai mult. De ce, deşi exista atât de multă comunicare între aceşti oameni mari şi Sufletul Suprem, nu puteau accepta că el, un băiat de trei sau de patru ani, poate avea aceeaşi comunicare? În cele din urmă, hotărî că problema consta în faptul că visul fusese trimis altcuiva – era adecvat situaţiei respectivei persoane şi deloc potrivit pentru el. Prin urmare, oamenii mari ştiau că Sufletul Suprem nu i-ar fi trimis niciodată lui un astfel de vis, pentru că n-avea nicio legătură cu viaţa lui. Iar, în realitate, Sufletul Suprem *nu-i trimisese* lui visul. Visele şi conversaţiile de fundal erau reale, dar nu erau ale sale.

„De ce n-are Sufletul Suprem să-mi spună nimic *mie*?“ se întreba el.

Când Oykib împlini opt ani, învăţase de mult să păstreze pentru sine ceea ce auzise trăgând cu urechea. Era, prin fire, liniştit şi rezervat, preferând să rămână tăcut într-un grup mai mare, ascultând ceea ce se vorbeşte, dând o mână de ajutor atunci când era nevoie.

Înţelegea mai mult decât îşi imagina cineva, pe de-o parte pentru că crescuse trăgând cu urechea la problemele adulţilor discutate cu un vocabular de adult, pe de alta fiindcă putea auzi, odată cu conversaţiile vocale, frânturi din dialogurile interioare, atunci când Sufletul Suprem făcea sugestii, se străduia să determine o stare sufletească, iar, câteodată, încerca să distragă pe cineva de la ceea ce gândea sau făcea. Problema era că pe Oykib lucrul acesta îl distrăgea întotdeauna, astfel încât nu prea mai avea gânduri proprii, atât de ocupată îi era mintea în încercarea de a urmări tot ceea ce se petrecea în jurul lui. Atunci când deschidea, în sfârşit, gura pentru a vorbi, nu putea fi sigur dacă răspundea la ceea ce se spusese cu glas tare sau lucrurilor pe care le înţelesese doar pentru că trăsese cu urechea la ceea ce n-ar fi trebuit.

Mai exista încă un motiv pentru care Oykib vorbea atât de puţin. Învăţase despre discreţie şi secrete şi ştia că

lumea n-ar fi încântată dacă ar afla cât de multe ştia el. Bănuia că i-ar fi iritat să ştie că până şi gândurile lor cele mai intime, care luaseră naştere în mintea lor, acolo unde le putea accesa Sufletul Suprem, erau auzite, analizate şi stocate în mintea unui băieţel de şase sau şapte ori opt ani.

Câteodată, povara acestor secrete era mult prea grea pentru Oykib. Din această cauză începuse să discute cu fratele lui mai mic, Yasai. Nu-i mărturisise niciodată lui Yaya felul în care afla lucrurile. În schimb, întotdeauna spunea ceva de genul: „Pun pariu că Luet e supărată din cauza că Hushidh n-o struneşte niciodată pe Dazya, când se poartă autoritar cu copiii mai mici“, sau „Tata nu-l iubeşte cu adevărat pe Nafai mai mult decât pe oricine altcineva, pur şi simplu Nafai e singurul care înţelege ceea ce face tata şi-l poate ajuta să facă asta.“ Oykib era conştient de faptul că Yaya era uluit de cât de des se dovedeau a fi corecte „intuiţiile“ fratelui său şi că Yaya era flatat că se bucura de încrederea „înţeleptului“ său frate mai mare; câteodată avea senzaţia că-i un farsor, că-l lasă pe Yaya să-şi închipuie că Oykib a ajuns, pur şi simplu, la respectivele concluzii. Dar avea senzaţia, fără a şti de ce, că n-ar fi fost o idee bună să-i împărtăşească nici măcar lui Yaya modul în care se revărsau în mintea lui toate comunicările cu Sufletul Suprem. Yaya putea păstra un secret, dar ceva *atât* de important n-avea cum să nu-i scape, cândva.

Aşa că Oykib îşi ţinea secretele pentru el. Perioada cea mai delicată a fost cu câteva luni în urmă, când Nafai s-a dus în munţi, a ieşit din perimetru şi a descoperit navele spaţiale. Oykib a auzit nişte lucruri teribile, înfricoşătoare. Luet care stăruia ca Sufletul Suprem să-i apere soţul. Sufletul Suprem care îndemna pe altcineva să fie calm, fii calm, nu-ţi ucide fratele, n-o să mai poţi trăi împăcat cu tine după aceea dacă îţi vei omorî fratele. În acel moment, el cunoştea suficient de bine comunitatea ca să ştie cine anume plănuia să-l omoare pe Nafai. Oykib îşi dorea cu ardoare să facă ceva, dar nu putea; de fapt, era aproape

imobilizat de potopul de nevoi, strigăte, cereri, rugăminţi şi plângeri. Era de-a dreptul înfricoşat; se ducea la mama şi se agăţa de ea, auzind-o cum îi spune lui Volemak: „Vezi cum culeg copiii diverse vorbe fără să le înţeleagă?“

El ar fi vrut să replice: „înţeleg foarte bine că Elemak şi Mebbekew plănuiesc să-l omoare pe Nafai, apoi să ne conducă – ştiu lucrul ăsta fiindcă l-am auzit din întâmplare pe Sufletul Suprem când încerca să-i oprească. Ştiu că Luet e îngrozită, la fel ca şi tine, că Nafai ar putea fi omorât. Dar mai ştiu şi că Sufletul Suprem îi spune lui Nafai o grămadă de lucruri, lucruri importante, lucruri frumoase, doar că el e atât de departe încât prind doar câteva licăriri din toate astea şi mai ştiu că lui Nafai nu-i este deloc frică, el e doar extrem de încântat şi strigă în continuu în sinea sa: «M-am prins! Asta-i, deci! Acum înţeleg! Da!» “ Dar nu putea să explice nimic din toate acestea. Nu putea decât să se agaţe de mama lui, până când aceasta îl dădea la o parte, ca să-şi vadă de ale ei, iar apoi să se ducă să vorbească cu Yasai despre asta. „Cred că Elya şi Meb vor să-l omoare pe Nyef azi, când o să se întoarcă“, rosti el, iar Yaya făcu ochii mari. „Cred, totuşi, că Nyef nu-i îngrijorat, fiindcă a devenit atât de puternic încât nimeni nu-i mai poate face vreun rău.“

Când se termină totul, iar Elemak şi Mebbekew se plecară umili în faţa puterii mantiei de comandant de navă, Yaya era de-a dreptul impresionat de intuiţiile lui Oykib, mai mult ca niciodată. Dar acesta era istovit. Nu voia să ştie atât de multe. Şi totuşi, în sufletul lui, el dorea să ştie mai mult. Voia ca Sufletul Suprem să-i vorbească *lui.*

De ce-ar face-o? Oykib era doar un băieţel de opt ani, nu atât de puternic şi de dominator precum Protchnu, băiatul lui Elemak, chiar dacă Proya era mai mic cu câteva săptămâni. Ce-ar avea Sufletul Suprem să-i spună *lui?*

Acum, stând cu ceilalţi în biblioteca navei spaţiale *Basilica,* Oykib deja ştia exact ce anume urmează să li se explice, pentru că-l auzise pe Sufletul Suprem discutând aprins cu oamenii mari despre asta înainte de lansarea

navei şi-l putea auzi chiar şi acum vorbind cu Luet şi cu Nafai. Voia să le strige să tacă din gură şi să facă ce li se sugera. În schimb, rămase liniştit şi ascultă răbdător în timp ce Nafai şi Luet explicau totul.

Nu-i plăcea felul în care tratau subiectul. Spuneau adevărul, desigur – el învăţase să se aştepte la aşa ceva din partea lor, mai mult poate decât din partea oricărui alt om mare –, dar ei omiseră multe din adevăratele motive a ceea ce făceau. Au vorbit doar despre faptul că este o şansă minunată pentru copii să înveţe o grămadă de lucruri de care o să aibă nevoie pentru a face colonia să funcţioneze atunci când vor ajunge pe Pământ. „Şi pentru că voi o să aveţi paisprezece, cincisprezece sau şaisprezece – ba chiar, unii dintre voi, optsprezece ani – atunci când ajungem, veţi putea îndeplini munca unui bărbat sau a unei femei. O să fiţi adulţi, nu copii. În acelaşi timp, însă, pe parcursul călătoriei, vă veţi vedea doar din când în când mamele şi taţii, pentru că nu ne putem permite ca sistemele vitale să ţină în stare de veghe mai mult de doi adulţi o dată."

Da, da. Toate astea erau adevărate, îşi spuse Oykib. Dar cum rămâne cu faptul că doar zece dintre noi, copiii, vor fi în micuţa voastră şcoală? Cum rămâne cu faptul că, atunci când, la sfârşitul călătoriei o să am optsprezece ani, Protchnu o să aibă tot opt? Cum rămâne cu amiciţiile precum cea dintre Tiya, fata lui Mebbekew, şi Shyada, fiica lui Hushidh? Or să fie prietene în continuare, când Shyada o să aibă şaisprezece ani, iar Tiya tot şase? Nu prea cred. O să explicaţi şi *lucrul ăsta?*

Dar nu spuse nimic. Aşteptând. Poate c-or să ajungă şi la problema asta.

— Sunt întrebări? se interesă Nafai.

— E timp berechet, spuse Luet. Dacă vreţi să vă duceţi înapoi la culcare, puteţi face lucrul ăsta peste câteva zile – nu-i nicio grabă.

— E vreo distracţie pe nava asta? întrebă Xodhya, băiatul cel mare al lui Hushidh.

Aceasta era cea mai evidentă întrebare, din moment ce oamenii mari îşi petrecuseră foarte mult timp înainte de lansare asigurându-i pe copii că ei *voiau* să doarmă pe parcursul călătoriei, pentru că o să fie extrem de plictisitoare.

— Există o grămadă de lucruri pe care nu le puteţi face. Centrifuga va furniza gravitatea normală a Pământului pentru exerciţii fizice, dar puteţi doar alerga în linie dreaptă. Nu puteţi să vă jucaţi cu mingea, ori să înotaţi sau să staţi întinşi în iarbă, pentru că nu există piscină, nici iarbă, iar în centrifugă n-ar fi indicat să aruncaţi sau să prindeţi mingea. Dar puteţi să vă luaţi la trântă şi cred că v-aţi putea obişnui să vă jucaţi de-a v-aţi ascunselea în gravitate redusă.

— Şi mai există jocuri pe computer, adăugă Nafai. N-aţi avut niciodată posibilitatea să vă jucaţi în felul ăsta, pentru c-aţi crescut fără computere, dar Issib şi cu mine am găsit mai multe…

— Totuşi, n-o să vă puteţi juca prea mult pe computer, îl întrerupse Luet. N-am vrea să vă obişnuiţi prea tare cu ele, pentru că pe Pământ n-o să avem computere de acest fel.

Joaca de-a v-aţi ascunselea în gravitate redusă – probabil că era singurul lucru care i-ar fi încântat pe toţi. Oykib se trezi că se enervează din cauză că ei se prefac că le dau de ales, dar nu le enumeraseră decât părţile pozitive, nu şi pe cele negative.

În acel moment, el ar fi vrut să spună ceva, dar Chveya i-o luă înainte:

— Cred că totul depinde de ce anume hotărăşte Dazya.

Dza, întotdeauna plină de ea, deoarece se considera cea mai importantă persoană pentru că era primul copil născut, se umflă vizibil în pene. Oykib era dezgustat, în principal din cauza faptului că n-o văzuse niciodată pe Chveya linguşind-o pe Dza în halul ăsta şi crezuse întotdeauna că-i fata cu cel mai mult bun-simţ.

— Chveya, voi, copiii, trebuie să vă hotărâţi în privinţa

asta.

— Nu-nţelegi, replică Chveya. Orice ar hotărî Dazya, eu o să fac invers.

Dazya scoase limba la Chveya.

— Mă aşteptam la aşa ceva de la tine, replică ea. Eşti întotdeauna extrem de imatură.

— Veya, zise Luet, mă simt stânjenită că poţi să spui ceva atât de jignitor. Ai fi în stare să-ţi schimbi întregul viitor, doar ca să-i faci în ciudă Dazyei?

Chveya roşi şi nu răspunse.

În cele din urmă, Oykib ajunse în punctul în care nu mai putea rămâne tăcut.

— Ştiu ce-ar trebui să faceţi, zise el. Trimiteţi-o pe Dazya înapoi la culcare, pentru trei zile. Apoi, când o să se trezească, Dza şi Chveya o să aibă exact aceeaşi vârstă.

Chveya îşi dădu ochii peste cap, ca şi cum ar fi zis: „Asta n-o să rezolve nimic.“ Dar Dazya se înfurie peste măsură.

— Ziua mea de naştere o să fie întotdeauna prima, orice s-ar întâmpla, strigă ea. Eu sunt primul născut şi nimeni altcineva. Aşa că *o să rămân* trează şi când ajungem acolo tot copilul cel mai mare o să fiu! Mie nu-mi dă nimeni ordine.

Oykib văzu cu satisfacţie că Dazya le mărturisise lui Nafai şi lui Luet exact motivul pentru care Chveya nu voia să rămână trează, dacă stătea şi Dazya.

— De fapt, spuse Luet, nimeni n-are dreptul să le dea ordine celor din jur pentru că-i mai mare, mai deştept sau orice altceva.

Mai mulţi copii râseră.

— Dazya le dă ordine la toţi, rosti Shyada, care, în calitate de soră mai mică, trebuia să suporte toate toanele Dazyei.

— Nu-i adevărat, zise Dazya. Nu le dau ordine lui Oykib sau lui Protchnu.

— Nu, tu eşti autoritară doar cu cei care-s mai *slabi* decât tine!

— Tăceţi, cu toţii! spuse Nafai. Ceea ce-aţi văzut aici este una din problemele legate de faptul de a vă ţine treji pentru şcoală pe parcursul călătoriei. Nava asta nu-i foarte spaţioasă în interior. O să vă-nghesuiţi aici vreme de câţiva ani. Pe Harmony am fost indulgenţi într-o grămadă de privinţe, închipuindu-ne c-o să remediaţi lucrurile pe măsura trecerii timpului. Dar pe parcursul călătoriei, nu vom tolera situaţiile în care copiii mai mari să se comporte autoritar cu cei mici.

— De ce nu? se interesă Dazya. Oamenii mari sunt tot timpul autoritari cu copiii.

— Dza, spuse Luet liniştită, cred că eşti suficient de inteligentă ca să înţelegi că cele trei zile dintre tine şi Veya nu-s atât de importante ca diferenţa de cincisprezece ani dintre tine şi mine.

Chveya exploată imediat ideea.

— Mamă, dacă o să stau trează, atunci când o s-ajungem pe Pământ o să fiu cu trei ani mai mare decât erai tu când m-am născut.

— Da, dar ea era *măritată,* zise Rokya, băiatul lui Zdorab şi al lui Shedemei.

Apoi, brusc, păru că-şi dă seama de sensul celor spuse, pentru că roşi şi tăcu mâlc.

— Nu cred că măritişul e o problemă care să vă preocupe în momentul ăsta, spuse Luet.

— De ce nu? întrebă Chveya. *Pe tine* te preocupă. Rokya e singurul băiat de-aici care nu mi-e unchi sau verişor bun.

— Chestia asta n-o să fie o problemă, rosti Luet. Shedemei a zis că n-or să existe probleme genetice, aşa că dac-o să se-ntâmple ca, atunci când te vei face mai mare, să te-ndrăgosteşti de-un verişor sau de-un unchi…

Majoritatea copiilor făcură zgomote care imitau un geamăt sau care exprimau dezgust.

— Subliniez, atunci când vă veţi face *mari,* când ideea n-o să vă mai repugne, n-o să existe nicio barieră genetică.

Dar Oykib ştia că, înainte de lansare, Shedemei îl

implorase pe Sufletul Suprem s-o ierte pentru că-i spusese această minciună lui Nafai şi că-l obligase să-i ceară lui Nafai să nu permită căsătoriile între veri care prezentau un anume risc. El mai ştia încă ceva, dar ceva ce nici Shedemei nu ştia: că ceea ce afirmase ea, cum că fiecare fusese crescut cu atenţie de Sufletul Suprem spre a nu avea defecte genetice, îi fusese transmis de acesta. Oykib auzise acest lucru, fiind vorba de o transmisie extrem de puternică. Astfel încât se împăcase cu ideea de a se însura cu o verişoară. Ar fi bine ca Sufletul Suprem să aibă dreptate – Oykib şi Yaya nu puteau să se căsătorească *amândoi* cu Dabrota, fiica lui Zdorab şi a lui Shedemei, astfel încât unul dintre ei trebuia să se căsătorească cu o verişoară sau să moară burlac.

Chveya nu era mulţumită.

— Nu asta ai spus în noaptea aia…

— Veya, rosti Luet, încercând să fie răbdătoare. N-ai auzit conversaţia din ambele părţi, iar, pe lângă asta, am primit între timp informaţii noi. Ai puţină încredere, dragă.

În acel moment vorbi Motiga. Fără să dea doi bani pe problema căsătoriei, el se gândise la altceva.

— Dacă cei care dorm nu-mbătrânesc, atunci cei care nu-s aici o să fie mici în continuare? Adică eu o să fiu mai mare decât Protchnu?

Luet şi Nafai se uitară unul la celălalt. Era evident că doriseră să evite să răspundă la o asemenea întrebare.

— Da, spuse Nafai în cele din urmă. Asta-nseamnă.

— Super, zise Motiga.

Dar ceilalţi nu erau atât de siguri.

— Asta-i o prostie, rosti Shyada, care avea afecţiunea unui copil de şase ani faţă de Protchnu. De ce nu ne puneţi să facem cu schimbul, aşa cum o să faceţi cu oamenii mari?

Oykib fu surprins că cineva în vârstă de şase ani se putuse gândi la această soluţie extrem de raţională. La fel Nafai şi Luet. În mod clar, ei nu ştiau ce să zică, cum să explice.

Aşa încât Oykib, care căuta tot timpul o oportunitate de a ajuta, interveni în discuţie.

— Ascultă, noi nu suntem treji acum pentru că suntem preferaţii lui Nafai şi ai lui Luet. Ne aflăm aici fiindcă părinţii noştri sunt de partea lui Nafai, iar *părinţii* copiilor care încă dorm sunt de partea lui Elemak.

Nafai părea mânios. Oykib îl auzi adresându-i-se Sufletului Suprem: „E vreo posibilitate ca puştiul ăsta să-nveţe cum şi când să-şi ţină gura?“

Oykib auzi şi răspunsul Sufletului Suprem:

(Nu te-am avertizat să nu le dai posibilitatea să aleagă?)

— Cred că-i bine pentru noi toţi să hotărâm cunoscând *adevăratul* motiv al lucrurilor, rosti Oykib, privindu-l pe Nafai în ochi. Ştiu că tu, împreună cu părinţii mei, cu Issib şi cu Hushidh, cu Shedemei şi cu Zdorab sunteţi cei care daţi ascultare Sufletului Suprem şi mai ştiu că Elemak, Mebbekew, Obring şi Vas au încercat să te-omoare, iar Sufletul Suprem crede că ei o să-ncerce din nou, imediat ce ajungem pe Pământ.

Ştia că, probabil, spusese prea mult, dezvăluind lucruri pe care n-ar fi trebuit să le ştie. Aşa că Oykib se întoarse către ceilalţi copii, ca să le explice.

— E ca un fel de război, zise el. Chiar dacă Nafai şi Elemak sunt amândoi fraţii mei şi chiar dacă Nafai nu vrea să se lupte între ei, Elemak o să-ncerce să-l omoare, odată ajunşi pe Pământ.

Ceilalţi copii îl priveau cu feţe serioase. Oykib nu vorbea prea mult, dar atunci când o făcea, ei îl ascultau, iar ceea ce spunea era serios. Nu mai era vorba de probleme banale de genul cine-i şeful celor mici. Asta fusese greşeala lui Luet şi a lui Nafai. Ei doreau ca alegerea să le aparţină copiilor, dar voiau să-i facă să facă asta fără să cunoască toate aspectele implicate. Ei bine, Oykib îi cunoştea pe aceşti copii mai bine decât îi ştiau oamenii mari. El ştia că ei vor înţelege şi ştia şi ce vor alege.

— Prin urmare, continuă Oykib, adevăratul motiv pentru

care ne-au trezit e ca Yasai, Xodhya, Rokya, Zhyat, Motya şi cu mine să devenim bărbaţi. Bărbaţi *puternici.* În timp ce băieţii lui Elya, Kokor, Sevet şi Meb vor rămâne nişte puşti. În felul ăsta, Elemak n-o să mai înfrunte doar un bătrân, ca tatăl meu, sau un infirm, ca Issib. El o să aibă de-a face cu *noi,* care-o să fim alături de Nafai şi-o să luptăm pentru el, dacă va fi nevoie.

Oykib îi privi pe băieţi, iar fiecare dintre ei încuviinţă, dând din cap.

— Şi nu-i vorba numai despre băieţi, adăugă el. Noi, cei doisprezece, o să ne căsătorim şi o să avem copii, iar copiii noştri o să se nască înainte ca restul să aibă copii, astfel încât o să fim întotdeauna mai puternici. E singurul mod în care putem să-l împiedicăm pe Elemak să-l omoare pe Nafai. Şi nu numai pe Nafai. Pentru că o să trebuiască să-l omoare şi pe tata. Şi pe Issya. Şi poate că şi pe Zdorab. Sau dacă n-o să-i omoare, o să-i trateze ca pe nişte sclavi. La fel ca pe noi. Doar dacă n-o să stăm treji în călătoria asta. Elemak şi Mebbekew sunt fraţii mei, dar nu-s oameni *de treabă.*

Luet îşi îngropase faţa-n palme. Nafai privea în tavan.

— Okya, cum de ştii toate chestiile astea? întrebă Chveya.

— Le ştiu, pur şi simplu, e bine? răspunse Oykib. Pur şi simplu le ştiu.

Vocea ei deveni foarte liniştită.

— Ţi-a spus Sufletul Suprem? întrebă ea.

Intr-un fel, da – dar din anumite motive Oykib nu voia s-o mintă sau s-o inducă în eroare pe Chveya. Mai bine să nu-i răspundă deloc.

— Asta-i o chestiune personală, zise el.

— Multe din tot ceea ce-ai spus pân-acum sunt chestiuni personale, Oykib, rosti Nafai. Dar le-ai spus, iar noi trebuie să le discutăm. E-adevărat că Sufletul Suprem crede c-o să se producă o divizare a comunităţii noastre atunci când o s-ajungem pe Pământ. Şi e-adevărat că Sufletul Suprem a

plănuit toate astea, pentru ca voi, copiii, să fiţi suficient de maturi pentru a sta alături de părinţii voştri, împotriva lui Elemak, a adepţilor lui şi a copiilor lor. Dar eu nu cred că e obligatoriu să fie o astfel de divizare. Eu nu *doresc* o divizare. De aceea, motivul pentru care fac lucrul ăsta este că am nevoie de încă doisprezece adulţi care să ajute la întemeierea noii colonii – şi mai puţin cu doisprezece copii, care să trebuiască să fie îngrijiţi, protejaţi şi hrăniţi. Toată lumea va avea de câştigat astfel.

— Totuşi, n-aveai de gând să ne comunici toate astea, dacă nu le-ar fi spus Oykib, zise Chveya, puţin supărată.

— N-am crezut c-o să-nţelegeţi, rosti Nafai.

— Eu *nu-nţeleg,* zise Shyada, cu sinceritate.

— Eu o să stau treaz, spuse Padarok. Sunt de partea ta, pentru că ştiu că mama şi tata sunt cu tine. I-am auzit vorbind.

— Şi eu, zise surioara lui, Dabya.

Unul câte unul, încuviinţară cu toţii.

La sfârşit, Dazya se întoarse către Chveya şi adăugă:

— Şi-mi pare rău dacă mă urăşti atât de mult încât preferi să rămâi o fetiţă, ca să nu fii cu mine.

— Tu eşti cea care *mă* urăşte, replică Chveya.

— Ba deloc, zise Dazya.

Timp de câteva clipe, se lăsă tăcerea.

— La urma urmelor, suntem de aceeaşi parte a baricadei, zise Chveya.

— Aşa-i, răspunse Dazya.

Apoi, pentru că Chveya nu se gândea deloc înainte să vorbească, ea adăugă:

— Şi te poţi mărita cu Padarok. Eu n-am nimic împotrivă.

Imediat, Padarok strigă în semn de protest, în vreme ce copiii ceilalţi făceau tărăboi şi râdeau. Doar Oykib observase că după ce rostise aceste vorbe, Chveya se uitase în ochii *lui,* înainte de a-şi coborî privirea.

Deci eu sunt cel ales, îşi spuse el. E drăguţ din partea ta să hotărăşti în locul meu.

Dar era foarte clar. Din cei doisprezece copii, Oykib şi Padarok erau singurii băieţi născuţi în primul an, iar Chveya şi Dza erau singurele fete. Dacă Dza şi Padarok ar fi devenit parteneri, Chveya ar fi trebuit fie să se căsătorească cu Oykib, fie cu unul dintre băieţii mai mici, altă variantă nemaiexistând.

Acest gând îi producea o vagă repulsie. Îşi aduse aminte de singura dată când fusese îmbrobodit să se joace cu păpuşile cu Dza şi alte câteva dintre fetiţe. Era chinuitor de plictisitor să se prefacă a fi tatăl şi soţul, şi o zbughise după doar câteva minute. Îşi închipui că se joacă de-a păpuşile cu Chveya şi nu-şi imagină c-ar fi mai bine. Dar poate era altceva atunci când păpuşile erau bebeluşi adevăraţi. Oricum, pe oamenii mari nu părea că-i deranjează. Poate că atunci când se jucau de-a păpuşile lipsea ceva. Poate că în căsătoriile adevărate soţiile nu erau atât de insistente în a-i determina pe soţi să le facă pe plac.

Padarok ar trebui să-şi vadă de treabă, pentru că dacă s-ar fi căsătorit cu Dazya, n-ar fi putut nici măcar să gândească fără permisiunea ei. Ea era realmente cea mai autoritară persoană pe care o ştia el. Chveya, pe de altă parte, era doar încăpăţânată. Era altceva. Voia să facă lucrurile aşa cum dorea ea, dar măcar nu insista ca toţi ceilalţi să le abordeze în maniera ei. Poate că puteau să se căsătorească, să locuiască în case separate şi să aibă grijă de copii cu rândul. Aşa ceva ar merge.

Nafai îi luă pe ceilalţi copii ca să le arate unde vor dormi – camera fetelor şi camera băieţilor. Oykib, pierdut în speculaţia despre căsătorie, rămăsese în bibliotecă, iar acum se trezi singur cu Luet.

— Ai avut tare multe de spus mai devreme, rosti Luet. De obicei, nu se-ntâmplă aşa.

— Voi doi nu spuneaţi lucrurilor pe nume, replică Oykib.

— Da, aşa este, răspunse ea. Şi poate c-aveam un motiv întemeiat pentru asta, nu crezi?

—Nu, n-aţi avut un motiv întemeiat, răspunse Oykib.

Ştia că nu e indicat să spună aşa ceva unui om mare, dar la nivelul ăsta nu-i păsa. La urma urmei, era fratele lui Nafai, nu copilul lui.

— Eşti foarte sigur de chestia asta?

Era furioasă, o, da.

— Nu ne-aţi spus adevăratul motiv, pentru că v-aţi imaginat că n-o să-l înţelegem, dar l-am înţeles. Cu toţii. Iar *după aceea,* când ne-am hotărât, am ştiut ce anume alegem.

— S-ar putea să-ţi închipui că-nţelegi, dar nu-nţelegi, spuse Luet. E mai complicat decât îţi imaginezi şi…

De data asta Oykib era cu adevărat furios. Auzise disputele lor cu Sufletul Suprem şi posibilele probleme care îi preocupau şi, chiar dacă n-avea să le spună cum anume aflase astfel de lucruri, în mod sigur n-o să se prefacă a nu le înţelege.

— Nu te-ai gândit, Lutya, că poate-i mult mai complicat şi decât crezi *tu?*

Poate din pricina faptului că-i spusese ei – un om mare – pe numele diminutivat sau poate pentru că recunoscuse adevărul celor spuse de el, ea rămase tăcută, uitându-se lung la el.

— Voi nu-nţelegeţi totul, spuse Oykib, şi cu toate astea luaţi decizii. Ei bine, nici noi nu-nţelegem totul.

Dar am luat o hotărâre, nu-i aşa? Şi-am făcut alegerea justă, este?

— Da, spuse ea liniştită.

— Poate că noi, copiii, nu suntem atât de proşti cum credeţi voi, adăugă Oykib.

Era ceva ce dorise de multă vreme să-l spună unui om mare. Acum părea momentul potrivit.

— Nu cred că sunteţi deloc proşti, tu sau oricare…

Dar înainte de a termina propoziţia, el ieşi din bibliotecă, luând-o la goană pe coridor în căutarea celorlalţi. Dacă n-o să fie de faţă când fiecare îşi alege patul, o să se pomenească cu cel mai prost dintre ele.

Se dovedi că se procopsi, oricum, cu cel mai prost pat, cuşeta din dreapta-jos, de lângă uşă, unde era complet vizibil pentru oricine venea pe coridor, aşa că nu avea deloc libertate de *mişcare.* El alesese cel mai bun pat şi, pentru că era băiatul cel mai vârstnic, nici unul dintre ceilalţi nu i-l contestase. Dar după aceea văzu cât de nefericit era Motya, pentru că-i revenise locul cel mai nenorocit, mai ales atunci când Yaya şi Zhyat îl necăjiră în legătura cu asta. Aşa că acum se alesese cu cel mai prost pat şi ştia că nimeni n-o să dorească să-l schimbe cu el ulterior. Zece ani, îşi spuse. O să dorm aici timp de zece ani, fir-ar să fie.

6
ZEUL CEL URÂT

Mama lui Emeez o dusese în peştera sfântă când avea şase ani. Era un loc miraculos, pentru că era subteran, deşi nu fusese săpat artificial. Se formase în acest mod, un dar din partea zeilor; ei o creaseră, aşa că aici erau aduşi zeii spre a fi adoraţi.

Peştera era stranie, colţuroasă şi umedă, nu uscată şi cu pereţi netezi precum vizuinile din oraş. Pretutindeni picura apă calcaroasă. Mama îi explicase felul în care apa depune o cantitate infimă de calcar cu fiecare picătură, iar cu timpul astfel s-au format coloanele masive. Dar cum venea asta? Coloanele nu susţineau oare tavanul peşterii? Dacă ele nu s-au format decât după ce apa a picurat ani şi ani, ce va fi susţinut tavanul la început? Dar mama îi explicase că această peşteră era din piatră. „Zeii fac găuri în munte aşa cum noi cioplim aşchiile de piatră pentru a face cuţite”, spusese mama. „Ei pot susţine un tavan de piatră atât de mare, încât nu-i vezi capătul, nici măcar cu cea mai luminoasă torţă. Şi nu există vânt aşa de puternic să smulgă acoperişul de pe vizuina zeilor.“

Presupun că de asta sunt zei, îşi spuse Emeez. Văzuse ce ravagii făcuse furtuna în partea înaltă a oraşului, doborând trei copaci de susţinere a acoperişului, astfel încât ploaia şi ulterior lumina soarelui pătrundeau în ceea ce fuseseră înainte creşa şi sala de întruniri. A fost nevoie de câteva zile ca să se etanşeze tunelurile şi să se creeze vizuini în altă parte, pentru a înlocui spaţiul pierdut, iar în

acest răstimp au stat cu ei doi verişori şi trei nepoate. Mama era cât pe ce să înnebunească, şi nici Emeez nu era departe de aşa ceva. Ele erau nişte persoane liniştite, singuratice, şi nu se împăcau prea bine cu băgăcioşii care-şi vârau în mod constant nasul în treburile lor. Oh, ce-i asta, învăţăm să ţesem la o vârstă atât de fragedă? Oh, pun pariu că ţi-a căzut cu tronc vreun tinerel care-a plecat acum la prima lui vânătoare, drăgălaşă mică ce eşti.

Ce minciună! Pentru că Emeez nu era o drăgălaşă mică. Nu era drăguţă. Nu era mică. În primul rând, era prea păroasă. Bărbaţilor le plac femeile cu părul pufos, nu negru şi aspru ca al ei. Şi nici glasul ei nu era drăgălaş. Voia să sune ca acela al mamei, dar Emeez pur şi simplu nu avea muzicalitatea ei. Odată, când verişoara Issess – ce nume lipsit de distincţie – nu ştia că Emeez era prin preajmă, i-a zis proastei de Aamuv, fiică-sa: „Săraca Emeez. E un rebut. În familia ei sunt cu toţii păroşi ca panta aia a muntelui de la răsărit. Sper să nu fi moştenit şi celelalte *trăsături* ale lor!“

Umbla vorba că păroşii locuitori de pe panta de răsărit mâncau inimile şi ficaţii duşmanilor lor, iar unii spuneau că pur şi simplu îşi înfigeau victimele în ţepuşe şi le frigeau. Nişte monştri. Iar asta era ceea ce credea lumea despre Emeez, pentru că era aşa de păroasă.

Ei bine, n-avea ce face cu ceea ce creştea pe trupul ei. Măcar nu era o infecţie cu o ciupercă oribilă, precum cea care-l făcea pe bietul Bomossoss să pută atât de îngrozitor. El era un războinic brav, dar nimeni nu se putea bucura să fie în preajma lui, din cauza duhorii. Foarte trist. Zeii fac ce vor cu noi. Eu măcar nu put.

Nu era nicio procesiune de adorare acolo – bineînţeles, pentru că asta era o ocupaţie bărbătească, şi *în mod sigur* nu pentru fetiţe. Dar ea auzise că bărbaţii îi adorau pe zei lingându-i până când deveneau umezi, apoi se frecau cu ei pe tot corpul. Ea nu crezuse aşa ceva, până când nu intră în prima dintre camerele de rugăciune.

Unii dintre zei erau sculptaţi cu minuţiozitate, având nişte chipuri uluitor de frumoase. Acolo erau picturi cu bravi războinici şi hidoasele bestii de carnea-cerului, cu capre şi căprioare, cu şerpi încolăciţi şi libelule aşezate pe fire de papură. Dar atunci când mama a început să-i arate pe cei mai sfinţi dintre zei, pe cei mai adoraţi, constată, spre surprinderea ei, că *aceştia* nu erau deloc sculptaţi minuţios. Cei mai sfinţi dintre ei nu erau altceva decât nişte grămezi netede de lut.

— De ce aceia frumoşi nu-s atât de sfinţi precum cei care n-arată nicicum?

— Ah, spuse mama, dar trebuie să-nţelegi c-au fost odinioară cei mai frumoşi dintre toţi. Dar au fost adoraţi cu cea mai mare fervoare, iar ei ne-au dat copii buni şi pradă bogată la vânătoare. Aşa că bineînţeles c-au fost tociţi. Dar ne-amintim ce-au fost.

Cei din lut neted o tulburau.

— N-ar putea cineva să le sculpteze nişte feţe noi?

— Nu fi absurdă. Asta-ar fi blasfemie.

Mama părea supărată.

— Serios, Emeez, eu nu-nţeleg cum funcţionează mintea ta, continuă ea. Pe zei nu-i sculptează nimeni. N-ar avea nicio putere, dacă bărbaţii şi femeile i-ar face pur şi simplu din lut.

— Păi, în cazul ăsta, cine-i *face?*

— Ii aducem acasă, răspunse mama. Ii găsim şi-i aducem acasă.

— Dar cine-i face?

— Se fac singuri, spuse mama. Ies singuri din lutul de pe malul râului.

— Pot să văd şi eu o dată?

— Nu, răspunse mama.

— Vreau să văd cum iese afară un zeu.

Mama oftă.

— Cred că eşti destul de mare. Dacă promiţi că n-o să te duci să le spui copiilor mai mici.

— Promit.

— Se întâmplă într-o anumită perioadă a anului. În anotimpul uscat. Carnea-cerului coboară şi modelează lutul de pe malul râului.

— Carnea-cerului? Emeez era îngrozită. Nu cred că vorbeşti serios. Asta-i ceva dezgustător.

— Bineînţeles că-i ceva dezgustător, replică mama, dacă ţi-ai imagina că aceşti carnea-cerului ar înţelege cu adevărat ceea ce fac. Dar nu-i aşa. Zeul se trezeşte în interiorul lor şi încep, fără să se gândească, să modeleze lutul în forme extrem de laborioase. Apoi, după ce termină, pur şi simplu pleacă. Ii lasă în urma lor. Pentru noi.

Carnea-cerului. Acele chestii zburătoare dezgustătoare, care câteodată îi prindeau în capcană şi-i omorau pe vânători. Copiii lor erau aduşi acasă, fripţi şi erau hrănite cu ei gravidele. Erau nişte bestii lipsite de minte, perfide şi ticăloase şi *ei* erau cei care îi făceau pe *zei?*

— Mamă, mi-e rău, zise Emeez.

— Păi, stai aici jos şi odihneşte-te câteva minute, spuse mama. Trebuie să mă-ntâlnesc cu preoteasa trei camere mai încolo – în direcţia asta – şi nu pot să-ntârzii. Dar poţi să vii să mă cauţi, bine? Să nu te-ndepărtezi de la cărarea principală, c-o să te rătăceşti!

— Mamă, nu cred că m-am prostit dintr-odată.

— Dar ai devenit dintr-odată nepoliticoasă. Nu-mi place să fii aşa, Emeez.

Mda, toată lumea are ceva cu mine, îşi spuse. Dar asta nu-nseamnă că trebuie să fiu de acord cu ei, *eu* cred că sunt o companie foarte plăcută. Sunt cu mult mai inteligentă decât oricare dintre prietenii mei, iar tot ceea ce spun este sclipitor şi extrem de interesant şi n-a mai fost spus vreodată. Spre deosebire de cei care repetă întruna aceleaşi lucruri, aceleaşi „înţelepciuni“ pe care le-au cules de la mamele lor. Şi sunt cu siguranţă o companie mai bună decât băieţii, care-ntotdeauna aruncă, strică şi taie câte ceva. E mult mai bine să sapi şi să ţeşi, aşa cum fac

femeile, să aduni lucruri, în loc să le distrugi, să combini frunze, fructe, carne şi rădăcini într-o manieră savuroasă. O să fiu o femeie de toată fala, şi oricare va fi bărbatul care-o să-mi fie partener, o să facă tămbălău de cât de dezamăgit e, dar în secret o să fie bucuros şi-o să-i fac o droaie de copilaşi isteţi şi păroşi, care o să fie la fel de urâţi şi de isteţi ca şi mine până într-o bună zi când lumea o să-şi dea seama că femeile păroase sunt cele mai bune neveste şi mame şi că cele fără păr sunt mereu servile şi reci, ca pepenii descojiţi.

Furioasă acum, Emeez se ridică în picioare şi începu să-i examineze mai de-aproape pe zei. N-avea ce-i face – zeii cei supraadoraţi n-aveau nimic interesant. Cei primitivi, complecşi, erau cei care o fascinau. Poate că asta era toată problema ei – era atrasă de zei cu reputaţii mediocre şi din cauza asta era blestemată să fie urâtă, pentru că zeii cu adevărat puternici ştiau că n-o să-i placă pe ei. Asta era, totuşi, ceva îngrozitor, s-o pedepsească din copilărie pentru un păcat pe care nu avea să-l comită decât la vârsta de şase ani, cu doar doi înainte de a deveni femeie.

Păi, atâta vreme cât am fost deja pedepsită pentru chestia asta, o să merg tot înainte, ca să *merit* pedeapsa. O să găsesc cel mai frumos, cel mai «e-adorat dintre zei, şi acela o să fie favoritul meu.

Prin urmare, începu să-l caute cu atenţie pe cel care era în cea mai bună stare. Dar, desigur, toţi zeii avuseseră parte de cel puţin *câteva* adorări, aşa că, deşi găsise părţi din ei care înfăţişau în continuare cele mai frumoase detalii, nu exista niciunul care să fie nedeteriorat.

Până când îl descoperi pe cel mai uluitor, în partea din spate a unei mici camere laterale. Nu semăna cu nici unul dintre ceilalţi. De fapt, nu semăna cu nicio bestie pe care s-o mai fi văzut. Iar modalitatea de sculptură era absolut primitivă. Nu era netezit în nicio zonă, ceea ce însemna că nu fusese adorat de nimeni.

Ei bine, îi spuse ea zeului celui urât. Acum, *eu* sunt

adoratoarea ta. Şi o să te ador în cel mai bun mod, ca nimeni altul. N-o să te ling, n-o să mă frec de tine şi n-o să fac oricare alt gest dezgustător pe care-l fac ei cu celelalte divinităţi din lut. O să te ador uitându-mă la tine şi spunând că eşti o sculptură *frumoasă.*

Desigur, era o sculptură frumoasă reprezentând o creatură uimitor de urâtă. Sau, mai degrabă, doar capul. Avea gură ca lumea, avea doi ochi ca lumea, dar nările erau îndreptate în jos, iar falca era extrem de ascuţită, iar jos, la bază, capul se îngusta până când gâtul devenea cu mult mai subţire decât capul. Cum de un gât atât de şubred poate susţine un cap atât de masiv? Şi care-i motivul pentru care o carnea-cerului proastă s-ar gândi să facă ceva ce nu s-a mai văzut?

Răspunsul la această din urmă întrebare era destul de clar, desigur, dacă se gândea bine. Carnea-cerului sculptase capul pentru c-aşa arăta zeul.

Nu. Ce zeu ar alege s-arate *aşa?*

Doar – iar acest gând era uimitor – doar dacă zeii erau neputincioşi în privinţa felului în care arătau. Doar dacă acest zeu era exact ca ea şi s-a urâţit, dar totuşi nu s-a gândit că n-ar avea dreptul să aibă o statuie şi să fie adorat, aşa că a pus o carnea-cerului să-i sculpteze capul, dar după ce-a fost adus aici jos, n-a fost adorat nici măcar de un singur suflet şi-a fost lăsat într-un ungher întunecos, doar că acum te-am găsit *eu,* şi chiar dacă-s urâtă, sunt singura adoratoare pe care o ai, aşa că să nu-mi spui c-ai de gând să mă respingi!

(Te accept.)

Auzi aceste cuvinte la fel de clar ca şi cum le-ar fi rostit cineva aflat în spatele ei. Întoarse capul să privească, dar în încăperea slab luminată, în afară de ea, nu mai era nimeni.

— Mi-ai vorbit? şopti ea.

Nu se auzi niciun răspuns. Dar în timp ce privea frumoasa statuie urâtă, ea-şi dădu seama de ceva anume, atât de important încât trebuia să-i comunice mamei

imediat. Ieşi în fugă din cameră, pe poteca principală, până când ajunse în încăperea în care mama şi preoteasa discutau animat.

— Văd că te simţi mai bine, Emeez, spuse mama, mângâind-o pe cap.

— Mamă, trebuie să-ţi spun…

— Mai târziu, zise mama. Tocmai am hotărât ceva minunat pentru tine şi…

— Mamă, trebuie să-ţi spun *acum.*

Mama părea stânjenită şi iritată.

— Emeez, Vleezheesumuunuun o să creadă că eşti prost-crescută.

Judecând după numele preotesei, Emeez îşi dădu seama că trebuie să fie o persoană extrem de importantă şi de distinsă şi, dintr-odată, se ruşină.

— Îmi cer scuze, zise ea.

— Nu-i nicio problemă, spuse bătrâna preoteasă. Se spune că păroşii sunt cei care încă pot auzi glasul zeilor.

Oh, minunat, îşi zise Emeez. Să nu-mi spui că o s-ajung *preoteasă* pentru că sunt urâtă.

— Ce-ai vrut să ne spui, copilă? întrebă preoteasa.

— Mă… mă uitam la un zeu cu adevărat frumos, doar că-n realitate era urât şi dintr-odată mi-am dat seama de ceva. Asta-i tot.

Preoteasa se puse în patru labe. Imediat mama făcu acelaşi lucru, iar Emeez era suficient de bine-crescută spre a şti că şi *ea* trebuia să le imite. Era amuzant, totuşi, pentru că asta-nsemna că preoteasa o lua în serios.

— De ce anume ţi-ai dat seama dintr-odată? întrebă Vleezheesumuunuun.

— Păi, acum, dacă mă gândesc la asta, nici măcar nu ştiu ce-nseamnă.

— Zi-ne, oricum, rosti mama, iar preoteasa clipi a slabă încuviinţare.

— Cei pierduţi se-ntorc acasă.

Mama şi preoteasa o priviră lipsite de expresie.

Într-un târziu, mama zise:

— Asta-i *tot?*

— Ajunge, şopti preoteasa. Să nu mai spui la nimeni.

Ochii preotesei erau închişi.

— Păi, atunci ştii ce-nseamnă asta? întrebă mama.

— Nu ştiu, răspunse preoteasa. Dar nu-ţi aduci aminte cântecul creaţiei, în care marea profetă Zz spune: „Nu va mai exista carne din cer în ziua în care vor fi găsiţi cei pierduţi şi nu vor mai exista zei din râu când s-or întoarce acasă pribegii?“

— Nu, nu-mi aduc aminte de asta, răspunse mama, iar dac-o să te gândeşti bine, Zz n-a pomenit nimic despre cei pierduţi care se-ntorc acasă. Ea spunea că-s găsiţi cei pierduţi, iar cei care vin acasă sunt pribegii. Prin urmare, nu cred că trebuie să iei chestia asta-n serios şi s-o sperii îngrozitor pe fiică-mea.

Dar era limpede că cea înspăimântată era mama. Emeez nu era câtuşi de puţin. Ea era amuzată. Zeul îi spusese că-i acceptase adorarea, apoi îi dăduse un dar, ştiinţa acelui lucru care nu însemna nimic pentru ea, dar în aparenţă însemna foarte mult pentru preoteasă – şi totodată pentru mama, în ciuda faptului că susţinea contrarul.

— Lucrul ăsta schimbă întreaga situaţie, rosti preoteasa.

— Mi-era teamă de-aşa ceva, zise mama cu voce stinsă.

— Oh, nu fi absurdă, replică bătrâna. Tot o să găsesc o pereche pentru fiică-ta.

Să găsească o pereche! Oh, ce ruşine îngrozitoare! O căsătorie aranjată! Mama era atât de sigură că niciun bărbat n-o s-o vrea vreodată, de se dusese la preoteasă pentru o căsătorie *de sacrificiu?* Vreun bărbat va fi obligat s-o ia de soţie pentru a-şi răscumpăra vreo nelegiuire? Emeez fusese martoră de vreo două ori la o astfel de situaţie, şi în ambele dăţi femeia care a fost oferită era şi ea o delincventă, iar asta era ispăşirea *ei,* să fie oferită cu forţa unui bărbat, precum o buruiană cu gust rău pentru

tămăduirea unei răni.

— De ce nelegiuire m-am făcut vinovată? şopti Emeez.

— Nu te supăra, spuse preoteasa. După cum am zis, lucrul ăsta schimbă întreaga situaţie.

— Cum? întrebă Mama.

— Pot doar să spun că atunci când vorbele lui Zz promit împlinirea lor din gura unei fete, respectiva nu va fi dată unui netot de rând sau unui cretin.

Oh, ce bucurie nemaipomenită, îşi zise Emeez. Bănuiesc că asta-nseamnă că voi fi dată unui tâlhar cu adevărat spectaculos.

— Are şase ani? întrebă preoteasa. Mai are doi până devine femeie?

— Din câte ne putem da noi seama, răspunse mama. Zeii hotărăsc, desigur.

Preoteasa mângâie blana lui Emeez. Ca întotdeauna, aceasta deveni rigidă din cauza mângâierii. Lumea avea obiceiul să atingă membrele diforme sau cioturile infirmilor, iar ei îi repugna acest lucru, chiar dacă se spunea că poartă noroc. Dar îşi dădu seama că preoteasa nu o atingea uşor, cu ezitare, ca pentru a invoca norocul. Ea mângâia blana lui Emeez cu o afecţiune reală, se părea, şi avea o senzaţie plăcută.

— Nu ştiu dac-a fost corect, zise bătrâna, să considerăm frumos părul acela ca un puf. Cred că, odată cu părul femeilor noastre, s-ar putea să fi pierdut şi altceva. Apropierea de zei.

Mama era prea politicoasă ca să-şi arate dezacordul, dar însăşi tăcerea ei dădea de înţeles că *ea* nu era de aceeaşi părere.

Preoteasa continua să vorbească.

— Muf, băiatul regelui războiului, o să devină major cam în acelaşi timp cu Emeez a noastră.

După o pauză de câteva clipe, Mama râse:

— Oh, doar nu vrei să spui c-o să…

— O fată care aude ecoul lui Zz după atâtea veacuri…

Mama continuă să protesteze:

— Dar Muf n-o să fie încântat să i se dea o…

— Muf îşi doreşte să fie rege al războiului. Se va căsători cu cine poruncesc zeii. Din punctul meu de vedere, zeii au ales azi.

Dar nu zeii au ales, îşi spuse Emeez, în sinea ei. Sau, mai degrabă, eu l-am ales.

— E prea mult pentru ea, spuse mama. Nu se-aştepta la o asemenea onoare.

— Fetele care se aşteaptă la aşa ceva, rosti preoteasa, sunt exact cele cărora n-ar trebui să li se ofere aşa ceva.

În cele din urmă, mama putu crede aceste cuvinte – sau poate că în sfârşit şi-a dat seama că însăşi neîncrederea ei îi arăta lui Emeez ceea ce credea despre ea. Indiferent de motiv, în cele din urmă mama chiţăi de încântare şi o îmbrăţişă pe Emeez. Înainte de plecare, preoteasa o puse pe fată să-i arate la ce zeu se uitase. Ştiu ce zeu este din clipa în care Emeez o conduse în micuţa încăpere laterală.

— Cel mare şi urât, nu-i aşa? Nu l-a atins nimeni pân-acum.

— Dar e minunat meşteşugul cu care este lucrat, spuse Emeez.

— Da, asta-i adevărat, răspunse preoteasa. Nişte mâini mari ca ale noastre n-ar reuşi niciodată să facă ceva atât de complicat şi de perfect. De asta zeii îi folosesc pe carnea-cerului ca să le dea o formă materială. Dar acesta – mereu m-am întrebat ce-ar putea să facă, având în vedere că nimeni nu i-a dat vreo şansă să ajute la naşterea unui copil, să aducă ploaia sau ceva asemănător. Probabil că te-aştepta pe tine, copilă.

Din nou, bătrâna preoteasă îi mângâie părul.

O să fiu nevasta acelui nou rege al războiului, dacă s-o dovedi vrednic să-i urmeze tatălui lui. O să fac tot ce-mi stă în putinţă ca să-l ajut să fie vrednic. Şi o să păstrez pentru el o cameră frumoasă, cu covoare şi tapiserii, cu coşuri şi veşminte mai încântătoare decât a văzut el vreodată. Iar

când lumea o să-l vadă, n-o să-şi spună: „Uite-l pe bietul de el, are o nevastă foarte păroasă.“ În loc de asta, o să zică: „Nu contează că nevasta regelui războiului e păroasă, l-a înconjurat pe regele nostru cu frumuseţe.“

N-o să te uit pentru darul ăsta, îi spuse ea în gând frumosului zeu urât.

— Acum o să-l scoţi pe acest zeu la vedere?

— Nu, rosti preoteasa. Iar nici una din voi să nu pomenească cuiva care dintre zei a pus vorbele astea în gura unei fetiţe. Zeul acesta n-a fost atins niciodată. Să-l lăsăm aşa.

— N-am auzit vreodată ca un zeu puternic să fie tratat astfel, protestă mama.

— Iar eu n-am auzit ca un zeu neatins să aibă vreo putere, replică preoteasa. N-avem precedente aici. Aşa că o să facem ceea ce se poate. Iar a nu-l atinge pe acesta mi s-a părut a fi ceva foarte eficient. Lucrul ăsta-i suficient pentru mine.

Şi pentru mine, rosti Emeez în tăcere. Apoi, cu glas tare, repetă primele şi cele mai clare cuvinte pe care le spusese zeul:

— Te accept.

— Păstrează cuvintele astea pentru soţul tău, spuse mama. Acum cred c-ar fi bine să ne-ndreptăm spre casă, cât încă mai avem timp să pregătim de mâncare pentru masa de seară.

Pe drumul spre casă, mama îi repetă întruna că trebuie să ţină lucrurile astea pentru ea şi să nu se laude în faţa nimănui, pentru că, până când bătrâna Vleezh o să facă nişte anunţuri publice, se putea răzgândi.

— Sau poate să moară. E bătrână. Şi să nu-ţi imaginezi că vreuna dintre celelalte preotese o să fie impresionată în vreun fel dacă te-aş aduce în faţa ei şi aş zice: „Dar Vleezh a spus c-o să fie perechea lui Muf, fiul regelui războiului.“

Nu, bineînţeles că nu-mi pot imagina aşa ceva. Cine-ar putea?

În mintea ei, însă, nu-i dădea pace o anume întrebare, pe care atât mama, cât şi preoteasa păreau a o fi ignorat. Ce anume *înseamnă* că cei pierduţi se-ntorc acasă? Cine se-ntoarce? Şi în ce fel s-au pierdut? Şi de ce cel care aducea vestea era, din miile de divinităţi din peştera sacră, tocmai zeul ăsta urât şi ciudat?

O să fiu atentă şi-o s-aştept, îşi spuse Emeez. Cred că, mai mult decât să mă mărite pe mine, zeul a vrut să realizeze ceva care-ntrece cu mult toate aşteptările. Aşa c-o să-ncerc să văd ce-nseamnă în realitate mesajul lui, iar atunci când o să reuşesc, o să fac public lucrul ăsta sau orice altceva vrea zeul să fac. Atunci când s-o întâmpla, o să-mi fie limpede ce anume trebuie să fac.

Nu se întrebă cum anume ştia lucrul ăsta. În schimb, începu să se gândească la ce cuvânt să adauge numelui ei, căci soţia unui fiu al regelui războiului n-o să fie lăsată niciodată doar cu numele de fată. Emeezuuzh? Uuzh era terminaţia pe care o adoptase mama în zilele ei de glorie, când coşul ei fusese ales pentru înmormântarea bătrânului rege de sânge. Dar era un nume drăguţ, delicat, atunci când îl alegea o femeie. Emeez o să opteze pentru ceva mai puternic. O să trebuiască să se gândească la asta. O să aibă timp berechet să se hotărască.

7
FURTUNĂ PE MARE

Zdorab se născuse într-o epocă neprielnică. Nu-şi dăduse seama până acum de acest lucru. Oh, ştia că nu era locul lui acolo unde crescuse sau acolo unde locuise în Basilica, înainte ca Nafai să-i ofere şansa de a-şi salva viaţa venind cu el în deşert. Dar acum, la sfârşitul celui de-al doilea modul în calitate de profesor, alături de Nafai, al copiilor de pe nava spaţială *Basilica,* Zdorab ştia unde-i era locul cu adevărat. Problema era că dispăruse de patruzeci de milioane de ani cultura care i-ar fi recunoscut valoarea.

Oricine va fi construit această navă spaţială, cu calităţile ei aerodinamice, datorate proiectării şi meşteşugite! realizări, era de admirat, desigur. Doar după ce începuse să trăiască în ea înţelesese Zdorab că-i plăcea şi felul lor de viaţă. E adevărat, erau obligaţi să stea înăuntru, dar, din punctul lui de vedere, viaţa în aer liber era supraevaluată. Nu-i era dor de insecte.

Nu-i era dor de căldură şi de frig, de umiditatea şi de uscăciunea excesive. Nu-i era dor de excrementele de animale şi de mirosurile chestiilor ciudate care erau gătite sau ale lucrurilor extrem de familiare intrate în putrefacţie.

Dar nu absenţa neplăcerilor erau cea care-l făcea să savureze viaţa la bordul navei. Ci aspectele pozitive. Un pat confortabil, noapte de noapte. Un duş cu apă curată zilnic. O viaţă centrată în jurul bibliotecii, în jurul învăţării şi predării de cunoştinţe. Computere cu care se putea şi juca, dar şi lucra. Muzică redată perfect. Toalete care se curăţau

singure şi nu miroseau. Haine care puteau fi curăţate fără a fi spălate. Mâncare care se pregătea în timp-record. Iar toate acestea în timp ce călătoreau cu o viteză inimaginabilă, parcurgând un drum de o sută de ani către o altă stea.

Încercase să-i explice acest lucru lui Nafai, dar tânărul se uitase nedumerit la Zdorab şi zisese: „Dar cu copacii cum rămâne?“ Era limpede că Nafai de-abia aştepta să ajungă pe noua planetă, care, fără îndoială, va fi un alt loc plin de praf şi de insecte, unde era de făcut o grămadă de muncă manuală plină de transpiraţie. Pe tot parcursul drumului prin deşert, Zdorab jucase rolul slujitorului servil; îi plăcea la nebunie faptul că pe această navă spaţială *nu existau* slujitori, pentru că toată munca fie era executată de maşinării şi de computere, fie era atât de simplă şi de uşoară încât o putea făcea oricine – şi o făceau cu toţii.

Şi îi producea o enormă plăcere să-i înveţe pe copii. Unii dintre ei nu prea mai erau copii, după ce se scurseseră şase ani de călătorie. Oykib se făcuse de aproape doi metri, la vârsta evidentă de paisprezece ani. Era lung şi subţire, dar Zdorab îl văzuse făcând exerciţii în centrifugă şi corpul lui era vânos şi musculos. Zdorab îşi dădea seama că se afla la vârsta mijlocie după faptul că putea privi acel corp tânăr şi frumos şi simţi doar amintirea dorinţei. Dacă în natură exista îndurare, aceasta consta în diluarea libidoului masculin odată cu înaintarea în vârstă. Anumiţi bărbaţi, simţind slăbirea dorinţei, recurgeau la gesturi eroice – sau criminale – spre a avea iluzia vigorii sexuale renăscute. Dar pentru Zdorab era o uşurare. Era mai bine să se gândească la Oykib şi la fratele lui şi mai frumos, Yasai, ca la nişte elevi. Ca la nişte prieteni ai fiului său, Padarok. Ca la nişte potenţiali parteneri ai fiicei sale, Dabrota.

Fiul meu, îşi zise el. Fiica mea. Doamne-Dumnezeule! Cine şi-ar fi închipuit, în anii de iubiri clandestine în oraşul bărbaţilor din exteriorul Basilicăi, c-o să am un fiu şi o fiică. Iar dacă oricine ar pune mâna pe oricare din ei fără

consimţământul meu, cred că l-aş omorî.

În definitiv, sunt o creatură a junglei, îşi zise el apoi.

Astăzi avea să se ducă din nou la culcare, fiindcă Shedemei se trezea pentru a-i lua locul. Se vor suprapune timp de câteva ore – Sufletul Suprem spusese că există suficient suport vital pentru asta – şi o să se bucure s-o vadă. Ea era prietenul lui cel mai bun, singura care-i ştia secretele, zbuciumul lăuntric. Ii putea împărtăşi aproape orice.

Dar nu-i putea pomeni de micul program pe care-l setase într-un computer de suport vital, unul dintre cele care nu făceau parte direct din memoria Sufletului Suprem. Chiar înainte de a seta singurul semnal de trezire la jumătatea călătoriei, cel evident, pe care Sufletul Suprem îl detectase imediat, Zdorab întocmise un program care în aparenţă făcea un nevinovat inventar al proviziilor, dar verifica şi dacă se scurseseră exact şase ani şi jumătate din călătorie, şi atunci el trimitea o nouă versiune a programărilor către computerul care rula calendarul. Noua versiune va da comanda ca Elemak, Zdorab şi Shedemei să fie treziţi în următoarele treizeci de secunde; apoi, după încă o secundă, copia originală a programării va fi reintrodusă, iar programul de inventar se va rescrie, pentru a elimina subrutina suplimentară. Era ceva foarte abil, iar Zdorab era mândru de inteligenţa sa.

Mai ştia, totodată, că acest lucru era potenţial mortal pentru pacea comunităţii şi, pentru că acum făcea parte din micul plan al lui Nafai, tot avea intenţia să acceseze computerul de suport vital şi să-l elimine înainte de declanşare. Problema consta în faptul că nu era uşor să aibă acces la computerul respectiv, fiind în timpul zborului. El avea anumite sarcini, iar atunci când şi le îndeplinea, copiii erau peste tot şi era de aşteptat să-l întrebe ce face. Îşi spuse că aştepta o ocazie lipsită de riscuri spre a face modificarea. Acum mai avea doar câteva ore până se va duce să adoarmă şi nu găsise o asemenea ocazie. De ce?

Pentru că-i era teamă, de-aceea. Ăsta era punctul lui slab. Nu-i era teamă pentru sine – nevoia aprigă de autoconservare nu mai era atât de importantă pentru el precum necesitatea de a-şi proteja copiii. Acceptase aranjamentul lui Nafai nu din cauza viselor – ele erau avute de Shedemei şi de alţii pe care Sufletul Suprem îi crescuse în aşa fel încât să fie foarte receptivi la ele –, ci pentru că nu voia ca *unora* dintre copii să li se ofere unele avantaje, dar nu şi copiilor lui. Atunci când Issib propusese ca adulţii să ajute cu schimbul la educarea copiilor, lui Zdorab nici nu i-ar fi trecut prin cap să refuze.

În acelaşi timp, însă, îi era frică de ceea ce va face ulterior Elemak pentru a se răzbuna. Când se va trezi pe Pământ, înconjurat de aceşti tineri viguroşi, cu toţii de partea lui Nafai, o să fie atât de plin de ură încât n-o să ierte *niciodată.* Mai devreme sau mai târziu, o să izbucnească războiul, care va fi sângeros. Zdorab nu voia ca fiul şi fiica sa să aibă de suferit din această cauză. Nu voia ca ei să fie nevoiţi să ia parte sau să se alăture unei anumite tabere. Ce mod mai bun de-a împlini acest lucru decât să-şi dovedească loialitatea faţă de Elemak, lăsând alarma de trezire să pornească aşa cum plănuise?

Desigur, Nafai sau Sufletul Suprem n-o să aibă dificultăţi în a identifica autorul – pe Harmony nimeni altcineva n-avea abilităţile de a lucra la computer şi nu era verosimil ca vreunul dintre copiii care dobândiseră aceste abilităţi în timpul călătoriei să vrea să-l trezească pe Elemak. N-o auzise el pe Izuchaya – care era aşa de mică în momentul lansării încât de-abia îşi aducea aminte de Elemak – când a întrebat: „Dacă-i atât de rău, de ce mai trebuie să-l trezim pe Elemak?“ „Pentru că asta ar fi o crimă“, i-a replicat Nafai, apoi i-a explicat că, şi în situaţia în care nu eşti de acord cu cineva, respectiva persoană tot are dreptul de a-şi trăi viaţa şi de a face alegerile personale. Singurul caz în care ai dreptul să ucizi pe cineva e atunci când individul încearcă să te ucidă pe tine sau pe cineva pe care trebuie

să-l aperi.

Cineva pe care trebuie să aperi. Trebuie să-mi protejez copiii. Şi uite, Nafai, care-i adevărul-adevărat: Copiii mei nu-s rudele tale de sânge. Prin urmare, chiar dac-o să fiu de partea ta, nu pot să cred o clipă că tu o să fii cu ei la fel de grijuliu, de loial ca şi cu propriii tăi copii sau cu copiii cei mici ai părinţilor tăi ori cu copiii lui Issib. Trebuie să găsesc o modalitate de a-i proteja, să fac în aşa fel încât Elemak să nu-i urască aşa cum o să te urască pe tine şi pe copiii tăi – chiar dacă i-am ajutat şi eu să profite de pe urma planului tău de a deveni mai mari şi mai puternici decât băieţii lui Elemak. Asta face un tată. Chiar dacă nevasta lui n-o să fie de acord.

Shedemei avea păreri diferite despre loialitate, Zdorab ştia acest lucru. Ea era genul de persoană „totul sau nimic". Asta din cauză că ea nu trăise în lumea de coşmar plină de urzeli şi de trădare în care trăise Zdorab atât de mulţi ani. Comploturile constante ale lui Gaballufix, în care încrederea celorlalţi era considerată o armă ce poate fi întoarsă împotriva lor; violenţa şi corupţia devenite rutină în viaţa din satul bărbaţilor, unde nu pătrundea influenţa amelioratoare a femeilor; şi, desigur, minciuna neabătută a existenţei unui bărbat care iubea bărbaţi. Nu poţi avea încredere în nimeni, Shedemei, spuse el în gând.

Nici măcar în Sufletul Suprem. Mai ales în Sufletul Suprem.

Singurul contact al lui Zdorab cu computerul principal a fost prin intermediul Catalogului şi, ulterior, prin computerele obişnuite ale navei spaţiale. El n-avusese vise şi, din câte ştia el, Sufletul Suprem nu se interesa de el şi nici nu-i auzise vreun gând. Cum altfel ar fi putut instala programul lui clandestin de trezire? Sufletul Suprem nu-l folosea în vreun alt scop decât acela de a-i oferi lui Shedemei un alt set de cromozomi, pentru a se reproduce. Ei bine, n-avea decât, nici Zdorab nu-l folosea pe Sufletul Suprem. Era ferm convins că, indiferent ce anume voia

Sufletul Suprem, acesta nu dădea doi bani pe confortul şi fericirea fiinţelor umane pe care le manipula. Iar pentru că Sufletului Suprem nu-i păsa de el, Zdorab era singura persoană din întreaga comunitate care se bucura de intimitate.

În acelaşi timp, în străfundurile minţii sale, Zdorab spera, de fapt, că Sufletul Suprem *a auzit* gândurile lui şi era la curent cu semnalul de trezire. Poate că-l şi anulase, de fapt; Zdorab nu-l verificase din aceleaşi motive pentru care nu-l anulase el însuşi. Sufletul Suprem n-ar fi permis ca pe durata călătorie să se întâmple nimic periculos. Elemak nu se va trezi decât odată ajuns pe Pământ. Iar atunci când o va face, Zdorab va putea spune, într-o manieră veridică: „Am lăsat semnalul de trezire setat. Probabil că Sufletul Suprem l-a descoperit."

Repetă în tăcere aceste cuvinte, modelându-le cu buzele, limba şi dinţii, dându-şi seama imediat că Elemak n-o să-l creadă sau, chiar dacă-l va crede, nu-i va păsa.

Au greşit că m-au adus împreună cu familia lor, au greşit că mă obligă s-aleg o anumită tabără în mortalele lor certuri între rude.

Stătea în picioare în faţa compartimentului de dormit al lui Shedemei în momentul în care capacul se dădu la o parte, ochii ei clipiră de câteva ori şi se deschiseră. Ea zâmbi stins.

— Bună, strălucitoare şi minunată doamnă, rosti el.

— E cel mai frumos vis al oricărei femei să fie flatată la prima ei trezire, spuse ea. Din păcate, sunt încă ameţită din cauza sedativelor.

— Ce sedative?

El o ajută să se ridice în picioare, înainte de a desprinde şi de a da la o parte partea laterală a compartimentului, pentru ca ea să poată ieşi.

— Vrei să spui că-s din născare aşa de lentă la minte?

Ea se ridică şi se agăţă de el, în parte spre a se sprijini în timp ce încerca să-şi mişte din nou picioarele în gravitaţie

mică şi în parte ca o îmbrăţişare între prieteni. El răspunse, desigur, şi începu să-i povestească ceea ce realizase fiecare copil în parte de când fusese ea trează ultima oară.

— Cred că asta s-ar putea să fie cea mai bună şcoală care a existat vreodată, rosti el.

— Şi ce avantajos e faptul că-ntre trimestre profesorii sunt trimişi la culcare, răspunse Shedemei.

Petrecură orele împreună, discutând despre copii, mai ales despre ai lor, şi despre orice îi trecea prin cap lui Shedemei. Dar nu vorbiră despre singurul lucru care îl preocupa cel mai mult pe Zdorab, iar Shedemei îşi dădu seama că ceva nu era în regulă.

— Ce-i? întrebă ea. Îmi ascunzi ceva.

— Cum ar fi?

— Te preocupă ceva anume.

— Viaţa mea înseamnă preocupare, replică el. Nu-mi place să mă urc în compartimentul de dormit.

Ea zâmbi uşor.

— Bine, nu trebuie să-mi spui.

— Nu pot să-ţi spun ceea ce nu ştiu nici eu, zise el, şi pentru că lucrul acesta conţinea un sâmbure de adevăr – el nu ştia dacă Sufletul Suprem îi ştersese sau nu programul – încrederea în adevăr care o caracteriza pe Shedemei îi permise să-l creadă şi se relaxă.

După câteva ore, el îşi luă rămas-bun de la copii într-un ritual cu care erau cu toţii obişnuiţi de-acum, având în vedere că toţi profesorii lor veneau şi plecau în acest fel. Strângeri de mână şi îmbrăţişări peste tot, în funcţie de vârsta copilului; o sărutare pentru propriii săi copii, indiferent dacă le plăcea sau nu; apoi Nafai şi Shedemei îl escortară până la camera lui şi-l ajutară să se instaleze.

Însă, pe măsură ce sedativul începea să-şi facă efectul, el fu cuprins de o panică subită. Nu, nu, nu, îşi spuse. Cum de-am putut fi atât de prost? Indiferent ce-aş face, Elemak n-o să-mi fie niciodată loial. Trebuie să schimb programul. Trebuie să-l împiedic să se trezească şi să-l ia pe Nafai prin

surprindere.

— Nafai, spuse el. Verifică computerele de suport vital.

Dar capacul compartimentului era deja închis şi el nu putea vedea dacă Nafai îi urmărise buzele, iar înainte de a putea măcar mişca o mână, sedativul îl năuci şi adormi.

— Ce-a spus? o întrebă Nafai pe Shedemei.

— Nu ştiu. Era preocupat de ceva, dar nu ştia nici el de ce anume!

— Ei bine, poate c-o să-şi aducă aminte când o să se trezească, zise Nafai.

Shedemei oftă.

— Am şi eu întotdeauna aceeaşi nelinişte, ca şi cum aş fi uitat să spun ceva *extrem* de important. Cred că-i doar un efect secundar al sedativelor.

Nafai râse.

— Ca atunci când te trezeşti în miezul nopţii cu o idee foarte importantă apărută în vis, o notezi pe ceva, apoi dimineaţă vezi că ai scris: „Nu mâncare! Câinele!“ şi habar n-ai ce-ar putea însemna asta sau din ce motiv ai crezut mai devreme că-i ceva important.

— Visele adevărate nu trebuie notate, rosti Shedemei. Ţi le aduci aminte.

Încuviinţară amândoi, dând din cap, aducându-şi aminte cum e atunci când le vorbeşte în somn Sufletul Suprem sau Păstrătorul Pământului. Apoi se întoarseră la copii şi se apucară să lucreze la partea următoare a instrucţiei lor.

Chveya lucra împreună cu Dza supraveghindu-i pe unii dintre copiii mai mici în timp ce aceştia îşi făceau exerciţiile fizice. Învăţaseră cu mulţi ani în urmă că trebuia supravegheat fiecare în pane, altminteri începeau să se lase pe tânjeală, cu toate că Nafai îi avertizase în repetate rânduri că dacă nu se antrenau din greu timp de două ore în centrifugă, vor ajunge pe Pământ cu nişte corpuri atât de leneşe şi de firave încât vor trebui să împrumute scaunul lui Issib ca să se deplaseze. Prin urmare, copiii mai mici exersau împreună cu cei mai mari, spunând poezii, iar

copiii mai mari lucrau cu cei mai mici supraveghindu-i. În felul acesta, nu aveau pe cineva de vârsta lor „care să le spună ce să facă“. Sistemul funcţiona destul de bine.

Dza încă nu se împrietenise cu Chveya – ele n-aveau prea multe în comun. Dza era una din acele persoane care nu suportă să stea singure, care trebuie să se înconjoare mereu cu zarva conversaţiei, cu bârfe pătimaşe, cu râsete şi zeflemea. Chveya observa că fetele mai mici o simpatizau sincer pe Dza, pentru că aceasta nu se mai comporta autoritar cu ele. Chveya distingea o legătură fizică între ele şi vedea cum fetiţele mai mici deveneau mai strălucitoare când era de faţă Dza, la fel ca şi Dza de altfel. Dar Chveya nu se putea bucura de prezenţa lor mult timp. Iar cauza nu era invidia, cu toate că, uneori, ea chiar *invidia* grămada de prietene ale lui Dza. Vorbăria constantă şi faptul că atenţia ei era continuu solicitată, o consumau pe Chveya extrem de iute şi se vedea obligată să se izoleze pentru câtva timp, să se înconjoare cu linişte şi muzică, să citească neîntrerupt o carte timp de o oră, urmărind un singur fir al vorbirii.

Tata îi vorbise despre acest lucru, la fel ca şi mama, atunci când fusese trezită ultima dată. Chveya, petreci prea mult timp singură. Câteodată, ceilalţi copii îşi închipuie că nu-ţi place tovărăşia lor. Dar pentru Cheya a citi o carte nu era similar cu a sta singură. Astfel conversa cu o singură persoană, avea o discuţie susţinută care rămânea la subiect şi nu se deplasa încontinuu spre zone marginale şi nici nu era întreruptă de cineva care cerea să spună bârfa *ei,* sau să dezbată problema *ei.*

Totuşi, atâta vreme cât Chveya avea parte de perioada ei de solitudine, putea să relaţioneze destul de bine cu ceilalţi, inclusiv cu Dza. Pentru că depăşise faza de infatuare infantilă legată de faptul că este „primul copil născut“, Dza era o companie plăcută, strălucitoare şi amuzantă. Spre lauda ei, Dza nu fusese geloasă atunci când descoperise că, din întreaga generaţie a treia, Chveya

era singura care îşi dezvoltase abilitatea de a simţi relaţiile dintre oameni, cu toate că mama lui Dza, nu a Chveyei, fusese cea care deprinsese prima acest lucru. Atunci când mătuşa Hushidh era trează, petrecea mai mult timp cu Chveya decât cu propriile fiice, dar Dza nu se plângea. Ba mai mult, Dza i-a zâmbit o dată Chveyei şi i-a spus: „Tatăl tău ne învaţă, tot timpul, pe toţi. N-o să mă enervez că maică-mea te învaţă doar pe tine." A studia cu mătuşa Hushidh era ca şi cum ai citi o cane. Era liniştită, avea răbdare, vorbea la subiect. Ba chiar mai bună decât o carte: răspundea la întrebările Chveyei. Cu mătuşa Hushidh, Chveya deveni brusc ea cea vorbăreaţă. Poate că lucrul acesta se întâmpla pentru că mătuşa Hushidh era singura care vedea lucrurile pe care le vedea şi Chveya.

— Dar tu vezi mai multe, spusese mătuşa Hushidh într-o zi. Şi-n plus, ai vise ca şi maică-ta.

Chveya îşi dăduse ochii peste cap.

— Pe nava asta spaţială nu există un Lac al Femeilor, spuse ea. Nu există un Oraş al Femeilor care să se agite în legătură cu mine şi care să soarbă fiecare cuvânt al relatărilor viziunilor mele.

— Nu era chiar aşa, spusese Hushidh.

— Mama zice că da.

— Păi, probabil c-aşa i s-a părut ei. Dar maică-ta n-a exploatat niciodată rolul de Vizionară-în-ape.

—Nu era, totuşi, ceva util… cum ar fi ceea ce putem face.

Hushidh zâmbise uşor.

— Util. Dar câteodată înşelător. Poţi interpreta eronat lucrurile. Atunci când ştii prea mult despre oameni, încă nu-nseamnă că ştii destul. Pentru că singurul lucru pe care nu-l cunoşti deloc este *motivul* pentru care sunt legaţi de o persoană şi distanţi faţă de alta. Eu fac presupuneri. Câteodată e destul de uşor. Alteori mă înşel în totalitate.

— Eu greşesc întotdeauna, zisese Chveya, dar nu se simţise ruşinată să spună acest lucru în faţa mătuşii

Hushidh.

— Greşeşti întotdeauna *parţial,* rostise Hushidh. Dar deseori ai dreptate parţial, iar câteodată eşti extrem de deşteaptă. Vezi tu, problema este că trebuie să-ţi pese cu adevărat de oameni pentru a te gândi cu adevărat la ei, pentru a încerca să-ţi imaginezi lumea prin ochii lor. Iar tu şi cu mine – suntem amândouă puţin cam timide în privinţa cunoaşterii oamenilor. Trebuie să-ncerci să-ţi petreci timpul cu ei. Să-i asculţi. Să fii prietenă cu ei. Spun lucrul ăsta nu pentru că l-am făcut când eram de vârsta ta, ci pentru că nu l-am făcut şi ştiu cât de mult m-a costat asta.

— Ce anume a schimbat situaţia? întrebase Chveya.

— M-am măritat cu un bărbat care-a trăit într-o suferinţă interioară atât de constantă, încât fricile şi ruşinile mele păreau, prin comparaţie, un scâncet de copil.

— Mama spune că, mult timp înainte de a te mărita cu unchiul Issib, ai înfruntat un om rău şi ai făcut ca întreaga lui armată să-l părăsească.

— Asta s-a-ntâmplat pentru că erau armata altuia, doar că respectivul murise, iar ei nu-i erau de la început sută la sută loiali. N-a fost greu şi am reuşit biciuind orbeşte în jur, încercând să spun *tot* ceea ce credeam eu că le-ar putea distruge şi restul de loialitate.

— Mama spune că păreai calmă şi stăpână pe situaţie.

— Cuvântul-cheie e „păream“. Hai, Veya, doar ştii şi tu – ce-ai face atunci când eşti înfricoşată şi confuză?

Chveya chicotise.

— Rămân locului, ca o căprioară speriată.

— Împietrită, corect? Dar celorlalţi li se pare că eşti cât se poate de calmă. Din pricina asta mă tachinează ceilalţi atât de nemilos câteodată. Ei cred că eşti făcută din piatră şi vor s-o sfarme şi s-ajungă la sentimentele omeneşti. Ei habar n-au că-n momentele în care pari a fi o stană de piatră, eşti de fapt speriată şi fragilă.

— Din ce cauză? De ce nu se-nţeleg oamenii mai bine?

— Pentru că-s tineri, replicase Hushidh.

— Nici bătrânii nu se-nţeleg mai bine.

— Ba, unii dintre ei, da, spusese Hushidh. Cei care se obosesc să-ncerce.

— Te referi la tine.

— Şi la mama ta.

— Ea nu mă-nţelege *deloc.*

— Spui asta pentru că eşti adolescentă, iar atunci când o adolescentă spune că mama ei n-o înţelege, înseamnă că mama ei o înţelege extrem de bine, dar că n-o lasă să facă cum vrea ea.

Chveya rânjise.

— Eşti un adult răutăcios şi arogant, la fel ca toţi ceilalţi.

Hushidh îi zâmbise la rândul ei.

— Vezi? înveţi. Zâmbetul ăsta ţi-a permis să-mi spui *exact* ceea ce gândeşti, dar mie mi-a dat posibilitatea s-o iau ca o glumă, ca să pot afla adevărul fără a trebui să mă supăr.

— Încerc, rostise Chveya oftând.

— Şi te descurci bine, deşi eşti o adolescentă scundă, ignorantă şi timidă.

Chveya o privise îngrozită. Apoi Hushidh îi zâmbise.

— Prea târziu. Ai vorbit serios.

— Doar parţial, replicase Hushidh. Dar toţi adolescenţii sunt ignoranţi şi n-ai ce să faci pentru că eşti scundă şi timidă. O să mai creşti.

— Şi o să fiu mai timidă.

— Dar câteodată mai curajoasă.

Mda, era adevărat. Chveya începuse o fază de creştere imediat ce Hushidh se întorsese ultima oară să doarmă, iar acum era aproape la fel de înaltă ca Dza şi mai înaltă decât toţi băieţii, cu excepţia lui Oykib, care era deja aproape la fel de înalt ca tata, numai oase, lovindu-se tot timpul de câte ceva, zdrelindu-şi mâinile sau degetele de la picioare. Lui Chveya îi plăcea felul în care el rânjea tăcut, atunci când îl tachinau ceilalţi, fără a scoate o vorbă. Ii mai plăcea, totodată, faptul că nu-şi folosea masivitatea ca să-l

bruscheze pe vreunul dintre ceilalţi copii, iar atunci când intervenea în certuri, aducea pacea cu ajutorul persuasiunii liniştite, nu cu statura şi forţa lui mai mari. Având în vedere că, probabil, ea va ajunge să se căsătorească cu Oykib, era bine că-i plăcea genul de bărbat care devenea el. Mare păcat că singurul lucru care-i venea lui în minte atunci când se uita la ea era „scundă şi plictisitoare“. Nu rostise niciodată aceste cuvinte. Dar privirea lui părea să alunece mereu dincolo de ea, ca şi cum n-ar fi observat-o suficient pentru a o ignora măcar. Iar atunci când era singur cu ea, se îndepărta cât putea de repede, ca şi cum i-ar fi făcut extrem de rău să petreacă în tovărăşia ei oricât de puţin timp.

Doar pentru că noi, copiii, o să trebuiască să formăm cupluri şi să ne căsătorim nu-nseamnă c-o să ne îndrăgostim unii de alţii, îşi zise Chveya. Dac-o să-i fiu o soţie bună, poate c-o să mă iubească cândva.

Ea nu-şi permitea să se gândească la cealaltă posibilitate, respectiv că, atunci când va veni vremea să se căsătorească, Oykib va insista să facă acest lucru cu altcineva. Cu Shyada cea mititică şi drăguţă, de exemplu. Cu toate că era cu doi ani mai mică, ştia deja cum să flirteze cu băieţii, astfel încât săracul Padarok era mereu mut în prezenţa ei, iar Motya o urmărea tot timpul cu o expresie de dor atât de dureros, încât Chveya nu ştia dacă să râdă sau să plângă. Ce s-ar întâmpla dacă Oykib s-ar căsători cu *ea,* şi-ar obliga-o astfel pe Chveya să se mărite cu unul dintre băieţii mai mici? Ce s-ar întâmpla dacă ei *l-ar face* pe unul dintre cei mici să se căsătorească cu ea?

O să mă sinucid, hotărî ea.

Bineînţeles că ştia că n-o să facă asta. Cel puţin, nu la modul propriu. O să încerce să n-o arate şi va merge mai departe.

Câteodată se întreba dacă aşa s-a întâmplat şi cu mătuşa Hushidh. Se îndrăgostise oare de Issib înainte de-a se mărita cu el? Sau a făcut lucrul ăsta pentru că era

singurul care mai rămăsese? Probabil că-i greu să fii căsătorită cu un bărbat pe care trebuie să-l iei în braţe şi să-l cari peste tot, atunci când nu-i într-un loc în care să poată funcţiona flotoarele lui. Dar păreau fericiţi împreună.

Oamenii pot fi fericiţi împreună.

Toate aceste gânduri şi multe altele se învârteau prin mintea Chveyei în timp ce le ajuta pe Shyada, Netsya, Dabya şi Zuya la exerciţiile fizice. Pentru că Netsya era un supraveghetor crud atunci când îi monitoriza pe copiii mai mari, era o adevărată plăcere să spui: „Mai rapid, Netsya. Data trecută făceai mai bine“, în vreme ce faţa Netsyei se făcea din ce în ce mai roşie, iar transpiraţia picura de pe mâinile şi nasul ei în timp ce se mişca.

— Eşti, rosti Netsya, gâfâind, regina… nemernicilor.

— Iar tu eşti prinţesa, draga mea.

— Ia uită-te la ea, zise Zuya, care *nu* gâfâia, pentru că-şi făcuse toate exerciţiile cu atâta uşurinţă de parcă era o plimbărică plăcută. Citeşte atât de mult că vorbeşte acum ca o carte.

— Ca o carte… veche, gâfâi Netsya. O carte veche, ferfeniţită, prăfuită, îngălbenită, mâncată de molii…

Şirul calităţilor Chveyei a fost întrerupt de sunetul puternic al unei sonerii, urmat de urletul unei sirene care fu cât pe ce să-i asurzească. Mai mulţi copii din centrifugă ţipară; majoritatea îşi astupaseră urechile cu mâinile. Nu mai auziseră aşa ceva niciodată.

— S-a-ntâmplat ceva, îi spuse Dza Chveyei.

Chveya observă că Dza nu-şi ţinea mâinile la urechi. Părea la fel de calmă ca o bufniţă.

— Cred că trebuie să stăm aici pân-o să ne spună tata ce să facem, zise Chveya.

Dza încuviinţă din cap.

— Hai să vedem câţi suntem cu exactitate şi să nu-i pierdem din ochi, zise ea.

Era o idee bună. Chveya s-a simţit geloasă pe moment că n-avusese prezenţa de spirit să se gândească la aşa

ceva. Dar apoi îşi dădu seama că cel mai înţelept lucru pe care îl putea face *ea* era să nu-şi bată capul cu cine anume venea cu ideile, ci doar să le materializeze pur şi simplu. Iar Dza era un lider înnăscut. Chveya trebuia să dea un exemplu de supunere rapidă şi inimoasă, atâta vreme cât deciziile Dzei erau rezonabile.

Dza lucrase cu copiii cei mici. Ea îi numără rapid. Motya, cel mai mic; Xodhya, Yaya şi Zhyat. Ii conduse către locul în care stătea Chveya cu fetele mai mici. Chveya ştia câte erau, pentru că ele exersau împreună atunci când se declanşase alarma.

— Staţi aici şi aşteptaţi, le strigă Dza copiilor.

— Nu pot s-o oprească? se văicări Netsya, evident îngrozită.

— Astupă-ţi urechile, dar nu ne scăpa din ochi! strigă Dza. Nu-nchide ochii.

Dza evaluase rapid situaţia – dacă nu puteau auzi, copiii trebuiau să *vadă,* ca să poată primi instrucţiuni în cazul în care trebuia întreprinsă vreo acţiune. Din nou Chveya simţi o mică împunsătură de gelozie. Nu-i era de ajutor să vadă cât de clar sporeau loialitatea, încrederea şi *dependenţa* tuturor faţă de Dza.

Chiar şi-ale mele, îşi zise Chveya. Chiar că-i primul născut, având în vedere că nu exploatează incorect acest lucru.

Pe scara din susul centrifugii apăru o pereche de picioare. Picioare lungi, cu tălpi mari şi stângace. Oykib. Care era şi mai stângaci decât de obicei, pentru că ducea ceva voluminos sub braţ. Ceva înfăşurat în pânză.

Când ajunse lângă ei, se întoarse imediat către Dza. Ca şi cum ar fi ştiut că ea este şeful.

— În camerele de dormit nu se-aude atât de puternic, strigă el. Poţi să-i duci pe toţi cei mai mici la paturile lor?

Dza încuviinţă din cap.

— Acolo îi vrea Nafai să fie, dacă poţi să faci lucrul ăsta în siguranţă, fără a-l pierde pe vreunul.

— Bine, rosti Dza şi începu imediat să dea instrucţiuni.

Copiii mai mici începură să urce pe scară, Dza amintindu-i fiecăruia să aştepte în tub, în exteriorul centrifugii, până când va ajunge şi ea acolo. Chveya se simţea complet inutilă.

Oykib se întoarse către ea şi-i întinse pachetul.

— E Catalogul, zise el. Elemak s-a trezit. Ascunde-l.

Chveya era uluită. Niciunui copil nu i se permisese să atingă Catalogul, chiar şi înfăşurat în pânză.

— Ţi-a zis tata să…

— Fă-o, spuse Oykib. Acolo unde n-o să-i treacă prin cap lui Elemak s-o caute.

Ea îşi lipi pachetul de stomac, iar mâinile ei îl strânseră instinctiv. Apoi se întoarse şi plecă, urcând după Dza pe scară.

Chveya se uită în jur prin centrifugă. Oare era vreun loc acolo în care să ascundă Catalogul? Nu prea. Spaţiul de antrenament era aproape gol, cu excepţia aparatelor de întărire a musculaturii, iar acestea nu ofereau nicio ascunzătoare. Aşa că, strânse Catalogul sub braţ şi-şi aşteptă rândul să urce pe scară.

Apoi, acolo unde podeaua centrifugii se curba pentru a face rotundul în jurul circumferinţei navei, văzu deschiderea în covor unde se afla trapa de acces. Atunci când centrifuga era oprită, trapa de acces putea fi trasă în sus, în aşa fel încât era posibil ca cineva să se strecoare în jos pentru a ajunge la sistemul de roţi care-i permiteau centrifugii să se învârtească. Problema era că ar fi fost nevoie de jumătate de oră pentru ca centrifuga să-şi micşoreze turaţia şi să se oprească, chiar dacă ar fi făcut asta imediat. Apoi încă treizeci de minute ca să revină la turaţia normală. Elemak ar fi înţeles că centrifuga fusese oprită dintr-un anumit *motiv.* Nu putea să mizeze pe faptul că el nu va băga de seamă. Chiar dacă el nu fusese treaz deloc pe parcursul călătoriei nu era o garanţie că nu va sesiza anumite anomalii în funcţionarea navei.

Pe de altă parte, însuşi faptul că centrifuga nu fusese oprită ar însemna pentru el că nimic nu fusese ascuns acolo.

Alergă la trapa de acces şi o trase în sus. Nu se clinti – era prevăzută cu un dispozitiv de blocare, pentru a nu fi deschisă în timp ce se învârtea centrifuga. Se duse la cel mai apropiat buton de urgenţă şi apăsă pe el. Alarma care se declanşă fu acoperită de urletul alarmei principale. Acum trapa de acces putea fi deschisă, chiar dacă centrifuga se rotea rapid. O dădu în lături; forma un arc cu podeaua curbată. Prin trapă putea distinge roţile centrifugii, cu calea de acces ce se strecura pe sub ele; apoi perspectiva ei se schimbă şi-şi dădu seama că se afla pe suprafaţa de cădere, iar calea de acces era în realitate structura restului navei, neclintită sub roţi. Sus în capul scărilor, rotaţia părea mult mai lentă. La fel de multe rotaţii pe minut, dar aproape de centru nu era la fel de rapid.

Dacă scap Catalogul, o să se spargă?

Mai la obiect, dac-o să cad sau o s-ating calea de acces, o să mor sau o să mă rănesc şi-o să rămân infirmă pe viaţă?

Transpirând, îngrozită, întinse mai întâi un picior, apoi pe celălalt, prin deschizătură, până când se sprijini cu ambele pe scheletul celui mai apropiat ansamblu de roţi. Apoi, lăsându-şi greutatea în mâna dreaptă, propti Catalogul de trapă până vârî mâna sub el. Ţinându-l în echilibru în palmă, îl coborî cu grijă prin deschizătură şi ajunse pe partea superioară a celuilalt ansamblu de roţi, exact sub uşa centrifugii. Dădu drumul uşor Catalogului din mână, într-un loc în care patru bare alcătuiau un pătrat. Era în siguranţă – nimeni nu putea să-l scoată de-acolo şi era prea lat ca să cadă printre bare. Iar aspectul cel mai important – nu putea fi văzut decât dacă te aplecai în deschizătură în aşa fel încât să ai capul la nivelul podelei centrifugii. Erau şanse ca Elemak să ajungă la concluzia, cu mult înainte de a se apleca suficient ca să-l vadă, că era

mult prea periculos ca vreunul dintre ei să fi pus acolo Catalogul, să renunţe şi să caute în altă parte.

De fapt, dacă stătea să se gândească bine, era cu adevărat periculos să cobori acolo. Iar ea trebuia să se întoarcă şi să repornească centrifuga, pentru ca alarma ei să se oprească înainte ca sirena principală să amuţească definitiv. Ieşirea nu era atât de facilă precum intrarea şi din pricina faptului că, nemaiconcentrându-se asupra ascunderii Catalogului, avea timp suficient să fie cuprinsă de groază. Încet, îşi repeta în minte. Cu grijă. Dacă fac un pas greşit, timp de-o lună o să-mi tot culeagă bucăţelele de pe calea de acces.

Ieşi, în cele din urmă, ţinând braţele depărtate deasupra deschiderii, pentru echilibrare.

Merse în patru labe până când se îndepărtă de ea, apoi se ridică în picioare şi închise trapa. Aceasta intră în lăcaşul ei, dispozitivul de blocare se armă, iar acum putea să repornească centrifuga. De-abia distingea cum prinde viteză – era atât de bine proiectată încât în tot răstimpul cât avusese motoarele oprite frecarea o încetinise într-o extrem de mică măsură.

Apoi sirena se opri. Liniştea era ca o lovitură fizică; îi ţiuiau urechile. Îşi îndeplinise sarcina cu doar zece sau cincisprezece secunde înainte.

În liniştea aşternută, îşi dădu seama că era cineva pe scară.

Privi în sus. Picioare. Nu ale tatei. Nu ale unui copil. Dac-ar fi fost găsită acolo, fără motiv, Elemak s-ar fi întrebat de ce nu plecase cu ceilalţi copii.

Fără a se mai gândi, se aruncă la podea, se ghemui în poziţie fetală, îşi acoperi faţa cu mâinile şi începu să scâncească încetişor, tremurând de frică. Să-şi imagineze că intrase în panică, paralizase de frică, îngrozită de ciudatul zgomot asurzitor. Să-şi imagineze că era slabă, că-şi pierduse complet controlul. Aveau s-o creadă, pentru că nimeni nu ştia că era genul de persoană capabilă să

efectueze acrobaţii periculoase în timp ce parcurgea în viteză o cale de acces. De ce n-ar crede-o? Nu ştiuse nici ea însăşi acest lucru. Acum de-abia îi venea să creadă.

— Ridică-te, rosti bărbatul. Linişteşte-te. N-o să ţi se-ntâmple nimic.

Nu era Elemak. Era Vas, tatăl lui Vasnya şi lui Panya. Soţul mătuşii Sevet. Deci nu doar Elemak se trezise.

— N-ai de ce să te ruşinezi, spuse el. Zgomotul puternic – pe unii îi afectează. Ar trebui să-i vezi p-ăia mici. O să treacă câteva ore până o să se liniştească.

— Ăia mici? îşi dădu seama imediat că el nu se referea la cei de doisprezece şi treisprezece ani. S-au sculat copilaşii?

— S-a trezit toată lumea. Atunci când se declanşează alarma de hibernare, sunt treziţi imediat cu toţii. Pentru cazul în care s-a întâmplat ceva cu sistemul.

— Ce anume a declanşat-o? întrebă Chveya.

Acum, pentru prima dată, o undă de mânie scăldă privirea unchiului Vas.

— O să trebuiască să aflăm ce anume, nu-i aşa? Dar dacă nu ne-ar fi trezit, n-am fi avut ocazia să te vedem ca pe o fetiţă drăgălaşă de – cât – paisprezece ani?

— Cincisprezece, răspunse ea.

— La mulţi ani! replică el sec. Sunt sigur că fiica mea de opt ani Vasnaminanya o să fie încântată s-o vadă pe draga ei verişoară Veya. Cred c-o să te bucuri să vă jucaţi amândouă cu păpuşile, nu crezi?

Dintr-odată, Chveyei îi fu ruşine. Vasnya fusese cea mai bună prietenă a ei, singurul copil din primul an care fusese drăguţă cu ea şi o integrase în tot felul de lucruri chiar şi în perioadele în care Dza decretase că Chveya trebuie ţinută la distanţă. Dar pentru că părinţii Vasnyei erau prietenii lui Elemak, nu ai lui Nafai, Vasnya fusese lăsată în urmă. Chveya era deja cu şase ani şi jumătate mai mare. Ele n-aveau să mai fie niciodată prietene. Şi din ce motiv? Făcuse oare Vasnya ceva? Nu – era o persoană bună. Cu toate

acestea, fusese lăsată în urmă.

— Îmi pare rău, rosti Chveya încet.

— Da, păi, ştim cine-i vinovat pentru asta, şi nu-i vreunul dintre copii. Întinse o mână către ea şi continuă: Elemak e şeful acum. Ar fi trebuit să se-ntâmple aşa cu mult timp în urmă.

El încerca să pară drăguţ şi liniştitor, dar Chveya nu era proastă.

— Ce i-aţi făcut tatei?

— Nimic, rosti Vas, zâmbind. Pur şi simplu n-a părut teribil de interesat să conteste autoritatea lui Elemak.

— Dar are mantia de...

— Mantia de comandant, spuse Vas. Da, păi, o are încă. Aruncând scântei din mica ei inimioară. Nafai are mantia. Dar Elemak îi are pe gemeni.

Gemenii, Serp şi Spel. Fraţii mai mici ai Chveyei, atât de mici încât nici nu puteau fi incluşi în şcoală. Probabil că Elemak îi ţine ostatici, ameninţând că le va face rău dacă tata nu va face ceea ce vrea el.

— Deci se foloseşte de gemeni ca să obţină ce vrea? întrebă Chveya dispreţuitor.

Expresia lui Vas se înăspri.

— Oh, ce-ngrozitor lucru a făcut. Intr-o bună zi o să trebuiască să-mi explici de ce-i ceva urât din partea lui Elemak să-i folosească pe copii ca s-obţină ce vrea, dar e ceva normal ca taică-tu să facă exact acelaşi lucru. Acum vino cu mine.

În timp ce urca pe scară, Chveya încercă să găsească o distincţie clară între a ţine copiii ostatici, ca Elemak, şi a le da copiilor libera alegere de a i se alătura – pentru a avea controlul asupra coloniei. La aşa ceva s-a ajuns, nu-i aşa? La folosirea copiilor pentru a prelua şi a deţine controlul asupra întregii comunităţi.

Dar *era* ceva diferit. Exista o clară diferenţă morală şi dacă ea s-ar gândi suficient de profund, ar putea să explice acest lucru, iar toată lumea ar înţelege că şcoala în timpul

călătoriei era ceva perfect normal, în vreme ce a ţine copiii ostatici era o atrocitate de nedescris. O să se gândească la asta imediat.

Apoi îi veni un gând complet diferit. Oykib îi dăduse Catalogul. El presupusese că Dza îi va duce pe ceilalţi copii într-un loc sigur, dar când s-a pus problema ascunderii Catalogului Sufletului Suprem, în loc să facă el asta, i l-a încredinţat Chveyei. Şi nici măcar nu i-a spus unde să-l ascundă.

Toată lumea era adunată în bibliotecă. Era singura încăpere suficient de spaţioasă în care să încapă toţi, având în vedere că era o cameră deschisă, care utiliza aproape întreaga circumferinţă a navei. Bebeluşii plângeau, iar copiii mici păreau năuci şi înspăimântaţi. Chveya îi cunoştea pe toţi copiii cei mici, desigur. Erau neschimbaţi, strânşi în jurul mamelor lor. Kokor, Sevet, Doi. Şi Eiadh, soţia lui Elemak. Totuşi, ea nu-l ţinea în braţe pe cel mai mic vlăstar al ei, pe Zhivya. Nu, mătuşa Eiadh îl ţinea în braţe pe unul dintre gemeni, pe Spel.

Iar Elemak, care stătea în picioare într-un capăt al bibliotecii, îl ţinea pe Serp.

N-o să vă iert niciodată, pe nici unul dintre voi, îşi spuse Chveya. S-ar putea să nu fiu în stare să scot din asta teoria morală, dar cei pe care-i ţineţi în braţe sunt fraţii mei, ameninţând să le faceţi rău ca să obţineţi ceea ce vreţi.

— Chveya, zise Luet, văzând-o.

— Taci din gură, rosti Elemak. Vino aici, i se adresă el Chveyei.

Ea se apropie de el, oprindu-se la oarecare distanţă.

— Uite-n ce hal eşti, spuse el, pe un ton de supărare dispreţuitoare.

— Uite-n ce hal eşti *tu,* replică Chveya. Să ameninţi un bebeluş. Bănuiesc că-s foarte mândri copiii tăi de tăticul lor cel curajos.

Elemak fu cuprins de o furie puternică, iar ea văzu cum legătura dintre el şi ea se-ncarcă cu o forţă aproape

negativă. Pentru o clipă, el ar fi vrut s-o vadă moartă.

Dar nu făcu nimic, nu zise nimic până nu se mai calmă.

— Vreau Catalogul, rosti Elemak. Oykib mi-a zis că ţi l-a dat ţie.

Chveya întoarse rapid capul spre Oykib, care o privi nepăsător.

— Nu e nicio problemă, zise el. Tatăl tău e cel care a vrut să fie ascuns Catalogul. Acum Sufletul Suprem îi cere să i-l dea lui Elemak.

— Unde-i tata? întrebă Chveya. Cine eşti tu, să vorbeşti în numele lui?

— Taică-tu n-a păţit nimic, spuse Elemak. Ai face bine s-asculţi de unchiul tău cel *mare* Oykib.

— Crede-mă, zise Oykib. Poţi să-i spui. Sufletul Suprem zice că e-n ordine.

— Cum naiba poţi tu să ştii ce zice Sufletul Suprem? îl întrebă Chveya.

— De ce să nu poată? rosti Elemak batjocoritor. Toţi ceilalţi pot. Încăperea asta-i *plină* de oameni care abia aşteaptă să le spună celorlalţi ce anume vrea Sufletul Suprem să facă ei.

— Când o s-aud chestia asta spusă de tata, atunci o să-ţi zic unde-i Catalogul.

— Trebuie să fie în centrifugă, interveni Vas, dacă ea a fost cea care l-a ascuns.

Oykib făcu ochii mari.

— Acolo nu-i loc de ascuns.

— Duceţi-vă şi căutaţi-l, le ceru Elemak lui Mebbekev şi Obring.

Obring se ridică imediat, dar Mebbekew se mişca dinadins încet. Chveya îşi putea da seama că loialitatea lui faţă de Elemak era slabă. Dar, în definitiv, loialitatea lui faţă de toată lumea era slabă.

— Spune-le, Veya, zise Oykib. E-n regulă, vorbesc serios.

Nu-mi pasă dacă vorbeşti serios sau nu, îşi zise Chveya. Nu mi-am riscat viaţa ca să-l ascund, ca după aia un

trădător ca tine să-mi spună să li-l dau înapoi.

— Nu contează, rosti Oykib. Singura putere pe care o are Catalogul este aceea de a-ţi da posibilitatea să vorbeşti cu Sufletul Suprem. Crezi că Sufletul Suprem o să-i spună ceva unui *astfel* de om?

Vocea lui era plină de dispreţ, în timp ce arăta spre Elemak.

Elemak zâmbi, se duse la Oykib, apoi, cu o singură mână, îl ridică din scaun şi îl izbi de perete. Băiatul icni, căzu şi-şi duse mâna la cap, acolo unde se lovise de dulapuri.

— Oi fi tu înalt şi plin de vorbe trufaşe, Oykib, dar n-ai cu ce să le susţii. Nafai chiar şi-a imaginat c-o să-mi fie vreodată frică de-un „bărbat“ ca tine?

— Poţi să-i spui, Chveya, rosti Oykib, nerăspunzându-i lui Elemak. El poate să-i bată pe copii, dar nu poate să controleze Sufletul Suprem.

Păru doar o mişcare bruscă a mâinii lui Elemak, dar capul lui Oykib lovi din nou dulapurile, cu atâta putere încât băiatul se prăbuşi.

Chveya văzu fâşiile ample, strălucitoare, de loialitate care-l legau pe Oykib de ea. Niciodată nu fusese ca acum. Apoi îşi dădu seama că el suporta bătaia administrată de Elemak doar ca să o convingă că nu era trădător, că ceea ce spusese el era purul adevăr. Putea să-i dea Catalogul lui Elemak.

Dar nu se putea decide să facă acest lucru. Chiar dacă Oykib avea dreptate şi Catalogul va fi inutil, unchiul Elemak nu părea să creadă asta. Voia să pună mâna pe el. Iar ar putea trage ceva foloase de pe urma acestui lucru.

Dar, nu-l mai putea lăsa pe Oykib să fie bătut, dacă avea o altă opţiune.

— O să-ţi spun unde este, zise Chveya.

Obring şi Meb erau chiar lângă scară, în centrul bibliotecii.

— Când o să mă conving că tata n-a păţit nimic.

— Ţi-am spus deja că nu i s-a-ntâmplat nimic.

— Dar ţii în braţe un copil ca să fii sigur c-o să obţii ceea ce vrei, răspunse Chveya. Asta dovedeşte că eşti o persoană cinstită, care n-o să spună niciodată o minciună.

Elemak se înroşi la faţă.

— Ne-am făcut cam tari în gură, nu-i aşa? Influenţa lui Nafai asupra copiilor ăstora e ceva de-a dreptul minunat.

Totuşi, în timp ce rostea aceste cuvinte, el se duse în locul în care mama şedea tăcută cu ceilalţi copii ai ei. I-l dădu pe Serp.

— Eu nu ameninţ bebeluşi, rosti Elemak.

— Vrei să spui că l-ai făcut pe tata să ţi se predea, spuse Chveya.

— Unde-i Catalogul? întrebă Elemak.

— Unde-i tata? replică Chveya.

— În siguranţă.

— La fel şi Catalogul.

Elemak se apropie de ea, ameninţător:

— Ai de gând să te târguieşti cu mine, fetiţo?

— Da, răspunse Chveya.

— Aşa cum zicea Oykib, Catalogul nu îmi foloseşte la nimic, spuse Elemak, rânjind.

— Bine, răspunse Chveya.

El se aplecă, o cuprinse cu palma de cap şi îi şopti la ureche:

— Veya, o să fac orice ca să-mi ating scopul. Imediat ce se îndepărtă de ea, Chveya rosti cu voce tare:

— A zis: „Veya, o să fac orice ca să-mi ating scopul.“ Ceilalţi murmurară. Poate din cauza îndrăznelii ei de-a repeta cu glas tare ceea ce-i şoptise el. Poate din pricina ameninţării. Nu conta – reţeaua de relaţii se schimba. Legăturile lui Elemak cu prietenii lui erau ceva mai slabe. Frica şi spaima continuau să-i lege pe ceilalţi de el, desigur; felul în care îl maltratase pe Oykib întărise controlul lui Elemak. Dar curajul Chveyei şi ameninţările lui la adresa ei slăbiseră loialitatea celor care îl urmau de bunăvoie.

El părea a simţi acest lucru – fusese un conducător puternic de bărbaţi, conducând caravane prin ţinuturi periculoase şi ştia când anume pierdea teren, chiar dacă nu avea darul Chveyei şi al lui Hushidh de a distinge legăturile de loialitate şi obedienţă, de iubire şi de frică. Aşa că, schimbă tactica.

— Poţi să-ncerci cât vrei, Veya, dar n-o să mă poţi face personajul negativ al acestei mici scenete. Taică-tu şi cei care-au conspirat împreună cu el sunt aceia care ne-au trădat pe noi, ceilalţi. Taică-tu a fost cel care a minţit atunci când a promis c-o să ne trezească la jumătatea drumului. Taică-tu a fost cel care i-a lipsit pe copiii noştri de dreptul lor din naştere. Uit-te la ei.

Dădu din mână spre a-i arăta pe cei de patru, de cinci, de opt ani, care încercau să-i recunoască în aceşti adolescenţi înalţi pe copiii de vârsta lor pe care îşi aminteau că-i văzuseră cu doar câteva ore în urmă, atunci când fuseseră adormiţi cu toţii înainte de lansare.

— Cine i-a maltratat? Cine i-a exploatat? Nu eu.

Chveya îşi dădu seama că Elemak câştiga din nou simpatie.

— Atunci, de ce soţia ta îl ţine-n braţe pe Spel? întrebă ea.

Eiadh sări în picioare şi răspunse vehement:

— Eu nu ţin bebeluşi prizonieri, mucoasă obraznică! Plângea şi l-am liniştit.

— Poate că maică-sa ar fi fost mai bună pentru asta, replică Chveya. Poate că soţul tău nu *vrea* ca să i-l dai mamei înapoi pe Spel.

Privirea pe care i-a aruncat-o imediat Eiadh lui Elemak şi gestul lui de iritare dovediră că Chveya lovise în plin. Eiadh i-l dădu posacă pe Spel lui Luet, care îl luă şi-l puse pe celălalt genunchi. În tot acest răstimp, însă, Luet nu rostise niciun cuvânt. De ce tace mama? se întrebă Chveya. De ce ne-au lăsat aceşti adulţi să vorbim, pe mine şi pe Oykib?

(Pentru că au copii.)

Gândul îi apăru în minte cu o asemenea claritate, încât ştiu că provine de la Sufletul Suprem. De asemenea, descifră imediat înţelesul acestuia. Pentru că adulţii au copii mici, le e teamă de ceea ce le-ar putea face Elemak acestora. Doar adolescenţi ca mine şi ca Oykib sunt liberi să fie curajoşi, pentru că noi n-avem copii de apărat.

(Da.)

Păi, dacă poţi vorbi cu mine şi nu-i nicio problemă să-i dau Catalogul lui Elemak, de ce nu spui aşa?

Dar nu veni niciun răspuns.

Chveya nu înţelegea ce anume făcea Sufletul Suprem. Din ce motiv îi zicea lui Oykib un lucru, pe care *nu* i-l confirma şi ei, nespunându-i nimic din ceea ce ar fi trebuit ea să ştie? Sufletul Suprem putea să-i explice de ce adulţii nu scoteau o vorbă, dar nu dădea niciun sfat folositor în legătură cu ceea ce ar trebui să *facă* Chveya.

Poate că asta-nsemna că ceea ce deja făcea ea era corect.

(Da.)

— Du-mă să-l văd pe tata, spuse Chveya. Când o să mă conving că n-a păţit nimic, o să-ţi dau Catalogul.

— Nava nu-i prea mare, replică Elemak. Pot să-l găsesc şi fără tine.

— Poţi să-ncerci, replică Chveya. Dar însuşi faptul că tu şovăi atât de mult ca să mă laşi să-l văd dovedeşte că i-ai făcut rău şi nu-ndrăzneşti să-i laşi pe oamenii ăştia să afle ce persoană violentă, înspăimântătoare şi rea eşti.

Îşi zise atunci, timp de câteva clipe, că s-ar putea s-o lovească. Dar posibilitatea aceasta fu doar o expresie care-i sclipi lui Elemak în ochi; mâinile lui nu se mişcară; nici măcar nu se aplecă spre ea.

— Nu mă cunoşti, rosti Elemak încet. Când ne-am văzut ultima oară erai copil. E foarte posibil ca să fiu exact ceea ce susţii. Dar dac-aş fi într-adevăr atât de îngrozitor, de rău şi de violent, de ce nu ai vânătăi şi nu sângerezi?

— Pentru că n-o să-ţi impresionezi linguşitorii dacă iei o

fată la palme, răspunse Chveya glacial. Felul în care te-ai comportat cu Oykib arată cum eşti. Faptul că nu mă tratezi în aceeaşi manieră nu dovedeşte decât că nu ştii sigur dacă deţii controlul.

Chveya n-ar fi îndrăznit niciodată să spună asemenea lucruri, numai că acum vedea că, prin fiecare vorbă, prin fiecare propoziţie, slăbea poziţia lui Elemak. Desigur, era suficient de inteligentă ca să realizeze că era ceva periculos, că, pe măsură ce el devenea conştient de faptul că-i slăbeşte influenţa, ar fi putut să se comporte mai nesăbuit, mai periculos. Dar nu putea să facă altceva. Era singura modalitate de a obţine un anumit grad de control asupra situaţiei.

— Dar bineînţeles că nu deţin controlul, spuse Elemak calm. Nu mi-am imaginat niciodată aşa ceva. Singurul care vrea să aibă controlul asupra celorlalţi e tatăl tău. Trebuie să-l ţin în captivitate pentru că, în caz contrar, o să folosească mantia ca să-i constrângă prin brutalitate pe ceilalţi să facă ce vrea el. Nu doresc decât puţină sinceritate. De exemplu, voi, toţi copiii care-aţi crescut, puteţi merge să dormiţi pentru restul călătoriei, în timp ce copiii *noştri* vor avea o şansă să recupereze măcar la jumătate. E oare lucrul ăsta pe care-l vreau ceva îngrozitor, rău şi violent?

Elemak se pricepea extrem de bine la aşa ceva, îşi dădu seama Chveya. Cu doar câteva cuvinte, putea reclădi tot ceea ce dărâmase.

— Bine, rosti ea. Eşti o persoană drăguţă, rezonabilă, de bun-simţ. Aşa că o să ne laşi pe mine, pe Oykib şi pe mama să mergem să-l vedem pe tata.

— Poate. În momentul în care-o să am Catalogul.

Pentru o clipă, Chveya crezu că el cedase. Că trebuia doar să-i spună unde-i Catalogul, iar el o s-o lase să-l vadă pe tata. Dar în momentul următor interveni Oykib:

— Ai de gând să-l crezi pe mincinosul ăsta? întrebă el. Spune despre Nafai că brutalizează lumea cu mantia lui –

dar ceea ce nu vrea ca oamenii să-şi amintească este faptul că el împreună cu Meb plănuiau să-l *omoare* pe Nafai. Asta este el, un ucigaş. L-a trădat şi pe tatăl nostru, în Basilica. A făcut în aşa fel încât tata să fie ucis de Gaballufix, iar dacă Sufletul Suprem nu i-ar fi spus lui Luet să-l avertizeze…

Elemak îl reduse la tăcere cu o lovitură, o palmă dată cu masivul său braţ. În gravitaţia redusă, Oykib zbură prin încăpere şi se lovi cu capul de perete şi mai tare ca înainte. Deşi gravitaţia era mai mică, totuşi, aşa cum învăţaseră toţi copiii şcolii, masa nu se diminua, astfel încât Oykib se izbi cu întreaga greutate. Alunecă leşinat la podea.

Acum adulţii nu mai rămaseră tăcuţi. Rasa ţipă. Volemak sări în picioare şi-i strigă lui Elemak:

— În adâncul sufletului, ai fost întotdeauna un ucigaş! Nu eşti copilul meu! Te dezmoştenesc! Tot ceea ce ai acum va fi considerat ca fiind furat!

Elemak urlă la el, pierzându-şi pentru moment autocontrolul.

— Tu şi Sufletul tău Suprem, ce sunteţi voi? Nimic! Un vierme de om nevolnic. Eu sunt *singurul* tău fiu, singurul bărbat adevărat pe care l-ai adus pe lume, dar întotdeauna l-ai preferat pe micuţul ăla linguşitor!

Volemak răspunse cu calm.

— Nu l-am preferat niciodată ţie. Ţi-am dat totul. Am avut încredere-n tine în toate privinţele.

— Nu mi-ai dat nimic. Ai aruncat la gunoi afacerea, averea, poziţia noastră socială, totul. Pentru un *computer.*

— Iar tu m-ai trădat lui Gaballufix. Eşti un trădător şi un ucigaş în adâncul sufletului tău, Elemak. Nu eşti fiul meu.

Asta a fost lovitura de graţie, îşi dădu seama Chveya. În acel moment, cu toate că rămăsese frica, toată loialitatea faţă de Elemak se evaporase. Lumea va continua să-i dea ascultare, dar nimeni de bunăvoie. Chiar şi fiul său cel mare, Protchnu, în vârstă de opt ani, se uita la tatăl său îngrozit.

Rasa şi Shedemei îl îngrijeau pe Oykib.

— O să-şi revină, cred, spuse Shedemei. O să apară probabil o stare de şoc după lovitură şi n-o să se trezească prea curând, dar nu are nimic rupt.

După cuvintele ei, se lăsă o tăcere prelungă. Oykib o să-şi revină – dar nimeni n-o să poată uita cine l-a rănit. Nimeni n-o să poată uita sălbăticia cu care a fost aplicată lovitura, furia care o animase, imaginea băiatului zburând prin aer, neputincios, înfrânt. Lui Elemak i se va da ascultare, asta era sigur. Dar nu va fi iubit sau admirat. El nu era lider prin alegere, pentru nimeni, acum. Niciunul nu era de partea sa.

— Luet, spuse Elemak încet. Vino cu mine şi cu Chveya. Şi Issib. Vreau ca *voi* să depuneţi mărturie că Nafai e teafăr. Vreau, de asemenea, să depuneţi mărturie că el n-o să mai comande nava asta.

În timp ce Chveya îl urma pe Elemak în jos, pe scară, către una din punţile de depozitare, se întrebă: De ce nu m-a lăsat să-l văd pe tata atunci când i-am cerut pentru prima oară lucrul ăsta? N-avea sens.

(Nu te-a lăsat, pentru că i-ai cerut acest lucru.)

Ce copilărie din partea lui.

(Nu, a fost un gest prudent. Dacă urma să-şi stabilească autoritatea, trebuia să-şi afirme de la bun început controlul total.)

Păi, a făcut lucrul *ăsta.*

(Dimpotrivă. Tu, Oykib şi, la sfârşit, Volemak l-aţi învins. Aproape a pierdut lupta. S-ar putea să dureze ceva timp până îşi va da seama, dar a pierdut lupta.)

Acest lucru îi conferi o strălucire de triumf, în timp ce-l urma pe Elemak către camera de depozitare unde era ţinut prizonier tata.

Strălucirea se risipi rapid, totuşi, atunci când văzu cum îl trataseră. Tata zăcea într-o rână pe podeaua compartimentului de depozitare. Încheieturile mâinilor fuseseră legate strâns – cu sălbăticie – la spate. Vedea pielea tumefiată de o parte şi de alta a sforii, iar mâinile lui

erau albe. Ii legaseră şi gleznele, la fel de strâns. Ii trăseseră picioarele în spate, făcându-l să se arcuiască dureros îndărăt şi petrecuseră două corzi de la glezne la umeri, înfăşurându-le, în aşa fel încât erau întinse de-a lungul gâtului. Apoi trecuseră două corzi peste burtă şi vintre, printre picioare, unde erau înnodate, în spatele feselor, de legătura mâinilor. Rezultatul era că, din cauza corzilor, era exercitată o presiune constantă. Singura modalitate prin care tata putea slăbi din presiunea de la umeri şi dintre picioare era să-şi tragă picioarele cât mai sus sau să se arcuiască mai mult pe spate. Dar, pentru că era deja încovoiat în această direcţie cât de mult putuseră să-i forţeze corpul, nu era nicio uşurare. Ţinea ochii închişi, dar faţa înroşită şi răsuflarea întretăiată, superficială, îi spuneau Chveyei că suferea şi că-i era greu şi să respire în acea poziţie imposibilă.

— Nafai, murmură mama.

Bărbatul deschise ochii.

— Bună, rosti el stins. Vezi cum o mică furtună pe mare poate să dea peste cap călătoria?

— Ce inteligent l-ai legat, rosti Issib cu venin în glas. Ce torţionar inventiv eşti.

— Procedură-standard pe drum, spuse Elemak, atunci când o persoană necesară este încăpăţânată într-o anumită privinţă. Nu poţi să-l omori, dar nici nu-l poţi lăsa în voia lui, să te sfideze. De obicei, câteva ore în poziţia asta sunt suficiente. Dar Nafai a fost dintotdeauna un băiat foarte încăpăţânat.

— Poţi să respiri, Nafai? întrebă mama.

— *Tu* poţi? întrebă tata.

De-abia atunci realiză Chveya că aerul *era* închis şi îmbâcsit.

— Ce vrei să spui cu asta? întrebă Elemak.

Issib răspunse în locul lui.

— Sistemul de suport vital nu poate face faţă atunci când sunt treze atât de multe persoane deodată, zise el. E

deja turat la maximum. Pe măsură ce trece timpul, o s-avem din ce în ce mai puţin oxigen disponibil.

— Nicio problemă, replică Elemak. Ii punem să doarmă tot restul călătoriei pe toţi perfizii şi mincinoşii, dar şi pe copiii lor crescuţi peste măsură.

— Nu, n-o să faci asta, şopti tata.

Elemak îl privi liniştit.

— Cred că-n momentul în care o să am Catalogul computerul navei o să facă ce vreau eu.

Tata nu răspunse.

— Catalogul, Chveya, zise Elemak. M-am ţinut de cuvânt.

— Dezleagă-l, replică Chveya.

— Nu poate, rosti Issib. Nafai are mantia. Nu i se poate lua. Dacă-i dă drumul, Nafai o să preia controlul în câteva momente. Nimeni nu-l va putea împiedica.

Prin urmare, iată ce se obţinuse prin ţinerea gemenilor ca ostatici. Tata acceptase de bunăvoie să fie legat în felul ăsta, pentru ca să n-aibă de suferit copiii lui. Pentru prima dată, Chveya înţelese cu adevărat cât de neputincioşi sunt părinţii. Atâta vreme cât ai nişte copii mici de care să ai grijă, întotdeauna poţi fi controlat de alţii.

— Nu poţi să slăbeşti coarda? întrebă Chveya. Nu trebuie să-l ţii atât de strâns.

— Nu, nu trebuie, zise Elemak. Dar *vreau.* În definitiv, sunt rău, îngrozitor şi violent. Se uită fix la ea. Catalogul, Chveya sau, dacă nu, maică-ta ajunge pe jos, lângă el. Nu-l doare, în realitate, pentru că mantia îl vindecă, dar n-o s-o vindece şi pe ea.

Chveya simţea că mama înţepeneşte lângă ea.

— N-o să faci asta, spuse Chveya.

— N-o s-o fac? Pentru că tu, Oykib şi tata aţi făcut ca toată lumea să mă urască, chestia asta n-o să-mi îngreuneze situaţia. Iar dacă dovedesc că sunt capabil să mă comport c-o femeie la fel de rău ca şi c-un bărbat, poate că n-o să mai fie nevoie să mă confrunt cu interferenţe din

partea unor mici nemernice cu gură mare, ca tine.

— Spune-i, rosti tata.

Glasul lui suna a înfrângere.

Auzi acest lucru chiar din gura lui. N-ar mai fi obţinut nimic împotrivindu-se.

— O să-ţi arăt, zise Chveya. E-n centrifugă. O să trebuiască totuşi s-aştepţi până când îşi micşorează turaţia. Nu poţi să-l scoţi în timp ce se roteşte.

— În interiorul mecanismului, deci? rosti Elemak. Toată bătaia asta de cap – m-aş fi gândit oricum la aşa ceva, în cele din urmă. Bine, ieşiţi, cu toţii, o să-ncui uşa asta şi-o să pun pe cineva de pază tot timpul, aşa că să nu vă treacă prin cap c-aţi putea să vă furişaţi înăuntru, ca să-l dezlegaţi. Aveţi noroc că nu l-am omorât deja.

Pentru o clipă, Chveya se întrebă: de ce nu îl omorâse Elemak. Doar mai încercase şi înainte, nu? Probabil că-i mantia. Tata nu poate fi ucis cu atâta uşurinţă. Cel puţin nu atât timp cât e în interiorul navei sau în apropierea ei. Probabil că Elemak nu poate nici să-l atingă, nici să fie violent cu el, decât în cazul în care îi permite tata. Iar dacă Elemak ar încerca să-l omoare, s-ar putea nici măcar să nu fie nevoie de un răspuns voluntar din partea tatei ca să riposteze. Probabil că mantia va reacţiona automat. Sau poate că Sufletul Suprem o controlează. Dar e automat, nu-i aşa? Pentru că Sufletul Suprem nu-i, în realitate, decât un computer.

(Iar tu nu eşti altceva decât un aranjament de compuşi chimici.)

Chveya se înroşi. Îl lăsă pe Elemak să-i scoată pe ea şi pe ceilalţi din încăpere, aducându-şi aminte în ultimul moment să strige: „Tată, te iubesc!“

La început, Elemak insistă să ia Catalogul în timp ce centrifuga încă se mişca, dar când se convinse că acesta nu putea fi scos fără riscul major de a-l scăpa pe jos şi a-l sparge sub roţi, aşteptă încruntat ca maşinăria să-şi micşoreze turaţia. Apoi, când se opri, îl trimise pe Obring să

se bage în deschizătură şi să-l ia. Chveya înţelese de ce. Elemak nu avea curajul să intre sub trapă, pentru că nu putea fi sigur că cineva nu va trânti uşa, închizând-o. Ar fi putut ieşi de-acolo destul de rapid, printr-una din celelalte uşi – existau deschizături care dădeau din calea de acces în restul navei – dar nu înainte ca vreunul dintre ei să ajungă la tata şi să-l dezlege. Acum nu mai putea avea încredere în nimeni. Prin urmare, cel care coborî în deschizătura de vizitare fu Obring, şi tot el îi întinse lui Elemak Catalogul înfăşurat în pânză.

— Nu pot să cred că l-a pus acolo în timp ce se-nvârtea măgăoaia! remarcă Obring.

Elemak nu răspunse, dar Chveya fu sfidător de mândră de compliment. Se *descurcase* foarte bine. Şi chiar dacă, indiferent de motiv, Oykib i-a spus lui Elemak aproape imediat cine anume ascunsese Catalogul, ea reuşise să slăbească poziţia lui Elemak şi să-l vadă pe tata cu preţul mărturisirii locului în care se afla.

Elemak înlătură pânza şi ţinu Catalogul cu amândouă mâinile.

Nu se întâmplă nimic.

Întoarse capul către Issib.

— Cum funcţionează? vru el să ştie.

— Aşa, răspunse Issib. Exact cum faci.

— Dar nu răspunde în niciun fel.

— Bineînţeles că nu, spuse Issib. E controlat de Sufletul Suprem, care nu vorbeşte cu tine.

Elemak i-l întinse lui Issib.

— Fă tu, atunci. Fă-l să facă ce-ţi spun eu, altfel Hushidh ajunge pe podeaua camerei de depozitare, lângă Nafai.

— O să-ncerc, dar nu cred că Sufletul Suprem o să fie păcălit doar pentru că eu sunt cel care ţine Catalogul. Tot n-o să-ţi facă pe plac.

— Taci şi execută, rosti Elemak.

Issib coborî puţin către podea şi primi Catalogul, pe care Elemak i-l puse în poală. Îşi puse mâinile pe el. Nu se

întâmplă nimic.

— Vezi? zise Issib.

— Ce se-ntâmplă de obicei? Poate că răspunde cu întârziere?

— Nu răspunde niciodată cu întârziere. Pur şi simplu n-o să funcţioneze atâta vreme cât comandantul nu deţine controlul asupra navei.

— Comandantul, rosti Elemak, ca şi cum cuvântul ar fi fost otravă.

— O s-avem din ce în ce mai puţin oxigen, spuse Issib. Nava nu poate descompune bioxidul de carbon atât de repede şi sunt prea multe persoane care respiră.

— Vrei să spui că Sufletul Suprem încearcă să folosească rezervele de oxigen ca să mă oblige să mă predau?

— Nu-i vorba de Sufletul Suprem, replică Issib. El nu controlează sistemele de suport vital, cel puţin nu în mod direct, şi cu siguranţă nu poate să le ignore pentru a face rău fiinţelor umane. Maşinăriile au incorporate sisteme de protecţie la erori. Pur şi simplu aşa stă situaţia.

— Bine, spuse Elemak. O să-i adormim pe toţi cei pe care nu-i vreau treji. Aş putea chiar să-l las pe Nafai să doarmă pentru tot restul călătoriei – deşi cred c-ar putea să stea legat aşa pe parcursul somnului.

— Şi să se trezească la sfârşit mai infirm decât mine? întrebă Issib.

— A fost un gând, spuse Elemak, aprobând încântat ideea. Cu tine n-am avut niciodată vreo problemă.

— Nu contează ce anume plănuieşti, zise Issib. Sufletul Suprem *poate* să te oprească să porneşti oricare dintre compartimentele de hibernare. Trebuie doar să trimită un semnal de pericol la computerele care le controlează. Nu poţi să nu ţii cont de acest lucru.

Elemak se gândi câteva clipe.

— Bine, rosti el. Pot s-aştept.

— Crezi că-l poţi întrece în răbdare pe Sufletul Suprem?

— Cred că Sufletul Suprem nu vrea eşecul acestei călătorii, zise Elemak. Cred că-n cele din urmă o să-şi dea seama că eu *voi* conduce colonia, şi-o să se obişnuiască cu situaţia.

(Nicio şansă.)

— Nicio şansă, repetă, ca un ecou, Chveya.

— Nu, zău! exclamă Elemak, întorcând capul către ea. Sufletul Suprem îţi vorbeşte şi *ţie* acum?

Chveya nu scoase o vorbă.

(îmi pot îndeplini misiunea principală chiar şi în cazul în care au murit toate organismele de pe navă.)

— Sufletul Suprem îşi poate atinge scopul principal chiar dacă a murit toată lumea de pe navă, spuse Chveya.

— Sau aşa le zice celor pe care-i păcăleşte, spuse Elemak. Cred c-o s-avem câteva zile interesante, când o să aflăm cât de sincer e Sufletul Suprem.

— Primii care vor muri o să fie copiii, rosti Issib. Şi bătrânii.

— Dacă vreunul dintre copilaşii mei o să moară din cauza asta, atunci, din punctul meu de vedere pot să moară toţi, inclusiv eu, spuse Elemak. Moartea ar fi mai bună decât încă o zi în care să fiu condus de nemernicul ăla mincinos, perfid, clevetitor şi trădător cu care m-a pricopsit tata în calitate de frate.

Elemak se întoarse către Chveya şi zâmbi.

— Să nu-l vorbesc de rău pe taică-tu de faţă cu tine, fetiţo. Dar, având în vedere că semeni atât de mult cu el, chestia asta probabil că ţi s-a părut un fel de laudă.

Repulsia Chveyei învinse teama de mânia lui.

— Mi-ar fi ruşine de el, dac-un om ca tine nu l-ar urî, spuse Chveya.

Oare chicotise Obring discret în spatele lui? Elemak se întoarse să vadă, dar Obring părea complet nevinovat.

Deja ai pierdut, îşi zise Chveya. Sufletul Suprem avea dreptate. Te-am învins. Acum să sperăm că n-o să moară nimeni înainte ca să-ţi dai şi tu, în sfârşit, seama.

8
DEZLEGAT

Luet era furioasă, dar nu pe Elemak. Pentru ea, Elemak devenise un fel de forţă a naturii. Bineînţeles că-l ura pe Nafai. Bineînţeles c-ar fi profitat de orice ocazie ca să-i facă rău. Intre ei doi era prea multă istorie, prea mult resentiment vechi, prea multă vină din pricina tentativelor anterioare ale lui Elemak de a-şi omorî fratele. Nu rezolvai situaţia încercând să-l schimbi pe Elemak. Ci găsind modalităţi de a evita să-l provoci.

Tu ai făcut asta, îi spuse Luet Sufletului Suprem. A fost ideea ta. Ne-ai impus-o. I-ai manipulat pe Nafai, pe mine şi pe părinţii celorlalţi copii ca să se joace de-a timpul.

(Şi am avut dreptate.)

Pur şi simplu n-ai crezut c-or să se trezească, nu-i aşa?

(Tot am dreptate. Totul se va rezolva.)

Bebeluşii mei au dificultăţi de respiraţie. Nu prea mănâncă, pentru că înghiţitul le ia atât de mult timp, încât îşi mai trag o dată răsuflarea înainte. Suntem pe moarte, iar tu-mi spui că totul se va rezolva?

(Mai sunt multe zile până când cineva va fi în pericol să moară.)

Ei, chestia asta mă face să mă simt mult mai bine.

(Eu nu sunt Elemak. Nu eu l-am pus să facă lucrurile pe care le-a făcut.)

Tu l-ai stârnit. Tu ne-ai pus în situaţia asta.

(Credeai că nu va veni această zi? Că dacă veţi face totul cum trebuie, Elemak nu se întoarce niciodată

împotriva voastră? Mai bine aici, unde am un oarecare control asupra situaţiei, decât pe Pământ, unde veţi fi pe cont propriu.)

Oh, nu, pe Terra n-o să fim pe cont propriu. O să-l avem pe Păstrătorul Pământului care-o să aibă grijă de noi. Iar dac-o să aibă pentru noi măcar jumătate din iubirea şi grija ta, într-un an o să fim morţi cu toţii.

(Păstrătorul e mult mai puternic decât mine.)

Îmi pare bine s-aud asta.

(Îţi înţeleg furia. Dar nu o lăsa să îţi întunece judecata.)

Nu, nu trebuie să lăsăm să ni se-ntunece judecata, chiar dacă gâfâim ca să inspirăm cât mai mult oxigen, chiar dacă-i vedem pe copiii noştri cum devin apatici şi amorţiţi, chiar dacă ne gândim la soţul nostru răsucit şi încovoiat, cu mâinile legate fedeleş…

Aşa se desfăşurară conversaţiile lui Luet cu Sufletul Suprem, ore la rândul. Ştia că atunci când îşi va fi consumat furia, ea va rămâne tăcută, va fi împăcată cu situaţia, probabil va fi de acord, în cele din urmă, că lucrurile s-au desfăşurat cât se poate de bine. Dar ele încă nu se desfăşuraseră. Iar dacă asta însemna cât se poate de bine, era greu de imaginat cum ar fi fost cât se poate de rău – sau chiar nu atât de bine. Ăsta-i singurul lucru care nu va putea fi ştiut vreodată: ce *s-ar fi,* întâmplat. Lumea vorbea ca şi cum s-ar putea şti. „Dacă nu s-ar fi declanşat alarma."

„Dacă n-aş fi avut o gură atât de slobodă de mic" – astea erau cuvintele favorite, Luet ştia foarte bine, atunci când Nafai se autoînvinovăţea pentru toate. Dar nimic nu este provocat doar de un singur lucru, Luet era conştientă de acest adevăr, iar îndepărtarea sau modificarea unei cauze nu garantează întotdeauna dispariţia efectului sau îmbunătăţirea situaţiei.

Intr-o bună zi o să încetez să mai simt furia asta profundă, iraţională, la adresa Sufletului Suprem, dar nu acum, când am atât de proaspătă în minte imaginea lui Nafai legat cu atâta cruzime, imagine extrem de vie în

coşmarurile mele. Nu acum, când copiii mei suspină după fiecare înghiţitură. Nu acum, când Elemak cel lipsit de inimă are controlul asupra celor de pe nava asta.

Măcar dacă ne-am fi împotrivit Sufletului Suprem şi n-am fi organizat şcoala pe parcursul călătoriei.

În adâncul sufletului era furioasă, ţipa la Sufletul Suprem, inventa discursuri lungi, extrem de caustice, pe care ştia că nu i le va putea ţine niciodată lui Elemak, lui Mebbekew, tuturor celor care îi sprijineau.

Dar celorlalţi le arăta o faţă calmă, impasibilă. Încrezătoare, netemătoare, nici măcar plictisită, după cum îi lăsa pe ceilalţi să o perceapă. Ştia că acest lucru îl va tulbura cel mai mult pe Elemak şi pe cei din grupul lui. Ii va îngrijora faptul că ea nu părea să fie prea îngrijorată; mai mult de-atât nu putea face, chiar dacă nu era mare lucru.

Ei. Noi. În mintea ei, luase obiceiul să-i numească pe acoliţii lui Elemak şi pe familiile lor „Elemakii“ – oamenii lui Elemak –, iar pe cei care luaseră parte la şcoala din timpul călătoriei „Nafarii“. În mod normal, asemenea terminaţii erau folosite pentru a se face referire la naţiuni sau triburi. Dar nu suntem şi noi triburi, aici, pe nava asta, indiferent cât de puţini suntem?

Elemak ceru ca familiile Nafarilor să ia masa în acelaşi timp, în bibliotecă, apoi el sau Meb avea să escorteze fiecare familie la compartimentul ei înghesuit şi avea să sigileze uşa. Cât timp erau ei doi plecaţi, Vas şi Obring făceau de pază. Luet îi studie, acolo în bibliotecă, în timpul meselor. Nu păreau prea în largul lor cu această sarcină, dar ea n-avea de unde să ştie dacă era din cauza ruşinii sau a faptului că pur şi simplu n-aveau încredere în abilitatea lor de a face faţă unei confruntări fizice.

Unele dintre femeile din grupul lui Elemak făcură slabe încercări de a conversa în bibliotecă în timpul meselor, dar Luet nu arăta prin expresie sau gesturi, în niciun caz prin cuvinte, că ştie că ele există. Plecară furioase, mai ales Kokor, fiica mai mică a mătuşii Rasa, care rostise cu

impertinenţă: „Oricum, tu ai provocat toată chestia asta, dându-ţi aere pentru că ţi se zicea Vizionara-în-ape.“ Având în vedere că asta n-avea nicio legătură cu conflictul, era clar că Kokor nu făcea altceva decât să-şi arate vechiul ei resentiment faţă de Luet. Era greu să nu râzi de ea.

Tăcerea lui Luet în prezenţa femeilor lui Elemak nu era motivată de supărare. Luet ştia perfect de bine că ele n-aveau nicio legătură cu hotărârile bărbaţilor, că Doi, soţia lui Meb, şi Eiadh, nevasta lui Elemak, erau umilite de ceea ce făceau bărbaţii lor. Totodată, mai ştia, însă, că dacă le-ar fi lăsat s-o asigure de simpatia lor, dacă le-ar fi permis să treacă graniţa invizibilă dintre Elemaki şi Nafari, ele s-ar simţi *cu mult* mai bine. Ba mai mult, s-ar putea să le facă să se simtă de-a dreptul confortabil, ba chiar pline de *nobleţe* pentru c-au extins prietenia către soţia lui Nafai, cea copleşită de necazuri. Luet nu voia ca ele să se simtă confortabil. De fapt, voia să fie atât de stânjenite încât să înceapă să se plângă soţilor lor, până când, în cele din urmă, presiunea va deveni atât de mare, încât ceilalţi vor începe să se teamă de indignarea şi de dispreţul soţiilor la fel de mult ca şi de ale lui Elemak, iar acesta va începe să creadă că acţiunile lui îl costau mai mult în familie decât câştiga în acea parte a sufletului său care păstra ura faţă de Nafai.

Desigur, exista întotdeauna posibilitatea ca presiunea suplimentară din partea soţiei lui să-l facă pe Elemak şi mai intransigent. Dar, având în vedere că umilirea femeilor Elemake era singurul lucru la îndemâna lui Luet, ea îl făcea.

Singurul lucru anormal era ciudatul fel în care erau trataţi Zdorab şi Shedemei. Aceştia erau monitorizaţi şi escortaţi exact ca şi Luet, Hushidh şi Issib, ca Rasa şi Volemak. Dar în bibliotecă, ei nu aveau parte de aceeaşi supraveghere. Ei şi copiii lor erau încurajaţi să stea împreună cu Elemakii, şi li se dădea voie să discute între ei.

Acest fapt o duse pe Luet la inevitabila concluzie că alarma care a deschis toate compartimentele de hibernare

nu fusese un accident, că Zborab reuşise, cumva, să seteze nu una, ci două semnale de trezire şi că Sufletul Suprem nu-l descoperise pe cel de-al doilea. Nu era posibil ca Shedemei să fi ştiut asta; era chiar greu de crezut că Zdorab ştiuse, în definitiv nu li se alăturase lor în instrucţia copiilor? Nu făcuse el parte din şcoala de călătorie? Oare nu crescuseră fiul şi fiica sa alături de ceilalţi copii? Ce soi de minte sucită avea el, care-i permitea să accepte în mod deliberat prietenia cu Nafarii, deşi ştia că semnalul lui de trezire o să pună viaţa lui Nafai în pericol şi o să scindeze comunitatea mai rău ca niciodată? Nu, era imposibil de imaginat. Era imposibil ca Zdorab să fi făcut lucrul ăsta. Nimeni n-ar putea fi atât de duplicitar, încât…

Şi totuşi, iată-l pe Zdorab, şezând cu fiul său, Rokya, lângă el, în faţa Dolyei, soţia lui Meb. Pe de altă parte, Shedemei stătea departe de ceilalţi. Ruşinea ei era aproape palpabilă. O ţinea cu ea pe fiică-sa, Dabya, şi vorbea doar când i se adresa cineva. Nu se uita la nimeni, ţinându-şi privirea în farfurie în timp ce mânca, apoi părăsind încăperea cât se poate de repede. Luet ardea de nerăbdare să-i ceară Chveyei sau lui Hushidh să evalueze relaţiile, ca să vadă cum se prezenta loialitatea lui Zdorab. Dar i se interzisese să vorbească cu Hushidh, iar Chveya era şi ea ţinută la distanţă de toată lumea. Şi Oykib era izolat de ceilalţi copii; amândoi, cu siguranţă, se bucurau de o atenţie specială din partea lui Elemak.

În seara celei de-a doua zile, Luet deschise uşa încăperii familiei ei şi descoperi că cel care bătuse la uşă era Zdorab. Gemenii dormeau, respirând rapid, dar regulat. Copiii mai mari – Zhatva, Motiga şi Izuchaya – nu dormeau, ci erau întinşi în paturile lor, stând liniştiţi să nu folosească prea mult oxigen; tuturor li se ordonase să facă acest lucru atunci când era posibil şi, având în vedere că-şi puteau da seama cât de deficitar era deja oxigenul, aceasta era singura comandă a lui Elemak pe care toată lumea o respecta.

Luet îl privi tăcută pe Zdorab, aşteptând să vorbească el.

— Trebuie să discut cu tine.

Ea se gândi dacă să-i închidă uşa-n nas. Dar asta ar însemna să-l judece fără a fi auzit ce are de spus. Se dădu la o parte şi-l lăsă să pătrundă înăuntru. Apoi se uită spre coridor şi văzu că Vas şi Obring îi urmăreau. Prin urmare, nu era o vizită clandestină. Decât în cazul în care aceste două inimi curajoase aveau cu adevărat îndrăzneala să conspire împotriva ordinelor exprese ale lui Elemak.

Ea închise uşa.

— Eu am fost, rosti Zdorab. Ştiu că ştii lucrul ăsta, dar trebuia să ţi-l spun personal. Elemak mi-a sugerat să susţin că n-aş fi putut să şterg programul de trezire chiar dac-aş fi vrut, dar aş fi putut. Şi-am vrut. Exact la sfârşit, când eram pe punctul de a fi adormit, am încercat să strig la Shedya şi Nief să oprească, să deschidă compartimentul meu, să…

Zdorab îşi dădea seama că vorbele lui n-aveau niciun efect asupra ei. Privi într-o parte, către uşă.

— N-am putut prevedea cum o să se desfăşoare lucrurile. Am… am crezut că Elemak o să-l considere un fapt împlinit. Că poate o să găsească o soluţie ca restul copiilor să prindă ultimii trei ani de şcoală. Ceva de genul ăsta. Copiii tăi vor fi avut şase ani şi jumătate, ai lui trei ani şi jumătate. Eu n-am… violenţa, Nafai legat în halul ăla, iar acum suportul vital – se termină aerul – nu poţi să-l determini pe Sufletul Suprem să aibă milă şi să ne lase pe jumătate dintre noi să adormim din nou?

Deci despre asta era vorba. Elemak şi ceilalţi îl foloseau pe Zdorab ca să-ncerce s-o convingă să-i salveze de consecinţele propriilor lor acţiuni.

— Poţi să-i spui lui Elemak că-n momentul în care Nafai o să fie dezlegat şi o să redobândească controlul asupra navei, el şi oamenii lui o să fie liberi să se întoarcă oricând în camerele de hibernare. Sau ar trebui să spun „tu şi oamenii *tăi“!*

Spre surprinderea ei, lacrimi aproape ţâşniră din ochii lui Zdorab.

— Eu n-am *oameni*, rosti el. S-ar putea să n-am nici soţie. Sau fiu ori fiică.

Deci Shedemei nu ştiuse. Nu că acest lucru ar fi fost o surpriză.

— Nu m-aştept să-ţi pară rău pentru mine, zise el, ştergându-şi ochii şi recăpătându-şi controlul. Vreau doar să-nţelegi că dac-aş fi ştiut…

— Dac-ai fi ştiut ce? Că Elemak îl urăşte pe Nafai? Că-i vrea moartea? Cum de ţi-a lipsit această mică informaţie, având în vedere că l-am văzut cu toţii pe Nafai plin de sânge după ultimul complot al lui Elemak?

Mânia fulgeră în privirea lui Zdorab.

— De data asta, nu Elemak a fost cu complotul.

— Nu, a fost Sufletul Suprem, zise Luet. Şi cu *tine.* De fapt, ai reuşit să participi la conspiraţie de ambele părţi. În acel moment, ea îşi dădu seama. Ah, ăsta era schepsisul, este?

— Eu sunt un străin aici, rosti el. Shedya şi cu mine n-avem nicio rudă aici.

— Shedya este una dintre nepoatele mătuşii Rasa.

— Asta nu-i o înrudire de sânge, e o…

— E mai strânsă.

— Dar *eu* nu. Fiul şi fiica mea o să fie prinşi în cearta asta de familie dintre Nafai şi Elemak, indiferent ce-aş face. Eu nu-s ca Volemak sau băieţii lui, nu-s puternic din punct de vedere fizic, nu-s – nu-s prea *bărbat*, după criteriile după care sunt judecaţi bărbaţii. Prin urmare, cum aş putea să-mi protejez copiii? M-am gândit că dac-aş putea avea o relaţie atât cu Nafai, cât şi cu Elemak…

— Lucrul ăsta nu-i posibil, spuse Luet. Mai ales acum, mulţumită ţie.

— Am făcut ce-am crezut că-i mai bine pentru copiii mei. Am greşit. Acum nici una dintre părţi nu mai are încredere-n mine, iar copiii mei o să plătească şi ei pentru asta. Am

greşit, şi nu-ncerc s-ascund ceea ce-am făcut sau cât de grav a fost. Dar n-am intenţionat să te trădez pe tine ori pe Nafai. Am făcut ce-am crezut că-i mai bine pentru copiii mei.

— Foarte bine, spuse Luet rece. Te-ai eliberat de povară. Te-am auzit, iar dac-o să mi se permită să vorbesc din nou şi altora, în afară de copiii mei, o să mă străduiesc să le zic tuturor c-ai fost motivat în întregime de preocuparea altruistă faţă de copiii tăi.

— Mebbekew spune că eşti o persoană rece, zise Zdorab.

— Iar noi ştim ce fin observator al fiinţelor umane poate să fie Meb.

— Dar se-nşală, rosti Zdorab. Nu eşti rece, eşti aprinsă.

— Mulţumesc pentru această pătrundere în metaforele elementelor pentru caracterul meu.

— Nu uita, Luet. Ţi-am greşit. Ştiu lucrul ăsta, şi-ţi sunt îndatorat, profund şi pentru totdeauna. Prin fire, nu-s un om lipsit de onoare. Am acţionat aşa cum au trebuit să acţioneze dintotdeauna bărbaţii ca mine – pentru supravieţuire, aşa cum am înţeles-o eu mai bine. O să vină o vreme în care, indiferent cât de mult mă dispreţuieşti, o să ai nevoie de ajutorul meu. Am venit aici ca să-ţi spun că, atunci când o să fie cazul, iar tu sau Nafai o să-mi cereţi, o să fac tot ceea ce aveţi nevoie.

— Bun. Spune-i lui Elemak să-l dezlege pe soţul meu.

— Tot ceea ce aveţi nevoie şi care-mi stă în puteri. L-am rugat deja să-l dezlege pe soţul tău. Kokor şi Sevet i-au cerut-o. Fata ta cea mare l-a scuipat în faţă şi i-a spus că-i un eunuc care trebuie să-i ţină închişi pe cei mai buni ca el, ca să se poată simţi un bărbat adevărat.

Luet icni.

— A lovit-o?

— Da, răspunse Zdorab. Dar n-a păţit nimic. Au fost cu toţii dezgustaţi de gestul lui, iar el nu s-a mai apropiat de ea, de atunci. Partea bună a lucrurilor: cred că gestul ăsta

a-ntors-o pe propria lui soţie împotriva lui, când a văzut c-a lovit-o pe Chveya în halul ăla.

Fără îndoială că ăsta fusese scopul Chveyei.

— Asta a fost dintotdeauna problema lui Elya, zise Luet. A-ncercat mereu să răspundă la vorbe prin acţiuni. E posibil să-l amuţească pe interlocutor, dar nu face altceva decât să confirme adevărul celor spuse.

— Chiar şi tu, cu tăcerea ta nezdruncinată, eşti subiectul a jumătate dintre discuţiile femeilor, spuse Zdorab. Iar Shedya ţi s-a alăturat în boicotul conversaţiei. Toată lumea vrea ca Elemak să se oprească. Mi-am zis c-ai vrea să ştii lucrul ăsta. Ceea ce faci tu, ceea ce-au făcut Chveya şi Oykib, chiar şi felul tăcut de-a suporta al lui Nafai – reprezintă toate un fel de rezistenţă, încăpăţânată şi curajoasă, şi fac pe oricine e-n tabăra lui Elemak să se simtă foarte… foarte ruşinat.

Luet încuviinţă dând din cap cu gravitate. Avea nevoie să audă aşa ceva. Faptul că venise şi-i spusese nu-i făcea prieteni.

— În astea două zile, am văzut curaj adevărat, continuă Zdorab. Eu n-am avut niciodată aşa ceva, genul de curaj care iese-n faţă, chiar şi atunci când eşti neputincios, şi-l face pe cel puternic să acţioneze în cea mai proastă manieră. Chveya. Oykib. Viaţa mea ar fi fost alta, dac-aş fi acţionat vreodată-n felul ăsta. Râse amar. Da, probabil aş fi fost mort.

Lui Luet îi trecu prin minte că ea, practic, nu ştia aproape nimic despre Zdorab, despre educaţia lui. Vorbea de parcă şi-ar fi petrecut întreaga viaţă lipsit de prieteni şi sub imperiul fricii. De ce oare?

Deşi ei nu-i plăcea să recunoască, trebuia să admită că lucrurile puteau părea complet diferite din perspectiva lui. Pentru ea, nu exista alternativă – trebuia să facă orice ca să-i ajute pe Nafai şi pe Sufletul Suprem să-l învingă pe Elemak, pentru că, dacă n-ar învinge, ei nu i-ar mai rămâne nimic. Dar Zdorab putea să se gândească la o variantă în

care Elemak ar avea câştig de cauză, iar dacă s-ar întâmpla acest lucru – şi s-ar putea întâmpla, cu siguranţă –, n-ar fi fost ceva complet imoral ca să încerce să pregătească un loc pentru sine şi pentru copiii lui în tabăra lui Elemak.

Problema era c-ar putea să se pomenească fără un loc în nici una dintre tabere. Spre asta tindea situaţia prezentă.

Se strădui să nu pară prea rece când reluă discuţia.

— Zdorab, să ştii c-am luat aminte la cele ce mi-ai spus. Dacă eşti îngrijorat în legătură cu viitorul, îţi pot spune cu certitudine că nici unul dintre noi n-o să se răzbune pe tine, necum pe copiii tăi. Ei nu şi-au pierdut locul de lângă noi, dacă şi-l doresc.

— Elemak o să piardă, rosti Zdorab. Problema care se pune este câţi o să moară pân-o să clacheze.

— Nici unul, sper, zise Luet.

— Vreau doar să spun că m-a adus aici doar interesul personal. N-ai niciun motiv să-mi acorzi încredere. V-am înşelat pe toţi. Aţi crezut că-s unul de-al vostru şi v-am trădat. N-o să poţi uita niciodată lucrul ăsta. *Eu* unul n-o să uit. Dar poţi conta pe asta: dacă tu sau Nafai o să mai aveţi vreodată nevoie de mine, o să fiu acolo. Indiferent de situaţie. Chiar dac-o fi să mor încercând să vă ajut.

Luet îşi reprimă cu greu un răspuns dispreţuitor, batjocoritor.

— N-o fac pentru mine, rosti Zdorab. Şi nici măcar pentru tine. E doar… e singura modalitate prin care mă pot răscumpăra în ochii copiilor mei. Mai devreme sau mai târziu, o să afle toţi ce-am făcut. De aceea nu m-am obosit să-ncerc s-ascund conversaţia asta de copiii tăi, de cei care stau treji în pat, cu ochii-nchişi. Copiilor mei o să le fie ruşine de mine, chiar dacă nimeni n-o să-i ia peste picior pentru asta. Cumva, cândva, o să mă răscumpăr în ochii lor. Asta-nseamnă supravieţuire, pentru mine. Am crezut că problema constă în a rămâne în viaţă, dar nu-i aşa. Oricum, nimeni nu-i nemuritor. E vorba de felul în care-şi aduce aminte lumea de tine. E vorba de ce gândesc despre tine

copiii tăi, de ceea ce gândesc după ce-ai murit. Asta-nseamnă supravieţuire. O privi pe Luet în ochi, şi continuă: Iar dacă se poate spune despre mine ceva adevărat, asta este: supravieţuiesc.

Se ridică de pe marginea patului pe care şezuse. Luet deschise uşa şi Zdorab plecă.

În liniştea lăsată după închiderea uşii, Zhatva spuse încet:

— Mă bucur că nu-s în situaţia *lui.*

— Nu fi atât de sigur, replică Luet. Nici situaţia-n care suntem noi nu-i prea roz în momentul de faţă.

— Aş fi vrut să fiu şi eu la fel de curajos ca Veya, zise Zhatva.

— Nu, nu, Zhyat, nu spune asta. Ea era-ntr-o situaţie în care, fiind curajos, se putea realiza ceva. Tu nu erai în situaţia asta. Dac-o să vină vreodată momentul în care o să ai nevoie de curaj, o să-l ai. Suficient. Cât o să ai nevoie.

Adăugă, tăcut, pentru ea: Fie ca ziua-n care o să ai nevoie de curaj să nu vină niciodată. Dar chiar după ce formulă acest gând, îşi dădu seama că ziua cu pricina va *veni.* Se înfioră.

Oh, Nafai, exclamă în sinea ei. Ce bine-ar fi fost să mă auzi aşa cum m-aude Sufletul Suprem! De-ai putea să ştii cât de mult te iubesc şi cât de mult sufăr când ştiu prin ce treci. Iar singurul lucru pe care-l pot face este să am grijă de copii cât mai bine şi să am încredere în Sufletul Suprem şi în lucrările firii umane să facă o minune şi să te elibereze. Ce *pot* face fac, dar nu-i suficient. Dacă mori, care va fi viaţa mea? Chiar dacă toţi copiii sunt în siguranţă, chiar dacă vor creşte şi vor ajunge nişte adulţi buni, puternici, minunaţi, tot n-o să fie suficient, dacă te pierd pe tine. E posibil ca Sufletul Suprem să ne fi adus împreună ca pe nişte pioni în jocul ei, dar asta nu-nseamnă că legătura dintre noi e mai slabă. E puternică, mult mai puternică decât sforile cu care te-au legat, dar fără tine lângă mine mă simt ca şi cum eu aş fi cea legată, imobilizată înlăuntrul

sufletului meu şi incapabilă să mă mişc, să respir. Nafai.

Numele lui îi răsuna în minte. Imaginea chipului lui o ofilea. Se întinse în pat, dorind să se relaxeze, comandându-şi să doarmă. Cu cât respir mai puţin oxigen, cu atât mai mult o să aibă el, cu atât mai mult o să aibă copiii. Trebuie să dorm. Trebuie să fiu calmă.

Dar nu era calmă şi chiar şi atunci când căzu într-un somn agitat, inima îi bătea puternic şi respira rapid, cu inspiraţii superficiale, ca şi cum era în toiul unei lupte, inamicul lovind-o neîncetat.

La prima masă din cea de-a treia zi, Elemak nu era în cameră. Nimeni nu îndrăznea să întrebe unde e. Şi nici nu-i păsa nimănui. Când pleca el, rămânea precauţia; adevărata frică se întorcea doar odată cu el. Acest lucru se întâmpla nu pentru că cineva ar fi avut încredere în buna-credinţă a lui Meb, Obring şi Vas – lui Meb păreau să-i facă plăcere micile cruzimi, iar Obring, după toate aparenţele, se bucura de statutul său, fiind unul dintre cei care împărţeau autoritatea. Totuşi, ştiau cu toţii că şi unul, şi celălalt l-ar trăda bucuros pe Elemak, într-o clipă, dac-ar crede c-ar obţine vreun beneficiu de pe urma acestui fapt. Vas, pe de altă parte, părea să deteste ceea ce făcea, dar se achita de datorie, şi era cel pe care Elemak se baza cel mai mult. Acesta putea să-i încredinţeze o sarcină şi să fie sigur că va fi dusă la bun sfârşit, chiar dacă Elemak nu se afla acolo ca să vegheze – lucru ce nu putea fi spus despre ceilalţi doi bărbaţi Elemaki.

În ziua aceea, totuşi, Elemak fiind plecat, se produse prima contestare deschisă a autorităţii sale. După ce schimbă o privire cu Rasa, Volemak se ridică în picioare şi începu să se adreseze grupului.

— Prieteni şi membri ai familiei, începu el.

— Stai jos şi taci din gură, zise Mebbekew.

Volemak îl fixă pe cel de-al doilea fiu al său cu o privire de un calm hipnotic şi rosti:

— Dac-ai de gând să mă faci să tac, te rog să-ncerci. Dar

în absenţa forţei fizice, o să-mi spun punctul de vedere.

Meb făcu un pas către tatăl său. Imediat, deşi nu fuseseră îndemnaţi în vreun fel, Yasai, fiul cel mai mic al lui Volemak, Zaxodh, fiul cel mare al lui Issib, Zhatva, fiul cel mare al lui Nafai, se ridicară cu toţii în picioare. Ei nu se aflau în apropierea lui Volemak, dar ameninţarea era clară.

Meb râse.

— Crezi că mi-e frică de copiii tăi?

— N-ar fi rău să fii atent, rosti Rasa. Au trăit timp de şase ani în gravitaţie redusă, în timp ce tu pari puţin cam nesigur pe picioare.

— Haide, Obring, spuse Meb.

Obring făcu un pas către Volemak. Acum se ridicară în picioare Motiga, cel de-al doilea fiu al lui Nafai, şi Padarok, fiul lui Zdorab. Apoi se ridică însuşi Zdorab.

— Vas, poţi să te prefaci că nu-ţi pasă, dar mie asta-mi miroase a revoltă, spuse Meb.

Vas încuviinţă din cap.

— Obring, du-te şi adu-l pe Elemak.

— Ne ocupăm singuri de chestia asta! zise sec Meb.

— Observ. Ne descurcăm deja de minune.

Obring se uită de la Vas la Mebbekew, apoi se răsuci pe călcâie şi părăsi biblioteca.

— După cum spuneam, rosti Volemak, toată această dispută este deplasată. Eu am fost cel pe care Sufletul Suprem l-a chemat în deşert şi tot eu am fost cel care a condus expediţia tot timpul. Este adevărat că-n deşert i-am delegat lui Elemak autoritatea de zi cu zi, dar lucrul ăsta n-a fost vreodată nimic mai mult decât un aranjament temporar, ca recunoaştere a abilităţii şi experienţei lui. În mod asemănător, pe parcursul călătoriei i-am delegat lui Nafai comanda navei, pentru că el este cel căruia Sufletul Suprem i-a dat mantia de comandant. Cert este că eu sunt singurul conducător de drept al grupului, iar atunci când o s-ajungem pe Pământ, n-o să mai deleg nimănui autoritatea. Nici Elemak, nici Nafai n-o să mai aibă

comanda atâta vreme cât trăiesc eu.

— Şi cât timp înseamnă asta, bătrâne? întrebă Meb.

— Mai mult decât ai vrea tu, leneş demn de dispreţ ce eşti! replică Volemak pe un ton moderat. Este clar că Elemak nu mai deţine controlul. Prin ameninţarea cu forţa şi din cauza cooperării a trei huligani nevolnici – se uită în ochii lui Vas – şi pentru că Nafai a acceptat să fie făcut prizonier ca să salveze vieţile bebeluşilor lui, revolta lui Elemak pare s-aibă câştig de cauză. Totuşi, suntem cu toţii conştienţi că la un moment dat Elemak va trebui în mod inevitabil s-accepte realitatea – nava nu ne poate susţine pe toţi în stare de veghe, iar Sufletul Suprem nu-l va lăsa să pună pe cineva în stare de hibernare atâta vreme cât Nafai rămâne legat. Prin urmare, vă solicit acum să juraţi solemn, fiecare dintre voi, că vă veţi supune autorităţii mele şi a nimănui altcuiva, după ce se va termina actuala criză. Atâta vreme cât trăiesc, nu va exista posibilitatea de-a alege între Nafai şi Elemak, ci doar supunerea faţă de mine, în conformitate cu legământul vostru solemn. Vă invit pe toţi, bărbaţi şi femei, să rostiţi jurământul. Toţi cei care făgăduiţi solemn că vă veţi supune numai autorităţii mele după această criză, ridicaţi-vă-n picioare şi spuneţi „da“.

Imediat, toţi bărbaţii care erau în picioare, cu excepţia lui Vas şi a lui Mebbekew, rostiră un „da“ sonor. Rasa, Hushidh, Luet şi Shedemei se sculară şi ele imediat, lor alăturându-li-se fetele care luaseră parte la instruire; vocile lor mai subţiri se auziră ca un ecou celor ale bărbaţilor. Issib se ridică încet şi spuse „da“.

— Bănuiesc, spuse Volemak, că dacă Oykib şi Chveya n-ar fi fost ţinuţi în izolare, s-ar fi alăturat şi ei acestui jurământ şi-i socotesc printre cetăţenii legiuiţi ai comunităţii mele. Atunci când Nafai o să fie eliberat, o să-i cer şi lui să jure. E cineva aici care are îndoieli c-o să facă jurământul? Sau că-l va respecta, după ce-l va rosti?

Nimeni nu vorbi.

— Nu uitaţi, vă rog, că vă cer să acceptaţi autoritatea

mea *după* ce va trece criza prezentă. Nu vă cer să vă puneţi în pericol înfruntându-l pe Elemak în acest moment. Dar dacă nu juraţi acum, nu sunteţi cetăţeni ai coloniei pe care o voi întemeia pe Pământ. Puteţi, desigur, solicita cetăţenia ulterior, iar eu voi supune votului cetăţenilor ca să văd dacă veţi fi sau nu admişi. Însă dacă faceţi jurământul acum, veţi deveni cetăţeni de la bun început.

Spre surprinderea tuturor, Vas luă cuvântul.

— O să jur, spuse el. Atunci când o să se termine criza, autoritatea ta va fi singura pe care-o voi accepta atâta vreme cât trăieşti. Şi-o să fac tot ce-mi stă-n puteri să-ţi prelungesc viaţa cât mai mult posibil.

După ce vorbi Vas, soţia lui, Sevet, se ridică în picioare, împreună cu cei trei copii mici ai lor.

— Jur, rosti ea.

Copiii ei o imitară.

Cei care rămăseseră aşezaţi se simţeau în mod clar asediaţi.

— Elemak n-o să fie-ncântat, îi spuse Meb lui Vas.

— Oricum Elemak nu-i prea încântat zilele astea, replică Vas. Nu vreau altceva decât pace şi dreptate.

— Şi tatăl meu făcea parte din micul complot al lui Nafai, rosti Meb. Nu poate fi considerat imparţial.

— Ştiu că o parte dintre voi nu sunt mulţumiţi de faptul că unii dintre copii au fost ţinuţi treji pentru a fi instruiţi în timpul călătoriei, spuse Volemak. Din nefericire, Elemak nu ne-a lăsat niciodată să explicăm. Fiecare dintre noi ai cărui copii au fost incluşi în şcoală a fost îndemnat de Sufletul Suprem să facă acest lucru. Nafai a şovăit foarte mult să facă asta. Noi am insistat până când a fost de acord. Aceşti copii au fost aleşi de Sufletul Suprem, iar ei şi noi am avut posibilitatea de a accepta să participăm la o asemenea acţiune. Rezultatul este pozitiv. În loc să avem doar câţiva adulţi şi o groază de copii neproductivi, am împărţit generaţia tânără, astfel încât vom avea o populaţie continuă de tineri care vor deveni adulţi timp de mai multe

generaţii. Orice dezavantaj credeţi că sesizaţi acum va dispărea atunci când vă veţi da seama că veţi avea mai mulţi ani de viaţă pe Pământ decât cei care au stat în stare de veghe în timpul călătoriei.

Doi se ridică în picioare, copiii ei urmându-i exemplul.

— Stai jos, târfă necredincioasă! strigă Mebbekew.

— Copiii mei şi cu mine o să fim cetăţeni ai coloniei tale, rosti Doi. Jurăm.

Mebbekew se năpusti spre ea. Vas se interpuse între el şi soţia lui, ţinând mâna întinsă spre a-l opri.

— Nu-i momentul potrivit pentru violenţă, zise Vas. Ea este cetăţean liber, ’ cred, şi-are dreptul să spună ceea ce gândeşte.

Mebbekew dădu la o parte cu putere mâna lui Vas din dreptul pieptului său.

— Când o să se-ntoarcă Elemak, toate astea n-o să mai însemne nimic.

Aflată la doar un metru de el, Eiadh se ridică în picioare. Imediat, fiul ei cel mare, Protchnu, o trase de mânecă să stea jos.

— După criză, o să mă supun autorităţii tale, Volemak, zise ea.

Protchnu se întoarse către ceilalţi copii şi le strigă:

— Să nu care cumva să juraţi!

Copiii erau în mod clar înspăimântaţi de furia lui.

— Îmi dau seama că cei mici sunt intimidaţi ca să nu depună jurământul, rosti Volemak. Aşa că li se va da şansa să-l rostească fără nicio constrângere, mai târziu.

— N-o să-l depună niciodată! strigă Protchnu. Sunt eu oare singurul de-aici care este credincios tatălui meu? El e singurul care trebuie să ne conducă!

Kokor se ridică, împreună cu copiii ei.

— O să fim şi noi cetăţeni, zise ea. După ce trece criza.

— O să fiţi, dacă rostiţi jurământul, replică Volemak.

— Păi, asta vreau să spun, rosti ea. Jur.

Copiii ei încuviinţară dând din cap sau murmurându-şi

aprobarea.

Din uşă, Elemak vorbi încet:

— Foarte bine, zise el. Fiecare din voi şi-a exprimat părerea. Acum staţi jos.

Imediat, Kokor se aşeză şi îi îndemnă şi pe copii să facă acelaşi lucru. Încet-încet, se aşezară şi ceilalţi, cu excepţia lui Volemak, a Rasei şi a lui Eiadh, care se întoarse ca să-l înfrunte pe soţul ei.

— Gata, Elya, spuse ea. Eşti singurul care nu-şi dă seama că n-ai cum să învingi.

— Îmi dau seama că n-o să-l las pe Nafai să mă conducă şi nici pe altcineva.

— Chiar dacă asta-nseamnă că propriii tăi copii o să se sufoce?

— Nu mă pot împotrivi, dacă computerul de companie al lui Nafai consideră că cei mai slabi dintre noi trebuie să moară. Dar n-o să fiu eu cel care ucide.

— Cu alte cuvinte, nu-ţi pasă, rosti Eiadh. Din punctul meu de vedere, asta-i dovada finală că nu eşti potrivit ca să conduci colonia asta. Iţi pasă de orgoliul tău mai mult decât de bebeluşii noştri.

— Ai vorbit destul, zise Elemak.

— Nu, replică Eiadh, tu ai vorbit prea mult. Nu eşti soţul meu, până n-o să-ncetezi cu spectacolul ăsta copilăresc de ţâfnă masculină.

— Oh, nu mă reînnoieşti ca soţ, este? întrebă Elemak cu un zâmbet schimonosit. Ce spui de chestia *asta,* Proya?

Fiul său cel mare, Protchnu, veni lângă tatăl său.

— Spun că eu nu mai am mamă, zise el.

— Se potriveşte de minune, replică Elemak, pentru că eu n-am tată şi nici soţie. N-am oare nici prieteni?

— Eu sunt prietenul tău, declară Obring.

— Sunt de partea ta, rosti Meb. Dar Vas a jurat.

— Vas poate să facă orice jurământ vrea, replică Elemak. Dar întotdeauna a fost lipsit de cuvânt. Toată lumea ştie lucrul ăsta.

Sevet râse.

— Ia uită-te la prietenii tăi, amărâtule, zise ea. Un băiat de opt ani indus în eroare. Şi mai cine? Meb! Obring! Nici unul nu făcea doi bani la Basilica.

— Nu spuneai asta când m-ai chemat în patul tău! strigă Obring la ea.

— N-avea nicio legătură cu tine, replică Sevet dispreţuitoare. Problema era între mine şi soră-mea şi, crede-mă, am plătit din greu pentru greşeala asta. Vas ştie că de-atunci i-am fost credincioasă, atât în inima, cât şi-n acţiunile mele.

Copiii care erau suficient de mari ca să înţeleagă ce se spunea acum vor avea berechet teme de scandal despre familie de care să vorbească. Obring şi Sevet avuseseră o relaţie? Dar cum anume a plătit Sevet pentru asta? Şi ce-a vrut să spună că era între ea şi Kokor?

— Destul, spuse Elemak. Bătrânul şi-a jucat mica piesă, dar aţi remarcat că n-a avut curajul să vă ceară să fiţi împotriva mea. El vă conduce doar într-un viitor imaginar. El ştie, aşa cum ştiţi cu toţii, că de condus eu vă conduc şi, credeţi-mă, n-o să vedeţi vreun viitor în care să nu vă conduc. Se întoarse către Obring. Stai aici şi ţine-i pe toţi în bibliotecă.

Obring rânji către Vas.

— Cred că n-o să-mi mai dai niciun ordin.

— Vas e-n continuare gardian, replică Elemak. N-am încredere-n el, dar o să facă ce i se cere. Iar acum o să facă ce-o să-i spui *tu,* Obring. De acord, Vas?

— Da, răspunse Vas liniştit. O să fac ce mi se spune. Dar în acelaşi timp o să-mi respect toate jurămintele.

— Da, da, eşti un om de onoare, zise Elemak. Meb, acum hai să-i ducem pe tata şi pe soţia lui să-l vadă pe Nafai. Şi pentru că tot veni vorba, hai s-o luăm şi pe femeia care pretinde că nu-mi mai este soţie.

— Ce vrei să faci? întrebă Rasa dispreţuitor. Să ne legi ca pe Nafai?

— Bineînţeles că nu, spuse Elemak. Eu îi respect pe bătrâni. Dar Nafai o să-ncaseze o lovitură pentru fiecare persoană care a făcut jurământul ăla al tău, tată. Iar tu o să fii martor.

Volemak se uită urât la Elemak.

— Aş fi vrut să fi fost castrat sau ucis, înainte de a te fi procreat.

— Ce gând trist, rosti Elemak. În cazul ăsta nu l-ai mai fi procreat pe preţiosul tău Nafai. Deşi, dacă stau să mă gândesc mai bine, mă-ndoiesc că-n conceperea lui a fost implicată sământă bărbătească. E fetiţa mamei, din cap până-n picioare.

După câteva clipe, Elemak şi Mebbekew îi escortară fără menajamente pe Volemak şi pe Eiadh pe scară şi pe coridorul care ducea la camera de depozitare în care se afla Nafai. Rasa îi urmă, neputincioasă.

Nafai nu dormise aproape deloc în ultimele zile. Sau dacă adormise, i s-a părut ca şi cum ar fi fost treaz, atât de pregnante erau visele. Câteodată erau cele mai cumplite temeri ale sale, vise în care gemenii respirau extrem de anevoios din cauza lipsei aerului, până când încetau complet să mai respire, cu ochii deschişi, cu gurile căscate, iar în vis el încerca să le închidă ochii şi gurile, care se deschideau imediat ce-şi retrăgea el mâna. Se trezea sufocat el însuşi.

Totuşi, câteodată visele erau din alte vremuri, mai bune. Îşi amintea cum se scula de dimineaţă în casa tatălui său, repezindu-se la duş şi dând drumul la apă rece. La vremea respectivă o ura, dar acum îşi aducea aminte de ea cu plăcere. O vârstă nevinovată, când lucrul cel mai rău care ţi se putea întâmpla era şocul apei îngheţate pe cap şi pe spate şi când lucrul cel mai rău pe care-l puteai face cuiva era să fii impertinent până când se supăra suficient de tare încât înceta să mai râdă şi te împingea mai încolo. Doar că acum nu mai râdeau deloc, nu mai iertau deloc, iar apa rece nu mai însemna nimic, ar fi plăcut dac-ar mai fi. Cum

aş fi putut să-mi dau seama atunci – se întreba el când se trezea din astfel de vise pline de amintiri – că iritarea lui Elemak se va transforma într-o atât de puternică ură? Că pentru mine o să vină nişte timpuri atât de grele? Făceam glume isteţe pentru că voiam atenţia lui, asta-i tot. Era ca un zeu, atât de puternic, iar tata ţinea foarte mult la el. Nu-mi doream decât să mă bage-n seamă, să-mi spună că-i sunt simpatic, că speră că-ntr-o bună zi o să merg cu caravana, alături de el, către vreun ţinut îndepărtat şi să mă întorc cu plante exotice, pe care să le sădească tata. Nu doream decât să mă respecte, să mă ia de umeri şi să zică: „Ăsta-i fratele meu, ia uitaţi-vă la el, pot să contez pe el, e mâna mea dreaptă.“

Cine altcineva ar fi putut fi fratele tău, Elemak? Meb? El e cel pe care l-ai ales? Eram oare atât de vrednic de dispreţ încât l-ai preferat pe el?

(L-a ales pe Meb pentru că îl putea manevra. Pe tine te ura pentru că erai mai puternic ca el.)

Da, cu mantia de comandant sunt mai puternic decât el.

(Ştii că-l poţi pune la pământ oricând vrei.)

Nu, nu pot. Mantia poate. *Tu* poţi. Dar eu nu. Stau aici legat şi mă dor încheieturile de la mâini şi de la picioare.

(Tu ai ales să nu le vindeci. Ştii că mantia poate face lucrul acesta într-o clipă.)

Vrea să sufăr. Dacă-mi vede pielea roasă şi sângerândă, poate chestia asta o să-i dea satisfacţie.

(Singurul lucru care îi va da satisfacţie va fi moartea ta.)

Aşa să fie.

(Nu te voi lăsa să mori. În clipa în care vei leşina, pot controla din nou mantia şi îţi voi vindeca rănile.)

Lasă-mă-n pace când dorm. Nu mai vreau visele tale acum şi cu siguranţă nu vreau să mai intervii.

(îţi place durerea?)

Urăsc durerea de-a fi conştient că frate-meu mă urăşte. Şi pentru că ştiu lucrul ăsta, poate că de data asta îl merit.

(Nu meriţi să suferi niciodată pentru că mă ajuţi.)

Oh, iar eu care credeam că *tu* mă ajuţi pe *mine,* punându-ne să-i ţinem treji pe copiii ăia.

(Te ajutam ca să mă ajuţi şi tu pe mine. Nu te preface a fi prost şi nu te mai juca de-a argumentaţia copilărească cu mine.)

Vorbeşti într-adevăr cu mine? Sau visez şi toate astea?

(Da. Şi da.)

Păi, dacă ăsta-i un vis, de ce nu mă pot trezi la realitate?

Imediat ce rosti aceste cuvinte în mintea lui, Nafai se trezi. Sau mai degrabă visă că se trezeşte, căci îşi dădu imediat seama că doarme în continuare, poate chiar mai profund decât înainte. Iar în somn, gândind că este treaz, simţi că sforile se topesc şi se ridică în picioare. Uşa se deschise la atingerea lui. Merse pe coridoare, iar ici şi colo văzu oameni întinşi pe jos, cu gurile căscate, respirând cu greutate, nici unul dintre ei nepărând a-l vedea, de parcă ar fi fost invizibil. Ah, îşi zise. Acum înţeleg. Sunt mort, iar ăsta-i spiritul meu care merge pe coridor. Dar în vis realiză că îl dor încheieturile de la mâini şi de la picioare şi că îi vine greu să meargă drept, chiar şi în gravitaţie scăzută, prin urmare nu era câtuşi de puţin mort.

Ajunse la scară şi începu să urce, din ce în ce mai sus, până la cel mai înalt nivel al navei spaţiale, acolo unde era generat scutul de protecţie. Dar scara nu se oprea acolo. Mergea în sus, iar următoarea deschidere nu era în podeaua de plastic a navei, de data aceasta se deschidea către o podea de piatră. Păşi pe ea şi-şi simţi corpul cântărind greu, paşii săi fiind chinuitori pentru că gravitaţia era din nou normală. Era întuneric, o peşteră. Auzi paşi ici-colo, dar nici unul dintre ei nu se apropie şi nici nu se duse foarte departe. E-n regulă, îşi zise. Urmează-mă, nu mi-e frică de tine, ştiu că eşti acolo, dar îmi dau seama că n-o să-mi faci rău.

Ajunse într-un coridor şi zări o lumină care ardea într-o mică încăpere laterală a peşterii. Se duse într-acolo, pătrunse în cameră şi văzu zeci de statui de lut, minunat

modelate, aşezate pe fiecare poliţă de piatră şi pe toată podeaua. Dar când se uită mai cu atenţie, descoperi că toate statuile erau deteriorate, netezite ici şi colo, iar detaliile se pierduseră. Cine-ar fi putut strica nişte lucrări atât de minunate? Să le strice şi totuşi să le păstreze aici, de parcă ar fi fost o comoară ascunsă?

În cele din urmă, observă o statuie pusă pe o poliţă de sus, la distanţă, mai mare decât celelalte, nedeteriorată. Însă nu perfecţiunea detaliului lucrăturii îl făcu s-o privească cu atenţie. Ci chipul în sine. Căci, spre deosebire de celelalte, care erau toate animale sau gargoliţi, aceasta reprezenta un cap uman. Iar lui îi era cunoscută figura. N-avea cum să nu-i fie. Din momentul în care devenise bărbat, o văzuse în toate oglinzile.

Acum paşii se apropiară, fără grabă, plini de respect. Simţi o mână mică care-l atinge pe şold. Nu se uită; n-avea nevoie. Ştia cine e.

Doar că numai în vis ştia cine e. De fapt, habar n-avea cine-ar putea fi şi încercă să-şi facă visul să se întoarcă, să privească în jos, să vadă cine sau ce anume îl atinsese. Dar nu-şi putea clinti capul spre a-l întoarce; nu-şi putea face corpul să se aplece. Ba mai mult, era înclinat spre spate, iar gâtul îi era prins între două corzi, se auzeau paşi, sonori de această dată, nu paşi mici şi grăbiţi şi se aprinse o lumină, orbindu-l.

Clipi, ca să-i poată ţine deschişi. Era complet treaz acum, nu doar visând că era treaz.

— A venit timpul să-mi fac plimbarea? întrebă el.

Un sunet şuierător, apoi o durere ascuţită în braţ.

Împotriva voinţei, ţipă.

— Asta-i una, spuse vocea lui Elemak. Spune-mi, Rasa, câţi ţi-au ieşit? Câţi au făcut jurământul?

— Fă-ţi mizerabila treabă, rosti vocea mamei.

— E posibil să fie sute? întrebă Elemak.

Din nou sunetul şuierător. Din nou durerea chinuitoare, de data asta în partea din spate a coastelor. Una dintre ele

se frânse; simţi osul cum îl împunge în timp ce respiră. Şi totuşi nu se putea opri din respirat, trebuia să tragă anevoie aer în piept, pentru că nu mai primea suficient oxigen, nu putea respira destul de profund pentru a primi aer pentru a rămâne conştient.

(Vindecă-te.)

— Pe-astea nu le pun la socoteală, până nu-mi spui care este totalul, rosti Elemak.

— Fă tu singur socoteala, spuse Rasa. Erau toţi, cu excepţia lui Protchnu, Obring şi Mebbekew. *Toţi,* Elemak. Gândeşte-te la *asta.*

— Nu se vindecă, spuse Luet.

Nafai îi auzi glasul şi simţi o pornire de furie faţă de Elemak. Oare chiar credea că ea-i atât de slabă încât va fi distrusă văzându-şi soţul suferind? Ce-ncerca Elemak să obţină, în definitiv? Pe Sufletul Suprem trebuia să-l convingă – sau să i se supună. Totuşi, ceva se petrecuse. Un jurământ.

— Am observat lucrul ăsta, rosti Elemak. Încheieturile de la mâini nu s-au vindecat, şi nici cele de la glezne. Nu-mi dau seama dacă chestia asta se-ntâmplă pentru că pur şi simplu mantia nu acţionează acum sau pentru că el nu se vindecă în mod voit ca să arate cât mai jalnic, iar mie să mi se facă milă de el şi să-i slăbesc legăturile, ca să poată scăpa din ele şi să mă ucidă.

Un zgomot şuierător. O altă lovitură, de data aceasta în ceafă. Nafai icni din pricina durerii care-l fulgeră de-a lungul coloanei vertebrale; timp de câteva secunde, nu-şi simţi corpul de la gât în jos şi-şi spuse: „Mi-a fracturat gâtul."

(O lovitură năucitoare, atâta tot. Ceva vătămări neurale.)

De ce nu mă omoară, pur şi simplu?

(Pentru mai am încă o oarecare influenţă asupra lui. Destulă ca să-i distrag atenţia atunci când se gândeşte să te ucidă.)

Păi, nu mai face chestia asta. Lasă-l să mă omoare.

Atunci o să fie victorios şi o să fie pace, toată lumea va fi mult mai bine.

(Elemak nu ştie, dar uciderea ta ar fi cel mai rău lucru pe care l-ar putea face. Pentru că după aceea nu va mai fi niciodată în stare să te înfrângă.)

Ce, mort nu înseamnă înfrânt?

(El îşi doreşte ca tatăl său să spună: „Tu, Elemak. Pe tine te aleg.“ Iar dacă eşti mort, Nafai, Volemak nu-l va putea prefera niciodată pe el ţie. În această situaţie el va fi întotdeauna alegerea numărul doi.)

În cazul ăsta, dacă ai ceva decenţă, spune-i lui Volemak să rostească cuvintele magice şi să terminăm.

(Există o piedică, Nafai. Elemak n-ar crede acest lucru nici dacă l-ar declara Volemak. Pentru că ştie că nu este adevărat. El e conştient de faptul că nu este un om atât de bun, de cuviincios, de înţelept sau de puternic ca tine, aşa că chiar dacă tatăl său ar zice: „Elemak, te aleg pe tine“, ar fi o minciună, pentru că ştie că Volemak nu-i aşa de inconştient încât să-l considere pe el mai valoros decât pe tine.)

Sunt prea obosit ca să-nţeleg toate astea. Du-te şi lasă-mă să mor.

(Ţi-a pricinuit vătămări foarte serioase cu ultima lovitură.)

Cea de la gât?

(Asta ţi-a fost administrată cu trei lovituri în urmă. Acum ai hemoragie internă.)

Oh, da. Simt lucrul ăsta.

(Te voi vindeca.)

Nu face asta.

(Înainte ca pierderea de sânge să producă daune interne.)

Nu mă vindeca înainte ca el să plece din încăpere. Lasă-mi măcar atâta demnitate.

(Demnitate? Ai muri în numele demnităţii?)

E ceva între el şi mine. Nu vreau să vadă cum intervii

pentru mine.

(Mândria ta este incredibilă. E ceva între el şi *tine?* E ceva între el şi *mine,* aşa după cum a fost tot timpul. Aşa cum a fost între Moozh şi mine. Aşa cum este între *tine* şi mine. Şi între Luet şi mine. Iar atunci când veţi ajunge pe Pământ, va fi între voi toţi şi Păstrător.)

Asta chiar mă doare.

(Te vindec, asta este cauza.)

Am spus să n-o faci.

(Păcat.)

— Ia priveşte, rosti Elemak. Piciorul lui se întinde. Cred c-am aflat cât de multă durere poate suporta, iar acum îl are pe prietenul lui invizibil ca să-l salveze.

— Privesc, replică Volemak glacial. Văd un laş, care loveşte cu o vergea de metal un om legat.

Glasul lui Elemak se transformă în ţipăt.

— *Eu* sunt laşul? Nu-s eu cel cu mantia! Nu-s eu cel care poate fi vindecat în mod magic atunci când mă lovesc din greşeală la degetul de la picior! Nu-s eu cel care are puterea să-i electrocuteze pe ceilalţi când vrea să-i îngenuncheze!

— Nu puterea pe care-o ai te face laş sau bătăuş, rosti Volemak. Ci felul în care-o foloseşti. Crezi că faptul de a fi legat aşa împiedică mantia să aibă aceeaşi putere pe care a avut-o dintotdeauna? Chiar dacă-l tratezi atât de rău pe el şi pe noi toţi, totuşi Nafai se abţine să te trăsnească şi să te ucidă pe loc.

— În cazul ăsta, fă-o, Nyef, rosti Elemak încet. Dac-ai puterea să mă trăsneşti, ucigându-mă pe loc, fă-o. Ai mai omorât şi până acum. Cred că era un beţivan care zăcea inconştient pe stradă. Cred că era fratele meu vitreg, mai mare ca mine. Asta-i specialitatea ta, să omori oameni care nu se pot apăra. Dar tata crede că *eu* sunt bătăuşul. Cum poate fi considerată bătaie atunci când rupi oasele unui om care se poate vindeca în câteva secunde? Uite, poţi să-ţi crăp ţeasta şi…

Se auzi urletul de furie al unei femei şi sunet de paşi alergaţi. Apoi cineva fu izbit cu violenţă de un perete; o femeie ţipă. Nafai încercă să deschidă ochii. Nu putea vedea decât peretele de care era lipită faţa sa. „Luet“, şopti el.

— Luet nu se poate vindeca singură, nu-i aşa? zise Elemak. Ar fi trebuit să-şi aducă aminte de lucrul ăsta, înainte de-a încerca să se lupte cu mine.

— Nu faci altceva decât să consumi oxigenul de care au nevoie copiii tăi ca să respire.

— Poţi pune capăt acestei situaţii oricând, Nyef, spuse Elemak. Nu trebuie decât să mori.

— Iar după asta ce-o să se-ntâmple? întrebă Volemak. O să-ncepi să-l urăşti pe următorul, pentru acelaşi motiv. Pentru că-i mai bun decât tine. Iar după ce-o să-l omori, tot o să mai găseşti unul mai bun decât tine. O să continui aşa la nesfârşit, Elemak, pentru că fiecare act de cruzime prin bătăi te face din ce în ce mai mic, până când, într-un final, o să trebuiască să omori orice fiinţă umană şi orice animal, dar chiar şi atunci o să te priveşti cu atât dispreţ încât n-o să poţi suporta lucrul ăsta...

Vergeaua îl lovi pe Nafai exact în faţă. Simţi cum îi intră înăuntru toate oasele de pe partea frontală a capului, apoi totul deveni negru.

Câteva clipe mai târziu? Ar fi putut fi; sau ar fi putut fi ore sau zile. Era din nou conştient, iar faţa lui nu era spartă. Nafai se întrebă dacă era singur. Se întrebă ce se întâmplase cu tata şi cu mama. Cu Luet. Cu Elemak.

În cameră se afla cineva. Care respira.

— E mai bine, rosti vocea.

O şoaptă. Greu de identificat. Nu, nu era greu. Elemak. Continuă:

— Sufletul Suprem învinge din nou.

Apoi luminile se stinseră din nou, uşa se închise şi rămase singur.

Eiadh le cânta încetişor celor mici, Yista, Menya şi

Zhivya, când veni lângă ea Protchnu. Ea îl auzise intrând în cameră, uşa care s-a deschis închizându-se apoi uşor în spatele lui. Nu se opri din cântat.

Când lumina se-ntoarce din nou O să-mi aduc oare aminte cum să văd?

O să recunosc oare chipul mamei Oare o să ştie ea cine sunt?

Când lumina se-ntoarce din nou De nimic n-o să-mi mai fie frică Aşa că-nchid ochii, visând lumina zilei În întunericul de-aici.

— Cântatul e-o risipă de oxigen, rosti Protchnu încet.

— La fel ca şi plânsul, replică Eiadh liniştită. Trei copii nu plâng acum pentru că o singură persoană cântă. Dac-ai venit să mă opreşti din cântat, pleacă. Raportează tatălui tău delictul pe care l-am comis. Poate c-o să se enerveze atât de tare încât o să mă bată. Şi poate c-o să te lase să-i dai o mână de-ajutor.

Dar tot nu se-ntoarse să se uite la el. Îl auzi respirând puţin mai greoi. Strident, poate. Dar fu surprinsă când el vorbi din nou, cu glasul subţiat de un plâns abia stăpânit.

— Nu este vina mea că te-ai întors împotriva tatei.

Fusese atât de rănită de felul în care o repudiase în bibliotecă încât nu mai vorbise cu el de-atunci şi evitase să se înmoaie în privinţa lui. Protchnu, băiatul ei cel mare, să-i spună lucruri atât de îngrozitoare propriei mame. Protchnu păruse atât de sălbatic în momentele acelea, atât de asemănător cu Elemak, încât ea avusese senzaţia că nu-l cunoaşte. Dar îl cunoştea, nu-i aşa? Avea doar opt ani. Nu era bine pentru el să fie prins la mijloc în felul acesta într-o ceartă a părinţilor lui.

— Nu m-am întors împotriva tatălui tău, spuse ea încet. M-am întors împotriva a ceea ce face el.

— Nafai ne-a tras pe sfoară.

— Sufletul Suprem a făcut asta. Şi toţi părinţii acelor copii. Nu doar Nafai.

Protchnu rămase tăcut. Ea îşi spuse că reuşise să-l

convingă. Dar nu, el se gândea la altceva.

— Îl iubeşti?

— Îl iubesc pe tatăl tău, da. Dar atunci când se lasă purtat de furie, face lucruri rele. Resping acele lucruri rele.

— Nu vorbeam de tata.

Era clar că el se aştepta ca să ştie deja. Că îşi dădea seama, cumva, că ea iubeşte un alt bărbat.

Şi, bineînţeles, ea îl iubea. Dar era o dragoste fără speranţă, pe care n-o mărturisise niciodată altcuiva.

— În cazul ăsta, la cine te referi?

— La el.

— Spune-i numele, Proya. Numele nu-s vrăjite. N-o să te otrăvească, dacă le pronunţi.

— Nafai.

— Unchiul Nafai, îl corectă ea. Ai respect pentru cei vârstnici.

— Îl iubeşti.

— Aş spera c-am o iubire cuviincioasă pentru toţi cumnaţii mei, după cum nădăjduiesc că şi tu-i vei iubi pe toţi unchii tăi. Ar fi fost bine dacă tatăl tău ar fi avut o iubire cuviincioasă pentru toţi fraţii lui. Dar poate că tu nu vezi lucrurile în felul ăsta. Uită-te la Menya, care doarme acolo. El e cel de-al patrulea fiu în familia noastră. Faţă de tine, e-n aceeaşi relaţie ca Nafai faţă de tatăl tău. Spune-mi, Proya, ai de gând ca-ntr-o bună zi să-l legi pe micuţul Menya şi să-i rupi oasele c-o vergea de fier?

În acel moment, Protchnu începu să plângă de-adevăratelea. Înduioşându-se, Eiadh se ridică şi se duse la el, îl luă în braţe, trăgându-l în jos ca să se aşeze pe pat.

— N-o să-i fac rău niciodată lui Menya, rosti el. O să-l apăr şi o s-am grijă să fie-n siguranţă.

— Ştiu c-o să faci asta, Proya, ştiu. Şi nu-i acelaşi lucru între tatăl tău şi Nafai. La ei, diferenţa de vârstă e mult mai mare. Nafai şi Elya n-au avut aceeaşi mamă. Iar Elemak avea un frate şi mai în vârstă.

Protchnu făcu ochii mari.

— Am crezut că tata-i cel mai mare.

— E fiul cel mai mare al bunicului tău Volemak. În trecut, se numea Wetchik, în ţinutul Basilicăi. Dar mama lui Elemak a avut alţi fii înainte de-a se mărita cu Volemak. Iar cel mai mare dintre ei se numea Gaballufix.

— Tata-l urăşte pe Nafai fiindcă l-a omorât pe fratele lui, Gaballufix?

— Se urau reciproc dinainte de asta. Iar Gaballufix încerca să-i omoare pe Nafai, pe tatăl tău, pe Issib şi pe Meb.

— De ce voia să-l ucidă pe Issib?

Eiadh observă amuzată că Protchnu nu se întreba din ce motiv ar dori cineva să-l ucidă pe unchiul său, Meb.

— Voia să fie conducătorul Basilicăi, iar fiii lui Wetchik îi stăteau în cale. Bunicul tău era un bărbat extrem de bogat şi de influent, pe vremea când locuia la Basilica.

— Ce-nseamnă „bogat“?

Ce ţi-am făcut, bietul meu copil, de nu ştii nici măcar ce-nseamnă cuvântul ăsta? Au dispărut din viaţa de zi cu zi bogăţia şi gentileţea şi pentru că n-ai văzut altceva decât sărăcie, îţi lipsesc chiar şi cuvintele pentru viaţa frumoasă.

— Înseamnă să ai mai mulţi bani decât…

Dar bineînţeles că el nu cunoştea nici cuvântul *bani.*

— Înseamnă să ai o casă mai frumoasă decât alţii. O casă mai mare, haine frumoase, multe rânduri de haine. Să mergi la şcoli mai bune, cu profesori mai plini de înţelepciune, să mănânci mâncare mai bună şi mai multă. Orice ţi-ai dori, şi chiar mai mult.

— Dar în cazul ăsta ar trebui să dai şi la alţii, spuse Protchnu. Tu mi-ai spus că dac-ai mai mult decât ai nevoie, ar trebui să dai la alţii.

— Iar tu dai *într-adevăr* la alţii. Dar… n-o să-nţelegi, Proya. Am pierdut pentru vecie genul ăsta de viaţă. N-o să-nţelegi niciodată lucrul ăsta.

Urmară câteva momente de tăcere.

— Mamă, rosti Protchnu.

— Da?

— Nu mă urăşti pentru că l-am ales pe tata? Atunci, în ziua aia, în bibliotecă?

— Fiecare mamă ştie c-o să vină o vreme când fiii ei o să-l aleagă pe tatăl lor. Face parte din modul în care cresc. Nu mi-am imaginat nicio clipă că lucrul ăsta o să ţi se întâmple la o vârstă aşa de fragedă, dar n-a fost vina ta.

O pauză. Apoi vocea lui sună foarte timid.

— Dar eu nu pe el îl aleg.

— Nu, Protchnu, nu mi-am închipuit c-o s-alegi cu adevărat lucrurile rele pe care le face el. Nu eşti genul ăla de copil.

În realitate, însă, Eiadh se temea câteodată că el chiar *era* acel gen de copil. Îl văzuse jucându-se, îl urmărise cum îi comandă pe ceilalţi băieţi, tachinându-i pe unii dintre ei cu cruzime, până când începeau să plângă, apoi râzând de ei. Pe Harmony, se speriase văzându-l pe băiatul ei purtându-se atât de urât cu cei mai mici decât el. Cu toate acestea, şi ea fusese mândră de felul în care îi conducea pe băieţi în toate domeniile, cum toţi ascultau de el, cum chiar şi Oykib al mătuşii Rasa se retrăgea şi-l lăsa pe Protchnu să aibă întâietate printre băieţi.

Oare se poate una fără cealaltă? A fi conducător fără a fi lipsit de compasiune? A fi mândru fără a fi crud?

— Dar bineînţeles că l-ai ales pe tatăl tău, rosti Eiadh. Omul care ştii că este el în realitate, bărbatul bun, curajos, puternic pe care-l iubeşti atât de mult. Pe acest om l-ai ales în ziua aceea, ştiu lucrul ăsta.

Simţea cum corpul lui Protchnu se cutremura în îmbrăţişarea ei, în timp ce se pregătea să-i spună lucrul cel important.

— E cu adevărat nefericit fără tine, zise el.

— Te-a trimis el să-mi spui asta?

— M-am trimis eu însumi, răspunse Protchnu.

Sau te-a trimis Sufletul Suprem? se întreba câteodată Eiadh. Oare nu spusese Luet c-au fost aleşi *toţi* de Sufletul

Suprem? Că sunt cu toţii extrem de receptivi la mesajele ei? În cazul ăsta, de ce n-ar avea unul dintre copiii ei acest dar extraordinar, precum cel care i-a apărut Chveyei, de exemplu?

— Deci tatăl tău e nefericit fără mine. Să-l elibereze pe Nafai, să restabilească pacea pe navă şi n-o să mai fie nevoie să fie singur.

— Nu se poate opri, replică Protchnu. Fără ajutor.

Are doar opt ani? Şi poate gândi atât de profund?

Poate că această criză a trezit în el vreo putere ascunsă de empatie. Sufletul Suprem ştie că la vârsta asta eram complet lipsită de înţelegere şi compasiune faţă de cei din jur. Eram o pustietate morală, dând atenţie doar celui care era cel mai frumos, care cânta cel mai bine, care va fi celebru într-o bună zi şi care va fi bogat. Dac-aş fi depăşit mai devreme acea atitudine copilăroasă, aş fi avut posibilitatea să văd care dintre fraţi era mai bun, înainte de a mă mărita cu Elemak, în perioada în care Nafai se uita la mine cu ochii de viţel ai iubirii adolescentine. Am făcut o greşeală îngrozitoare atunci. Îl priveam pe Elemak şi nu-l puteam vedea fără să-mi spun: „E moştenitorul lui Wetchik, fiul cel mare al unuia dintre cei mai bogaţi şi prestigioşi bărbaţi din Basilica.“ Nafai ce era?

Bineînţeles, dac-aş fi fost cu adevărat înţeleaptă, nu m-aş fi măritat cu nici unul dintre ei şi-aş fi trăit şi acum la Basilica. Deşi, dacă Volemak are dreptate, Basilica a fost deja distrusă, oraşul a fost demolat, iar puţinii supravieţuitori împrăştiaţi în cele patru vânturi.

— Şi de ce fel de-ajutor are nevoie tatăl tău? întrebă Eiadh.

— De o modalitate de-a se răzgândi fără să recunoască deschis c-a greşit.

— Ca fiecare dintre noi, murmură ea.

— Mamă, câteodată de-abia pot să respir. Mă trezesc dimineaţa cu senzaţia că m-apasă cineva pe piept. Pur şi simplu nu pot să respir suficient. Câteodată ameţesc şi cad.

Şi mă descurc mai bine decât alţii. Trebuie să-l ajutăm pe tata.

Ea ştia că acest lucru era adevărat. Dar mai ştia, de asemenea, că după scena din bibliotecă, ea n-avusese forţa de a-l ajuta. Acum, însă, cu Protchnu lângă ea, putea. Oare avea copilul ăsta de opt ani atâta putere?

Avea opt ani, dar îşi dăduse seama. Înţelesese de ce anume era nevoie şi-şi asumase responsabilitatea de a acţiona în respectivul context. Faptul o umplea de speranţă, nu doar pentru viitorul imediat, ci pentru vremuri mai îndepărtate. Ştia că această comunitate se va diviza, la moartea lui Volemak, dacă nu cumva mai devreme, iar atunci când se va întâmpla asta, Elemak va fi conducătorul uneia dintre jumătăţi. El va fi supărat, înrăit, plin de aversiune şi violenţă. Dar Elemak n-o să trăiască veşnic. Intr-o bună zi, locul lui în calitate de conducător va fi ocupat de altul, iar cea mai plauzibilă persoană era cea care şedea lângă ea pe pat, acest băiat în vârstă de opt ani. Dacă, odată cu anii, ar căpăta înţelepciune, şi nu furie, ca tatăl său: atunci când va lua locul părintelui său pentru a-i conduce pe oameni va fi precum ploile de toamnă la câmpie, care aduc uşurare după focul uscat al verii.

Pentru tine, Protchnu, o să fac ceea ce trebuie. De dragul tău, o să mă umilesc în faţa lui Elemak, deşi nu merită, pentru ca tu să ai un viitor, pentru ca într-o zi să poţi juca rolul pentru care te-a înzestrat natura.

— La următoarea masă din bibliotecă, rosti ea. Vino la mine atunci şi avându-te aproape o să fac ce trebuie.

Desigur, Elemak era cu ei în timpul mesei. Era mereu prezent, de când Volemak îi folosise absenţa ca oportunitate pentru a obţine jurământul. La mese participarea era mai sporadică zilele astea. După ce văzuseră cum Elemak îl bate pe Nafai, Volemak şi Rasa au rămas în paturile lor. Lipsa de oxigen îi afecta la fel de serios ca şi pe bebeluşi. N-aveau putere să se mişte, iar cei care aveau grijă de ei – Doi şi Sevet – spuneau că aveau

perioade foarte dese de inconştienţă şi delirau în cea mai mare parte a timpului. „Sunt pe moarte“, şopteau ele, dar suficient de tare încât Elemak le putea cu siguranţă auzi în timpul meselor. El nu avu nicio reacţie.

La masa de prânz din cea de-a patra zi a trezirii, Elemak şedea singur, fără a se fi atins de mâncare, când Protchnu se ridică de la masă şi se duse la mama lui. Elemak îl urmări cu privirea şi se întunecă la faţă. Dar tuturor celor de acolo le era clar că Protchnu nu adera la cauza mamei sale. Mai degrabă o aducea cu el. Era, probabil, cu două capete mai scund decât ea, dar deţinea controlul. Încet, se apropiară de masa la care stătea Elemak.

— Mama are să-ţi spună ceva, zise Protchnu.

Dintr-odată, Eiadh izbucni în lacrimi şi căzu în genunchi.

— Elemak, suspină ea, mi-e atât de ruşine. M-am întors împotriva soţului meu.

Elemak oftă.

— Nu ţine, Eiadh. Ştiu ce actriţă bună eşti. Ca Dolya. Poţi da drumul la lacrimi ca de la un robinet.

Ea plângea şi mai tare.

— De ce m-ai mai crede sau ai avea încredere-n mine vreodată? Merit orice lucruri îngrozitoare ai vrea să spui despre mine. Dar sunt soţia ta adevărată. Fără tine nu sunt nimic, mai degrabă aş muri decât să nu fac parte din tine şi din viaţa ta. Te rog, iartă-mă, ia-mă înapoi.

Toată lumea asista la lupta care se dădea în Elemak, între încredere şi scepticism. Nu se punea problema să fie subtil sau inteligent. Deveniseră cu toţii lenţi şi stupizi din pricina lipsei de oxigen. Îşi aduceau aminte că pe vremuri aveau o judecată bună, rapidă, dar nu-şi puteau aminti nici măcar care era senzaţia. Elemak clipi încet, privind-o.

— Ştiu cine-i bărbatul cel mai puternic şi cel mai bun, rosti ea. Nu unul care se bazează pe trucuri şi maşinării, pe minciună şi înşelătorie. Tu eşti cel onest.

Buza lui se curbă în semn de dispreţ, la auzul evidentei linguşiri. Dar era şi impresionat. Cineva înţelege. Chiar

dacă-s vorbe goale, ele sunt spuse.

— Dar mincinoşii au câştig de cauză. *Ei* sunt cei care-i ţin ostatici pe bebeluşii noştri, nu tu. Uneori, omul trebuie să se dea bătut în faţa răului, ca să-şi salveze copiii.

Majoritatea celor care ascultau ştiau că aud o deformare a adevărului. Cu toate acestea, doreau să fie crezută, voiau ca măcar Elemak s-o creadă, pentru că dacă s-ar fi întâmplat asta, i s-ar oferi o modalitate de a ceda şi a rămâne nobil şi eroic în propriii săi ochi. Fie ca asta să fie versiunea istoriei în care crede Elemak, pentru ca istoria noastră să meargă mai departe de acest ceas.

— Crezi c-o să mă las amăgită când Nafai va începe să şontâcăie din nou pe-aici? El şi mantia lui strălucitoare, încastrată în carne, făcându-l să pară că-i el însuşi o maşinărie – o să fiu recunoscătoare să mă-ntorc din nou în starea de hibernare pentru tot restul călătoriei, numai să nu-l mai văd. Când o să mă trezesc, să fie pe Pământ, avându-te pe tine lângă mine, şi pe copiii care trebuie crescuţi. Se vor face mari. Timpul o să treacă. Iar tu o să fii în continuare soţul meu şi un mare om în ochii tuturor celor care ştiu adevărul.

Elemak o privi ironic. Sau măcar încercă să fie ironic. Din când în când, imaginea ei pur şi simplu devenea neclară.

Ea deschise gura ca să continue, dar Protchnu puse o mână pe umărul ei, iar ea se dădu înapoi, sprijinindu-se pe tălpi, în vreme ce băiatul păşi înainte şi vorbi încet, acolo unde puţini în afară de Elemak îl puteau auzi.

— Alege momentul bătăliei, zise el încet. În Vusadka m-ai învăţat chestia asta. Alege momentul bătăliei.

Elemak îi răspunse la fel de încet.

— Au câştigat deja, Protchnu. Până m-am trezit eu, deja-ţi furaseră moştenirea. Uită-te la tine, eşti atât de tânăr, atât de scund.

— Fă ce-i necesar ca să putem trăi cu toţii, tată. Cândva, n-o să mai fiu scund, iar atunci o să ne răzbunăm pe duşmanii noştri.

Elemak îi studie chipul.

— Duşmanii *noştri?*

— Ce i-au făcut tatălui i-au făcut şi fiului, şopti Protchnu. Niciodată, dar absolut niciodată n-o să uit.

Elemak fu cuprins de speranţă, auzind în vocea fiului său atâta hotărâre, atâta ură.

Se ridică în picioare. Toţi ochii erau aţintiţi asupra sa, urmărindu-l cum îl ia pe Protchnu de mână şi-l conduce spre scara mobilă din mijlocul încăperii, întoarse capul.

— Meb. Obring.

Amândoi se sculară încet.

— Veniţi cu mine.

— Cine-o să-i mai supravegheze pe ceilalţi? întrebă Obring.

— Nu-mi pasă, spuse Elemak. Am obosit să mă tot uit la ei.

Trase în jos scara, urmat de Protchnu, apoi de Obring şi de Meb.

Imediat ce plecară, femeile se strânseră în jurul lui Eiadh.

— Mulţumim, spuseră ele încet. Ai fost curajoasă. Ai fost minunată. Mulţumim.

Chiar şi Luet luă mâinile lui Eiadh într-ale sale.

— Azi ai fost cea mai măreaţă dintre femei. Acum s-a terminat, datorită ţie.

Eiadh nu putea decât să-şi ţină faţa în palme şi să plângă. Căci ea auzise vorbele pe care Protchnu i le spusese lui Elemak, detectase ura din glasul lui şi-şi dădea seama că Protchnu nu făcuse spectacol, aşa ca ea, în orice caz nu acum. Protchnu va duce ura tatălui său în următoarea generaţie. Totul fusese în zadar. Se umilise degeaba. „Degeaba“, murmură ea.

— Nu degeaba, zise Luet. E pentru copiii noştri. E pentru toţi copiii. O spun din nou, Eiadh. Azi ai fost cea mai măreaţă dintre femei.

Luet îngenunche lângă ea; Eiadh se întinse spre ea şi

începu să plângă pe umărul ei.

Se deschise uşa şi se aprinse lumina. Ochii lui Nafai se adaptară rapid. Elemak, Mebbekew, Obring şi băiatul lui Elya, Protchnu. Vedea ura din privirea lor, a tuturor.

Au venit să mă omoare.

Spre surprinderea lui Nafai, nu simţi gândul ca o uşurare. În ciuda cuvintelor disperate spuse Sufletului Suprem, el nu voia cu adevărat să moară. Dar o va face, se va supune, dacă acest lucru va aduce pacea.

Spre surprinderea lui, Elemak îngenunche la picioarele sale şi începu să-i desfacă nodurile de la glezne.

ı se alătură şi Mebbekew, care începu să le desfacă pe cele de la mâini. În zona aceea, pielea îl durea, iar manevrele lor îl chinuiau şi mai tare. După bătaia primită, după ce Sufletul Suprem făcuse ca mantia să-l tămăduiască, Nafai continuase să-şi lase rănile de la glezne şi de la încheieturile mâinilor nevindecate. Acum, momentul dezlegării era aproape insuportabil.

— Am făcut un jurământ, spuse iute Elemak. Jurământul pe care tata l-a administrat tuturor celor de pe navă. *El* este singurul conducător al coloniei. Nimeni altcineva nu este adjunct, consilier-şef ori alte asemenea ficţiuni care deghizează puterea. *El* o să conducă. Eu am depus jurământul, la fel şi Meb şi Obring. Şi fiul meu, Protchnu. Atâta vreme cât trăieşte Volemak, lui îi dăm ascultare, nimănui altcuiva.

— Bun jurământ, spuse Nafai încet.

Nu adăugă: „Măcar dacă l-ai fi rostit mai devreme şi l-ai fi respectat, aşa cum am făcut eu începând din copilărie. Ne-ar fi scutit de-o grămadă de necazuri."

— Mergi de-aici direct să depui şi tu jurământul, spuse Meb.

Sforile de la gât, cele care-i arcuiau corpul, fură brusc dezlegate. Durerea îl fulgeră în sus şi-n jos, pe tot spatele. Gemu.

— Termină cu circul ăsta, rosti Meb plin de dispreţ. Ştim

c-ai putea să-ţi vindeci într-o clipă chestia asta, dac-ai vrea.

Avea picioarele şi mâinile amorţite; le simţea ca pe nişte beţe grele, lente, care n-ascultau comenzile lui. Când se rostogoli pe burtă, îl duru spatele şi reuşi cu mare greutate să se pună în genunchi. Sprijinindu-se de perete, se ridică, nesigur, în picioare.

— Unde-i tata? întrebă Nafai. Trebuie să merg să fac jurământul.

— Nici Oykib şi Chveya nu l-au rostit, spuse Obring.

— Atunci, du-te şi-adu-i, răspunse Elemak dispreţuitor. Tot mai aştepţi ordine de la mine? Nu mai sunt eu şeful.

— Nici eu, rosti Nafai.

Dar el era. Deja mantia îi oferea orice informaţie dorea.

— În rezerva funcţională mai există oxigen care să ne susţină la un nivel aproape normal pentru încă două ore. O să fie timp suficient pentru ca fiecare să-şi oxigeneze sângele şi să intrăm cu toţii în hibernare. După aceea, nava îşi poate reface rezerva înainte să se trezească vreunul dintre noi.

Elemak râse sarcastic.

— Ce, n-o să ne promiţi c-o să stăm în stare de adormire până când o s-ajungem pe Pământ?

— Intenţionez să reiau şcoala de-acolo de unde am întrerupt-o, răspunse Nafai. Dacă tata o să fie de acord.

— N-am nicio îndoială c-o să zică tot ceea ce vrei să zică.

— Înseamnă că nu ne cunoşti deloc, nici pe mine, nici pe el. Pentru că tata o să spună ceea ce vrea Sufletul Suprem să spună, nimic altceva.

— Oh, hai să nu ne certăm, Nafai, replică Elemak, cu exagerată veselie. Acum trebuie să fim *prieteni.*

Nafai merse în tăcere, sprijinindu-se de perete atunci când era nevoie, fiind recunoscător pentru gravitaţia scăzută.

— Asta-i ceea ce vrei cu adevărat pentru Protchnu, Elemak? Să-l alimentezi constant cu ura asta?

— Ura-i mâncarea cea mai hrănitoare. Te întăreşte, te umple de putere. Şi le-o pot oferi din belşug copiilor mei.

— Hai să fie pace între copiii tăi şi ai mei, Elya, spuse Nafai.

— Intre copiii tăi cei mari, înalţi, şi cei mititei ai mei? întrebă Elemak. Sigur c-o să fie pace, aşa cum e-ntre un leu şi-o muscă.

Ajunseră la uşa camerei lui Volemak şi a Rasei exact când Obring se întoarse cu Oykib şi Chveya. Fără cuvinte, Chveya îşi îmbrăţişă tatăl, iar el se sprijini de ea în timp ce intrară în încăpere.

Nafai îngenunche şi depuse jurământul, ţinându-l pe tatăl său de mână. Chveya şi Oykib îl urmară.

Slăbit, Volemak vorbi din pat.

— Înseamnă că s-a terminat. Au rostit cu toţii jurământul. Dă-ne acum oxigen şi hai să mergem din nou la culcare.

În doar câteva secunde, începură să simtă, cu toţii, diferenţa. Respirau acum suficient de profund, iar în câteva momente gâfâitul lor îi făcu să se îmbete cu oxigen. Apoi trupurile lor se acomodară, respiraţia lor redeveni firească şi era ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Mamele plângeau deasupra bebeluşilor, care acum respirau normal. Copiii începură să râdă, să strige şi să alerge, pentru că puteau în sfârşit respira.

Însă, cu mult înainte ca să se fi scurs cele două ore, râsetele şi strigătele încetară. Părinţii îşi culcară copiii. Zdorab şi Shedemei îi asistară la culcare pe toţi adulţii, cu excepţia lui Nafai, care stătea departe de ceilalţi spre a nu-i aduce o inutilă ofensă lui Elemak şi celor care regretau înfrângerea sa.

Încă o dată, Nafai şi Shedemei stăteau deasupra compartimentului în care era întins Zdorab.

— Iartă-mă, Nafai, spuse Zdorab.

— Deja te-am iertat, zise Nafai. Luet mi-a explicat ce gândeai în momentul respectiv. Şi cum ai regretat după

aceea.

— Fără alte surprize, spuse Zdorab. Sunt de partea ta până la moarte.

— I-ai jurat tatălui meu, replică Nafai. Dar sunt bucuros de prietenia ta, iar tu poţi fi sigur de prietenia mea.

Singur cu Shedemei, Nafai îşi putea permite să-şi lase să se vindece încheieturile de la mâini şi glezne.

— Cine-ar fi crezut?

— Ce? întrebă ea.

— Că-n cele din urmă greşeala lui Zdorab va realiza ceva altminteri imposibil.

— Ce anume?

— Credeam că, în momentul în care-o să ajungem pe Pământ, Elemak o să scape de sub control şi-o să înceapă războiul. Cred că şi Sufletul Suprem se aştepta la aşa ceva. Dar în momentul ăsta războiul s-a terminat şi sunt convins că pacea o să fie durabilă.

— Până când o să moară tatăl tău, rosti Shedemei apăsat.

— Tata încă nu-i bătrân, spuse Nafai. Cine ştie ce se va-ntâmpla în următorii ani?

— Nu vreau să fiu acolo, zise Shedemei.

— E puţin cam târziu să hotărăşti lucrul ăsta acum, spuse Nafai.

— Nu vreau să fiu acolo pentru conflict. Pentru luptă. Am venit aici să mă ocup puţin de grădinărit. Râse autodepreciativ şi continuă. Să-mi fac de lucru cu plantele şi animalele de pe Pământ. Ăsta-i visul pe care mi l-a trimis Păstrătorul. Nu-s ca voi, ceilalţi. Eu sunt doar grădinarul.

— Doar? O să fii cea mai importantă persoană dintre noi.

— Să ştii că şi eu te-am minţit, Nafai. Atunci când ţi-am zis că e posibil ca verii să se căsătorească între ei. Asemenea lui Zdorab, ţi-am ascuns ceva.

— Nicio problemă, rosti Nafai. Toţi ascund câte ceva, indiferent dacă-s conştienţi de asta sau nu.

— Dar copiii tăi – consecinţele pot fi îngrozitoare.

— Nu cred, spuse Nafai.

— Oh, făcu ea o grimasă. Prin urmare Sufletul Suprem mi-a zis ce să spun?

— Ţi-a sugerat. Era adevărată fiecare vorbuliţă.

Shedemei râse sardonic.

— Sau măcar la fel de adevărat ca fiecare al doilea cuvânt al Sufletului Suprem.

— Eu am încredere-n el.

— Ai încredere-n ea că spune ceea ce-i necesar ca să-şi atingă scopurile. Doar atâta încredere se poate avea în ea, rosti Shedemei.

— Ah, dar, vezi tu, Shedya, scopurile Sufletului Suprem *sunt* scopurile mele. Aşa că am încredere deplină în el.

Ea îl bătu pe obraz.

— Cred că eşti teoretic de aceeaşi vârstă cu mine, având în vedere c-ai fost permanent în stare de veghe pe parcursul călătoriei. Dar, Nyef, trebuie să spun că încă mai ai multe de-nvăţat.

Zicând acestea, ea trecu la locul ei, în compartiment. Nafai ridică panoul lateral, îl blocă, apoi activă procesul de hibernare. Capacul se închise glisând uşor. El o urmări cum adoarme în compartimentul etanş. Era din nou singur.

(Mai pot susţine alimentarea cu oxigen în maniera aceasta pentru încă aproximativ cincisprezece minute, apoi se va epuiza.)

Mă grăbesc.

(Lucrurile s-au desfăşurat destul de bine, nu crezi?)

Am o propunere. Să nu mai vorbeşti cu mine pentru câtăva vreme. Vreau să adorm doar cu gândurile mele în cap.

(În regulă. Dar o să ţi se pară oarecum ciudat.)

Mă descurc.

(Pentru că nu ai adormit niciodată fără mine.)

În cazul ăsta, aş fi vrut să fii o companie mai plăcută.

(Dă-i drumul şi fii supărat pe mine. Dar adu-ţi aminte că

nu eu l-am făcut pe Elemak aşa cum e. Dacă ar fi ales mai bine, dacă ar fi fost din naştere un om mai bun, ar fi fost în locul tău, purtând mantia de comandant de navă.)

Aş fi vrut să fie aici.

(Da, eşti sincer. Nu ai vrut cu adevărat să ai responsabilitatea sau puterea. Şi, totuşi, le-ai acceptat pe amândouă, pentru că trebuia să facă cineva acest lucru şi numai tu puteai. Nu împotriva voinţei tale, ci împotriva dorinţelor şi raţiunii tale. Acesta este motivul pentru care te-am condus la mantie. Pentru că, dacă ai fi înţeles ce este ea, nu ai fi acceptat-o niciodată.)

Sunt doar marioneta pe care o vrei, nu-i aşa?

(Nu eşti deloc o marionetă. N-am ce face cu marionetele. Eu am nevoie de prieteni şi de aliaţi.)

Lasă-mă să dorm liniştit şi poate c-atunci când o să mă trezesc o să vreau din nou.

(Dormi liniştit, prietene. În faţa noastră mai e încă un drum lung.)

Ecranul spaţial din bibliotecă înfăţişa globul Pământului, în albastru şi alb, cu petice maro şi verzi ici-colo. Pentru că dormiseră în timpul lansării, nu văzuseră o lume ca aceasta, precum o minge care pluteşte în întunericul nopţii.

— Ca o lună, rosti Chveya.

Oykib se întinse şi o luă de mână. Ea se uită la el şi zâmbi. Ultimii trei ani şi jumătate fuseseră minunaţi şi chinuitori, pentru că aflase că el o iubeşte, dar că era imposibil să se căsătorească şi să aibă copii pe parcursul călătoriei. Nu vorbeau despre ceea ce simţeau – era mai uşor pentru amândoi aşa. Şi ceilalţi fuseseră la fel de discreţi când au format perechi. Dar acum, când efectuau recunoaşterea terenului, zburând pe orbita Pământului de mai multe ori, citind rapoartele efectuate de instrumente, studiind hărţile, căutând locul de aterizare, aşteptând ca Sufletul Suprem să ia o decizie sau un vis din partea Păstrătorului care să le deslușească ce anume trebuie să facă, lui Oykib îi era imposibil să se abţină să se gândească

la Chveya, la ceea ce îi aştepta în viitor. O lume nouă, muncă asiduă, lucratul pământului şi explorări, şi cine ştie ce primejdii legate de boli, animale sau vreme – dar acestora li se opunea gândul la Chveya în braţele sale, la bebeluşi, la începerea din nou a ciclului vieţii, la a fi parte din lumea vie.

— Odinioară, am fugit din lumea asta, ruşinaţi şi înfricoşaţi, rosti Chveya. Cândva, am poluat-o şi ne-am măcelărit unii pe alţii.

N-a fost nevoie să adauge teama că acest lucru se va întâmpla din nou. Ştiau cu toţii că perioada de pace adevărată se va termina, că şi în cazul în care jurământul faţă de Volemak va fi respectat, dedesubtul politeţii va continua să existe tensiunea. Şi cât o să mai trăiască Volemak? După aceea, războiul ar putea izbucni din nou. Pe Pământ s-ar putea vărsa din nou sânge uman.

Oykib o auzi pe Chveya vorbind cu Sufletul Suprem.

De ce ne-ai adus aici, dacă nu suntem mai buni şi mai înţelepţi decât cei care au plecat?

— Dar *suntem,* rosti Oykib. Mai buni şi mai înţelepţi, vreau să zic.

Ea întoarse capul către el, făcând ochii mari.

— Ce faci? În timpul crizei, vorbeai în cunoştinţă de cauză. Despre ceea ce vrea Sufletul Suprem. Despre ceea ce doreşte Nafai, deşi tu nici măcar nu vorbiseşi cu el. Ce faci?

— Trag cu urechea, răspunse el. Aşa am făcut toată viaţa. Aud tot ce se spune pe canalele Sufletului Suprem. Ce zice el. Ce zici tu.

Ea părea îngrozită.

E oare adevărat? îl întrebă ea pe Sufletul Suprem. E-ngrozitor!

— Acum ştii din ce motiv n-am spus nimănui. Deşi am arătat lucrul ăsta destul de limpede în timpul crizei. Sunt surprins că nimeni nu şi-a dat seama.

— Ceea ce-i spun eu Sufletului Suprem – e ceva complet

intim.

— Ştiu asta, replică Oykib. Nu eu am cerut să aud. Pur şi simplu mi s-a întâmplat. Am crescut ştiind mult mai multe lucruri decât ar trebui să ştie orice copil. Înţeleg ceea ce se petrece în vieţile altora într-o măsură – ei, hai să spunem c-aş prefera să cred oamenii pe cuvânt, decât să ştiu ce anume îi nelinişteşte cu adevărat. Sau, cu cei care nu vorbesc niciodată cu Sufletul Suprem, ce anume trebuie să facă el ca să-i împiedice să-nfăptuiască cele mai rele lucruri pe care şi le doresc. Nu-i o povară prea uşoară.

— Îmi închipui, spuse Chveya. Sau poate că nu. Poate că nu-mi pot închipui. Nici măcar nu-ncerc să-mi imaginez în momentul ăsta. Încerc doar să-mi aduc aminte ce anume i-am spus Sufletului Suprem, ce secrete ştii.

— Veya, o să-ţi zic un secret pe care l-am aflat. Ştiu că dintre toţi oamenii de pe nava asta, nu-i nici unul mai onest şi mai bun decât tine, nici unul mai iubitor şi mai atent cu sentimentele celorlalţi. Dintre toţi oamenii de pe nava asta, nu-i nici unul atât de împăcat cu sine, nici unul care să adauge mai puţin la povara de ruşine şi vinovăţie pe care o port cu mine. Dintre toţi oamenii de pe nava asta, Veya, tu eşti singura lângă care aş vrea să stau pentru totdeauna, pentru că toate secretele tale sunt luminoase şi bune, iar eu te iubesc pentru asta.

— Unele dintre secretele mele nu-s luminoase şi bune, mincinosule.

— Dimpotrivă. Secretele rele de care te ruşinezi mie mi se par atât de blajine şi de duioase încât *pentru mine,* care am văzut adevăratul rău într-o măsură pe care sper că tu n-o vei înţelege niciodată, chiar şi cele mai întunecate şi mai odioase secrete ale tale sunt strălucitoare.

— Cred, rosti Chveya, că insinuezi că vrei să te căsătoreşti cu mine.

— Ca şi cum ar fi fost un secret pentru tine, care sesizezi legăturile dintre oameni exact ca mătuşa Hushidh. Şi mai şi vorbeşti despre invadarea intimităţii.

— Cunosc într-adevăr secretul tău, Okya, spuse ea, zâmbind, simţind cum el o ia în braţe şi o ţine lipită de el. Ştiu ce vrei. Ştiu cât de mult mă iubeşti. Ne văd pe amândoi conectaţi prin coarde strălucitoare, legaţi atât de strâns, încât nu mai există scăpare cât trăim amândoi. Eşti prizonierul meu şi n-o să am niciodată îndurare de tine, n-o să te eliberez niciodată.

— Legăturile astea nu-s deloc constrângătoare, spuse Oykib. Ele înseamnă de fapt libertate. Pe parcursul întregii călătorii, m-am simţit captiv, pentru că nu te puteam avea. Când o să păşim în lumea cea nouă, lumea cea veche, şi o să fiu legat de tine, în sfârşit, în mod deschis, astfel încât să putem începe viaţa noastră împreună – abia atunci o să fiu cu adevărat dezlegat.

— Răspunsul meu e „da", spuse ea.

— Ştiu, zise el. Te-am auzit când îi spuneai Sufletului Suprem.

Partea a II – a
ATERIZAREA PE PĂMÂNT

9
OBSERVATORI

Existau mai multe lucruri pe care le putea face un tânăr, multe sarcini pe care comunitatea solicita ca el să le îndeplinească chiar dacă el *era* căsătorit şi încă cu o femeie remarcabilă precum Iguo. Din cauza progresului extraordinar al lui pTo, lumea se uita la el ca la un model pentru bărbaţii tineri.

Ei, mă rog, poate nu întotdeauna. Mulţi dintre ei se aşteptau din partea pTo în cel mai bun caz la dezamăgire, dacă nu cumva chiar la scandal. Era prea tânăr. Iguo se căsătorise cu un băieţel ca el, pentru că străbunica ei Upua făcuse acelaşi lucru cu Kiti. Devenise un fel de tradiţie pentru femeile din familie să se mărite cu un bărbat prea tânăr – iar pTo nu era Kiti, aşa cum susţineau mulţi.

— Tu nu eşti Kiti, înţelegi, spuse Poto, celălalt sine al lui pTo.

— Ca şi pentru tine, nu sunt, replică pTo. Celălalt sine *al lui* era mort în anul în care şi-a realizat sculptura şi a fost ales de Upua.

— Nu poţi să faci lucruri nebuneşti. N-or să te ierte. Dacă eşti strălucitor, o să spună că eşti arogant. Dacă eziţi, o să spună că-ntreci măsura. Dacă eşti prietenos, o să spună că eşti condescendent. Dacă eşti rezervat, o să spună că eşti arogant.

— Deci, cel mai bine ar fi să fac ce vreau.

— Nu uita că-mi strici reputaţia. Dacă *tu* eşti un nebun, eu ce sunt?

— O victimă neputincioasă a smintelii mele, spuse pTo. Vreau să mă duc în turn.

Aşezaţi pe un ciot solid de copac, supravegheau un cârd de curcani graşi. Păsările erau suficient de docile, prea proaste pentru a şti ce soartă le rezerva lumea. Pericolul venea din partea diavolilor, cărora nimic nu le plăcea mai mult decât să fure din turme. Creaturi leneşe, diavolii nu făceau niciodată ei înşişi o anumită muncă, excepţie făcând micile lor găuri hidoase, prin care scoteau seva copacilor. De-a lungul perioadei de naşteri, ei veneau în forţă şi furau câteodată o treime din nou-născuţi – din acest motiv atât de mulţi îşi pierduseră celălalt sine. În restul anului, ei urmăreau păsările şi turmele.

— Stăm de pază, spuse Poto.

— Nu păzim ce trebuie, insistă pTo. Cei Străvechi din turn sunt cele mai importante creaturi din lume.

— Boboi zice că-s duşmanii noştri.

— Atunci, dacă n-o să fie prietenii noştri, de ce i s-a arătat strămoşului soţiei mele chipul unui Străvechi?

— Ca să ne avertizeze, replică Poto.

— Cei Străvechi ştiu secrete, iar dacă nu ne împrietenim cu ei, o să le dezvăluie diavolilor secretele alea. Atunci chiar *o* să ne fie duşmani.

— E interzis, spuse Poto, iar noi avem responsabilităţi aici şi, indiferent cât de tânăr oi fi fost când te-ai căsătorit, tu *nu* eşti Kiti.

pTo ştia că celălalt sine al lui avea dreptate. De obicei aşa se întâmpla.

Dar nu putea accepta acest lucru, pentru că era conştient că dacă nu va afla cât mai multe despre Cei Străvechi, nimeni altcineva n-o să facă acest lucru. Nimeni altcineva nu *îndrăznea.*

— Eu nu sunt Kiti, spuse pTo, dar sunt singurul bărbat care nu se teme c-o să fie respins de toate femeile din pricina interdicţiei lui Boboi cea batjocoritoare de a-i vedea pe Cei Străvechi.

— Nu eşti singurul bărbat căsătorit.

— Ştii ce vreau să spun. Bărbaţii mai în vârstă nu *vor* să meargă. Devin puţin mai înceţi, puţin cam graşi. E prea primejdios pentru ei să se ducă în inima ţinutului diavolilor.

Unul dintre curcani hotărî, aşa cum se întâmplă cu curcanii, că trebuia să ajungă de urgenţă undeva în tufişuri şi începu brusc să înfulece şi să alerge.

Fără un cuvânt, Poto se desprinse de pe ciot şi zbură în faţa păsării, strigând. Curcanul se opri, privindu-l prosteşte pe cel care bătea din aripi în faţa lui.

Poto ateriză la pământ, apoi se ridică din nou în aer şi, din săritură, lovi cu piciorul, în faţă, curcanul. Acesta cârâi, făcu stânga-mprejur şi o luă la goană către cârd.

Când Poto reveni lângă el, pe ciot, pTo nu se putu abţine.

— Boboi le face tuturor bărbaţilor ceea ce tocmai i-ai făcut tu curcanului ăluia.

Poto oftă.

— Lasă-mă-n pace, pTo.

— Poto, vreau să-ţi spun că eu plec. Poţi să ai grijă de cârd şi singur.

— Mergem cu cârdul câte doi pentru că unul trebuie să fie cu ochii pe curcani, iar celălalt trebuie să-l supravegheze pe primul, să nu fie luat prin surprindere.

— În cazul ăsta, hai cu mine, spuse pTo. Nu mi-e ruşine s-admit că mi-e frică să merg de unul singur.

— Mie mi-e frică chiar şi numai să merg, şi aşa ar trebui să-ţi fie şi ţie.

— Atunci, la revedere, celălalt sine al meu. Poate că Iguo a mea o să se căsătorească cu tine după ce-o să mor.

În vechime, ar fi fost deja amândoi căsătoriţi cu ea.

Câteodată, pTo îşi dorea ca acest obicei să nu se fi schimbat.

— Da, pentru tine totul e-un poem, rosti Poto batjocoritor, dar pTo nu rămase surd la emoţia care se ascundea în spatele cuvintelor.

— Moartea mea, atunci când o să se producă, o să fie cântată de poeţi.

— Decât o moarte pe care s-o cânte poeţii, mai bine o viaţă de care să-şi aducă aminte cu bucurie copiii tăi.

— E greu de crezut că nu eşti bătrân, atunci când spui asemenea prostii.

— Du-te, dacă trebuie.

pTo sări imediat de pe cracă. La câteva clipe după ce începu să plutească, se înălţă, făcând cercuri deasupra coroanelor copacilor. Strigă în jos, către Poto:

— Păzeşte-ţi spatele, Docilule!

— Nu! strigă Poto, cu adevărat supărat. N-o să fac munca-n locul tău!

Vorbele lui durură, dar pTo continuă să zboare, în josul văii. Ştia că va fi zărit de ceilalţi şi că, atâta vreme cât Poto se afla suficient de în susul văii spre a fi într-un oarecare pericol, restul vor spune că era împotriva firii să nu-şi iubească celălalt sine. Să zică ce vor. Boboi se înşela. Ignorarea Celor Străvechi implica un mare pericol. PTo o să-i studieze, o să obţină informaţii despre ei, poate c-o să vorbească cu ei. O să le înveţe limba. O să devină prietenul lor. O să dezlege secretele lor antice. Mai bine le aduci oamenilor cunoaştere decât nişte fleacuri. Tezaurul lor de artefacte legate de Cel Străvechi nu era mare, dar fusese nevoie de mai multe generaţii spre a fi adunat. Era complet inutil, pentru că nimic din el nu avea vreo însemnătate. Era nevoie de cunoaştere, trebuiau împărtăşite nişte secrete. Nu diavolilor, însă. Nouă.

Nu era cinstit. PTo nu era nici măcar obosit când se apropie de turn. Îl mai văzuse şi înainte, de la distanţă, şi de fiecare dată se minunase. Cine-ar fi putut modela un asemenea lucru neted şi înalt? Era atât de strălucitor, asemenea soarelui oglindit în apă, iar copacii păreau nişte tufişuri care se înclinau spre a-l venera.

De ce ajunseseră Cei Străvechi să locuiască printre diavoli, şi nu printre oameni? Era oare posibil ca străbunii

să provină din iad, nefiind nicidecum ai zeilor? Totuşi nu ieşiseră din pământ. Veniseră din ceruri. Cum ar fi putut veni din purgatoriu?

Ar fi putut să fie din iad pentru că-şi ridicaseră turnul chiar lângă un pâlc de copaci falnici, bătrâni. Peste tot în jur erau semne ale unui oraş al diavolilor. Copaci morţi ici şi colo; mici văioage ici şi colo, de la nişte vechi galerii care se surpaseră; iar, în apropiere, dealurile bolovănoase în care existau kilometri întregi de văgăuni pentru obscenele lor adulări canibale. Probabil că Cei Străvechi văzuseră toate astea, le cunoscuseră şi cu toate acestea îşi construiseră propria aşezare acolo unde diavolii îi puteau observa, fără a-şi părăsi găurile. Din ce motiv ar fi făcut Cei Străvechi lucrul ăsta, dacă nu spre a se împrieteni cu diavolii? Deja era prea târziu.

Dar în cazul în care chiar *e* prea târziu, o să văd semne ale alianţei lor, o să-mi dau seama care-i primejdia, o să mă-ntorc acasă şi-o să povestesc. Dacă pericolul e iminent, n-o s-o mai asculte pe Boboi. În loc de asta, o să venim aici ca să ne războim, şi nu să învăţăm, iar Cei Străvechi probabil c-or să ne lovească din ceruri cu vrăjile lor. Cei Străvechi locuiesc într-un turn care se sprijină pe o temelie de foc.

Chiar şi cel mai puternic războinic de-al nostru nu i-ar necăji mai mult decât un ţânţar.

Nu trebuie. Trebuie să fie prietenie. Trebuie să găsesc o modalitate de-a o transforma în prietenie.

Fără îndoială că diavolii îl zăriseră deja. Zborul era salvarea seminţiei sale, dar totodată şi nenorocirea ei, cel puţin pe timpul zilei. Puteau sări în cer, spre a scăpa de duşman dar acesta avea posibilitatea de a cerceta cerul şi să-i descopere, în cazul în care s-ar fi apropiat. Această deosebire determinase multe lucruri: ei erau deschişi şi cinstiţi, diavolii ascunşi şi înşelători. Ei trăiau în regatul soarelui şi al stelelor, diavolii, în cel al viermilor şi al larvelor. Ei erau uşori precum aerul şi prin urmare spirituali,

asemănători zeilor; diavolii, greoi, se târau şi prin urmare erau pământeşti, aidoma pietrei.

Dar asta nu schimbase faptul că, dacă un diavol l-ar înşfăca pe unul de-al lor, i-ar putea sfărâma oasele la fel de uşor ca pe-o rămurică. Nu existau lupte corp la corp cu diavolii. Un bărbat putea fi lovit de-o suliţă, atâta tot. Putea să zboare sau să moară. El nu era în stare să ridice ceva foarte greu – nici măcar un bolovan spre a-l lăsa să cadă în capul unui diavol, sau în orice caz nu un bolovan destul de mare încât să-l rănească pe acesta.

Nu putea nici să-şi ridice propriul copil, atunci când acesta se afla la vârsta când era stângaci, fiind prea mare spre a fi purtat în zbor, dar prea mic pentru a zbura singur. Aşa că, în această perioadă a anului veneau diavolii, iar părinţii trebuiau să facă o alegere cumplită:

pe care dintre copii îl vor duce, împreună, într-un loc sigur. Unii dintre ei reuşeau să se întoarcă la timp spre a-l salva şi pe cel de-al doilea. Alţii aveau norocul să aibă copii mai mari care nu se împerecheaseră încă şi care-l puteau duce pe celălalt frate geamăn într-un loc ferit. Aşa supravieţuise Poto, pentru că el şi pTo erau a treia generaţie de copii. Erau extrem de rari primii născuţi al căror frate geamăn trăia încă.

Prin urmare, diavolii îl observau, întrebându-se de ce anume venise. Curgându-le, totodată, balele, la gândul c-or să aibă între dinţi carnea lui. Ei bine, pTo era atât de tânăr şi de rapid, încât n-o să-l prindă nimeni. Era încă destul de uşor încât să se aşeze pe crengi îndepărtate, pe care diavolii nu se puteau căţăra fără a le îndoi. Urechile lui aveau încă auzul atât de fin, încât distingeau sunetul degetelor lor care scrijeleau scoarţa copacului. Era periculos dac-ar nimeri într-o capcană, dar dac-o să fie atent o să fie în siguranţă.

Apoi pTo avu un gând care-l tulbură: fiecare bărbat sau fiecare femeie capturată de diavoli probabil că s-a gândit la acelaşi lucru, exact până în momentul în care şi-a dat

seama c-a greşit.

Satul Celor Străvechi era foarte mic, ca număr de locuitori, dar uriaş ca suprafaţă. Casele lor erau monstruos de mari. Copaci întregi fuseseră tăiaţi şi despicaţi pentru a se construi pereţii şi acoperişurile, cu excepţia câtorva clădiri făcute din materiale ciudate, pe care pTo nu le mai văzuse niciodată. Era greu să-şi dea seama la ce foloseau. Cea mare probabil că era un dormitor – dar, în cazul ăsta, de ce era doar una singură?

Oare masculii şi femelele lor care nu-şi găsiseră perechea dormeau în aceeaşi casă? De neconceput.

Îşi alesese un loc de unde să-i poată urmări: o ramură subţire, dar suficient de solidă ca să-şi poată lua avânt ca să se ridice în aer, cu multe frunze, ca să nu fie văzut de Cei Străvechi. Examină trunchiul copacului, dar nu era încă destul de gros ca diavolii să-l fi putut scobi pe dinăuntru, astfel încât nu trebuia să se teamă de-o ambuscadă printr-o scorbură. Pentru ca un diavol să ajungă la el trebuia să escaladeze partea exterioară a trunchiului, iar pTo ar fi auzit mişcarea.

Exceptând cazul în care n-ar fi *putut* auzi sau ei ar *fi-n stare* să scobească un copac atât de subţire.

pTo îşi alungă temerile şi se puse pe aşteptat. Supraveghe toată ziua, iar la apusul soarelui învăţase o grămadă de lucruri noi şi ciudate. Cel mai uluitor era faptul că toţi adulţii păreau a fi căsătoriţi, fiecare pereche trăind în propria locuinţă. Casa cea mai mare era folosită în timpul zilei de câţiva adulţi şi de toţi copiii mici; era clar că Cei Străvechi făceau şcoală. Dar înăuntru? A-i închide pe copii, separându-i de lume spre a-i învăţa despre ea nu era ceva logic pentru pTo.

Un alt lucru pe care-l află pTo fu acela că fiecare trăia într-o locuinţă din lemn; clădirile făcute din substanţa aceea ciudată, netedă, erau doar pentru depozitare sau alte scopuri mai ascunse, căci acestea erau rareori vizitate, iar atunci doar pentru a se aduce o unealtă sau vreun alt

obiect ori pentru a le pune la locul lor.

Cei Străvechi ţineau nişte animale în ţarcuri, dar foarte puţine, şi erau ciudate. Două dintre ele erau ca nişte capre, dar erau uriaşe. Alte două semănau cu nişte vaci, dar erau de dimensiuni reduse. Şi mai erau zeci de lupi – sau în orice caz lătrau, scheunau şi urlau precum lupii – care alergau liberi printre Cei Străvechi. Prieteni ai lupilor! Ce fel de creaturi erau aceşti Străvechi? Nu le era frică pentru siguranţa copiilor lor? Sau bebeluşii lor se năşteau puternici? Nu, nicidecum: pTo văzu că o pereche de Străvechi purta bebeluşii în bandulieră, iar aceştia păreau complet neajutoraţi.

La început, pTo îşi spuse, dezamăgit, că toţi copiii erau singuri. De-abia după-amiază, târziu, îşi dădu seama că doi dintre cei mici erau identici şi aveau aceiaşi părinţi. Aveau într-adevăr alte sine. Şi totuşi, cei doi nu erau mereu împreună – din această pricină pTo nu şi-a dat seama că nu era unul şi acelaşi copil decât la sfârşitul zilei. Se gândi la acest lucru: dintre toţi copiii, doar doi. Oare să fi fost Cei Străvechi nişte părinţi atât de îngrozitor de ghinionişti, încât toate celelalte perechi de copii să fi fost distruse? Sau era posibil ca doar unii dintre copiii lor să se fi născut câte doi, iar toţi ceilalţi să fie singuri la părinţi? În cazul ăsta, ce erau ei, animale?

Se putea gândi mai târziu la acest lucru. Atunci când va învăţa limbajul lor, va putea probabil să găsească o modalitate de a pune asemenea întrebări stânjenitoare. Pentru moment, însă, nu putea face altceva decât să vegheze. Dar va urmări îndeosebi pe cei doi, ca să îşi dea seama cum puteau parcurge copilăria fiind atât de des departe unul de celălalt. Sunt oare cu mult mai puternici decât noi sau pur şi simplu sunt lipsiţi de afecţiune?

Pe parcursul zilei observă că majoritatea adulţilor petrecuseră o mare parte din timp în ampla zonă liberă, unde împărţiseră pământul în mai multe şiruri, ca şi cum ar fi pregătit ţărâna ca să facă o sculptură uriaşă – cu toate că

aici solul era afânat şi nu s-ar fi păstrat compact, dac-ar fi vrut să-l modeleze. Dar după ce îi urmări timp de câteva ore, lui pTo îi trecu prin minte că pământul scurmat ar fi putut să fie o fază timpurie a celor patru pajişti ciudate, fiecare cu iarbă de o înălţime diferită. Căci şi acolo rădăcinile ierburilor păreau a creşte în şiruri. Mai existau şi alte zone unde plantele păreau a fi plantate intenţionat, iar la una dintre ele doi Străvechi se duseră să culeagă pepeni, care erau apoi tăiaţi şi împărţiţi cu ceilalţi muncitori în miezul zilei.

Acesta a fost primul secret pe care l-a învăţat pTo de la Cei Străvechi, că în loc să-ţi aduci aminte de la un an la altul locul în care creşteau cele mai bune plante şi să ai grijă să laşi în pământ o ofrandă de fructe şi rădăcini, pentru ca Maica să returneze plante noi în anul următor, ofrandele puteau fi luate din locul lor iniţial şi mânate la un loc precum curcanii sau caprele, ca să poată fi supravegheate şi îngrijite simultan, doar de câţiva bărbaţi şi femei. Desigur, există un pericol în asta: diavolii n-ar trebui decât să găsească o asemenea pajişte artificială şi să pândească până când vor apărea culegătorii. Prin urmare, e posibil ca acest secret al Celor Străvechi să nu poată fi folosit. Sau ar putea fi, mai precis ar putea să-l utilizeze diavolii. Dar în cazul ăsta e posibil ca ei să fi aflat, totodată, şi secretul oamenilor de a ţine animalele în turme spre a fi protejate de prădători şi a constitui o hrană de calitate. În schimb, diavolii învăţaseră să meargă după cirezile şi turmele oamenilor şi să le atace. Fără-ndoială că diavolii plănuiau deja să fure fructe şi seminţe de pe pajiştile Celor Străvechi.

Asta era cel mai ciudat lucru. Nimeni nu făcea de pază. Unii dintre copii stăteau cu rândul pe două dintre pajişti, cea pe care ierburile se coceau imediat şi cea care era nou-brăzdată, unde păsările păreau a găsi seminţe proaspăt plantate. Acolo copiii urmăreau cum aterizează păsările şi le goneau.

Urmăreau păsări, dar nu diavoli.

Să-nsemne asta oare că Cei Străvechi se împrieteniseră deja cu diavolii? Sau poate că-i cuceriseră deja şi-i obligaseră să se supună.

Sau – era oare posibil? — diavolii reuşiseră să se furişeze atât de bine, iar Cei Străvechi erau atât de neglijenţi, încât nu remarcaseră că diavolii îi ţineau sub observaţie.

Cu siguranţă Cei Străvechi puteau vedea fragmente din ceea ce era în stare să vadă pTo. Pe timpul zilei observase cum nu mai puţin de zece grupuri de diavoli ieşeau din pământ sau apăreau pe crengile copacilor, spre a urmări. PTo văzuse că mai mulţi diavoli i-au remarcat prezenţa şi era sigur că-şi făceau planuri ca să pună mâna pe el, sau măcar să-l gonească.

Diavolii erau isteţi, dar nu chiar *atât* de isteţi. Sau Cei Străvechi pur şi simplu nu dădeau atenţie la ceea ce se-ntâmpla în jur? Cum de-au putut să ajungă atât de puternici dacă erau prea proşti ca să observe nişte lucruri importante: unde se aflau diavolii, ce anume urmăreau ei, unde îşi puneau capcanele?

Apuse soarele.

pTo ştia că acum era momentul în care diavolii vor declanşa capcana la care se gândiseră toată ziua. Noaptea era, totodată, perioada în care îi spionau pe Cei Străvechi şi şterpeleau de la ei. Putea deja distinge în lumina din ce în ce mai slabă că diavolii se strângeau la marginea pajiştii; totuşi, Cei Străvechi nu dădură alarma şi păreau a fi lăsat cea mai nepotrivită strajă: un mascul, care patrula ţinând în mâini o lampă (pe care n-a vărsat-o niciodată!). O lampă: n-avea niciun sens. De ce să nu strige, pur şi simplu: „Sosesc, daţi-vă la o parte din calea mea, ascundeţi-vă, ca să nu vă văd!“

pTo auzi un sunet slab, de frecare, şi simţi creanga sa vibrând. O clipă fu ispitit să aştepte, să-l necăjească pe diavol, să pretindă că nu remarcase că era urmărit. Apoi îşi

spuse: poate că ăsta-i singurul avertisment pe care o să-l primesc. Poate că diavolul e mai aproape decât îmi închipui. Iar dacă mai întârzii încă puţin…

Se înălţă în aer, iar în momentul următor auzi un sâsâit de dezamăgire exact în spatele lui, atât de puternic şi de apropiat încât îşi imagină că simte răsuflarea diavolului în ceafă. Aşa se moare, îşi zise. Aşteptând puţin prea mult să-şi ia zborul.

Se ridică suficient ca să plutească pentru câteva momente. Era cam înţepenit din cauza faptului că stătuse nemişcat în timpul zilei. Ar fi fost mai bine dacă şi-ar fi fixat mâinile şi picioarele ca să atârne cu capul în jos – dar în cazul ăsta ar fi fost în pericol să adoarmă. Nu, înţepeneala era preţul plătit pentru a rămâne într-o poziţie dreaptă toată ziua, fără a se mişca. Deşi, din câte văzuse pTo la Cei Străvechi, nu era nevoie să fie aşa de grijuliu. Probabil c-ar fi putut să danseze şi să cânte, iar Cei Străvechi nu l-ar fi observat.

Ştia că diavolii îşi vor face acum apariţia în pajiştile Celor Străvechi, dar avea senzaţia că trebuie să-şi asume riscul de a lua mostre din ierburile pe care le cultivau ei într-o atât de perfectă armonie. Se duse mai întâi la câmpul cel mai copt şi-şi dădu seama imediat că acolo era pericolul extrem. Tulpinile nu erau suficient de puternice pentru a-l susţine, dar erau destul de înalte pentru a interfera cu zborul. Lucrul cel mai rău, briza făcea plantele să foşnească constant, în aşa fel încât pTo nu va putea s-audă zgomotele slabe pe care făceau diavolii în timp ce se deplasau prin iarbă – n-avu curajul să se aşeze acolo –, l-ar fi văzut oricare diavol aflat în iarbă, deşi el nu-i putea distinge pe nici unul dintre ei şi exista posibilitatea să fie doborât din câteva lovituri de vreunul şi să nu-şi dea seama de acest lucru decât în momentul în care mâini puternice se vor încleşta în jurul mâinilor şi picioarelor sale sau îi vor sfâşia pielea subţire şi dură a aripilor.

Nu-ndrăznea să coboare pe pământ şi totuşi făcu acest

lucru, pentru că n-ar fi plecat acasă fără un trofeu din expediţia sa. Secretele pe care le aflase erau cele mai valoroase lucruri pe care le-ar fi putut aduce înapoi cu el, ştia acest lucru, dar i-ar fi venit mai la îndemână să ţină piept criticilor lui Boboi dacă ar fi venit cu ceva concret. Aşa că se lăsă jos şi începu imediat să frângă tulpinile cât putea de aproape de rădăcină. Nu se obosi să se uite în jur. Oricum, n-ar fi fost în stare să vadă ceva. Dacă un diavol ar fi fost la foarte mică distanţă de el, pTo ar fi fost sortit pieirii indiferent dacă s-ar fi uitat sau nu; iar dacă diavolii se aflau mai departe, a se opri şi a încerca să-i vadă prin iarba impenetrabilă n-ar face altceva decât să le dea şi mai mult timp pentru a se apropia.

Câte tulpini? Una. Două. Trei. Fiecare avu nevoie de o secundă spre a se frânge, spre a se prăbuşi lângă prima; câte secunde avea? Patru. Cinci. De cât de multe tulpini era nevoie? De şase. Şapte. Erau coapte cu toatele? Sau va aduce acasă doar unele necoapte, care l-ar face să se simtă stânjenit? Opt. Nouă.

Destul. Gata. Zboară.

Strângând tulpinile într-un picior, se ghemui, apoi sări cu toată puterea.

Aripile lui nu se puteau întinde pe iarbă, aşa că trebui să le ridice în sus complet desfăcute după ce se înălţă deasupra tulpinii, apoi avu nevoie de întreaga lui putere spre a vâsli în aer şi a-şi lua avânt. Timp de câteva clipe pline de groază, pluti la nivelul vârfurilor tulpinilor, deplasându-se înainte, dar fără a se înălţa. Sub el, văzu nişte perechi de ochi – patru, şase, opt – prelingându-se în lumina lunii, sărind în sus după el atunci când trecu prin dreptul lor. Dacă ei ar fi fost mai înalţi sau dacă pTo ar fi fost mai lent, acum el ar fi zăcut printre tulpini, în timp ce ei l-ar fi sfârtecat şi ar fi cărat bucăţi din el în găurile lor, unde le-ar fi împărţit cu mizerabilii lor tovarăşi care se hrăneau cu gunoaie. Dar ei nu erau mai înalţi, iar pTo nu era mai lent, aşa că se ridică în aer şi zbură spre satul Celor

Străvechi. Trebuia doar să atingă una dintre clădirile care nu erau făcute din lemn. Acest lucru era, totuşi, mai lipsit de riscuri. Nici unul dintre diavoli nu se mutase în sat, iar Cel Străvechi care ţinea lampa probabil că n-o să-l vadă. El va fi pe acoperiş, neavând ceva care să-l stânjenească atunci când îşi va lua zborul.

Sub greutatea lui, acoperişul se lăsă uşor. Pentru că nu putea să-şi ţină echilibrul decât cu piciorul care nu ţinea tulpinile de cereale, era obligat să se aplece şi să-şi folosească mâinile pentru a pipăi textura acoperişului. Ţesut ca un cuib temporar, doar că împletitura era uluitor de strânsă şi de fină. Nici măcar apa nu putea trece printr-o ţesătură atât de deasă precum aceasta. Nu putea nicicum să ghicească din ce fel de fibre era făcut. Sclipiseră în lumina soarelui. De ce să fi tăiat Cei Străvechi copaci pentru a-şi construi case, atât timp cât aveau posibilitatea de a face ţesături atât de fine?

O ultimă ispită, după casa cea netedă: zbură spre baza turnului şi-l atinse. Nu era câtuşi de puţin asemenea casei împletite. Nu avea nici un fel de elasticitate; era precum piatra, doar că nu aşa de rece la pipăit. Atunci când îl lovi uşor cu dosul degetelor, distinse o vibraţie slabă, asemănătoare mai multor obiecte de-ale Celor Străvechi din tezaurul satului. Aşadar, acest lucru era adevărat despre Cei Străvechi: ei incorporau muzică în lucrurile pe care le meşterau.

Fu luat prin surprindere de un zgomot – asemănător unui glas, numai că era puternic şi profund. Era atât de înspăimântat încât îşi luă zborul fără să mai gândească. Doar atunci când se afla deja în aer putu să se întoarcă şi să survoleze locul, spre a vedea cine anume vorbise. Era un glas. Al unuia dintre Cei Străvechi. Un mascul. Oare cum anume îl auzise în mod atât de neaşteptat? Cei Străvechi erau zgomotoşi în tot ceea ce făceau, asemenea surzilor. Acesta striga aidoma unui surd, cu vocea lui profundă, bubuitoare. Şi totuşi reuşise să-l surprindă pe pTo atât de

repede încât…

Atât de repede încât era limpede că nu-l „surprinsese“ deloc pe pTo. Probabil că stătuse în umbra turnului. Şezuse acolo tot timpul. Cât anume observase? Oare văzuse paiele pe care le furase pTo? Era furios acum? Oare acest furt îi face pe-ai săi duşmanii Celor Străvechi?

Timp de o fracţiune de secundă, pTo îşi zise că n-o să spună nimănui că îl văzuse Cel Străvechi.

Dar renunţă imediat la idee. Dacă vreodată o să ne împrietenim cu Cei Străvechi, o să-şi aducă aminte de tulpinile pe care le-am furat de pe pajiştea lor. Atunci o să fiu pedepsit pentru asta. Dar ai mei vor fi aflat deja că furtul meu n-a trecut neobservat. Vor şti că le-am spus adevărul despre tot ceea ce am săvârşit – chiar şi greşeala de a fi fost văzut. Mulţi o să mă critice pentru neglijenţa mea, dar nimeni nu se va-ndoi că-s cinstit şi nici nu va pretinde că mi-am modificat povestea spre a mă pune într-o lumină favorabilă. Mai bine să te bucuri de încrederea oamenilor, decât de respectul lor. Având încredere, respectul lor va putea fi câştigat ulterior; fără el, respectul nu va fi meritat niciodată, iar a-l avea ar fi ca o otravă.

Obosit de nemişcarea în care stătuse toată ziua, temându-se de sosirea acasă, pTo îşi deschise aripile şi se înălţă şi mai mult în aer, deasupra canionului, către valea unde locuiau ai săi.

Oykib urmări făptura dând o dată ocol, apoi zburând în direcţia canionului. Ştia că, pentru ceilalţi, aceasta însemna împlinirea vechilor vise, cele trimise de Păstrătorul Pământului. Dar pentru Oykib avea altă semnificaţie. Auzise vocea Păstrătorului vorbindu-i acestui vizitator – şi o înţelesese.

Vocea Păstrătorului era ciudată. Era mai liniştită decât glasul Sufletului Suprem, mai puţin clară. Vorbea mai mult în imagini decât în idei, mai mult în dorinţe decât în emoţii. Lui Oykib îi venea mai greu să înţeleagă; într-adevăr, atunci când au ajuns pe Pământ îi trebuiseră câteva săptămâni ca

să realizeze că vocea Păstrătorului era acolo. Conversaţiile dintre fiinţele umane şi Sufletul Suprem erau atât de puternice, încât, prin comparaţie, vocea Păstrătorului era asemenea unui tunet îndepărtat sau aidoma unei brize uşoare printre frunze – mai mult simţită decât auzită. Dar din momentul în care o remarcă şi avu o idee despre ce era vorba, el începu să asculte. Şezând la umbra navei spaţiale, când se lăsa înserarea, putea să se concentreze, lăsând gradat ca vocea mai puternică a Sufletului Suprem să slăbească în intensitate, în fundal.

Era foarte greu, pentru că Păstrătorul nu le vorbea prea des fiinţelor umane. Un vis, din când în când, alteori o dorinţă; iar visele adesea nu veneau în momente în care Oykib le putea auzi cu uşurinţă. Dar Păstrătorul avea în mod aproape constant dialog cu altcineva. Aceşti altcineva erau mulţi, părând a înconjura satul Rodina – dar el nu-şi putea da seama cât de aproape sau de departe. Adevărata problemă consta în a înţelege ceea ce se spunea. Visele, dorinţele pe care le surprindea nu aveau nicio logică. La început îşi spuse că era din cauza confuziei. Erau prea mulţi şi cu asta basta. Dar mai târziu, pe măsură ce-ncepea să devină capabil să deosebească un vis de altul, să urmărească o anumită linie a conversaţiei, îşi dădu seama că mesajele aveau o ciudăţenie inerentă. Păstrătorul îi aţâţa pe aceşti interlocutori cu dorinţe pe care Oykib nu le simţise niciodată, pe care nu le putea înţelege; apoi, dintr-odată, va fi ceva clar: dorinţa de a se duce să îngrijească un copil. Dorinţa de a nu se simţi stânjenit în faţa prietenilor săi. Şi cu cât asculta mai mult, cu atât începea să aibă o idee despre poftele mai ciudate: dorinţa de a săpa, de a sfâşia lemnul cu mâinile sale. Dorinţa de a se mânji cu noroi. Aceste lucruri n-aveau nicio logică şi totuşi, stând în umbra navei spaţiale, lepădându-şi gradat starea de fiinţă umană, aceste dorinţe se năpusteau asupra lui, iar Oykib se simţea diferit. Altfel. Nu el însuşi.

El şi Chveya reflectaseră recent, căci şi ea surprinsese,

cu coada ochiului, frânturi de inexplicabile de fire conducătoare, care nu legau o fiinţă umană de alta.

— Şi totuşi, nu-i posibil să văd astfel de lucruri, îi spuse ea. Văd doar firele care leagă oamenii pe care-i pot vedea sau măcar pe cei pe care-i ştiu.

— Sau i-ai văzut cu coada ochiului, sugeră Oykib. I-ai văzut fără a şti că i-ai văzut.

— Dacă aşa s-a-ntâmplat, înseamnă că s-au strâns cu zecile în jurul satului şi pe câmpuri, iar noi nu i-am văzut. Nici măcar o singură dată. Asta-i o idee complet stupidă.

— Dar ei *sunt* adunaţi în jurul nostru tot timpul.

— În jurul nostru, dar la distanţă. Ai zis că ceea ce ai auzit era slab.

— În comparaţie cu Sufletul Suprem, doar atât. Ca şi cum ai încerca să auzi un concert de la distanţă, în timp ce cineva suflă într-un fluier chiar lângă urechea ta.

— Vezi? Ai spus chiar şi tu – un concert la distanţă.

— Şi dacă cineva ne urmăreşte?

— Şi ce dacă? replică Chveya. Lasă-i să urmărească. Şi Păstrătorul îi urmăreşte pe *ei.*

Bineînţeles, toţi cei care credeau în adevărul viselor îi urmăreau pe zburătorii înaripaţi şi rozătoarele care săpau galerii – oare cum le spusese Hushidh şi Luet? îngeri şi Săpători. Dar din tot ceea ce trăsese cu urechea Oykib şi din ceea ce prinsese cu coada ochiului Chveya în privinţa legăturilor de loialitate şi de preocupare ale cuiva, ei nu auziseră şi nu văzuseră nimic care să le desluşească care dintre ciudatele specii pe care le visaseră ar putea fi vecinii lor. În cazul în care-ar fi fost vreuna dintre ele.

Totuşi, indiferent cine sau ce anume erau aceşti străini, Oykib era din ce în ce mai tulburat de visele şi dorinţele care-i veneau în minte. Dorinţa de-a mânca ceva cald şi cu sânge sărat, care palpita încă de viaţă – atunci când înţelese pentru prima dată acest lucru, îi veni să vomite de repulsie pentru că-şi putea dori aşa ceva. Şi chiar dacă era conştient de faptul că dorinţa provenea din exteriorul său,

continua să-l bântuie ca şi cum ar fi fost a lui, personală. Căci acel ceva cald, cu sânge sărat, pe care voia să-l mănânce era, înţelese el, un bebeluş fraged. Era ceva confuz în imaginea sa despre aceasta – o strălucire în cer, o copertină din piele foşnitoare. Ca toate comunicările dintre Păstrător şi aceşti străini, nimic nu era cu adevărat clar. Dar Oykib ştia măcar un lucru: fusese rugăciunea uneia dintre creaturi adresată Păstrătorului Pământului, iar ea vizase carnea vie a unui copil.

Ce fel de monştri erau aceste fiinţe?

Trebuie să spun cuiva, îşi zise el; dar nu fu în stare. A spune altcuiva decât Chveyei ar însemna să-i lase să afle că, vreme de mulţi ani, trăsese cu urechea la comunicările lor cele mai secrete cu Sufletul Suprem. I-ar face pe toţi să se simtă spionaţi, jefuiţi, violaţi. Iar a-i mărturisi Chveyei ar fi însemnat s-o îngrozească în legătură cu siguranţa primului lor născut, care creştea deja în pântecul ei, în legătură cu siguranţa copilaşilor pe care ea îi educa zilnic la şcoală.

Prin urmare, chiar dacă-i putea destăinui cea mai mare parte din ceea ce auzise, nu putea să-i spună cele mai grave lucruri; în săptămâna care trecuse, el nu reuşise să-i explice din ce cauză se trezea transpirat şi sufocându-se în miez de noapte, sau din ce motiv devenise tăcut în ultimele zile, cu greu schimbând câteva vorbe cu ea sau cu altcineva.

Seara asta, totuşi, seara asta răspunsese la multe întrebări. Căci atunci când un liliac cu aripile lui pieloase coborâse şi aterizase pe acoperişul unui cort de provizii din apropiere, Oykib simţise un cu totul alt tip de fiinţă. Şi această creatură primea un şuvoi aproape continuu de comunicări din partea Păstrătorului într-un alt limbaj nefamiliar de dorinţe, mai strălucitor şi mai curat, dar şi mai terifiant. Erau întrebări, iar ele erau formulate în idei pe care Oykib le putea înţelege; iar lucrul cel mai bun, erau legate de limbaj. El nu distrusese cuvinte, dar ştia că

limbajul putea fi învăţat.

Totuşi, el înţelegea foarte bine dorinţele. Dorinţa de a nu-i dezamăgi pe ceilalţi, de a-şi proteja soţia şi copiii, o sete nepotolită de secrete.

O nepotolită sete de secrete. În timp ce urmărea creatura acolo, pe acoperişul cortului, în mintea lui Oykib apăru o imagine despre *ce* secrete încerca zburătorul să descifreze. Aproape imediat, două imagini îi veniră în minte. Cea vagă a unui cap de om făcut din lut nears, mare şi monstruos, apoi, mult mai clar, imaginea lui Nafai în carne şi oase. Doar că nu era Nafai. Ci o creatură exact ca asta, doar cu smocuri de păr şi aripi zdrenţuite, incapabilă să zboare, dar totuşi respectată, ascultată de toţi ceilalţi.

Era Nafai, dar totodată nu era Nafai.

Apoi, brusc, înţelese. E cuvântul acestei creaturi pentru noi, fiinţele umane. Străvechi. Cei străvechi. Noi suntem cei străvechi.

Dar acest lucru ar implica faptul că ei ştiau că oamenii locuiseră pe vremuri pe Pământ. Aşa ceva era absurd. Nimic nu se putea memora vreme de patruzeci de milioane de ani. Şi cum ar fi putut ţine minte? Din câte ştia el, asemenea creaturi nu evoluaseră spre a deveni fiinţe înzestrate cu simţuri atunci când oamenii păşiseră pentru ultima oară pe Terra.

Apoi creatura sări de pe cort şi se îndreptă către poiana aflată la baza navei spaţiale. Acolo, în timp ce atingea metalul şi apoi bătea cu degetele în el, îi vorbea Păstrătorului – nu, îi cânta Păstrătorului, atât de entuziasmat era. Oykib simţi ca şi cum uluirea şi bucuria creaturii se aflau în interiorul lui. Avu un gând, la fel de limpede ca şi cum ar fi fost al său: „Cei Străvechi continuă să încorporeze muzică în lucrurile pe care le meşteresc."

Înţelesese asta, chiar dacă cuvintele ataşate ideii erau într-un limbaj pe care nu-l mai auzise până atunci. Nu fusese scos niciun sunet, dar ştia în memoria lui cum ar suna vocea unei asemenea creaturi. Înaltă şi muzicală,

bogată în vocale prelungite, dar fără sibilante, nazale sau fricative. Singurele consoane erau ocluzive şi opriri, şi cu toate acestea nu erau mai puţin muzicale decât limbajul unui flautist, care execută întreruperi modulate într-o melodie. T-uri şi K-uri, G-uri şi P-uri, B-uri şi D-uri şi o consoană guturală despre care Oykib ştia că gâtul său n-o putea produce. Câteodată, astfel de consoane implicau o expirare suplimentară de aer; altă dată erau oprite. Era o limbă minunată.

Mai important, totuşi, era faptul că dorinţele nu erau întunecate şi violente, iar Păstrătorul nu părea a încerca să-şi ţină în frâu creatura. În loc să-i distragă atenţia, Păstrătorul îl încuraja, consolidându-i dorinţele. Contrastul îi aduse atâta uşurare lui Oykib, după atâtea săptămâni şi zile de confuzie şi întunecime, încât rosti cu glas tare:

— În sfârşit, Păstrătorul ne-a adus un prieten.

Uitase cât de meticuloasă şi de precaută fusese creatura – nu, îngerul. El nu realizase că îngerul nu-l văzuse acolo, în întuneric. Dar imediat ce-şi auzi sunetul propriei voci, îşi dădu seama că era prea sonoră, prea bruscă. Îngerul sări în aer aproape cât înălţimea unui om, apoi dădu frenetic din aripi, ca să se înalţe şi mai mult, departe de pericol.

Dar nu părea înspăimântat. Îşi luă zborul, făcând un ocol ca pentru a-l vedea mai bine pe Oykib. Ei bine, uită-te la ceea ce ai în inimă, zise Oykib, stând în picioare cu braţele deschise şi degetele depărtate. Nu-ţi fac niciun rău, încercă Oykib să spună prin limbajul corpului.

Apoi i se adresă Păstrătorului: „Ajută-l să afle că nu-s duşmanul lui.“

Ca de obicei, niciun răspuns. Alţii îşi puteau primi visele şi cuvintele lor tăcute de îndrumare; Oykib le putea doar auzi din întâmplare, niciodată nu le primea direct de la el. De data asta, însă, având încă proaspătă în minte imaginea limbajului şi dorinţelor îngerului, Oykib nu regretă această lipsă. Poate că putinţa de a-i auzi pe alţii era un dar superior.

Când îngerul îşi luă zborul către cerul nopţii, îndreptându-se în lumina lunii spre canion, Oykib dădu ocol navei spaţiale şi se duse spre casă. Distingea sclipirea felinarului. Cine făcea de pază în noaptea asta? Meb? Vas? Unul dintre Elemaki, oricum.

Obring, iată cine era, bălăngănea întotdeauna felinarul în timp ce patrula, făcând imposibilă distingerea unor mişcări ciudate, căci felinarul însuşi crea umbre mişcătoare care ar masca orice mişcare reală. Oykib îl auzise pe Elemak odată ocărându-l pe Obring în legătură cu acest lucru. El râsese doar şi spusese:

— Nu-i nimic de văzut, Elya. Iar, pe lângă asta, noi acum ascultăm de Volemak, nu de tine, ai uitat?

Elemak nu uitase. Oykib *ştia* acest lucru. Iar deşi Elemak nu-i vorbea niciodată în rugăciune sau conversaţie, el înjura, iar când înjurăturile lui aveau în spate o intenţie reală, simpla lor intensitate le transforma într-o manieră de conversaţie cu Sufletul Suprem, astfel încât Oykib le putea auzi. Înjurături tăcute, bineînţeles, nimic spus cu glas tare. Omul se controla. Iar la sfârşit *exista* o rugăciune, sau poate doar o mantră: eu nu-mi calc cuvântul. O să respect jurământul.

Oykib n-avea dubii la ce jurământ se referea – era jurământul faţă de tata, să i se supună atât timp cât va trăi şi-i va conduce. Mai bine decât oricine, cu excepţia lui Hushidh şi a lui Chveya, care puteau distinge loialităţile din colonie, ca o hartă desfăşurată sub ochii lor, Oykib ştia că pacea în comunitate era extrem de superficială. Toată lumea ştia cine anume sunt Elemakii şi cine sunt Nafarii; ştiau cu toţii că satul era practic împărţit la mijloc, cu Nafarii în est şi Elemakii în vest. Colonia nu era unită şi nu va fi niciodată. Să fii sănătos, Volemak. Sănătate şi viaţă lungă. Fie ca între noi să nu mai fie război înainte de a se naşte şi a creşte copiii mei. Să trăieşti veşnic, bătrâne. Eşti singura frânghie care ţine la un loc acest mănunchi de spice.

Prin urmare, era Obring, de pază, dar complet inutil, în timp ce Oykib era conştient de bombănelile întunecate şi de rugăciunile sălbatice rostite în întuneric şi nu îndrăznea să le împărtăşească nimănui.

Iar, acum, în noapte, era vreo nouă urgenţă în privinţa asta? Vreo senzaţie de triumf atenuat de frică?

Îndrăzneală, despre asta era vorba. Cineva îndrăznea ceva ce nu mai fusese îndrăznit înainte. Iar Păstrătorul trimitea un şir necontenit de distrageri ale atenţiei. Ceva se întâmpla. Ce anume? Spune-mi, Păstrătorule! Spune-mi, Suflet Suprem!

Chveya dormea, atunci când el intră în casă. Deseori se întâmpla astfel. Sculată în zori, Chveya muncea din greu toată ziua, ca şi cum graviditatea ei nu conta deloc în programul ei. Apoi venea acasă şi adormea îmbrăcată, indiferent unde se întâmpla să se aşeze sau să se întindă. O dată Oykib venise acasă şi o găsise dormind de-a-npicioarelea, în mijlocul singurei încăperi a casei, cu ochii închişi. Respirând sonor – dac-ar fi fost întinsă, ar fi sforăit.

În seara asta era în pat, dar complet îmbrăcată, cu picioarele atârnând pe podea. Nu voia s-o trezească – dar picioarele ei vor fi adormite de dimineaţă şi îi vor produce mult disconfort, mai ales dacă se trezea spre a-şi goli vezica în timpul nopţii, iar picioarele n-o vor putea susţine.

În plus, era important. Ceea ce se petrecuse în seara asta, îngerul care venise la el, sau măcar la navă, atingând-o, şi claritatea glasului său către Păstrător şi al Păstrătorului către el. Faptul că Oykib putea să audă limbajul lui şi să-l înţeleagă. Precum şi murmurele şi agitaţia celorlalte fiinţe, mai întunecate, care înconjurau satul.

A.

Ii puse picioarele pe pat. Chveya se trezi.

— Oh, din nou? murmură ea. Am vrut să te-aştept.

— Nu contează, replică el. Dormi când poţi, ai nevoie de somn.

— Dar tu eşti supărat, rosti ea.

— Mulţumit şi supărat, o corectă el.

Apoi îi povesti tot ceea ce se întâmplase şi ce credea el c-ar putea însemna.

— Prin urmare, îngerii încep să vină la noi, zise ea.

— Dar ştii că lucrul ăsta ne spune cine anume sunt ceilalţi pe care i-am văzut. Acele creaturi-şobolani. Acolo, în întuneric.

— Cred c-ai dreptate, zise Chveya.

— N-a avut Hushidh un vis în care ei îi furau copiii?

— Iar tu ai sentimentul că-n seara asta s-a rupt ceva? întrebă Chveya. Cred că trebuie să dăm alarma. Să punem mai multe santinele.

— Şi ce să le spunem? Cum să explicăm? întrebă Oykib.

— Nu explicăm nimic. Când o să-i cerem bunicului să dubleze şi să tripleze santinelele, o să facă lucrul ăsta chiar dac-o să-i spunem că-i doar o senzaţie. El respectă senzaţiile.

Se îndreptară către uşă, dar n-apucară să o deschidă când se auzi un ţipăt dinspre partea de sat a Elemakilor. Venea dintr-un gâtlej omenesc, şi în el era adunată toată deznădejdea din lume.

10
CĂUTĂTORII

Cea care ţipase fusese Eiadh. În câteva clipe, adulţii se adunară în jurul ei. Acum nu mai ţipa, dar trebui să facă un mare efort spre a-şi controla vocea în timp ce explica.

— A dispărut Zhivya! spuse ea. Bebeluşul. Luată din pătuţul ei. M-am trezit şi i-am văzut, ca nişte umbre mititele, fugind.

Îşi pierdu controlul, iar glasul ei exprima oroarea.

— Ţineau de colţurile păturicii ei. Bebeluşul meu a fost furat de *animale!*

Elemak fusese… undeva. Nu în casă cu ea, asta-i sigur. Acum însă era în genunchi în pragul uşii.

— Uitaţi-vă la urmele lăsate de picioare, spuse el. Chestia asta a fost făcută de un animal. Intrând şi ieşind – două animale, de fapt. Ducând o povară grea când au plecat.

Se ridică în picioare şi îi privi.

— Am văzut o creatură zburătoare pe câmp, apoi pe acoperişul cortului de depozitare, apoi în spatele navei. În secunda următoare s-a ridicat în aer, zburând înspre canion. Fără-ndoială că s-a dus să-şi aducă prietenii.

Atinse urma de picior.

— *Chestia* asta… e posibil să fi lăsat urmele. O să le urmăresc înspre canion.

Dar Oykib privi urmele şi realiză că Elemak se înşela. Picioarele îngerului fuseseră ca nişte mâini. Urmele de picior lăsate proveneau de la o creatură cu labe mai late şi

degete prevăzute cu gheare puternice. Picioare de alergător sau de săpător. Nu ale unei creaturi care zboară, care se prinde de crengi.

— Nu îngerul a lăsat urma asta, rosti Oykib.

Elemak se uită în sus spre el şi cu ură de oţel în priviri.

Nafai interveni imediat.

— Elemak e cel care se pricepe să citească urmele de animale, Oykib.

— Dar am văzut un înger…

— Asta a văzut şi Elemak, rosti Nafai, şi e vorba de copilaşul lui. Se întoarse către fratele său. Spune-ne ce-i de făcut, Elemak.

Chveya se răsuci către Oykib şi, pentru o clipă, îşi îngropă faţa în umărul lui. Era felul ei de a răspunde când Nafai spunea exact ce nu trebuia – lucru care se întâmpla surprinzător de des, pentru un om atât de inteligent ca el. Din câte ştia el, Nafai era corect; era normal ca toţi să cedeze în faţa judecăţii lui Elemak, în această privinţă. Dar ar fi trebuit să ştie până acum că Elemak n-o să fie recunoscător să aibă câştig de cauză din pricina faptului că Nafai îi îndemnase pe toţi să-l lase să-şi impună punctul de vedere.

În plus, Elemak *n-ar* trebui să aibă câştig de cauză, pentru că n-avea dreptate. Oykib ştia că nu îngerii luaseră copilul. Răpitorii nu erau zburători. Ei trebuiau căutaţi pe sol. Mai rău, cei care o luaseră într-adevăr pe Zhivya aveau printre ei cel puţin câţiva care îşi doreau cu ardoare să mănânce carne de copil viu. Căutarea trebuia făcută imediat şi ar fi fost o criminală pierdere de vreme să umble alandala, încercând să dea de urma unor creaturi zburătoare care nu luaseră copilul.

Ca şi cum i-ar fi putut auzi gândurile, mama puse o mână pe umărul lui Oykib.

— Ai răbdare, fiul meu, rosti ea. Ştii tu ce ştii şi o să fii ascultat la momentul potrivit.

La momentul potrivit? Oykib se uită în jos, către Chveya.

Avea buzele strânse; era la fel de îngrijorată ca şi el, la fel de frustrată.

Elemak organiza echipa de căutare, spunându-le oamenilor unde să meargă.

Volemak luă cuvântul.

— Sunt toţi adulţii strânşi aici? Cine îi supraveghează pe copii, din moment ce ştim că nu sunt în siguranţă-n case?

Imediat, femeile cu copii ieşiră afară, năpustindu-se către casele lor.

— Elemak, rosti Volemak. Lasă-mi câţiva oameni aici, să apere satul cât timp sunteţi plecaţi.

Elemak încuviinţă pe dată.

— Ii ai pe Nafai şi pe Oykib aici – poate să-ţi expună teoriile după placul inimii. Dă-mi însă ceilalţi bărbaţi.

— Eu sunt bărbat, zise Yasai.

Oykib se abţinu să zică: „Da, dacă păpădia-i copac."

Dar nu era vreme de tachinări. Iar Yasai chiar *era* bărbat.

— Dacă suntem atacaţi, spuse Volemak, o să mai fie nevoie de câţiva. Poate bărbaţii mai tineri.

Acum Elemak ripostă.

— Nafai are mantia. Dacă vrei mai mulţi, îi ai pe băieţii mai mari. Încercăm să dăm de urma unor creaturi care zboară! Nu pot face asta dacă nu am la dispoziţie cât mai mulţi bărbaţi. Pot să apăr satul, rosti Protchnu, încercând să pară mai în vârstă decât cei nouă ani ai lui.

Elemak îl privi cu o expresie serioasă.

— O să fii nevoit. Dă-i ascultare bunicului fără a pune întrebări.

Protchnu încuviinţă din cap. Oykib nu putu să nu-şi spună că, dacă i-ar fi fost urmat sfatul, vieţile tuturor ar fi fost mult mai fericite în ultimele luni.

După câteva momente Elemak plecă, lăsându-i în urmă, dintre bărbaţi, doar pe Nafai, Issib, Volemak şi Oykib.

— Bun venit în rândurile celor inutili! zise Issib ironic.

— Inutili? Nu prea cred, replică Volemak. Bun, acum,

Oykib, spune-ne ce anume ştii.

— În seara asta am văzut un înger, zise Oykib. Acelaşi pe care l-a văzut şi Elemak. Dar era doar la câţiva metri de mine şi i-am zărit piciorul. E imposibil ca el sa fi lăsat urma asta.

— Cine, atunci? întrebă Nafai.

— Mai sunt şi alţii, spuse Chveya. I-am zărit. Niciodată ceva văzut clar, dar suficient ca să-ncep să fac legături. Şi Hushidh a avut nişte percepţii în privinţa asta. Sunt în jurul nostru. Dar stau ascunşi, în pădure. Aşa cum zicea Eiadh, umbre mititele. Câteodată-n copaci.

— Ştii lucrul ăsta şi nu i-ai *văzut?* întrebă Issib.

— Văd legături între ei. Slabe. Chveya zâmbi uşor. Mai mult de-atât nu pot.

— Nu-i suficient, spuse Nafai. Se uită cu răceală la Oykib. Nu te mai ţine de glume, Oykib. Ce anume *ştii?*

Pentru prima dată, lui Oykib îi trecu prin minte că era posibil să nu fi păstrat secretul atât de bine cum credea el.

— *Ştiu* că îngerul nu avea răutate în el. În mintea lui, noi suntem Cei Străvechi, iar el e plin de respect de admiraţie. Dar există alte minţi, care ne-au urmărit luni de-a rândul, iar unele dintre ele…

Îi aruncă o privire lui Eiadh, dându-şi seama că trebuie să aibă grijă cum se exprimă. Continuă:

— Unii dintre ei ar putea fi foarte periculoşi pentru Zhivya.

— Cei pe care-i numim săpători, zise Nafai.

Volemak încuviinţă.

— Şi trăiesc în apropiere.

Issib râse.

— Ce, aducem cazmalele şi începem să săpăm?

Dădu din mână, arătând către vasta arie pe care ar trebui s-o acopere.

— Vizuinile au intrări, spuse Nafai.

— Am tot cercetat pe-aici, rosti Protchnu. N-am văzut nici o gaură.

— De ce nu facem lucrul cel mai logic? Pe care l-ar fi făcut Elemak, dacă n-ar fi fost atât de sigur că răpitorii pot să zboare. Să mergem după urme.

Urmele lăsate de săpători se pierduseră aproape imediat în vălmăşagul făcut de propriile lor picioare, atunci când veniseră în goană, ca răspuns la ţipătul lui Eiadh. N-a fost de niciun folos faptul că Rasa le conducea pe femei ca să-şi ia copiii din paturi şi să-i ducă în clădirea şcolii. În ciuda tumultului, însă, Volemak reuşi să împartă felinare bărbaţilor şi băieţilor mai mari, iar după câteva minute Protchnu scoase un ţipăt.

— Aici! strigă el. Nu s-au furişat deloc, au alergat pur şi simplu în linie dreaptă.

Era adevărat: dâra de urme se distingea, exact aşa cum era de aşteptat, din direcţia către care au alergat mai întâi săpătorii, după ce-au plecat de la uşa lui Elemak şi a lui Eiadh. Ceilalţi se grăbiră spre Protchnu, dar rămaseră în urma sa, în timp ce acesta îi conducea spre marginea pădurii.

— Staţi, spuse Volemak. Nafai, Oykib, mergeţi prin laterale şi staţi de veghe. Nu vreau ca Protchnu să cadă într-o capcană.

Ţinând lanterne într-o mână, unelte de grădinărit şi arme improvizate în cealaltă, mica armată pestriţă intră în pădure. Patru bărbaţi adulţi, o ceată de băietani şi femeile tinere care n-aveau încă copii – asta o să bage spaima în duşmani. Cum se adânciră în pădure, urmărirea deveni mai dificilă: frunzele de pe jos acoperiseră urmele. Protchnu avu nevoie de ceva vreme ca să parcurgă şase metri, apoi pierdu urma.

Mişcându-se încet şi cu precauţie, scotociră o suprafaţă circulară din ce în ce mai amplă, încercând să dea din nou de urmă. Apoi Oykib îl auzi strigând pe Protchnu, care se afla la doar câţiva paşi de el. Băiatul se uita în sus, printre crengi.

— Tare prost mai sunt! exclamă el şi alergă imediat

către locul în care pierduse urmele.

Oykib îl urmă.

— Crezi c-au dus bebeluşul printre copaci?

— Intr-un copac, replică Protchnu. Ţi-aduci aminte de cioturile goale pe dinăuntru pe care le găseam când despicam copaci?

— Shedemei spunea că nu-i complet exclus ca o boală să fi…

În acel moment, însă, Protchnu se căţărase în copac şi apăsa pe trunchi din loc în loc, cu putere.

— Protchnu, nu cauţi nişte pasaje secrete, nu?

— Am ars copacii scobiţi pentru că nu-i puteam folosi la construcţii, replică Protchnu. Ar fi trebuit să-i fi studiat. Urmele conduc exact până la copacul ăsta, apoi dispar. Trebuie să se fi dus *undeva.*

Brusc, Protchnu se opri şi rânji.

— Aici a cedat puţin. Ţine felinaru-n sus, unchiule Oykib. Am găsit o uşă.

Folosind lama săpăligii pe care o avea cu el, Protchnu făcu o gaură în scoarţă şi imediat o bucată lunguiaţă din trunchi se deschise ca o uşă. Până în acel moment fusese o parte a copacului care nu se distingea de celelalte.

— Protchnu, să-mi aduci aminte să nu te mai fac niciodată prost, spuse Oykib.

Băiatul aproape că nici nu-l auzi. Se întorsese deja şi avea picioarele în deschizătură.

Oykib puse jos lanterna şi sări pur şi simplu în sus, ca să-l prindă pe Protchnu de braţ.

— Nu! strigă el. Nu-i nevoie să-ncercăm să salvăm *doi* copii ai lui Elemak!

— Eu sunt singurul care poate să pătrundă prin uşă! strigă Protchnu, străduindu-se să se elibereze din strânsoarea lui Oykib.

— Proya, ai fost strălucit, aşa că te rog să nu faci pe prostul cu mine! îi ceru Oykib. Nu poţi să intri-n bârlogul lor cu picioarele înainte! Nu ştii dacă-i spaţiu suficient acolo

înăuntru ca să foloseşti săpăliga. Hai, scoate-ţi picioarele înainte ca să ţi le taie!

Fără tragere de inimă, Protchnu se îndepărtă de uşă.

Acum se strânseseră şi ceilalţi. Nafai avea cu el un topor, la fel şi Oykib. Când Protchnu se desprinse de copac, începură să lucreze rapid, cioplind trunchiul.

În doar câteva minute, cioplisera atât de mult din ceea ce mai rămăsese din copac, încât acesta se prăbuşi.

În realitate, deschiderea nu era doar o biată uşiţă. Era suficient de amplă încât oricare dintre adulţi să poată cădea în gaură. Şi, coborându-şi felinarul în deschizătură cât putu de mult, Nafai anunţă că încăperea era suficient de înaltă pentru ca o fiinţă umană să poată sta în picioare, iar tunelurile era destul de largi pentru a fi folosite de oameni – mergând în patru labe.

— Nu cred că-i o idee bună în momentul ăsta, spuse Volemak.

— N-avem timp de pierdut, tată, spuse Nafai.

— Ridică-te-n picioare şi uită-te-n jurul tău, Nyef.

Săltară felinarele şi priviră. În copaci, pe pământ, sute de săpători îi înconjuraseră, agitând măciuci şi suliţe cu vârf de piatră.

— Cred că sunt mai mulţi decât noi, rosti Issib.

— Sunt urâţi, zise Umene, fiul lui Sevet. Au pielea roz şi-s lipsiţi de păr.

— Faptul că-s urâţi e cea mai neimportantă dintre problemele noastre.

— Are cineva vreo idee cine-i conducătorul lor?

— Chveya n-a venit cu noi? întrebă Oykib.

Ea deja îi cerceta pe săpători. Se încruntă, apoi arătă cu degetul.

— E-acolo, în spatele celorlalţi.

Imediat, Nafai îşi trase peste cap cămaşa, scoţând-o, şi-şi dezveli pielea de pe piept şi de pe spate. Pielea lui începu să licărească, să strălucească. Mantia de comandant, invizibilă în mod normal, pentru că era sub piele, radia

acum lumină, transformându-l pe Nafai intr-un zeu – cel puţin în ochii acelor săpători. Imediat Oykib auzi o mulţime de rugăciuni şi blesteme.

— Funcţionează, rosti Oykib liniştit. Muşchii sfincterelor se relaxează. Mâine-dimineaţă, aici o să fie un cerc de pământ foarte fertil.

Câţiva băieţi râseră. Dar nici unul dintre adulţi.

Nafai se duse şi se proţăpi în faţa locului pe care-l indicase Chveya.

— Pe care dintre monştrişorii ăştia-l vreau? întrebă el.

Chveya veni lângă el, atentă să nu-i atingă pielea strălucitoare. Acum putea să-l identifice pe conducător, unul masiv, solid, care purta în jurul gâtului un şirag de oase mici.

— Cel cu şiragul de trofee.

Nafai ridică mâna şi-o îndreptă în direcţia aceea. Degetul lui arătător străluci. Brusc, din mâna lui ţâşni o scânteie către conducătorul săpătorilor. Şiragul de trofee nu fu de prea mult ajutor – imediat se prăbuşi la pământ, tremurând.

— Nu l-ai omorât, nu? întrebă Chveya.

Oykib de-abia o putea auzi. Tumultul rugăciunilor îngrozite ale săpătorilor înecau aproape toate percepţiile din mintea sa. Chiar şi teroarea lor era plină de furie şi dorinţă de răzbunare. Se temeau de Nafai, dar îl urau şi voiau să-l distrugă.

— Să nu crezi că-ţi faci prieteni! murmură Oykib.

— Oykib, spuse Nafai, ignorând ambele comentarii, vreau să vorbeşti tu. Eu, ca zeu, sunt ocupat.

Nu pot să-i las să vadă că mă chinui să comunic. În plus, eşti singurul care poate eventual să le înţeleagă răspunsurile.

Oykib era uluit.

— Cum să vorbesc cu ei? Nu le ştiu limba.

— Ai prins ceva din limbajul îngerilor, nu-i aşa? Sufletul Suprem zicea că da.

— Dar niciodată n-am înţeles şi nici măcar nu le-am auzit…

— O s-o auzi acum, replică Nafai.

Deci Sufletul Suprem *este* conştient de mine şi ştie ce anume pot să fac, îşi spuse Oykib. Era prima confirmare pe care o avea a acestui lucru. Dar oare Sufletul Suprem ştia şi ce anume *nu putea* să facă?

Păşi înainte, către conducător, care era ajutat să se ridice în picioare.

— Copilul, spuse Oykib.

Mimă legănarea în braţe a unui bebeluş. Săpătorii îi urmăriseră pe oameni suficient de mult încât să înţeleagă ce anume însemna gestul.

Regele săpătorilor bolborosi ceva. Oykib fu surprins de limbaj. Era contrarul limbajului îngerilor: plin de sibilante, fricative, nazale, cu o sonoritate, nu muzicală, ci de scuipat şi bâzâit. Oare mi se pare că-i un limbaj rău şi vâscos din pricină că ştiu despre rugăciunile şi poftele lor?

Când regele săpătorilor le vorbi supuşilor săi, Oykib nu înţelese nimic, desigur. În câteva clipe, săpătorii îi târâră în faţă pe patru dintre soldaţii lor şi-i aruncară la picioarele lui Nafai. Acum Oykib *putea* să aibă o imagine clară a terorii, blestemelor şi rugăciunilor celor patru.

— Aştia-s cei care au luat parte la răpire, spuse Oykib. Cred că ţi-i oferă ca să-i pedepseşti.

Imediat, Nafai întoarse spatele ofrandei.

— Spune-le că nu vreau răzbunare, ci bebeluşul.

— Oh, trebuie să fac lucrul ăsta prin limbajul semnelor? întrebă Oykib.

Dar încercă, totuşi, folosind acelaşi simbol pentru bebeluş şi arătând către cei patru să fie luaţi de-acolo.

Dar se părea că săpătorii credeau că gestul însemna cu totul altceva. La un ordin al regelui, alţi patru săpători săriră în faţă şi-şi puseră vârfurile suliţelor la gâturile celor patru răpitori.

— Nu! strigă Oykib, auzind în acelaşi timp şi strigătul

Chveyei.

Nafai se întoarse şi dintr-o singură mişcare a braţului îi puse la pământ pe toţi cei opt săpători. Apoi, păru a-şi ieşi din minţi, îndreptând degetul înspre copaci, către unul o dată, până când un punct din crengile lor izbucni în flăcări.

— E prea umed ca să ţină focul, murmură Oykib.

— Pe asta mă bazez şi eu, spuse Nafai. Crezi că vreau să incendiez satul nostru?

Însă, din punctul de vedere al săpătorilor, aceasta reprezenta furia zeilor, iar pădurea lor era sortită pieirii. Regele se năpusti şi se aruncă pe burtă la picioarele lui Nafai. Apoi, aproape imediat, se întoarse pe spate, cu mâinile şi picioarele întinse în lateral, astfel încât pântecul lui gol era complet expus.

Mintea lui Oykib era plină de rugăciuni, iar acum, pentru că regele săpător era atât de aproape, pentru că Oykib ştia ceva din context, avea posibilitatea de a înţelege mai mult din ceea ce spunea regele.

— Îl imploră pe zeu – pe tine – să-l omori şi să-i cruţi poporul.

— Prin urmare, e-un rege destoinic, murmură Nafai. Spune-i că vrem bebeluşul şi nimic altceva. Dar mai întâi am să-i respect ofranda.

Nafai făcu un singur pas şi se aplecă deasupra trupului întins pe spate al regelui. Apoi atinse pieptul acestuia cu lama toporului.

— Ce zici? întrebă Nafai. Sunt un popor violent, nu-i aşa? Ajută-mă, inventez un ritual.

— Fără vărsare de sânge, spuse Oykib. N-ar fi corect. Celălalt rege e cel care face ritualurile sângeroase.

— Celălalt rege? întrebă Nafai.

Chveya fu uimită, dar apoi confirmă.

— Există la fel de multă loialitate faţă de altul ca şi faţă de ăsta. Apoi se încruntă şi continuă: Dar mai există şi altcineva. Cineva faţă de care însuşi regele manifestă supunere. Cineva care trăieşte sub pământ.

— Fără vărsare de sânge, spuse Nafai. Atunci ce-ar trebui să fac?

— Dă-i toporul, spuse Oykib. Asta-i lucrul pe care nici nu-ndrăzneşte să-l spere, dar pe care şi-l doreşte mai presus de orice. El o să-ţi dea suliţa lui şi şiragul de oase.

Nafai lăsă coada toporului să-i alunece din mâini.

— Nu! strigă Protchnu din spatele lor. Nu renunţa la armă! Nu se renunţă niciodată la armă!

— Taci, Proya, spuse Volemak cu blândeţe.

Regele săpător luă toporul în mână, apoi se întoarse pe burtă şi se săltă în picioare. Putea ţine toporul cu uşurinţă, dar coada nu era potrivită pentru mâna lui şi nu era în stare să ridice lama toporului ţinându-l de coadă. Nu era niciun motiv de temere că-l va folosi ca armă.

Regele se apleca şi-şi luă de jos suliţa, apoi i-o oferi lui Nafai.

— Ce-nseamnă dac-o accept? întrebă Nafai.

— Nu ştiu, spuse Oykib. Chestia asta nu vine însoţită de un glosar şi note de subsol.

Nafai luă suliţa. În acel moment, regele îşi scoase şiragul de la gât şi i-l întinse lui Nafai.

— Nu-mi plac oasele regelui ăstuia, zise Nafai, ezitând să primească şiragul.

— Nici mie, replică Oykib. Cred că-i momentul s-o cerem din nou pe Zhivya.

— De ce crezi lucrul ăsta?

—Fiindcă nu-mi place felul în care te imploră s-accepţi şiragul. El vrea cu orice preţ ca tu să-l primeşti, dar nu cred că face asta din cauză că te iubeşte.

— Bine, spuse Nafai. Spune-i că vreau bebeluşul.

Oykib făcu un pas, interpunându-se între Nafai şi rege, blocând efectiv transferul şiragului. Regele se balansă îndărăt, părând… ce? Oare asta era mânie? Lui Oykib i se părea a fi mânie. Făcu gestul care desemna bebeluşul, apoi îi strigă – nu, îi urlă regelui în faţă:

— Aduce-ţi-mi-o pe Zhivya, altminteri o să vă omorâm

pe toţi, nemernici urâţi, goi, cu pielea roz!

— Având în vedere că oricum ei nu-nţeleg ce le spui, rosti Chveya, n-ai putea să foloseşti un limbaj pe care să nu trebuiască să-l explicăm ulterior băieţilor din grupa mică?

— Încearcă să facă înţeleasă furia, spuse Nafai. Funcţionează?

— Oh, funcţionează, răspunse Chveya. Voi doi începeţi cu adevărat să deţineţi controlul asupra situaţiei. Totuşi, nu vă simpatizează.

— Mi se frânge inima, zise Nafai.

— Rupe suliţa, spuse Oykib.

—Ce?

— De lucrul ăsta se teme el, aşa cum stă acolo ţinând toporul. Ii e teamă c-o să rupi suliţa.

Nafai fărâmă pe genunchi mânerul suliţei. Trosnetul lemnului rupt răsună în aer.

Imediat, regele săpător luă toporul cu ambele mâini şi încercă să-i frângă coada. Nu reuşi. Era prea gros.

— Fă altceva ce nu poate face el, spuse Oykib. Trebuie să dea greş de două ori.

Nafai se aplecă şi luă capătul de suliţă care avea vârful ataşat. Folosindu-l ca pe un cuţit, se tăie rapid, în profunzime, pe burtă. Imediat, sângele îl împroşcă în faţă pe regele săpătorilor şi, pentru o clipă, Oykib văzu, îngrozit, că Nafai îşi tăiase muşchii, expunându-şi intestinele. În câteva momente, însă, mantia de comandant începu să vindece rana şi, în timp ce săpătorii urmăreau scena, rana se închise fără să rămână vreo cicatrice.

Regele săpătorilor apucă lama toporului, ca şi cum ar fi contemplat propria eviscerare.

— Nu vreau să se sinucidă, spuse Nafai. N-am puterea să-l vindec.

— Nu-ţi face griji, spuse Oykib. Ai făcut exact ce trebuia. Singurul lucru pe care nu-l poate face regele războiului este să-şi verse sângele pentru popor. Nu mă-ntreba de ce, ştiu doar că asta-i încurcătura din care-ncearcă să iasă.

— Vine altcineva, interveni Chveya.

Ridicară privirile şi văzură că, într-adevăr, armata săpătorilor răspundea altcuiva.

— Nu-i regele de sânge, spuse Oykib. E mama.

— Regina?

— Cred că-i consoarta regelui războiului, da! zise Oykib. Dar e ceva mai mult decât atât. Cu toţii îi spun „mamă“.

— Ce, au o regină-şobolan? întrebă Chveya. Aşa cum există o regină la albine sau la furnici?

— Astea-s mamifere, îi reaminti Oykib. Cred că-i un titlu religios. Aşa cum sunt regele de sânge şi regele războiului. Apoi, ezitant, scoase sunetul pe care-l auzise în mintea lui: Emeezem.

— Ce-i asta? întrebă Nafai.

— Numele ei. Aşa i se spune. Iar titlul ei este Ovovoi.

— Mai rosteşte-i o dată numele, zise Nafai. Trebuie să-l pronunţ corect atunci când o să-l spun pentru prima dată.

— Emeezem, se conformă Oykib. Dar nu sunt sigur că ăsta e.

Nafai îşi ridică bărbia şi-i strigă numele, ca un vânzător din piaţă.

— Emeezem!

Săpătorii tăcură brusc cu toţii. O figură ieşi din pădure şi se apropie încet de Nafai.

Era, în mod clar, femelă, dar surpriza consta în faptul că era mai păroasă decât majoritatea masculilor. Nu purta nicio decoraţie, dar tonurile de gri din părul ei serveau destul de bine acestui scop. Părea regală şi fragilă deopotrivă.

— Îl imploră pe zeu s-o ierte. N-a ştiut ce plănuiau masculii fără minte.

— Vreau bebeluşul, spuse Nafai.

— Ştie lucrul ăsta. În clipa asta, femeile ei îl caută, zise Oykib.

Apoi, brusc, el îşi dădu seama ce anume se străduia ea să vadă.

— Chveya, ţine felinarul în dreptul feţei lui Nafai.

Chveya se conformă, iar regina săpătorilor îşi acoperi capul şi se ghemui la pământ.

— Poate să moară liniştită acum, zise Oykib, pentru că ţi-a văzut chipul în realitate.

— Chipul *meu?* întrebă Nafai.

— Asta mi se pare că spune, răspunse Oykib. *Tu* eşti cel cu conducta către Sufletul Suprem. Mi-e greu să înţeleg ce vrea să însemne asta.

— Nu-mi pune răbdarea la-ncercare! spuse Nafai. Sufletul Suprem n-aude lucrurile pe care le-auzi tu. Legătura ta cu Păstrătorul e mai bună decât a lui.

Oykib simţi cum o strălucire îi inundă tot trupul. Mândrie şi frică, un amestec ciudat. Sufletul Suprem are nevoie de mine să ajut în problema de faţă – asta era mândria. Dar frica era mai puternică: dacă fac vreo greşeală, nimeni nu poate să mă corecteze.

Emeezem se ridică.

— Toată viaţa te-a aşteptat, spuse Oykib, încercând să dea un sens imaginilor care-i veneau în minte – imagini despre ea însăşi, copil fiind, ale unor locuri întunecate, subterane.

— Crede că tu ai făcut-o regină. Pentru c-ai acceptat-o, continuă el.

— Când puteam să fac aşa ceva?

— Când era fetiţă, spuse Oykib. Nu-nţeleg, dar amintirile ei din copilărie te includ.

— Legătura ei cu tine e incredibil de puternică, spuse Chveya. Mai puternică decât legătura cu soţul ei. E cu adevărat uimitor, tată.

— Te imploră să cruţi viaţa soţului ei. Nici el n-a ştiut de răpire. Fiul regelui de sânge a săvârşit-o.

Emeezem şuieră, strigând o comandă către soţul ei, iar acesta se sculă în picioare şi îi repetă cuvintele. După câteva clipe, se apropie un mascul infatuat, care-şi aruncă arma în lături cu un gest teatral. Păşi pentru a ajunge în

faţa lui Nafai, dar nu se înclină şi nici nu făcu vreun alt gest de respect.

Emeezem şi regele războiului murmurară amândoi comenzi către el, dar acesta nu părea a-i auzi.

Regina se întoarse către Nafai şi scoase un şuvoi de vorbe ce păreau a fi nişte invective îngrozitoare.

— Te imploră să-l trăsneşti pe Fusum, spuse Oykib. Asta-i numele tânărului: el a plănuit totul, chiar dacă tuturor li se poruncise să nu ne facă niciun rău.

— N-o să-l omor.

— Trebuie să faci ceva, spuse Oykib. Ăsta-i vinovatul. Regele războiului n-a-ndrăznit să se-atingă de el, pentru că-i fiul regelui de sânge, din cauza asta ţi i-a oferit pe cei patru care-au luat bebeluşul. Dar tu eşti zeu, Nyef. Trebuie să-i faci ceva sau… ei bine, nu ştiu. Haos. Universul se prăbuşeşte. Ceva cu adevărat rău, oricum.

— Urăsc lucrul ăsta, spuse Nafai. Ce-ai zice să-l iau prizonier?

— Şi să-l închizi în închisoarea noastră sigură? întrebă Chveya. Bună treabă că, mai întâi şi mai întâi, am construit o închisoare.

— Nu prizonier, atunci, rosti Nafai. Ostatic?

— Loveşte-l şi pune-l la pământ, zise Oykib. Pe ei îi îngrozeşte faptul că şovăi.

— Nu vreau decât să ne-o dea înapoi pe Zhivya, replică Nafai. Nu vreau nici un fel de cadavre aici.

Volemak păşi înainte şi veni lângă Nafai.

— Fă-mi o plecăciune, îi ceru el lui Nafai. Sau ceea ce ţine loc de plecăciune în cultura lor.

— Pune-te-n patru labe şi sărută pântecul tatei, spuse Oykib.

— Glumeşti, zise Nafai. Nu asta a făcut regele războiului ca să-şi arate respectul faţă de *mine.*

— Regele războiului se oferea pe sine ca un sacrificiu demn de dispreţ. Îl saluţi pe tata, în calitate de rege şi tată al tău.

— Fă-o, spuse Volemak. Ei nu trebuie să ştie că nu posed puterile mantiei. Trebuie să vadă că şi tu primeşti ordine de la cineva. Asta le va arăta că, indiferent cât de puternic eşti, ei n-au început încă să vadă puterile de care dispunem.

Nafai se lăsă în patru labe. Dar din acea poziţie nu putea ajunge la pântecul tatălui său, spre a-l săruta, îşi luă mâinile de pe pământ şi se ridică puţin, apoi îşi îngropă faţa în cămaşa lui Volemak.

Imediat, în rândurile săpătorilor se iscă un murmur.

— Poţi să străluceşti mai mult? întrebă Volemak.

— Da, răspunse Nafai.

— Bun, atunci când o să te ating pe cap, devino complet luminiscent.

Volemak întinse mâna cu un gest teatral şi atinse capul lui Nafai. Imediat, fiul său păru că explodează de lumină. Chiar şi fiinţelor umane li se tăie atunci răsuflarea, în vreme ce săpătorii ţipau îngroziţi.

— Bine lucrat, rosti Volemak. Mi-am dat seama că trebuia să punem accent pe percepţia puterii. Acum pune-l la pământ pe căţeluşul ăsta-ngâmfat. Nu-l omorî, doar fă-l să leşine, ca pe ceilalţi.

Nafai se ridică în picioare, strălucind încă, şi întinse o mână, îndreptând-o către Fusum.

Fiul regelui de sânge nu ezită, nici măcar nu tresări. Pur şi simplu îl privea pe Nafai în ochi, sfidător. Apoi aerul dintre ei sfârâi, membrele îi înţepeniră, iar el căzu pe spate, asemenea unui copac care se prăbuşeşte. Rămase la pământ, schimonosit.

— Tu chiar ai un simţ înnăscut al teatralităţii, remarcă Volemak. Acum, spune-i lui Oykib să-i arate pe toţi cei nouă mici săpători adormiţi şi să dea indicaţii să fie duşi la navă.

— La navă?

— Nu lăsa să se vadă că nu eşti de acord cu mine, spuse Volemak brusc. Execută, pur şi simplu. Ostatici. Iar Shedemei îi poate ţine sub anestezie sau îi poate pune în

stare de hibernare, în vreme ce face nişte teste nondistructive asupra lor. Ai încredere-n mine, Nafai.

— Am cu adevărat încredere-n tine, tată! Iartă-mi şovăiala.

Se întoarse către Oykib şi îi dădu indicaţii amănunţite, exact aşa cum făcuse Volemak.

La început, lui Nafai i se păru absurd să-i repete cuvintele pe care îl auziseră cu toţii pe tata zicându-le. Dar pe măsură ce le rostea, ele căpătară puterea unui ritual. Era expresia autorităţii. Regele. Fiul regelui. Slujitorul fiului. Săpătorii trebuiau să vadă spectacolul. Dar asta făcură şi celelalte fiinţe umane, în special băieţii cei mici. În special Protchnu. Asta înseamnă putere şi autoritate, Proya, îşi spuse Oykib. Aşa ar trebui să funcţioneze şi ăsta-i motivul pentru care tatăl tău e un ratat – pentru că Elemak n-o să fie-n stare niciodată s-accepte să fie condus de altcineva. Cei care nu-s *în stare* să fie conduşi nu-s buni ca să-i conducă pe alţii.

Prin urmare, atunci când Nafai îşi termină recitarea, Oykib execută un întreg ceremonial, arătându-l pe fiecare dintre săpătorii aflaţi în stare de inconştienţă şi cerându-le tovarăşilor lor să-i ia de jos şi să-i care la navă.

Regina părea a înţelege dansul pe care-l executau. La rândul ei, ea îi vorbi răstit soţului ei, regele războiului, apoi acesta se adresă soldaţilor care aşteptau în copaci. În scurtă vreme, ei se adunară în jurul celor aflaţi în stare de inconştienţă şi-i ridicară de la pământ.

În acel moment, din pădure se auziră alte glasuri. Emeezem strigă drept răspuns, iar din tufişuri apărură patru femele săpătoare. Fiecare ţinea colţul unei pături, iar în mijloc şedea Zhivya, care râdea. Se bucura de această plimbărică.

— Iute, rosti Volemak. Protchnu, du-te-n sat şi ia-o pe Eiadh. Adu-o-ncoace! Lui Nafai îi spuse: Nu-ntinde mâna spre copilă. Lasă-i s-aştepte. O s-o dea pe Zhivya în braţele mamei ei.

Rămaseră, în tăcere, păstrându-şi atitudinea plină de afectare. Părea că nu se mai termină, deşi nu se scurseră decât vreo cinci minute. În cele din urmă, Protchnu se întoarse, împreună cu Eiadh, care izbucni în lacrimi de bucurie când o văzu pe copilă. Alergă către locul în care se aflau cele patru femele de săpători şi se aplecă să o ridice pe Zhivya de pe pătură.

— Zhivoya, neastâmpărata mea, zâmbăreaţa mea! cântă ea, râzând şi plângând în acelaşi timp, făcând piruete.

— E-n regulă, spuse Volemak. Nafai, spune-i lui Oykib să le ceară să ducă ostaticii la navă. Şi dă-i ordin Dazyei să-i conducă acolo, ca să-i explice lui Shedemei de ce anume este nevoie. Vreau să fie sedaţi şi examinaţi în amănunt.

Dazya, fostul prim copil, făcu un pas în faţă.

— Înţeleg, spuse ea.

— Dar se pare că n-ai înţeles suficient de bine ca să ştii că voiam ca Nafai să-ţi dea ordinul, replică Volemak, fără a se uita la ea.

Nafai se întoarse către Dazya şi dădu exact aceleaşi ordine pe care le dăduse deja Volemak. Dazya, roşind, se supuse.

Soldaţii săpători formară o procesiune în urma ei, ducându-i spre navă pe cei nouă aflaţi în stare de inconştienţă.

Ordinea autorităţii fusese astfel bine stabilită. Regina Emeezem i se adresă acum direct lui Oykib. Problema era că nu-l percepea ca pe un zeu, astfel încât atunci când îi vorbea cuvintele ei nu erau o rugăciune. Nu era o comunicare cu Păstrătorul sau cu Sufletul Suprem, aşa încât pentru Oykib nu erau altceva decât nişte şuierături şi zumzete de neînţeles.

— Nu-i pot pricepe decât dac-o să considere că se adresează unui zeu, rosti Oykib.

— Stai acolo pur şi simplu şi refuză să-i asculţi, zise Volemak. În momentul în care ea o să facă o pauză, arată

spre Nafai.

Oykib se supuse. Ea prinse ideea rapid şi-i spuse aceleaşi cuvinte lui Nafai. Oykib o putea înţelege din nou.

Sau nu.

— Te imploră să vii ca să vezi cât de bine s-au… îngrijit de…

— De ce anume s-au îngrijit?

— De capul tău, spuse Oykib.

— Unde vrea să mă duc?

— E sub pământ, replică Oykib. Vrea s-o urmezi sub pământ.

Nafai se întoarse către Volemak şi repetă minuţios tot ceea ce spusese Oykib. Volemak se prefăcu a asculta cu o atitudine plină de gravitate.

— Mai întâi, fă ca să plece soldaţii, spuse Volemak. Apoi tu, Nafai, o s-o urmezi în tuneluri. Tu eşti cel cu mantia. Dac-au de gând să te trădeze, eşti singurul care poate să fie-n siguranţă.

— Trebuie să-l iau pe Oykib cu mine, spuse Nafai. Nu-nţeleg niciun cuvânt de-al lor.

Volemak ezită un moment.

— Ai grijă să nu păţească ceva, zise el.

11
GĂURI

Era uluitor că un zeu putea fi atât de condescendent. Emeezem îndrăzni să-l întrebe pentru că era bătrână şi nu-i era teamă şi pentru că, la viaţa ei, învăţase să spere chiar şi la lucruri de nesperat. Şi, exact cum el o acceptase pe vremea în care era o copilă urâtă, neatractivă, cu atât de mulţi ani în urmă, la fel o acceptase şi zeul şi o urmase în oraş.

Să părăsească lumea luminii şi să vină în întunecime pentru că-i ceruse ea acest lucru! Să lase sclipirile strălucitoare ale trupului său nemuritor să ilumineze zidurile de pământ ale templelor scufundate! Ii venea să cânte şi să danseze în timp ce mergea prin tuneluri. Dar conducea un zeu către templul său. Trebuia să-şi păstreze demnitatea.

Mai ales de dragul lui Mufruzhuuzh; el avea nevoie de demnitate azi. Nimeni nu-l va critica pentru ceea ce s-a petrecut – în definitiv, Fusum a fost cel care a plănuit răpirea bebeluşului, forţând o confruntare mortală pe care Muf nici n-a căutat-o, nici n-a dorit-o. După aceea făcuse plin de curaj faţă divinităţii: au văzut cu toţii că nu-i fusese frică atunci când îi oferise zeului inima sa. Apoi, când zeul i-a cerut să săvârşească isprăvi imposibile, cerându-i lui Muf să facă lucruri pe care, dacă le-ar fi putut face cineva, acesta ar fi fost doar regele de sânge – ei bine, nimeni nu l-ar fi putut acuza c-a ezitat, că n-a reuşit să acţioneze. N-avea încotro să se îndrepte, aşa că rămăsese pe loc.

Totuşi, era umilitor pentru el că a trebuit să vină soţia lui ca să-l scoată din încurcătură. Ca să nu mai vorbim de faptul că se întâmpla rar ca soţia regelui războiului să fie în acelaşi timp şi mama profundă. S-a ruşinat atunci când soţia lui a fost acceptată de zeul care nu făcuse altceva decât să-l pună în faţa unor dileme de nerezolvat.

Dar putea Emeezem să facă ceva dacă bebeluşul ajunsese în mâinile ei? Muf nu ştia unde anume fusese ascuns copilul – doar atunci când sora lui Fusum îşi dăduse seama ce lucru îngrozitor săvârşise, ea venise la Emeezem să-i mărturisească adevărul, dar în acel moment Muf deja se confrunta cu zeul. A fost doar un nefericit concurs de împrejurări. Mufruzhuuzh era în continuare regele războiului. Zeul le va face dreptate tuturor.

Zeul era atât de masiv, încât trebuia să se pună în patru labe pentru a înainta prin tunel. Desigur, ar fi putut la fel de bine să meargă drept, fără a se apleca, sfâşiind acoperişul galeriilor doar trecând prin ele.

Dar el a preferat să nu facă acest lucru, lăsând tunelurile intacte spre a fi folosite de lume. Câtă bunătate! Atâta generozitate faţă de nişte bieţi viermi care se târăsc pe pământ ca noi!

În jurul lor, ea auzea tropotul a mii de picioare, în timp ce bărbaţi, femei şi copii se-nghesuiau în fiecare pasaj liber, sperând măcar să-l zărească pe zeu în timp ce trece. Emeezem vedea mâini întinse spre a lăsa lumina trupului divinităţii să le atingă; părinţi care-şi ridicaseră copiii pentru ca lumina zeului să binecuvânteze micuţele trupuri. Iar zeul continua să o urmeze, lumina lui strălucind neabătut.

Ajunseră în încăperea în care, cu atât de mulţi ani în urmă, Emeezem – nu, pe vremea aceea era doar Emeez – văzuse pentru prima oară capul nedeteriorat al zeului. Se oprise şi-l implorase să-i ierte pentru că-l lăsaseră atâta amar de vreme în întuneric.

Ea îl auzi pe subzeu vorbindu-i acestuia, iar el răspunse. Apoi îşi linse degetul, întinse mâna şi atinse pragul de sus

al uşii. Astfel, el a lăsat un fluid al corpului său pe uşa locului. Asta era mai mult decât simplă iertare. Cântă uşurată, iar mulţi alţii o imitară. Auzi o voce, un bărbat, intonând: „Ţi-am pus gloriosul cap în întuneric, fără a-l adora pentru că-n timpul zilei nu-ţi puteam vedea lumina. Dar tu ne readuci apa vieţii şi lumină în măruntaiele pământului. Eşti atât de nobil, atât de măreţ!“ Alţii îi întăreau spusele: „Atât de nobil! Atât de măreţ! Atât de nobil! Atât de măreţ!“

Zeul le făcu onoarea de a sta acolo, nemişcat, până când se termină cântecul. Apoi Emeezem îşi continuă mersul, conducându-l mai departe pe coridor, către templul pe care ea pusese să fie construit pentru el, începând chiar din ziua în care fusese aleasă mamă profundă. Capul fiind atât de mare, ea hotărâse că zeul trebuie să fie foarte înalt, astfel încât îşi pusese supuşii să-i sape templul extrem de jos, pentru ca tavanul să fie înalt. Ea plasase totodată sanctuarul în aşa fel încât acoperişul ajungea la o fisură din stâncă, lăsând lumina zilei să pătrundă în încăpere. Iar în locul cel mai strălucitor al licăririi difuze, pe un piedestal făcut din oase de carnea-cerului, ea îi pusese capul.

Acum era noapte, însă, aşa încât atunci când el pătrunse în templu era puţină lumină. Dar el adusese lumina cu el şi atunci când se ridică în picioare fiecare cotlon al încăperii străluci. Alţii veniră pe uşă după el, adunându-se de-a lungul pereţilor sanctuarului, urmărindu-l cum se apropie de piedestalul pe care era aşezată sculptura. Acum putu înţelege cum îl adoraseră, din momentul în care îşi dăduseră seama că ciudatul său cap masiv era semn de putere, şi nu de slăbiciune. Oare nu-i fusese oferită în acel prim an toată recolta primăverii de copii de carnea-cerului, astfel încât piedestalul său se ridicase rapid la înălţimea celorlalţi zei? Oare, în fiecare an de atunci, n-avuse el partea lui mai mult decât generoasă de carnea-cerului despicată şi împărţită în onoarea sa? Cu toate acestea, nimeni nu folosise capul său în perioada

împerecherii, căci înţeleseseră că nu trebuia adulat în această manieră.

Zeul se apropie încet de cap şi se opri în faţa lui. Lumina cu strălucirea corpului său, răspunzând feţei lui strălucitoare cu una de lut. Întinse mâna, îl atinse. Apoi îşi înălţă capul către sursa de lumină naturală a stelelor din încăpere şi căzu în genunchi în faţa statuii.

Înţeleg, îşi zise Emeezem. Ne arăţi felul în care trebuie să te adorăm. Nu putem face exact cum faci tu, pentru că genunchii noştri nu se îndoaie în acea direcţie. Dar vom atinge chipul, aşa cum l-ai atins tu. E vreun motiv pentru care ai atins buzele? Ar trebui să fie întotdeauna buzele? Sau o să atingem acea parte a feţei care vrem să ne binecuvânteze? Trebuie să-mi spui. Poate mai târziu, dacă vei binevoi să-ţi întinezi buzele vorbind limba noastră, sau dacă subzeul tău va alege să vorbească limbajul nostru impur. Iţi atingem faţa, privim la lumină, apoi ne lăsăm pe şolduri în faţa chipului tău şi ne uităm lung la el. Da, o să-mi amintesc. O să ne amintim cu toţii.

Asemenea tuturor celorlalte femei, Shedemei simţi brusc frică, repulsie şi fascinaţie în faţa procesiunii de săpători care veniră în sat, cărându-şi tovarăşii care fuseseră doborâţi inconştienţi la pământ de Nafai. Dar responsabilitatea de a face ceva cu ei îi aparţinea, astfel încât îşi reprimă repede sentimentele şi-i conduse pe săpători la navă. Îşi dădu seama imediat ce voia Volemak; el o văzuse făcând scanări şi studii nedistructive asupra puţinelor animale pe care le readuseseră la viaţă, şi ştia că ea putea afla foarte multe despre o creatură folosind echipamentul de pe navă. Era imperios necesar ca ei să înţeleagă structura şi sistemele fizice care caracterizau viaţa săpătorilor, dar în acelaşi timp era la fel de important ca acestora să nu li se facă niciun rău.

Problema era că s-ar putea să nu fie o idee atât de bună ca săpătorii să fie lăsaţi să vadă interiorul navei. Din puţinul pe care i-l spusese Dza, ştia că Nafai îi uluise cu puterile

mantiei sale de comandant. Poate că suprafeţele netede şi strălucitoare din interior vor amplifica acest efect sau poate nu. Era în mod clar periculos ca săpătorii să fie lăsaţi să creadă că fiinţele umane erau, la urma urmei, fiinţe umane, că miracolele pe care le săvârşiseră fuseseră făcute cu unelte şi maşinării, nu prin puterile divine pe care le aveau.

Dar asta era pentru altă dată. Volemak luase hotărârea şi era aproape cu siguranţă cea mai bună. Chiar dacă nu era, Shedemei o să se supună. Pacea de care se bucuraseră în lunile trecute, după sosirea pe Pământ, depindea de sprijinul dat autorităţii lui; ea îi va da ascultare chiar dacă decizia lui ar fi fost complet eronată. Pace – asta-i tot ceea ce dorea Shedemei. O şansă să-şi facă munca fără a trebui să-i pese de tabăra căreia îi aparţinea şi de cine anume era în fruntea bucatelor în necontenitele lupte de familie dintre copiii lui Volemak şi ai Rasei.

Primul lucru de făcut în momentul în care dispărură purtătorii a fost sedarea săpătorilor, pentru a nu se trezi într-un moment nepotrivit. Fuseseră patruzeci de milioane de ani de evoluţie de când biotopurile de pe Pământ şi de pe Harmony se dezvoltaseră divergent, dar cel mai conservator aspect al vieţii era la nivel chimic. O să fie suficient un dozaj uşor din cel mai sigur sedativ. Ea îi vorbi computerului medical în timp ce cântărea pe rând toate trupurile. Dozele erau măsurate, iar ea tamponă cu vată pielea roz.

Piele roz, lipsită de păr – de ce oare-şi pierduseră rozătoarele astea blana? Bănuia că nu exista un motiv evoluţionist solid pentru acest lucru, era o chestiune de cultură. Un anumit standard de frumuseţe a devenit general, iar din acel moment doar cei care prezentau trăsătura frumoasă aveau posibilitatea să se împerecheze. În scurt timp, pielea roz va predomina în cultură, în vreme ce pilozitatea va fi relegată la câţiva membri dispreţuiţi. Altminteri, caracteristica n-avea sens. Pielea săpătorilor nu avea melanină. Nu era de mirare că trebuiau să stea tot

timpul în zone ferite de soare şi în tuneluri, spre deosebire de strămoşii lor şobolani, căci nu puteau suporta căldura solară dacă ieşeau din scorburi.

După ce fură sedaţi cu toţii, avea intenţia să înceapă imediat examinarea lor. Dar o lovi somnolenţa precum un val ţărmul şi îşi dădu seama că, după ce stătuse trează toată noaptea, acum era un moment foarte nepotrivit pentru a efectua investigaţii serioase. Astfel încât folosi căruciorul şi cără, pe rând, fiecare săpător în camera de hibernare. Setă compartimentele pentru un suport vital normal, pentru a nu intra în starea de hibernare: exista un risc prea mare ca dozajele de hibernare să nu fie potrivite pentru săpători şi ei să nu mai poată fi readuşi la viaţă.

Apoi se duse în cuşeta ei şi se întinse, pentru a trage un pui de somn. Câteva ore şi îşi va reveni. Ii aducea aminte de felul în care trăise în Basilica înainte de a fi convinsă – nu, de a fi ademenită, manipulată, silită – să se alăture exodului lui Volemak în sălbăticie. În vremurile acelea, când era extrem de preocupată de căutarea unei gene derutante, putea să muncească non-stop, făcând pauze de somn foarte scurte, care însumate nu reprezentau mai mult de două-trei ore pe zi. Febrilitatea descoperirii şi creaţia erau mai importante decât dormitul şi mâncatul. Nu-şi dorise niciodată ca această viaţă să fie întreruptă.

Ei bine, *fusese* întreruptă, iar ea nu era complet nemulţumită din acest motiv. În primul rând, Basilica fusese distrusă în încercarea lui Moozh de a crea un imperiu, astfel încât, oricum, vechea ei existenţă nu mai putea continua. Chiar dacă Basilica ar fi supravieţuit, călătoria lui Shedemei în sălbăticie îi făcuse multe cadouri. Cei doi copii ai ei, Padarok şi Dabrota: numele lor însemnau „Dar“ şi „Bunătate“, iar ei ajunseseră să şi le merite. Zdorab, soţul ei cel timid şi complicat, un bărbat care nu dorise niciodată femeile şi cu toate acestea îi dăruise doi copii, ca să nu mai vorbim de buna tovărăşie de-a lungul acestor mulţi ani. În ciuda lipsei lui de dorinţă, în pofida lipsei ei de interes, se

ajutaseră reciproc pentru a se alătura marelui curent al vieţii, al creaţiei. N-ar fi fost trist dacă mi-aş fi petrecut întreaga viaţă modelând-o, dar fără a fi făcut parte din ea? Am fost cruţată de asta, şi mă bucur.

Dar acum Rokya şi Dabya erau adulţi. Rokya se căsătorise cu fata lui Hushidh, Dza; Dabya se măritase cu fiul lui Luet, Zhatva. În scurt timp urmau să (devină părinţi. Nu mai aveau nevoie de Shedemei. Zdorab n-avusese niciodată nevoie de ea, cu adevărat. O plăcuse, da, o iubise chiar, dar nu era o *nevoie.* Prin urmare, de ce mă aflu-n continuare aici? se întreba ea. Nu vreau să văd comunitatea asta distrusă. Nu vreau să văd că ambii mei copii trebuie să aleagă o tabără sau alta. Nu vreau să fiu aici când o să se facă vărsare de sânge, când o să se piardă vieţi. Nu vreau nici măcar să aflu rezultatul. Vreau doar să fiu cu mine însămi, lucrând cu plante, cu animale, studiind cum au evoluat diferit biosistemele, înţelegând din ce în ce mai mult felul în care viaţa se creează pe sine. Vreau să aflu din ce motiv două specii dotate cu raţiune s-au dezvoltat atât de aproape una de alta fără să se distrugă între ele. Vreau să ştiu de ce Sufletul Suprem ne-a adus tocmai aici, în loc să ne trimită într-unul din multele locuri în care n-am fi interferat cu vieţile îngerilor şi ale săpătorilor.

Vreau ca visul meu să devină realitate.

Ah, da, ăsta era visul aflat deasupra tuturor celorlalte. Se făcea că Păstrătorul Pământului îi trimisese, cu atât de mulţi ani în urmă, un vis despre o grădină în ceruri. Bineînţeles, se împlinise *deja.* Seminţele şi embrionii pe care-i adusese cu ea începeau deja să joace un rol în viaţa acestei planete. Dar nu putea visul să fie mai literal? Odată ce colonia a fost complet întemeiată, nu putea ea să ia nava şi să zboare din nou, să orbiteze Pământul, studiind ecosisteme, dezvoltând variaţiuni, intensificări şi hibridizări ale formelor de viaţă de pe Harmony şi Terra, coborând doar din când în când, şi atunci doar pentru a preleva

probe, a face măsurători şi a introduce noi organisme în lume? În acel moment ea chiar ar fi cu adevărat grădinarul Pământului, având la dispoziţie o întreagă planetă cu care să se joace. M-aş pricepe la asta, îi şopti ea Sufletului Suprem. În cazul ăsta n-ar mai fi nevoie să particip la mizeria de-aici din colonie. Nu vreau să trebuiască să mă preocup de rivalităţi şi loialităţi. Vreau să-nvăţ, să schimb, să creez, să transform. La astea-i foloseşte talentul meu. Nu-s hărăzită să mă-nţeleg cu fiinţele omeneşti. Ţi-am dat ceea ce aveai nevoie de la mine. Acum lasă-mă să obţin ceea ce vreau.

(În regulă.)

Shedemei simţi cum îi dispar toată anxietatea şi nerăbdarea. Sufletul Suprem a zis c-o să fie-n regulă. Acum putea să doarmă.

Oykib se simţea recunoscător pentru că putea în sfârşit să stea în picioare, după ce se târâse şi mersese ghemuit prin tunelurile joase care păreau interminabile. Nu fusese-n stare să dea atenţie împrejurimilor, în parte pentru că griul şi maroul stâncii şi al pereţilor de pământ nu ofereau un peisaj prea interesant, dar mai ales pentru că săpătorii care-i înconjuraseră strigau către zei, astfel încât Oykib auzea rugăciunile, psalmii şi imnurile tăcute de parcă i-ar fi cântat cu toţii în urechi.

Totuşi, în ciuda cacofoniei vocilor, Oykib *începea* să-nveţe anumite cuvinte, anumite forme şi structuri ale limbajului. La început acestea deveneau pentru el o muzică, aşa încât auzi ritmurile şi melodiile care purtau înţelesuri şi emoţii. Probabil că asta aud câinii în vorbirea umană, îşi zise. Muzica vocilor noastre le spune dacă suntem supăraţi sau veseli, trişti sau înfricoşaţi. Numai atât înţelegea Oykib din limbaj, dar ştia că-n scurt timp va înţelege mai mult. Înainte, nu trebuise niciodată să înveţe o a doua limbă, deci până acum nu ştiuse niciodată cât de uşor este. Avea talent pentru asta. Sau poate că era pur şi simplu mai uşor să-nveţi o limbă dacă ai o anumită

înţelegere faţă de vorbitori înainte de a încerca să pricepi vorbirea lor.

Acum, stând în picioare în încăperea templului, lumina mantiei iluminând fiecare ungher, Oykib putu să facă o pauză pentru a se uita la săpătorii strânşi pe lângă pereţi. Originea lor de şobolani era neîndoielnică, dar tot aşa era şi faptul că miile de generaţii scurse între strămoşii lor şi ei îi schimbaseră într-o mult mai mare măsură decât se schimbaseră fiinţele umane din Basilica. Botul şi mustăţile erau în continuare proeminente, dar mai puţin decât la strămoşii lor, iar maxilarul inferior îşi modificase forma pentru a permite vorbitul. Oykib era nerăbdător să discute cu Shedemei la ce anume serveau toate celelalte schimbări structurale.

— Oykib, spuse Nafai.

Aşa-i, avea o sarcină de îndeplinit. Puţin stânjenit pentru că-şi permisese să viseze cu ochii deschişi într-un moment atât de tensionat, se apropie din spate de Nafai.

—Da?

Dar Nafai nu răspunse, ci doar continuă să contemple statuia care se odihnea pe un piedestal confecţionat din oase mititele. Era un cap de om. Nu al oricărui om. Chipul era chiar al dragului de Nafai.

— Când o fi putut să facă chestia asta? întrebă Nafai.

Oykib încercă să facă o selecţie dintre numeroasele rugăciuni care se rosteau în încăpere şi, treptat, spicui unele informaţii.

— Nu ei au făcut asta, zise el. Nu-şi fac ei zeii. După cum spun, zeii lor se fac singuri. Te laudă pentru că le-ai dat o copie perfectă a capului tău.

— *Este* perfect, replică Nafai. Poate când eram puţin mai tânăr.

— Ce zici de chestia asta? rosti Oykib. Capul are o sută de ani.

— Imposibil.

— Acum cincizeci de ani regina a găsit această statuie în

cămăruţa izolată pe care ai binecuvântat-o sau ce-i vei fi făcut.

— Sper c-am binecuvântat-o, spuse Nafai.

— Şi era veche de cincizeci de ani, pe atunci. Se pare că relaţia ei cu statuia a fost placa turnantă a vieţii ei. Datorită ţie s-a căsătorit cu regele războiului. Pentru c-ai acceptat-o.

— Eşti sigur că ai înţeles bine chestia asta? întrebă Nafai.

— Nicidecum, răspunse Oykib. Dar e la fel de clar ca şi celelalte lucruri pe care le-am înţeles. Avem timp berechet să pătrundem toate sensurile. Dar un lucru-i sigur. Capul e mai vechi decât orice săpător în viaţă. Iar ei susţin că nu l-au făcut, deşi nu-mi imaginez cum se pot face singuri zeii lor de lut. Ei subliniază cât de perfect s-au păstrat trăsăturile. Asta pentru că te-au adorat în mod diferit faţă de alţi zei. N-au – e ceva respingător – frecat capul tău ca să aibă copii.

— Deci zeii lor sunt implicaţi în cultul fertilităţii.

— Imaginile pe care le primesc sunt foarte urâte, spuse Oykib.

— Religia nu e-ntotdeauna frumoasă, replică Nafai. În special văzută din exterior, de un necredincios. Prin urmare folosesc celelalte statui pentru un ritual de împerechere, dar pe-a mea au lăsat-o-n pace.

— Pentru că erai atât de urât.

Oykib nu putu să-şi stăpânească un mic hohot de râs.

— Pentru ei, în mod sigur, spuse Nafai. Ia-nchipuie-ţi ce-ar fi zis dac-ar fi fost capul *tău.*

— Copilaşii ar fi ieşit urlând din peşteră, cu siguranţă.

— Şi atunci ce să fac cu sculptura asta?

— Inventează un ritual, Nafai. Pân-acum ai improvizat foarte bine.

Aşa încât Nafai îngenunche în faţa statuii şi improviză un tip de plecăciune extrem de simplă şi inofensivă. Când termină, se ridică şi zâmbi către Oykib.

— Asta-i ceva stânjenitor, zise el. Ca lumea să mă

venereze. Deşi sunt unii care-ar spune că la asta am tânjit în secret toată viaţa.

— Păi, atunci nu le spune că eşti venerat.

— Nu pot s-ascund una ca asta. Faţa mea, sculptată cu o sută de ani în urmă. Având în vedere că eu, cu siguranţă, n-am sculptat-o, cineva a făcut lucrul ăsta. Iar acel cineva ştia cum arăt.

— Păstrătorul, e limpede.

— Da, dar nu-nţelegi? Asta-nseamnă că Păstrătorul ştia aici, pe Pământ, despre noi într-o perioadă în care – ei bine, când informaţia n-ar fi putut călători cu viteza luminii. La viteza luminii, Păstrătorul ar fi trebuit să vadă faţa mea cu aproape optzeci de ani înainte de a mă fi născut, pentru a face să fie sculptată chestia asta în urmă cu o sută de ani.

— Prin urmare, nu ştim totul despre fizică. Nu-i deloc surprinzător, având în vedere că Sufletul Suprem împiedica fiinţele umane să-nveţe prea multă ştiinţă şi tehnologie.

— Dar, Oykib, eu am crezut întotdeauna că Păstrătorul e-un fel de computer, ca şi Sufletul Suprem. Dar Sufletul Suprem a fost creat de umanitate la apogeul ei tehnologic, împreună cu nava noastră spaţială. Iar la momentul respectiv nu ştiau nimic despre comunicarea la viteze supraluminice.

— Deci, cineva a-nvăţat ceva mai mult.

— Cine, Oykib? Fiinţele umane dispăruseră de pe Pământ. Cine l-a construit pe Păstrător, dacă el are puteri cu mult dincolo de ceea ce putea să creeze umanitatea la apogeul ei?

— Poate că n-au plecat toţi oamenii, zise Oykib.

— Poate, spuse Nafai. E o enigmă. Intre timp, aş vrea din tot sufletul să scap din locul ăsta întunecos, mizerabil şi plin de mucegai. Cred că se apropie zorile, iar eu sunt epuizat.

— Şi mie mi-ar prinde bine un pui de somn.

— Deci, cum o să mă descurc? Habar n-am cum să ies de-aici.

— Improvizează, zise Oykib.

— Tare mă bucur că te am cu mine în calitate de înţelept consilier, rosti Nafai sec.

Mijeau zorii atunci când detaşamentul lui Elemak ajunse în locul în care canionul se transforma într-o depresiune nu foarte adâncă, iar în cele din urmă într-o parte din şaua primului şir de munţi. Urcatul pe întuneric se făcuse anevoios, chiar şi cu felinare. Poate tocmai din pricina felinarelor. Şi n-a ajutat faptul că Mebbekew şi Obring păreau a se lua la întrecere pentru cel mai lung şi cel mai urât şir de obscenităţi ori de câte ori alunecau sau o trecere părea insurmontabilă.

Lui Zdorab nu-i plăcea deloc când îi auzea. De fapt, îşi dădu el seama, *îi* ura, chiar şi atunci când, întâmplător, tăceau. Ura felul în care le tratau pe femei. Felul în care îi tratau pe bărbaţi. Felul în care gândeau. Felul în care nu gândeau. Era greu de închipuit pe care dintre ei îi ura mai mult. Pe de o parte, Obring era în mod clar prost şi brutal. Nu era ceva asumat. Era o stare care tindea să se cronicizeze. Pe de altă parte, Mebbekew era aproape strălucit; el doar alegea să fie prost. Părea că şi pe el îl încântă cruzimea, dar, spre deosebire de Obring, nu se străduia să găsească ocazii pentru a o manifesta. Profita, pur şi simplu, de orice prilej care-i permitea să fie prost şi crud. Şi atunci, care dintre ei era mai detestabil? Cel care era dezgustător prin natură sau cel care voia să fie dezgustător, dar nu avea destulă ambiţie spre a excela în acest domeniu?

Cum de-am ajuns să fiu aici, în dimineaţa asta, se gândea Zdorab, spre a întâmpina zorii pe un şir muntos de pe Pământ, într-o căutare disperată a unei creaturi zburătoare care nu lăsase nicio urmă şi care ar putea să nu fie prin jur? De ce nu dorm într-un fotoliu moale în biblioteca din Basilica? De ce-mpart acum această activitate obositoare exact în tovărăşia tipului de bărbaţi pe care-i uram cel mai mult când eram în civilizaţie? Şi, lucru

şi mai grav, primind ordine de la ei?

Zdorab ştia că majoritatea celorlalţi aveau gânduri asemănătoare. Ei, nu vise despre paturile moi din Basilica. Bărbaţii mai tineri nu văzuseră niciodată oraşul – de fapt, niciun oraş. Cu toate acestea, erau plini de mânie, conştienţi că nu putea să spere să realizeze ceva. Oriunde ar fi trăit aceste creaturi zburătoare, probabil era o zonă extrem de înaltă. Imposibil de ajuns acolo. Iar dacă într-adevăr o răpiseră pe fiica lui Elemak, cum anume urmau ei s-o salveze? Ce puteau să facă cu amestecătura lor pestriţă de unelte agricole? Da-ţi-ne-o înapoi pe micuţă, nemernicilor, că altminteri o să *plantăm o grădină!*

La acest gând, Zdorab nu putu să nu zâmbească. Dar în acel moment ajunse în vârful movilei şi realiză că Elemak se uita lung la el.

— Ce te-a făcut să zâmbeşti, Zdorab?

— Eram cu gândul în altă lume, răspunse bărbatul, lăsându-şi servil capul în jos.

Era o atitudine pe care o deprinsese cu mult timp în urmă. În general, făcea să se abată furia celor care-şi ieşeau din pepeni. Continuă:

— Îmi pare rău.

— N-ai de ce, spuse Elemak. Oricare altă lume-i mai bună decât asta.

Prin urmare, şi el suferea din pricina asta. Ca şi cum n-ar fi fost şi el, în parte, cauza acestui lucru, din pricina comploturilor şi conspiraţiilor de pe vremea când trăia în Basilica.

Dar Zdorab nu mai spuse nimic. Întoarse capul şi scrută terenul pe care-l scoteau la iveală zorii zilei. La această altitudine, aerul era sensibil mai răcoros, iar arborii nu mai erau atât de deşi. În spatele şeii se formase o ceaţă fină, aidoma unui râu care curgea printre copaci. Următorul şir de coarne muntoase era uluitor prin frumuseţea sa stâncoasă, iar dincolo de acesta distingea vârfurile unor munţi atât de înalţi încât aveau zăpadă chiar şi la astfel de

latitudini. În perioada în care trăise la Basilica ninsese de câteva ori, dar nu se depuseseră mai mult de trei-patru centimetri care se topiseră în cursul zilei. Dar probabil că zăpada nu se topeşte niciodată acolo, sus. Ce spusese Shedemei? Munţi atât de noi şi de înalţi încât era un miracol că mantia Pământului le putea susţine greutatea. Unsprezece mii de metri. Sufletul Suprem zicea că pe Harmony nu există munţi atât de înalţi, iar din ceea ce arătau statisticile lui, nici pe Pământ nu existaseră. Aceştia erau noi, împinşi în sus de placa oceanică ce se retrăsese sub ceea ce pe vremuri fusese un istm îngust care făcea legătura între două continente. Acum era un masiv imens, locul cel mai înalt de pe Pământ, iar în jurul lui existau toate tipurile de climat şi de teren. Pe partea vestică, munţii erau atât de înalţi, încât perdeaua de ploaie pe care o formau generase un teritoriu complet deşertic. În partea de est exista un loc în care ploaia cădea aproape tot timpul, zi şi noapte, iarnă şi vară, în consecinţă era stâncă goală, cu excepţia câtorva specii robuste de muşchi care puteau trăi sub pătura perpetuă de nori.

De ce n-am putea, Shedemei şi cu mine, să plecăm din sat, să explorăm pur şi simplu planeta asta? N-au nevoie de noi. Iar noi nu vrem să fim cu ei. Fiul şi fiica noastră au crescut şi sunt căsătoriţi acum. Ar fi frumos să-i vizităm din când în când, dar n-au nevoie de ajutor pentru creşterea copiilor. Atunci când o să aibă copii, pot să le fredonez cântece nostime şi să-i legăn pe genunchi. De două ori pe an.

Dar gândul la bebeluşi îl făcu să-şi aducă aminte din ce pricină se aflau acolo. De ce anume petrecuseră noaptea fără a dormi, escaladând un canion pe întuneric. Iar acum se uita spre vale şi vedea că, în primele raze ale soarelui dimineţii, copacii colcăiau de viaţă. Creaturi zburătoare îşi făceau de treabă prin aer, zburând pe distanţe scurte, apoi aterizând printre frunze. În timp ce zburau, fiecare dintre ele părea să care ceva cu picioarele.

— I-am speriat, spuse Elemak încet.

— După ce ţi-ai dat seama? întrebă Mebbekew.

— Îşi evacuează satul. Uite, îşi cară copiii cu ei.

— Fii atent, spuse Zdorab. Când copiii-s puţin mai mari, e nevoie de doi adulţi ca să fie căraţi.

— Ce privire ageră, replică Elemak. A fost nevoie de patru dintre ei ca s-o ridice pe Zhivya. Iar dacă-şi închipuie că pot scăpa de mine cărându-şi copiii către…

— *Pot,* rosti Vas plin de dispreţ. Pot scăpa de noi oricând doresc, şi-şi pot duce copiii-n locuri sigure. Ce-o să faci, o să dansezi în vârful copacilor pân-ajungi la nivelul lor?

Elemak întoarse încet capul.

— Coboară de pe munte, în cazul ăsta, dacă nu dai doi bani pe misiunea asta.

Vas îşi ceru scuze imediat.

— Sunt obosit, Elemak. Sunt prea obosit ca să ştiu ce vorbesc.

— Atunci ţine-ţi gura închisă, spuse Elemak. Şi ochii deschişi.

Zdorab oftă şi întoarse capul de la această emoţionantă scenă de prietenie adevărată. Singurele persoane care-l urau pe Elemak mai mult decât duşmanii săi erau prietenii lui. Şi cu toate acestea îl urmau, pentru că ştiau că el avea nevoie de ei atât de mult încât nu-i putea ignora, aşa cum cu siguranţă ar fi făcut Nafai. Ăsta e probabil motivul pentru care o grămadă de oameni răi îi fac pe alţii să-i urmeze, îşi spuse Zdorab. Nu-i pot face pe oamenii buni să-i urmeze şi au nevoie de cineva, prin urmare trebuie să se mulţumească cu genul de oameni care nu pot găsi un om bun care să fie interesat de ei. Miracolul era că răul persista în lume, din moment ce singurii oameni care luau parte la el nu se puteau suporta unii pe alţii, pe bună dreptate.

Atenţia lui Zdorab fu atrasă de o mişcare într-un copac aflat la bazele movilei. Pe o creangă stătea o singură creatură asemănătoare unui liliac.

— Priviţi, spuse Zdorab.

— Îl văd, rosti Elemak.

— Ce face? întrebă Yasai.

— Avem cu toţii acelaşi număr de ochi, spuse Elemak plin de dispreţ. Urmăreşte-l şi o să vedem împreună.

Îngerul îşi dădu drumul abrupt din copac, ateriză fâlfâind pe pământ într-un mic luminiş care ducea către locul în care se aflau oamenii. Zdorab avu atunci ocazia să-l vadă bine cu aripile întinse. Faţa era hidos de urâtă, dar lucrul acesta nu era o surpriză. În definitiv, se trăgea dintr-o specie de liliac cu botul uscat, nu-i aşa? Adevărata surpriză o constituia fascinantul compromis la care ajunsese evoluţia. Braţele şi picioarele erau ridicol de subţiri. De la încheietura mâinii până la gleznă, pe fiecare parte a trupului, se desfăceau aripile, ţinute într-o manieră rigidă de două degete deformate de la fiecare mână. Dar celelalte trei degete de fiecare parte aveau dimensiuni normale, conferindu-i creaturii mâini capabile să apuce. Iar capul era foarte mare în comparaţie cu dimensiunile trupului. Miracolul consta în faptul că putea zbura. Era cu siguranţă la limita superioară a mărimii: dacă ar fi fost doar un pic mai mare, nu s-ar mai fi putut înălţa în aer.

În acest moment însă, mergea către ei. Nu se deplasa fără o oarecare graţie, dar era limpede că se simţea mult mai în largul ei pe crengile copacilor sau în aer. Nu avea şanse să parcurgă distanţe mari cu picioarele acestea.

Picioarele acestea.

Zdorab ştia destule ca să-şi ţină gura. Însă, din păcate, Yasai nu ştia.

— Oykib avea dreptate, lăsă el să-i scape. E imposibil ca picioarele astea să fi lăsat urmele din sat.

Elemak întoarse încet capul către el.

— Păi, poate nu *chestia* asta a lăsat urmele alea. Crezi că nu ştiam că exista posibilitatea asta? Ce-i sigur e că flăcăul ăsta le ţinea răpitorilor de şase. Dacă n-o are pe Zhivya, atunci ştie unde se află.

Elemak făcu un pas în jos, către creatură.

Aproape imediat, aceasta se opri, apoi făcu cel mai extraordinar lucru. Se aplecă şi luă din piciorul său câteva tulpini de grâne pe care le ţinuse acolo. Apoi le puse pe iarbă, făcând spectacol cu fiecare dintre ele, ca şi cum le-ar fi numărat. Când toate fură întinse pe iarbă, creatura făcu un pas în spate.

— Astea-s grâne din plantaţia noastră, spuse Obring.

— Ţi-ai dat seama de asta? întrebă Vas.

— Contează? întrebă Meb.

— El crede că din cauza asta am venit aici, sus, zise Padarok, fiul lui Zdorab. Pentru c-a furat grânele noastre. Ni le dă înapoi.

— Dar de când ai devenit tu expert în lilieci supradimensionaţi? întrebă Elemak.

— E logic, replică Padarok cu încăpăţânare.

Zdorab îi făcu semn cu mâna, încercând să-l facă să tacă.

— Nu, tată, n-o să tac. Toată povestea asta-i caraghioasă. Îngerul a luat nişte grâne de pe plantaţie şi habar n-are despre Zhivya. Dacă cineva ar fi stat şi-ar fi cugetat un pic, n-am mai fi pierdut toată noaptea urcând un munte în căutarea unui bărbat nevinovat.

Mâna lui Elemak se întinse fulgerător şi-l prinse pe Padarok de cap. Asemenea tatălui său, Padarok nu crescuse prea mult în înălţime şi avea o constituţie firavă. Părea o păpuşă în încleştarea puternică a lui Elemak.

— Bărbat? îl întrebă Elemak. Ii spui *bărbat* acelei *chestii?*

— E-o figură de stil, murmură Padarok.

— *Bărbatul* ăla, aşa cum îi spui tu, ştie unde-i fiica mea!

Rostind aceste cuvinte, Elemak îl zgâlţâi pe Padarok. Întregul trup al băiatului se înmuie. Pentru o clipă, Zdorab se temu că zgâlţâiala i-a afectat creierul, sau poate chiar l-a ucis. Şi chiar dacă ochii lui Padarok s-au deschis, clipind, imediat, iar el şi-a mişcat membrele, furia fierbinte care se iscase înlăuntrul lui Zdorab nu se topi. Spre propria sa surprindere, Zdorab se trezi în ciudata poziţie de a ţine o

coasă la gâtul şi umerii lui Elemak, spunându-i cele mai incredibile vorbe:

— Dă-i drumul băiatului meu, zise el. În clipa asta.

Elemak se întoarse încet şi se uită la Zdorab cu ochi de şopârlă.

— Iar dacă nu-i dau drumul, o să-mi tai braţele?

— Doar dacă nu reuşesc să-ţi tai gâtul, replică Zdorab.

Elemak îi dădu drumul lui Padarok.

— Zdorab, să nu mă ameninţi. Chiar dacă tu *ai uitat* cine-i duşmanul nostru, *eu* nu.

Cu o mişcare iute, Elemak smulse coasa din mâinile lui Zdorab, atât de rapid încât acesta de-abia reuşi să realizeze ce anume se întâmplase. Timp de câteva secunde, Elemak rămase acolo, cu coasa în mâini, Zdorab nedându-şi seama dacă voia să-l lovească pe el sau pe fiul său. Dar imediat aruncă unealta şi se duse către locul în care aştepta creatura.

Biata de ea era vizibil înspăimântată de căutătura fioroasă a lui Elemak, dar nu se dădu înapoi. Elemak întinse un picior şi zdrobi tulpinile de grâne în iarba mâloasă.

— Nu mă interesează grânele, rosti el.

Apoi se aplecă şi apucă cu violenţă creatura de un braţ.

— Unde-i fiica mea? mugi el.

— În ce limbă vrei să-ţi răspundă? întrebă Padarok. Sau ar trebui să-ţi deseneze în aer o hartă?

Te rog, Rokya, nu-l întărâta; Zdorab gândi aceste cuvinte, dar nu le pronunţă. Pentru că avea şi el mândria sa. Îşi petrecuse viaţa făcând plecăciuni unor asemenea bărbaţi, ca să nu-i facă rău. Dar fiul lui nu făcea plecăciuni. Chiar dac-a moştenit statura mea, îşi zise Zdorab, are şira spinării de la maică-sa.

În chip de răspuns, Elemak urlă de furie şi, făcând acest lucru, smulse creatura ca pe un bici. Zdorab văzu, cu groază, că în pumnul încleştat al lui Elemak biata fiinţă era ca o fragilă rămurică. Văzu osul rupându-se de-o parte şi de alta a pumnului lui Elemak, ambele aripi se rupseră şi

începură să sângereze, în timp ce fiecare încheietură părea îndoită în direcţia greşită şi nu-şi mai putea reveni la loc. Creatura ţipă o dată şi rămase mută, atârnând moale în mâinile lui Elemak.

— Măi, măi, măi, rosti Meb. Câteodată omul nostru nu-şi dă seama cât e de puternic.

— Bună treabă, zise Padarok. Acum, că-i mort, o să fie un ghid nemaipomenit.

Elemak aruncă departe de el animalul rănit. Acesta lovi trunchiul unui copac şi rămase lipit de el câteva clipe, apoi căzu lipsit de viaţă la pământ.

— Unde-i fiica mea? strigă Elemak. Mi-au răpit copila!

Furia lui era atât de teribilă încât se retraseră cu toţii de lângă el, cu un pas doar, dar acest lucru le vădea limpede frica. Toţi, cu excepţia lui Padarok. *El* nu se dădu înapoi.

Iar asta însemna că el va fi cel care va duce greul furiei neputincioase a lui Elemak, care deja îl privea insistent.

Astfel încât, din nou fără să gândească, Zdorab făcu un pas în faţă.

— Elemak, acum ne-ntoarcem. Am încercat cu toţii. Dar nu-i chip s-o găsim, dacă-i aici, sus, pe undeva. Dac-a distruge şi a omorî o mică creatură neajutorată te ajută să te simţi mai bine, ai făcut lucrul ăsta. Nu trebuie să mai omori sau să mai distrugi şi altceva.

Îl vedea pe Elemak cum făcea eforturi vizibile să-şi recapete controlul.

— N-o să te iert niciodată pentru c-ai spus asta, rosti el.

— Nu există aici nicio fiinţă căreia să nu-i fi promis, la un moment dat, că n-o s-o ierţi, zise Zdorab. Dar noi *te* iertăm, Elemak. Avem copii cu toţii. Ar fi putut fi oricare dintre noi. Dac-am putea să ţi-o aducem înapoi, am face lucrul ăsta.

— Dac-aţi putea să mi-o aduceţi înapoi, rosti Elemak, aş fi servitorul vostru prea-supus pe vecie.

Apoi merse tiptil, peste şa, intrând în canion.

Obring şi Meb îl urmară imediat, dar ambii se opriră puţin în dreptul lui Zdorab.

— Cine-ar fi crezut că micuţul fătălău are ceva curaj, la urma urmei, zise Obring, râzând batjocoritor.

— Ţine-o tot aşa, spuse Meb, iar într-o bună zi, cine ştie? S-ar putea chiar să ai o erecţie. În momentul ăla, o să fii pe jumătate bărbat.

Îl mângâie pe cap pe Zdorab şi plecă în jos, după Obring şi Elemak.

Padarok veni la Zdorab şi îl luă în braţe.

— Mulţumesc, tată. Credeam c-o să-mi rupă gâtul.

— Am văzut ce voia să-ţi facă, Rokya, zise Zdorab, pentru c-a făcut îngerului lucrul ăsta.

În acel moment, strigă Yasai, de la poalele copacului unde Elemak aruncase biata creatură.

— N-a murit!

— În cazul ăsta, ar trebui să-l omoram, ca să-l scutim de chinuri, sugeră Zhatva, fiul cel mare al lui Nafai.

Se strânseră cu toţii în jurul creaturii.

— Nu-i un câine, rosti Yasai. Oykib a zis c-are sensibilitate. Că-i o persoană, nu un animal. Probabil că Shedemei o să poată să-l vindece, dacă există posibilitatea asta.

Creatura continua să clipească cu un ochi.

— Eşti sigur că nu-i un reflex? întrebă Xodhya.

Yasai îşi scoase cămaşa.

— Ajută-mă să-l ridic, spuse el.

— Fără să-i frângem gâtul.

— E deja rupt, rosti Motiga plin de solicitudine.

— Poate că măduva spinării nu-i secţionată.

Apoi Yasai fluieră a surprindere:

— Ce uşor este!

— Îl doare, rosti Vas. Îşi închide ochii de durere.

— Dar nu se plânge, spuse Zdorab. Îşi suportă bine suferinţa.

— Mda, un adevărat bărbat, rosti Zhatva.

Dar era puţină batjocură în glasul lui. Creatura era de admirat.

— Şi dacă ne vede Elemak că-l cărăm? întrebă Motya.

— Sper să vadă, replică Padarok. Fiinţa asta nu-l ameninţa în nici un fel şi uite ce i-a făcut. Şi-un câine de-ar fi *fost...*

Nu trebuia să-şi termine fraza. Patru dintre ei apucară colţurile cămăşii. Ceilalţi duceau felinarele şi începură lentul drum în josul canionului.

Eiadh auzi strigătele vesele ale copiilor şi ştiu că Elemak şi oamenii care erau cu el se întorseseră în sfârşit din căutarea lor nocturnă. Fără îndoială că Elya va fi istovit şi un pic frustrat că-i fusese în van căutarea. Dar când o s-o vadă pe Zhivya, o să uite de toate.

Zhivya, poate obosită de emoţiile de ieri, trăgea un pui de somn de dimineaţă târzie. Eiadh o luă în braţe cu grijă; copila se mişcă, dar nu se trezi. Singura grijă a lui Eiadh era acum c-ar putea să-şi amintească ceva din cele întâmplate. Era destul de măricică spre a merge clătinat, dar cu siguranţă nu destul de mare pentru a păstra amintiri. N-ar fi bine să existe coşmaruri cu săpători care se apleacă deasupra pătuţului ei sau cu călătorii prin lungi tuneluri întunecoase. Acum nu mai era nimic care să o îngrijoreze.

Zhivya se trezi în timp ce Eiadh o ducea în braţe spre capătul satului. Iată-l pe Elemak, înalt şi puternic – în pofida tuturor defectelor lui, era un bărbat frumos, o figură puternică. Eiadh îşi aduse din nou aminte din ce motiv se îndrăgostise de el, pe vremea când era o fetişcană superficială în Basilica. E-adevărat, s-a dovedit că el n-are autocontrolul şi altruismul pe care ea le admira la alţi bărbaţi, iar temperamentul lui cereau ca ea şi copiii să se poarte cu atenţie acasă. Dar era soţul ei, iar ea nu era nemulţumită de acest lucru. Nu azi, când fetiţa ei fusese salvată din ghearele monştrilor subteranelor.

În timp ce se apropia, văzu că Volemak îl punea la curent cu cele întâmplate; în timp ce vorbea, bătrânul se uită în direcţia ei, iar Elemak îi urmări privirea, văzând că are copila. Elemak îi zâmbi. Ar fi putut fi mai entuziast, dar

era obosit.

Deodată, se produse foarte multă agitaţie. Yasai, Rokya, Xodhya şi Zhyat cărau ceva într-o cămaşă – care era, fără îndoială, a lui Yasai, pentru că acesta era cu pieptul gol. Volemak îi direcţionă către navă, unde Shedemei îi studia pe ostaticii săpători. Ce anume era? Nu îi făcuseră oare rău vreunuia dintre îngeri?

Imediat ce se gândi la acest lucru, ştiu că-i adevărat. Volemak îl mustra pe Elemak, Eiadh era acum suficient de aproape, iar vocile destul de sonore pentru ca ea să poată auzi.

— Dar era neînarmat? spunea Volemak. Nu te-a ameninţat în nici un fel?

— Ţi-am zis c-am crezut că ştie unde-i fii-mea!

— Aşa că l-ai schilodit? Chiar dacă nu ţi-ar fi păsat că trebuie să trăim în locul ăsta şi ţi-ai făcut în mod *inutil* duşmani dintr-un trib de creaturi dotate cu raţiune, ar fi trebuit să-ţi dai seama că a brutaliza singura persoană care *te-ar fi putut* ajuta e ceva ce depăşeşte prostia!

Volemak era prea furios, îşi spuse Eiadh. Elemak nu răspundea bine la mustrări aspre, mai ales în public. Respectase jurământul de obedienţă, ce mai voia?

Bineînţeles, ea nu-l văzuse pe îngerul rănit, dar Volemak da. Ce anume făcuse Elemak?

— Oh, da, depăşesc prostia, răspunse Elemak. Dar eroul tău perfect cu mantia vrăjită era la subsol, jucându-se de-a divinitatea c-o mulţime de şobolani!

— Ţi-a adus copila înapoi, el, cu Oykib, cu Protchnu şi cu mine, spuse Volemak. Şi-am făcut lucrul ăsta fiind înconjuraţi de săpători înarmaţi care ne-ntreceau cu sutele ca număr, pentru că *tu* ai insistat să-i iei cu tine pe aproape toţi bărbaţii apţi de luptă.

— Dacă mi-ai fi ordonat să-ţi las câţiva, începu Elemak, dar Volemak îl întrerupse.

— O, da, mi-ai fi dat ascultare, în timp ce m-ai acuzat că vreau ca fetiţa ta să moară. Ei bine, Elya, trăieşte, dar nu

datorită ţie. Acum să vedem dacă îngerul ăla inofensiv e la fel de norocos.

— Ce trebuie să fac, să îngenunchez şi să mă prosternez la picioarele lui Nafai? Trebuie el să fie şi zeul *meu?*

Asta era prea mult pentru Eiadh.

— Ar trebui să-i mulţumeşti, spuse ea cu blândeţe. Ne-a adus-o înapoi pe Zhivya.

— Nu, n-a făcut el asta, spuse Elemak. Tot ceea ce s-a săvârşit a fost făcut de mantia de comandant. Dac-aş fi avut-o *eu,* m-aş fi descurcat cel puţin la fel de bine.

— Nu, nu te-ai fi descurcat. Pentru că te-ai fi dus în canion cu mantia, folosind-o fără îndoială ca să-i dobori pe îngeri din cer, iar aici jos, fără ea, am fi fost copleşiţi şi măcelăriţi de săpători, cu toţii.

— Cum aş fi putut să ştiu că nişte creaturi pe care nu le-am mai văzut până acum vreodată ne-au luat copilul?

— Oykib a-ncercat să-ţi spună, dar nici n-ai vrut s-auzi. E unul din motivele pentru care nu eşti potrivit să ne fii conducător. N-asculţi niciodată, hotărăşti pur şi simplu pe baza a ceea ce ştii deja. Ei bine, Elemak, nu le ştii chiar pe toate.

Eiadh se auzea vorbind şi ştia că spusese deja prea multe. Furia de pe chipul lui era înspăimântătoare. Nu se mai uitase la ea cu privirea asta de când… de când făcuse jurământul faţă de Volemak, în timpul călătoriei.

— Prin urmare, aşa mă-ntâmpină soţia mea când vin acasă, zise el.

— Am vrut să te întâmpin cu bucurie, rosti Eiadh, lăsând capul în jos. Iartă-mă.

Pentru că ea se supusese, Elemak îşi putea îndrepta furia spre alţii.

— Deci m-am înşelat, zise el. Nu l-am auzit pe nici unul dintre *voi* contrazicându-mă!

Răspunsul lor fu tăcerea.

— Aşa că nu mă mai criticaţi dacă nu sunteţi capabili să veniţi c-o idee mai bună.

— Am avut cu toţii o idee mai bună, spuse Padarok liniştit. Ştiam cu toţii că n-aveai dreptate. Am ştiut de la bun început.

Vorbele sale fură ca o palmă pe obrazul lui Elemak.

— În cazul ăsta, de ce-aţi mai venit după mine?

— Fiica ta era cea care dispăruse, replică Padarok.

— Asta nu-nsemna c-am *dreptate,* rosti Elemak. Însemna, probabil, că judecata mea nu era la cote maxime.

— Da, asta spuneam şi eu, zise Padarok.

— M-aţi urmat pentru că judecata mea nu era bună? întrebă Elemak. Ştiaţi cu toţii că n-am dreptate şi totuşi m-aţi urmat *pentru că* m-am înşelat?

Dispreţul din glasul său nu reuşea să mascheze confuzia pe care o simţea în mod vizibil.

— Elemak, hai înăuntru, hai în casă, spuse Eiadh.

— Nu, vreau să-nţeleg chestia asta, rosti bărbatul. Vreau să-nţeleg de ce aceşti aşa-zis bărbaţi sunt atât de proşti încât urmează conştient pe cineva despre care cred că n-are dreptate.

— Te rog, Elemak.

— Nu te-am urmat pentru că n-aveai dreptate, rosti Yasai în cele din urmă. Te-am urmat pentru că eşti absurd. Nu ştiam cum vei reacţiona dac-am fi refuzat să-ţi dăm ascultare.

— Ce vrei să spui? vru să ştie Elemak. Ceea ce conta era s-o găsim pe fetiţa mea. Asta-i *tot* ce conta.

— Chiar aşa să fie? întrebă Eiadh. Dac-ar fi fost adevărat lucrul *ăsta,* te-ai fi oprit şi l-ai fi ascultat pe Oykib, atunci când încerca să-ţi spună că nu îngerii au luat-o pe Zhivya. Acum, te rog, nu mai discuta pe tema asta. S-au întors cu toţii acasă cu bine şi nimeni n-a avut de suferit.

Elemak se scutură de mâna pe care ea i-o pusese pe braţ.

— Eiadh, nu-mi vorbi pe tonul ăsta superior.

— Nu fi supărat, Elemak, rosti ea. Zhivya se pierduse şi ne-a fost readusă. E momentul să ne bucurăm, nu să fim

supăraţi. Ai putea chiar să le mulţumeşti celor care au salvat-o.

— Să le mulţumesc? Pentru că Sufletul Suprem i-a dat lui Nafai singura armă valabilă? Fiindcă m-au urmat într-o urmărire prostească în susul canionului *pentru că* ştiau că-i prostească?

Padarok se apropie de Elemak.

— Nu, Elemak. Te-am urmat pentru că ne-a fost teamă c-o să-i faci unuia dintre noi ceea ce i-ai făcut în cele din urmă acelui înger inofensiv. Iar frica noastră nu era lipsită de temei. Dacă-ţi aduci aminte, ai fost extrem de aproape să-mi faci *mie* lucrul ăsta.

Atunci observă Eiadh vânătăile de pe gâtul şi maxilarele lui Padarok.

— Dacă tata nu te-ar fi oprit… spuse Padarok.

Elemak, cu faţa roşie de furie – sau era de ruşine? — răspunse dispreţuitor:

— Crezi că din cauza ameninţărilor *lui* jalnice m-am oprit?

— Nu ştiu din ce cauză te-ai oprit, spuse Padarok. Dar noi nu ştim dac-o să te *opreşti.* Aşa că, îţi dăm ascultare atunci când eşti furios şi absurd, pentru că ne e frică de tine. Iar dac-o să te gândeşti la lucrul ăsta fără a-ţi lăsa furia să-ţi întunece judecata, o să-ţi dai seama c-avem motive să ne fie frică.

— Hai să mergem acasă, Elya, spuse din nou Eiadh.

Dar Elemak era hotărât să tranşeze disputa.

— Aţi fi lăsat-o pe Zhivya să moară pentru că vă era atât de frică de mine încât nu-ndrăzneaţi să mă contraziceţi?

Padarok clătină din cap.

— Dacă cineva ar fi putut s-o aducă înapoi, noi ştiam că Nafai ar fi fost acela.

— Nafai? spuse Elemak. Apoi mugi. Nafai! Nafai! Nafai! Aţi avut încredere că *el* o să fie-n stare! Aţi pus viaţa fetiţei mele în mâinile *lui!* Ce ştie băieţelul ăla prostovan, lăudăros, mucosul ăla prefăcut…

— A reuşit s-o *aducă înapoi!* urlă Eiadh la el. Prostule, el *chiar* a salvat-o, aşa c-au avut dreptate să aibă-ncredere în el!

Ţipătul ei o înspăimântă pe copilă, care începu să plângă. Dar Eiadh nu se mai putea opri acum.

— Iar ei ştiau că dac-ai fi rămas aici, ai fi făcut vreo tâmpenie şi-ai fi provocat un dezastru, aşa că era *mai bine* ca tu să fii sus, în canion, unde n-ai fi putut declanşa un război între noi şi săpători. Înţelegi, Elemak? Acum, că ne-ai făcut să spunem mai mult decât am fi vrut, o să-nţelegi, o dată pentru totdeauna, ce *eşti* tu pentru noi? Ştim că dacă trebuie făcut ceva delicat, ar fi mai bine ca *tu* să nu fii aici, pentru că întotdeauna, absolut întotdeauna, o să faci ceva asemănător cu ce i-ai făcut îngerului!

Pentru o clipă, Eiadh simţi emoţia de a fi spus adevărul, de a-l fi pus la punct pe omul mândru care-i complicase viaţa atât de mult timp de atâţia ani.

Apoi văzu ceva ce nu mai văzuse până atunci. Elemak nu se înfurie. Umerii i se gârboviră. Era vizibil deprimat. Nu se uita la nimeni, nu întâlni privirea nimănui. Pur şi simplu întoarse spatele şi intră în pădure.

— Îmi pare rău, Elya, strigă ea după el. Eram supărată, n-am vrut să spun toate astea.

Dar el ştia că ea voise. Toată lumea ştia că ea voise şi erau cu toţii conştienţi că ceea ce spusese era adevărat. Toţi ştiau acest lucru de ani buni. În sfârşit, azi, Elemak aflase şi el.

Se întoarse a doua zi. Tăcut, modest. Un alt om. Un om înfrânt. Eiadh încercă să-şi ceară scuze, când fură singuri în casă, dar el ieşi pe uşă şi refuză să o asculte. Dormeau în acelaşi pat, dar el nu făcu niciun gest de apropiere. Le răspundea copiilor atunci când îi puneau întrebări, iar câteodată se juca cu ei, râdea şi zâmbea ca în trecut. Dar nu participă la nici una dintre adunările adulţilor, iar atunci când Eiadh încercă să-l implice în hotărâri legate de gospodăria lor, el dădea mereu acelaşi răspuns.

— Cum vrei tu, zicea. Nu-mi pasă.

Şi nu-i păsa sau cel puţin aşa părea. Îşi făcea munca pe plantaţie, dar nu mai avea idei despre ce anume ar trebui să facă alţii. Făcea pur şi simplu ceea ce i se cerea. Muncea din greu. Se istovea, de fapt. Dar încă părea invizibil.

L-am omorât, îşi spuse Eiadh.

Sau poate c-am făcut primul pas pentru a-l vindeca.

Eiadh se hotărî să se agaţe de această speranţă. Personalitatea derutantă, liniştită, retrasă, era doar o fază în cadrul transformării lui într-un om bun, matur, înţelept, cumpătat.

Un om ca Nafai.

12

PRIETENI

Shedemei îi ceru lui Volemak o întâlnire a tuturor celor care aveau de a face cu cele două specii dotate cu raţiune. „Sunt de luat nişte decizii”, spuse ea, aşa încât, atunci când se terminǎ cina, se strânserǎ în biblioteca navei: Volemak şi Shedemei, desigur, iar împreună cu ei Nafai şi Luet, Issib şi Hushidh, Oykib şi Chveya.

— L-am invitat pe Elemak, explică Volemak, pentru că pe Harmony avea atât de multă experienţă, pentru că intra în contact cu culturi stranii şi conducători străini. A refuzat să vină, dar tot o să-l rog să lucreze pentru săpători, măcar. Ei sunt cei care trăiesc practic deasupra noastră…

— De fapt, noi trăim deasupra *lor,* replică Nafai.

Volemak făcu o pauză, pentru un moment de tăcere, ca şi cum ar fi spus: „Când o să se maturizeze suficient băiatul ăsta, ca să nu mai facă glume în timpul discuţiilor serioase?“ Luet se aplecă spre Nafai şi-l împunse cu degetul în picior. El îi rânji prosteşte.

Volemak continuă.

— Şi este imperativ s-ajungem la un aranjament funcţional de coexistenţă. Nu ştiu ce credeţi voi, dar în noaptea cu pricina eu am văzut o societate de săpători aflată într-un serios conflict – o răpire pusă la cale de fiul regelui de sânge, în contrast cu veneraţia soţiei regelui războiului. Însuşi faptul că soţia… cum o cheamă?

— Emeezem, spuse Oykib.

— Faptul că Emeezem a reuşit acolo unde ăă…

— Mufruzhuuzh.

— Unde Mufru-nu-ştiu-cum eşuase s-ar putea să-i fi

şubrezit poziţia. Prin urmare, putem conta pe existenţa unei facţiuni care vrea să scape Pământul de fiinţele umane, ba chiar de două… cea a lui Mufya şi complotiştii care-au realizat răpirea propriu-zisă. Cred că Elemak poate fi de mare ajutor în a ajunge la un fel de înţelegere cu cei ostili.

— Dac-o să vrea să facă lucrul ăsta. În momentul de faţă, n-are legături strânse cu nimeni. Nici măcar cu Protchnu, din pricina faptului că băiatul nu s-a putut abţine să nu se laude tatălui său cum a fost *el* cel care a descoperit, într-un copac, intrarea în oraşul săpătorilor. N-a fost o temă de bun venit acasă.

— Ai asistat la această scenă de familie? întrebă Volemak.

— Am auzit despre ea de la un martor ocular, spuse Hushidh.

— Deci e bârfă.

— Bârfă de prima mână, replică Hushidh. Foarte exactă. De cea mai bună calitate.

Volemak zâmbi, apoi repetă cu fermitate:

— Bârfă.

Nafai luă cuvântul.

— Cred că Elemak e alegerea naturală să lucreze cu săpătorii.

— N-o să fie doar unul singur, spuse Volemak. Şi fă-ne o favoare, Nafai. Nu lăsa să se ştie că eşti în favoarea ideii ca această sarcină să-i revină lui Elemak.

Nafai încuviinţă dând din cap şi deveni brusc serios. Dar Luet nu era impresionată. Ştia că el înţelesese, raţional, că era o idee nefericită ca el să continue să fie drăguţ cu Elemak. Chiar ieri Luet încercase să-i explice din nou acest lucru, iar el o întrerupsese, prezentându-i varianta lui.

— Elemak nu vede zelul meu de a-i acorda autoritate, încredere sau bunăvoinţă, el le consideră condescendenţă şi satisfacţie răutăcioasă, ştiu. Dar nu-i vorba nici de una, nici de alta, Luet. Eu admir *cu adevărat* calităţile lui şi sunt încredinţat că face o treabă excelentă, indiferent de ce s-ar

apuca. Nu pot să-mi stăpânesc dorinţa de a veni în întâmpinarea lui.

— Din punctul tău de vedere, pare că-i vii în întâmpinare, îi explică răbdătoare Luet – pentru a cincizecea oară, era sigură. Din punctul lui de vedere, e mai degrabă insistenţa de a-ţi arăta superioritatea.

Nafai era conştient de faptul că trebuie pur şi simplu să tacă atunci când venea vorba despre orice aspect legat de Elemak, dar nu se putea abţine.

— În cazul ăsta, toată lumea o să creadă că fac mutre sau că nu vreau ca el să facă ceva. Eu *chiar* vreau să facă ceva, aşa că trebuie să spun lucrul ăsta, nu-i aşa? Prin urmare, realizează *cu toţii* că nu există resentimente.

— Nu poţi s-ai încredere-n mine? rosti Luet. Nu poţi s-ai încredere-n mine şi *să taci?*

El îi promisese solemn că n-o să spună nimic despre Elemak sau rolul lui în comunitate. Şi iată-l la această întrunire, la mai puţin de o zi de când ea îl rugase ultima dată, iar el îi promisese din nou, făcând exact ceea ce făgăduise să nu facă.

Volemak canaliza din nou discuţiile către subiectul principal.

— Oricum, n-o să fie doar o singură persoană care-o să lucreze cu săpătorii. Trebuie s-avem cât mai multe puncte de vedere: chiar dacă muncim să avem recolte, să punem la adăpost alimentele şi seminţele pentru sezonul uscat. Tot ce-am discutat e doar un preambul. Întrunirea asta a fost convocată de Shedemei. Bănuiesc că ea vrea să prezinte un raport despre biologia săpătorilor şi a îngerilor, iar ăsta-i un bun punct de plecare.

— Nu-i chiar un raport, zise Shedemei. E mai degrabă o listă de întrebări. Examinarea iniţială a arătat că, asemenea tuturor celorlalte animale şi plante pe care le-am studiat de când am venit, săpătorii şi îngerii evidenţiază doar tipurile normale de schimbări evoluţioniste faţă de strămoşii lor de acum patruzeci de milioane de ani. Săpătorii erau o specie

de şobolan-de-câmp comună în sudul Mexicului, iar îngerii erau o specie larg răspândită de lilieci. În ambele cazuri, variaţia genetică e doar de ordinul a cinci la sută faţă de original. O să treacă o perioadă extrem de lungă până când o să-ncepem să examinăm înregistrările fosile, dar aici puteţi vedea cum s-a modificat corpul săpătorului pentru a putea să susţină un cap mai greu, iar mâinile au evoluat pentru a apuca unelte mari şi grele – fără a pierde puterea brută de a săpa, de a se căţăra şi, trebuie să adaug, de a ucide fără ajutorul vreunei unelte.

Trecu de la scheletele de şobolan şi săpător de pe ecranul computerului la scheletele de liliac şi de înger.

— Îngerii aveau o sarcină mai complexă: să păstreze zborul, să susţină un creier mai greu şi să dezvolte putere manuală pentru a utiliza unelte. Compromisul lor este acela de-a păstra folosirea picioarelor lor în calitate de mâini puternice. Stând în echilibru într-un picior, încheieturile coapsei le dădeau suficientă rotaţie pentru a balansa o toporişcă. Dar braţele, care la lilieci au doar nişte vestigii de palme, au evoluat din nou, transformându-se în eficace instrumente manuale. Nu pot căra o greutate prea mare şi, după cum am aflat în urma unui incident nefericit, braţele lor se rup destul de uşor dacă-s strânse cu putere. Deci palmele nu sunt folosite pentru activităţi fizice brute. Mai degrabă sunt utilizate pentru munci foarte delicate şi fine.

Se aşeză şi se uită lung la ei.

În cele din urmă, Luet îşi dădu seama ce anume voia să spună.

— Vrei să zici că statuile din subteranele oraşului săpătorilor au fost făcute de îngeri?

— Mâna săpătorului este pur şi simplu incapabilă să execute munca delicată pe care-ai descris-o, spuse Shedemei. I-am testat pe săpători când erau în stare de semiconştienţă. Ei nu pot face munci care nu necesită foarte multă forţă. Atunci când modelezi în lut moale, trebuie să fii foarte delicat, să nu apeşi prea tare. Săpătorii

sunt incapabili de acest lucru. Ei ar transforma lutul într-o masă informă.

— Poate c-ai examinat doar soldaţi şi muncitori manuali, rosti Issib.

— Ai remarcat vreun dimorfism în subterane? îi întrebă Shedemei pe Nafai şi pe Oykib.

— Niciunul, răspunse Nafai.

— Şi au recunoscut că n-au făcut ei sculpturile, adăugă Oykib.

— Dar ăia sunt zeii lor, zise Chveya. Zei pe care-i venerează oferindu-le oase de bebeluşi de îngeri. Pare oarecum absurd.

— Da, aşa este, fu de acord Shedemei. Dar asta trimite către cele mai importante întrebări. Prima este: din ce motiv s-au dezvoltat două specii inteligente practic una în braţele alteia, fără să se distrugă reciproc? În conformitate cu documentaţia din bibliotecă, împreună cu fiinţele umane s-au dezvoltat din acelaşi stoc genetic mai multe specii – numiţi robuşti şi heidelbergi dar fiinţele erecte i-au şters de pe faţa pământului pe robuşti, iar modernii i-au alungat pe heidelbergi.

— E posibil să-i fi absorbit, o corectă Issib.

— Indiferent cum anume s-a-ntâmplat, spuse Shedemei, acolo unde s-au dus modernii n-au mai existat robuşti, heidelbergi sau erecţi. Prin urmare, de ce au supravieţuit atât îngerii, cât şi săpătorii?

— Pentru că nu concurează pentru resurse? întrebă Chveya.

— Eleva mea cea sârguincioasă, rosti Shedemei cu un zâmbet. Dar săpătorii îi *mănâncă* pe copiii de îngeri. Şi venerează statuile pe care le fac aceştia. Prin urmare, nu-i acelaşi lucru ca la, să zicem, caracatiţe şi vulturi, care pur şi simplu nu sunt concurenţi în vreun fel. Îngerii constituie prada săpătorilor. Şi cu toate astea, supravieţuiesc.

— Sunt iubitori de artă, spuse Nafai.

Părea ca o altă glumă, iar Luet se pregătea să-l

împungă, dar Shedemei răspunse ca şi cum ar fi fost o sugestie serioasă.

— Cred c-ai dreptate, Nafai. Cred că-i ceva biologic aici şi sunt implicate şi sculpturile. Nu ziceai tu, Oykib, c-ai aflat că statuile sunt întotdeauna asociate în adorarea lor cu împerecherea şi reproducerea?

Oykib roşi şi se uită pe furiş la soţia sa, apoi la Nafai.

— Nu te ruşina de chestia asta, Okya, spuse Volemak. Nafai a simţit că-i înţelept să ne spună şi nouă, celorlalţi, despre ceea ce eşti în stare. Nu tuturor, ci doar celor din încăperea asta. Nu-i un motiv ca toţi ceilalţi să devină paranoici în legătură cu rugăciunile lor.

Issib rânji maliţios.

— Noi, desigur, suntem cei care au inima atât de curată încât nu-i deranjează să fie spionaţi.

— Ceea ce-ncearcă să zică Issya, rosti Volemak, e că acceptăm că unii dintre noi au abilitatea de-a afla lucruri pe care alţii şi-ar dori să fie păstrate secrete. Dar ai dovedit o discreţie atât de remarcabilă de-a lungul copilăriei şi a începutului vieţii adulte încât nu ne e frică de tine.

— Mie mi-e, spuse Chveya. Asta-i singurul motiv pentru care ţi-am dat voie să mă laşi gravidă.

— Veya, o mustră Luet. O fată trebuie să fie atât de necizelată?

— Oricum, Oykib, e-adevărat? întrebă Shedemei.

— Da, răspunse el. Unele dintre… gândurile de veneraţie… sunt de-a dreptul pornografice. Vreau să spun, felul în care gândesc despre statui. Am văzut că unele dintre ele erau atât de tocite, încât nu mai rămăseseră din ele decât nişte bulgări. Ei venerează divinităţile frecându-se cu statuile pe tot corpul.

— Asta-i ceva foarte util, spuse Shedemei. Nu-i un comportament pe care să-l fi întâlnit la şobolani sau la alte rozătoare. Ai găsit ceva despre asta în studiile tale?

— *Tu* eşti biologul, Shedya, spuse Hushidh. Dacă tu n-ai văzut, poţi să contezi că nici *noi* n-am văzut.

— Atâta vreme cât ne referim la ceea ce ştie fiecare, spuse Luet, aş vrea să ştiu de ce mă aflu aici. Vreau să zic, soţul Shedyei nu-i aici, mătuşa Rasa nu-i aici, prin urmare aici nu se vine pe perechi. E nevoie de Shuya şi de Veya pentru înţelegerea săpătorilor şi a îngerilor, pentru că ele au capacitatea de-a vedea lucruri pe care limbajul nu le poate transmite. Metoda lui Oykib e diferită, dar rezultatul e acelaşi. Nafai e cel cu mantia, care are chipul sculptat în subteranele oraşului săpătorilor. Issib nu poate lucra la câmp, e bun la limbi străine şi nimeni nu mânuieşte Catalogul mai bine decât el, aşa că prezenţa lui o să fie vitală pentru cercetare şi conversaţie. De ce mă aflu *eu* aici?

— Te simţi puţin nesigură, iubirea mea? întrebă Nafai, cu glumeaţă solicitudine.

— Eşti aici, spuse Volemak, pentru că tu eşti tu. Pentru ceea ce am în minte, nu toată lumea trebuie să aibă o specializare. Iar tu comunici cu Sufletul Suprem mai bine decât oricine.

— Nu şi atunci când foloseşti Catalogul, zise Luet. N-ar trebui să mă aflu aici.

— Taci, Lutya, spuse Hushidh veselă. Îndoielile tale ne fac pe toţi să ne pierdem vremea.

— Ai răbdare, spuse Volemak. Vă spun ideea mea şi o să-nţelegeţi.

Scoase ilustraţiile lui Shedemei de pe ecran şi le înlocui cu harta zonei aflate în imediata vecinătate.

— Aici *ne* aflăm, zise el, iar aici sunt săpătorii. Iar aici sus se află îngerii. Ia ghiciţi pe care dintre culturi o s-o înţelegem mai bine?

— Mai ales dac-or să pună din nou la cale vreo răpire, spuse Issib.

— Cred că lucrul ăsta ne poate conduce la un rezultat nefericit, replică Volemak. În primul rând, am devenit, fără îndoială, mai apropiaţi de specia pe care o cunoaştem mai bine, iar lucrul ăsta ar putea constitui o gravă greşeală. În

al doilea rând, şi poate mai important, îngerii o să creadă cu siguranţă că suntem mai apropiaţi de săpători, aşa că o să fie suspicioşi în privinţa a tot ceea ce facem. Chiar ostili. Vedeţi unde-i problema?

Issib încuviinţă dând din cap.

— Vrei ca unii dintre ei să urce pe munte şi să trăiască printre îngeri.

— Asta pare ceva foarte categoric, spuse Nafai.

De data asta, Luet îl împunse cu adevărat.

— Nu unii dintre *ei,* Issya, rosti Volemak. Unii dintre *voi.*

Issib părea supărat.

— Eu nu, spuse el. Scaunul nu.

Luet înţelese. Îi displăcuseră aceşti ani în sălbăticie, când fusese neputincios din punct de vedere fizic, exceptând momentele în care se afla în scaunul plutitor. A o pune pe Hushidh să-l ridice, să-l care şi să-l ajute la nevoile fizice – era destul de rău când copiii erau mici, dar acum ar fi fost o umilinţă insuportabilă. Aici, în vecinătatea navei, flotoarele lui magnetice funcţionau la fel ca în Basilica, facilitându-i o libertate fizică aproape normală. Nu voia să renunţe la acest lucru.

— Ascultă-mă până la capăt, rosti Volemak. M-am gândit mult la lucrul ăsta, iar dac-o să asculţi cu atenţie o să fii de acord cu concluziile la care am ajuns. În primul rând, nu cred c-ar trebui să trimitem prea multe persoane la îngeri, pentru c-avem nevoie aici de cea mai mare parte a forţei noastre, pentru munca câmpului şi pentru întemeierea coloniei. Aşa că am să trimit doar două cupluri şi copiii lor mici. Nu pot renunţa la Shedemei, pentru că trebuie să fie aici, ca să folosească instrumentele de pe navă. Dar trebuie să trimit pe cineva la fel de metodic ca ea şi la fel de familiarizat cu biblioteca. E vorba despre tine, Issib.

— E cazul tuturor celor de faţă şi a jumătate dintre cei care nu sunt aici, replică Issib.

— Chveya şi Hushidh au, ambele, cam aceeaşi abilitate, spuse Volemak, care este indispensabilă. Aşa că una

rămâne aici, iar cealaltă merge acolo.

— Oykib e cel mai valoros în privinţa învăţării limbajelor, spuse Issib. Trimite-l pe el acolo, sus.

— Am nevoie de Oykib aici, jos, zise Volemak. Vreau să-nveţe limbajul săpătorilor, împreună cu Elemak.

Luet înţelese, aşa cum era sigură că-nţeleseseră cu toţii: ar fi fost bine dacă Elemak ar fi fost singurul lor traducător-interpret. Volemak nu voise s-o spună de-a dreptul, dar în Elemak nu se putea avea încredere totală. Iar după felul în care se comportase după noaptea răpirii, s-ar putea să nici n-accepte sarcina de-a lucra cu săpătorii.

— În plus, zise Volemak, săpătorii-l cunosc pe Oykib.

— Îl cunosc şi pe Nafai, spuse Issib.

— Nu mă contrazice în problema asta, Issya, replică Volemak. Pe Nafai îl consideră un zeu. Prin urmare, e foarte important să nu-l vadă prea mult.

Să-i lăsăm să venereze capul de lut şi să menţinem misterul în jurul persoanei propriu-zise.

— Cu alte cuvinte, rosti Nafai, pe mine nu mă poate venera cineva care mă cunoaşte.

— Cam aşa ceva.

— Eu te venerez, spuse Luet, cam dulceag.

Nafai îi zâmbi la fel de dulceag.

— Cât despre repulsia ta pentru scaun, spuse Volemak, Nafai şi cu mine suntem convinşi că putem instala un releu undeva pe culme. De-acolo poate acoperi valea îngerilor, ca şi toată zona canionului. Cred că dispozitivele tale magnetice o să funcţioneze acolo.

— Doar dacă nu mă aflu-n spatele unui copac.

— Releul e format din patru instalaţii, aşa că tot timpul va fi o paralaxă, zise Nafai. Ar trebui să fie un copac extrem de gros.

— Dac-o să funcţioneze câmpul magnetic, o să mă ocup de misiunea asta.

— O să te ocupi oricum, spuse Volemak. Dac-o să fii în scaun, o să fii mai nervos. Dar gândeşte-te la asta ca la un

premiu de consolare. Primeşti Catalogul.

— Aşa c-o să fim acolo, rosti Nafai. Noi patru. Fraţii care s-au căsătorit cu surorile.

— Eu tot inutilă o să fiu, spuse Luet, încercând să pară lipsită de interes, dar nereuşind.

— Nu mai mult decât Nafai, replică Volemak. Şi nici mai puţin. Îngerii n-or să fie aşa de impresionaţi de mantia strălucitoare aşa cum au fost săpătorii. Primul *lor* contact cu noi a fost un act de violenţă inutilă. Chiar dac-o să-i ai cu tine pe Hushidh şi pe Issib să te sfătuiască, o să fie nevoie de multe manevre delicate ca să te accepte. Yasai şi Padarok m-au asigurat că îngerul nostru rănit n-a fost în nici un fel violent. Dar asta nu-nseamnă că ceilalţi sunt, în mod obligatoriu, paşnici. În definitiv, *sunt* o specie dotată cu raţiune. Dacă fiinţele umane şi săpătorii sunt exemple pentru ceea ce înseamnă acest lucru, putem anticipa că au tot atât de multe tendinţe criminale ca şi noi.

— În cazul ăsta, hai să-i terminăm pe toţi, rosti Nafai.

Toată lumea se uită oripilată la el.

— Era o *glumă*, spuse el.

— Încearcă să nu faci glume de-astea cu îngerii, replică Volemak.

Nafai păru dezgustat.

— Atunci când răspund de ceva anume, nu fac glume proaste, zise el. Apoi rânji. Dar asta e-ntrunirea *voastră.*

— Apreciez atitudinea ta plină de solicitudine, zise Volemak. Mai are cineva ceva de adăugat?

— Eu, spuse Shedemei. Asta e-n mod special pentru cei patru dintre voi care o să urce la îngeri, dar de fapt e şi pentru toţi cei care lucrează cu săpătorii. Trebuie să observaţi totul. Nu doar felul în care sunt deosebiţi de noi, ci şi cel în care sunt asemănători. Trebuie să faceţi imediat o informare, fiecare lucru pe care-l observaţi, pentru că dacă lăsaţi timpul să treacă înainte de-a consemna respectivul fapt, veţi fi mai obişnuiţi cu modalitatea lor de acţiune şi, prin urmare, mai susceptibili de-a vă opri de a

observa. Issib are Catalogul, iar eu am computerele de aici de pe navă – ar trebui să facem rapoarte în fiecare seară.

— Când facem toate astea? întrebă Oykib.

— Munca cu săpătorii începe imediat, spuse Volemak. Dar până când n-o să putem duce înapoi la ai lui îngerul vindecat – sau măcar nu în agonie – n-o să urcăm din nou în canion. Deci, pentru moment, o să stăm cu rândul lângă flăcăul ăsta greu lovit. Petreceţi cu el cât de mult timp consideră Shedemei că-i necesar. *Împrieteniți-vă* cu el, dacă se poate. Apoi îi privi încruntat pe toţi. Şi-o să *aveţi mare grijă* să nu-l duceţi pe amărâtul ăsta nicăieri unde-ar *putea* să dea peste Elemak. Elya o să aibă acces pe navă, ca de obicei, dar o să-l rog să nu se apropie de puntea pe care Shedemei îl ajută pe înger să se recupereze. Chestia asta ar trebui să fie suficientă.

Shedemei avea doar un singur lucru de adăugat.

— Vreau în mod special să ştiu orice despre sex. Reproducere şi supravieţuire – astea sunt cele două forţe-cheie care pun în mişcare evoluţia. N-o să pot să le-nţeleg biologia sau cultura până când n-o să aflu ce anume-i imperativ pentru împerecherea, creşterea copiilor, mijloacele de subzistenţă şi apărarea lor. Cumva, acele sculpturi joacă un rol pentru *ambele* culturi.

— Arta înseamnă viaţă, spuse Nafai sentenţios. Iar viaţa înseamnă artă.

Luet îl împunse din nou, cât putu de tare. El ţipă. Ea speră că i-a făcut o vânătaie.

În timp ce participanţii la întrunire plecau, Shedemei şi Issib petrecură câteva momente studiind în detaliu scanările şi hărţile trupurilor de săpători şi de îngeri.

— Aveam de gând să ridic problema asta-n faţa întregului grup, spuse Shedemei, dar întrunirea s-a desfăşurat în alt mod. Nu ştiam ce anume plănuia Volemak, iar singurul lucru care contează e ca tu să fii conştient de asta, ca să poţi căuta o explicaţie atunci când o să fii sus, în canion, împreună cu îngerii.

— Nu mi-am dat acordul c-o să merg, spuse Issib.

Shedemei se uită la el fără expresie.

— Da, bine, arată-mi, oricum, rosti Issib.

— Uite, spuse ea, la masculii de săpători. Iar aici, singurul nostru înger, tot mascul.

— Nu ştiu ce anume-mi arăţi.

— Nici eu, zise Shedemei. Dar e-un organ micuţ, poate o glandă, nu-s deloc sigură ce funcţie are. Dar nu există la fiinţele omeneşti şi nici la alte specii pe care le-am examinat.

— Prin urmare, sunt diferiţi.

— Nu-i atât de simplu, spuse Shedemei. Diversitatea biologică apare prin diviziunile din cadrul unei familii. Există două modalităţi prin care creaturile pot avea organe similare. Una este cea în care au un strămoş comun. Cealaltă-i prin evoluţie convergentă: presiuni similare din mediu produc strategii similare de contracarare. În cazul în care au organul identic datorită unui strămoş comun, respectivul organ ar trebui să existe la toate celelalte specii care au evoluat divergent din aceeaşi sursă, în acelaşi timp. Dar nu există, Issib. *Nici o* altă specie de şobolan, de liliac, de alt rozător sau de animal înrudit nu posedă ceva nici măcar pe departe asemănător cu această structură în acest loc sau măcar în apropierea lui, în prezent sau în urmă cu patruzeci de milioane de ani, când a fost întocmită cea mai veche bază de date de pe navă. Nu există.

— Evoluţie convergentă, în cazul ăsta.

— Cu excepţia cazului structurii scheletului şi a muşchilor, evoluţia convergentă produce doar organe cu *funcţii* similare. Nu există un motiv special pentru care să fie în acelaşi loc.

— Decât dacă are legătură cu reproducerea masculului şi locul de deasupra scrotului reprezintă singura zonă acceptabilă, spuse Issib.

— Exact. Deci am nevoie să cauţi, aşa cum o să fac şi eu aici, un motiv pentru care aceste două specii, şi numai ele

două, au în dotare respectivul organ. Dacă stai să te gândeşti, de ce-ar avea două specii de pe Pământ dotate cu raţiune o astfel de similaritate ieşită din comun?

— Pentru că e-n legătură cu inteligenţa lor? întrebă Issib.

— Ăsta trebuia să fie primul lucru la care să ne gândim, replică Shedemei. Dar, n-am avut posibilitatea să examinăm femele. Şi ele-s inteligente – dar dacă le lipseşte structura asta…

— Sau una care are o funcţie similară…

— Înţelegi misterul, zise Shedemei. Organul ăsta a provenit de undeva, are o anumită funcţie, există doar la cele două specii inteligente şi-ar putea fi prezent doar la masculi. E posibil să aibă legătură cu inteligenţa. S-ar putea să aibă legătură cu sexul, dată fiind zona.

Issib rânji.

— Poate că-s mai asemănători cu oamenii decât am crezut.

Shedemei se încruntă.

— Vrei să spui că inteligenţa masculină e determinată de testosteron?

— Eu aş fi folosit o expresie şi mai brutală, replică Issib.

— Fără-ndoială, zise Shedemei, având în vedere că eşti mascul. Dar aşa cum ai insinuat, masculii umani deja gândesc jumătate din timp cu adaosul lor masculin şi *nu* au acest curios mic organ.

— Era doar o glumă, Shedemei, nu o propunere ştiinţifică serioasă.

Shedemei zâmbi uşor.

— Ştiam lucrul ăsta, Issib. Ţi-am răspuns şi eu cu o glumă.

El râse. Era puţin forţat.

— Caută nişte explicaţii, Issib, asta-i tot ceea ce-ţi cer. O să introduc tot ce observ în baza de date ca să putem împărtăşi informaţii prin intermediul Catalogului în toată perioada cât o să stau acolo sus.

— *Dac-o* să ajung acolo sus, spuse Issib.

— Cum doreşti, replică Shedemei.

În vreme ce Issib şi Shedemei se sfătuiau la unul dintre monitoarele de computer, Chveya o opri pe Luet şi o trase deoparte, lăsându-i pe ceilalţi să plece din bibliotecă şi din navă fără ei.

— De ce s-a comportat tata atât de copilăreşte-n timpul întrunirii? întrebă Chveya. E jenant.

— Copilăreşte? întrebă Luet. Eu nu văd lucrurile aşa. Întotdeauna a făcut aşa ceva.

— Eu nu l-am văzut niciodată făcând aşa. Şi nu-i deloc amuzant.

— Pentru el este, spuse Luet. Şi pentru mine, de fapt.

— Nu-l înţeleg deloc, zise Chveya.

— Bineînţeles că nu, rosti Luet. E tatăl tău.

Chveya se afla aproape lângă scară când Luet se gândi la adevăratul răspuns la întrebarea adevărată a Chveyei.

— Veya, draga mea, motivul pentru care nu l-ai mai văzut niciodată aşa până acum e destul de simplu. Aşa se comportă el când e fericit.

Chveya ridică din sprâncene, dădu din cap gânditoare, apoi se prinse de scară şi alunecă în jos pe ea, ca un copil.

— Ai grijă! strigă Luet după ea. Nu uita că eşti gravidă!

— Oh, mamă! strigă Chveya în chip de răspuns, iar ecoul vocii ei se auzi la fiecare nivel al navei.

Şi-l critică pe taică-su pentru că se comportă copilăreşte? Luet clătină din cap, apoi se prinse de balustrada scării şi coborî, treaptă cu treaptă.

Poto atârna de creangă cu capul în jos, cu aripile strâns lipite de trup, asemenea veşmintelor pe care le purtau Cei Străvechi. Asculta în răbdătoare tăcere discursul lui Bobo, către toţi cei care nu erau de părerea ei. Erau foarte mulţi, dar niciunul nu vorbi în sprijinul lui Poto. Soţia lui pTo, Iguo, ar fi vorbit bucuros pentru el, dar unei soţii îi era interzis să vorbească în asemenea împrejurări, pur şi simplu pentru că toată lumea ştia ce-avea să spună. Stătea atârnată cu

capul în jos de aceeaşi creangă ca şi Poto, dar tăcea.

Chiar dacă Poto avea o opinie singulară, el avea două lucruri de partea lui. Primul: toată lumea ştia ce se datorează celuilalt sine al cuiva. Boboi n-avea decât să-şi înşire toate argumentele – pTo e cu siguranţă mort; Cei Străvechi sunt deja furioşi, aşa că nu trebuie să-i provocăm şi mai mult; Cei Străvechi au dus acasă la ei cadavrul lui pTo ca să-l dea diavolilor –, dar în inima fiecărui bărbat şi a fiecărei femei din adunare se aflau toate sentimentele profunde şi complexe pe care le avea fiecare pentru şinele lui sau al ei. Sentimentele lui Poto erau greu de descifrat. PTo plecase în ciuda sfaturilor lui Poto şi tot în ciuda sfaturilor lui Poto plecase de unul singur pentru a se confrunta cu Cei Străvechi, pentru a se oferi să returneze grânele furate. Dar pTo era de asemenea celălalt sine al său, iar atunci când Poto îl văzuse pe gigantul bărbos şi înfuriat cum rupe şi sfâşie trupul lui pTo de parcă-ar fi fost nişte surcele, singurul lucru de care fu Poto în stare a fost să se abţină să urle şi să zboare către Cel Străvechi, chiar dacă asta însemna o moarte sigură şi era strict interzis. Atunci când nu-l poţi salva pe cel capturat, nu le mai oferi unul în plus. Poto încerca să dea completă ascultare legilor şi înţelepciunii poporului; alţii îl lăudară ulterior pentru tăcerea lui, dar acest lucru reprezenta o slabă consolare pentru el. PTo, smintitule! strigă el în sinea lui. Apoi: O, pTo, de-aş fi putut muri în locul tău!

Căci nu era destinat ca pTo să fie cel care moare? Când aveau doi ani – fiind prea mari pentru ca oricare dintre părinţi să-i poată căra singur – diavolii făcuseră un raid şi descoperiseră ascunzătoarea familiei. Fără ezitare, ambii părinţi îl luaseră pe pTo de picioare şi-l duseseră la refugiul de pe înălţimi. Fusese un zbor lung. Poto era singur pe cracă, iar un săpător se căţăra rapid spre a pune mâna pe el. Ştiind că părinţii lui îl aleseseră pe celălalt sine al lui şi nu pe el, Poto rămăsese pur şi simplu acolo unde era; de ce să pună preţ pe propria viaţă, dacă părinţii nu făcuseră

acest lucru? Dar voinţa de a trăi era prea puternică. Şi mai era şi strigătul lui pTo, în timp ce-l cărau părinţii: „Să trăieşti, sufleţelule!“ uriaşe el. Pentru părinţii săi, Poto nu însemna mare lucru, aşa încât n-o să trăiască pentru ei. O să trăiască pentru pTo.

Aşa că se deplasase tiptil către capătul cel mai îndepărtat al crengii. Diavolul râsese de el în acel moment şi începuse să se caţere pe creangă încet, cu grijă. Aceasta se îndoia tot mai mult sub greutatea lui. Poto distinsese un alt săpător care aştepta sub creangă, gata să-l înşface în momentul în care ar fi ajuns prea jos.

Diavolul de jos sărise, iar mâinile lui îndârjite atinseseră în treacăt capul lui Poto. În acest răstimp mulţi copii erau atât de speriaţi încât încercaseră să zboare, dar cu nişte aripi atât de mici şi de slabe nu se puteau desprinde, iar diavolii ar fi fost încântaţi să-i urmărească în timp ce zburătăceau şi se clătinau în apropierea solului. Cei care încercau să zboare erau capturaţi imediat, duşi în tunelurile diavolilor unde erau mâncaţi în cadrul unor sărbători barbare înfiorătoare.

Poto nu încercase să zboare. În loc de asta, îşi făcuse curaj şi se mutase mai aproape de diavol, pe creangă. Aşa că, fu ridicat mai mult decât ar fi putut să se înalţe diavolul de jos prin sărituri. Dar asta îl făcu să fie la îndemâna mâinii întinse a diavolului de sus. De două ori aceasta atinsese picioarele lui Poto. Dar a doua oară diavolul se întinsese atât de mult, încât aproape se dezechilibrase, iar în acel moment Poto îşi luase *avânt.* Diavolul scheunase şi căzuse de pe creangă. Iar înainte să se poată căţăra spre a încerca din nou, părinţii lui Poto se întorseseră şi-l duseseră într-un loc sigur, acolo unde pTo îl primise cu o îmbrăţişare şi-l ascultase în timp ce Poto îşi depănase înfricoşătoarea aventură. De-atunci, Poto ştia că viaţa îi fusese cruţată pentru a veghea asupra sinelui ales; toată lumea avea respect pentru asta şi ştia că dacă Poto n-ar fi fost menit să-l protejeze pe pTo, el ar fi fost luat de diavoli în ziua

respectivă.

Al doilea argument în favoarea lui Poto era acela că toţi erau conştienţi că, indiferent de ce-ar fi decis adunarea, Poto se va duce să-l găsească pe pTo şi va încerca să-l salveze, chiar oferindu-se el în locul lui pTo, dacă nu era deja mort. Prin urmare, adunarea va hotărî în realitate nu dacă Poto se va duce, ci dacă plecarea lui ar fi atât de primejdioasă încât ar trebui să i se rupă o aripă spre a-l împiedica să plece.

Acest lucru va reprezenta o pedeapsă îngrozitoare, căci a lipsi un bărbat de capacitatea de a zbura reprezenta umilinţa supremă. Era pedeapsa pe care o primea un bărbat care viola o femeie, iar în cele din urmă ducea la acelaşi sfârşit: o moarte crudă, umilitoare, în mâinile diavolilor, la următorul lor raid. Pentru că nu era un bebeluş, nu va fi cărat în peşteri. În schimb, năvălitorii o să-l mănânce de viu, pe loc, fără a se mai obosi să-l omoare mai întâi. Distracţia de a avea o „aripă-ruptă“ ar putea salva câteva vieţi de copii mici – era singurul lucru la care era bun un astfel de infractor.

Ar fi un lucru crud, având în vedere că singura greşeală a lui Poto consta în aceea că avea intenţia de a-şi salva celălalt sine, indiferent de ce anume ar fi hotărât adunarea. Dar n-ar avea rost să nege că voia să sfideze comunitatea – aşa ceva n-ar face decât să-l umilească, dând impresia că nu-şi iubea celălalt sine mai mult decât legea. Aşa cum se aştepta din partea unei soţii să pledeze pentru salvarea soţului ei, fapt pentru care era redusă la tăcere, indiferent dacă voia sau nu să pledeze în favoarea lui, tot aşa se aştepta ca un bărbat să sfideze toate fricile, legile, pericolele şi înţelepciunea şi să zboare pentru a-şi recupera celălalt sine. Aşa că, indiferent dacă încălca sau nu legea, el ar fi fost pedepsit ca şi cum ar fi făcut acest lucru. Dacă lumea *nu* l-ar fi pedepsit, ar însemna că ei îl considerau ca fiind cea mai de dispreţ dintre creaturi, un bărbat care nu va risca totul de dragul celuilalt sine al său. Mai bine să fii o

„aripă-ruptă“.

Prin urmare, adunarea trebuia să hotărască dacă să-i rupă aripa lui Poto sau să-l lase să rişte siguranţa celorlalţi ducându-se să-i înfrunte din nou pe Cei Străvechi.

În sfârşit, Boboi tăcu, după ce luaseră cuvântul ultimii ei sprijinitori. Câţi erau? Mai puţin de jumătate din adunare, dar nu cu mult mai puţini. Chiar dacă doar câţiva dintre cei tăcuţi votau de partea ei, lui Poto i se va rupe aripa, iar pTo va rămâne singur printre Cei Străvechi.

Era rândul lui Poto. Lumea era deja obosită. O să fie scurt.

— Nu cred că Cei Străvechi sunt cu toţii duşmanii noştri. Erau foarte furioşi pe pTo, altminteri n-ar fi urcat până în canion ca să-l găsească. Au refuzat ofranda lui, e-adevărat. Dar cel care l-a lovit a acţionat de unul singur. I-am văzut pe ceilalţi întorcând capul sau încercând să-l oprească…

— Cum de ştii ce anume aveau de gând *să facă* Cei Străvechi? îl întrerupse Boboi.

Adunarea îşi scheună mânia pentru că Boboi avusese îndrăzneala să-l oprească. În definitiv, Poto dăduse dovadă de o perfectă curtoazie. Jenată de ţipetele ascuţite, Boboi îşi întoarse capul de la comunitate.

Poto continuă.

— Nu sunt singurul care a văzut asta. Dacă-i vreun martor care neagă că Cei Străvechi nu păreau a dori să-l anihileze pe pTo aşa cum a făcut individul respectiv, luaţi acum cuvântul, vă dau voie.

E posibil să fi fost unii care să nu fie de acord, dar niciunul suficient de sigur încât să îndrăznească să-l repudieze în momentele în care pleda în favoarea celuilalt sine al său.

— PTo nu era mort – am văzut cât de curajos a deschis ochii pentru a ne arăta că trăieşte. Iar Cei Străvechi, văzându-l în viaţă, au decis să nu-l mănânce, chiar dacă nu-i copil. S-au purtat blând cu el şi l-au aşezat în pielea lor ca să-l care în josul canionului. Habar n-am ce anume aveau

de gând să facă. Dar Cei Străvechi nu-s diavoli în trupurile lor, chiar dacă-s în cea mai mare parte lipsiţi de păr sub pielea lor, aşa că, probabil, nu-s diavoli în inimile lor. Au venit din cer, nu-i aşa? Aşa încât probabil că nu mai sunt supăraţi pe pTo, iar dac-o să mă duc să-i rog, o să mă lase să-l iau acasă, sau măcar să rămân şi să am grijă de el până moare.

Înghiţi, încercând să se gândească ce alte argumente adusese Boboi pentru a le putea contracara.

— Nu cred că Cei Străvechi sunt supăraţi pe noi toţi, căci altminteri nu s-ar fi mulţumit să-i facă rău doar lui pTo. Soarele răsărise şi cu siguranţă puteau să vadă santinelele care zburau deasupra satului. Ştiau unde am putea fi găsiţi, dar n-au înaintat mai mult de creasta înălţimii. Acest lucru arată că nu-i fac răspunzători pe toţi pentru acţiunile unuia singur. Prin urmare, nu voi pune lumea în pericol, chiar dacă mă urăsc pentru ceea ce fac.

Ce mai era? Cea mai mare parte a argumentelor lui Boboi erau susţinute de mulţi care ziceau încontinuu acelaşi lucru; el nu prea mai avea ce să spună.

— Membri ai adunării, rosti Poto, atât mai am de adăugat: celălalt sine al meu n-a făcut ceva mai îngrozitor decât să meargă pe urmele ilustrului strămoş al soţiei sale, Kiti. Amândoi erau atraşi de Cei Străvechi. PTo ne-a pus în pericol pe toţi, dar chiar dacă Boboi a zis că nimeni n-ar trebui să meargă la Cei Străvechi până când n-o să hotărască adunarea, aceasta nu apucase să interzică acest lucru. A fost ceva nebunesc, dar a fost totodată şi ceva curajos, iar el a acţionat nu pentru el însuşi, ci pentru ceea ce considera a fi binele tuturor. Ar trebui abandonat cineva ca el? Ar trebui ca şi celuilalt sine al lui să i se rupă aripa, pentru a-l împiedica să-i fie aproape? Cred că toţi cei de-aici, chiar şi Boboi, ar fi mândri să fie celălalt sine al cuiva atât de curajos precum pTo al meu. Lăsaţi-mă să-i fiu un frate şi un prieten adevărat. Nu ştim care ar putea fi pericolul. Ar trebui ca răul necunoscut să aibă câştig de

cauză în faţa binelui cunoscut?

Zicând acestea, Poto se întoarse încet pe creangă şi îşi întinse aripile, pregătit să-i fie rupte, dacă s-ar fi votat împotriva lui. Auzea sunetele sprijinitorilor lui Boboi scăzând puternic în intensitate. Câţi erau? Se stinseră rapid, toate o dată, şi nu se mai auzi nimic. Luaseră foarte repede o hotărâre. Poate că asta însemna că doar cei care vorbiseră în sprijinul ei votaseră pentru ea.

Sau poate că nu.

Chveya se trezi prima, ca de obicei. Altădată dormea mai mult decât Oykib în oricare dintre zilele săptămânii, dar, spre surprinderea ei, graviditatea îi diminuase capacitatea vezicii urinare şi era nevoită să se scoale înainte de ivirea zorilor, indiferent dacă voia sau nu. Iar de multe ori nu voia. Şi nici nu era rost să-şi continue somnul. Ar fi stat întinsă, fără a adormi, aşa că mai bine se scula, ca să facă ceva.

Iar ce făcea astăzi era să stea pe un taburet, cu spatele sprijinit de peretele casei lor cu o singură încăpere, încercând să-şi imagineze Basilica, Oraşul Femeilor. Mama îi povestise despre clădiri, care erau cu miile, atât de băgate una-ntr-alta încât se atingeau din toate părţile, mai puţin faţada. Iar câteodată soseau oameni care construiau o locuinţă chiar în faţa casei tale, blocându-ţi complet accesul din stradă, dacă n-aveai bani să angajezi nişte mardeiaşi care să-i pună pe fugă. Erau în stare să construiască pe partea cealaltă a străzii, blocând-o complet – dacă trecătorii, supăraţi că cineva încerca să le închidă strada, nu demolau construcţia când treceau pe acolo.

Era greu de închipuit un astfel de loc, cu atât de mulţi oameni. Toată viaţa ei, Chveya nu-i cunoscuse decât pe cei din colonia ei. Singurii oameni noi pe care-i cunoscuse erau bebeluşii care se născuseră. Singurele clădiri pe care le văzuse erau cele ridicate cu propriile lor mâini şi construcţiile imposibile, magice, ale bazei de lansare. Dar acestea nu constituiau un oraş, având în vedere că

populaţia lor era formată din aceleaşi persoane pe care le ştia dintotdeauna.

Însă şi săpătorii aveau un oraş, nu-i aşa? Chiar dacă era subteran, cu excepţia locurilor în care intrările în tunele erau forate în sus, în copaci. Chveya îşi imagina cum se vor fi agitat atunci când oamenii au venit pentru prima oară de pe Harmony şi au început să taie copacii, extinzând pajiştea unde au aterizat iniţial. Tunelele care duceau la copacii sortiţi pieirii au trebuit să fie umplute, pentru ca în cazul în care fiinţele umane s-ar fi uitat în jos, în trunchiurile scobite, să nu vadă că sub ei se deschideau galerii. Şi totuşi, chiar şi cu atât de multe tunele umplute, oraşul săpătorilor era o vastă reţea de încăperi legate între ele.

Chveya ştia că aşa era adevărat. Era capabilă să vadă acum legăturile dintre cei mai mulţi săpători şi ştia că acolo, jos, erau cu sutele, într-un constant du-te-vino. Era singurul oraş adevărat pe care-l întâlnise vreodată, dar nu-l văzuse niciodată în realitate şi probabil că *n-o* să-l vadă niciodată. N-o să meargă niciodată târâş de-a lungul tunelelor. *Sperase* că n-o să se târască niciodată prin ele, în întuneric. Pielea ei nu strălucea precum cea a tatei, atunci când dorea el. Şi ar fi înconjurată de străini. Nu se punea problema că erau atât de stranii, atât de asemănători cu nişte animale. Nu era vorba despre faptul că nu-i cunoştea, nu ştia la ce să se aştepte. Chiar şi Elemak, chiar şi Meb şi Obring, oricât de periculoşi şi de neloiali erau, i se păreau mai de încredere, pentru că, în definitiv, îi *ştia.* Săpătorii erau cu toţii străini pentru ea.

Aşa trebuie să fi fost în Basilica. Nimeni n-avea posibilitatea de a cunoaşte atât de multă lume, astfel încât a te plimba pe străzi însemna a fi înconjurat de străini, de oameni pe care nu-i mai văzuseşi vreodată şi nici n-o să-i mai vezi altă dată, care ar fi putut veni de oriunde, care puteau gândi orice, care şi-ar fi putut dori lucruri îngrozitoare, care te-ar fi putut distruge pe tine şi pe cei pe care îi iubeai, iar tu n-aveai posibilitatea de a şti.

Cum se descurcau oamenii care locuiau acolo? Cum suportau să-şi ducă existenţele printre străini? De ce nu se retrăgeau în locuinţe, baricadând uşile, ca să se ascundă într-un ungher, scâncind?

Că veni vorba, îşi spuse Chveya, eu de ce nu fac lucrul ăsta? Exact în clipa asta, ştiind că sunt înconjurată de săpători pe care nu-i cunosc, despre care nu ştiu cum vor reacţiona, care au puterea de-a mă distruge pe mine şi pe toţi cei pe care-i iubesc – de ce mă mai culc seara şi mă mai trezesc dimineaţa?

La uşă, cineva bătu uşurel din palme.

Ea se sculă şi se apropie. Era Elemak.

— Oykib s-a trezit? întrebă el.

— Aă, nu, rosti Chveya. Dar ar fi timpul.

— Sunt treaz, zise Oykib somnoros din pat.

— Intră, îl invită Chveya.

Elemak intră. Rămase în picioare până când Oykib se ridică în capul oaselor în pat şi-l pofti pe fratele lui mai mare să se aşeze la margine.

— Ce este? întrebă el.

— Volemak vrea să lucrez cu un săpător luat ostatic, rosti Elemak.

— Dacă doreşti, spuse Oykib.

— Îmi fac datoria, zise Elemak. Zâmbi dezagreabil: Am depus jurământul.

— Atunci, răspunse Oykib, amândoi trebuie să învăţăm limba săpătorilor.

— Ai un avantaj din start, spuse Elemak. Aş vrea să mă-nveţi ce ştii despre limbă.

— Nu mare lucru deocamdată. Doar câteva cuvinte, încă nu cunosc structura.

— Orice ştii aş vrea să-nvăţ. Aş dori ca şi Protchnu să-nveţe. Poţi să ne ţii nişte lecţii de limbaj al săpătorilor?

— Asta-i o idee bună, rosti Oykib. Da, aşa am să fac. Afară, cineva veni în fugă. În cadrul uşii apăru Protchnu.

— Tată, spuse el.

Elemak se ridică în picioare.

— Pe acoperişul casei lui Issib e unul dintre îngeri.

— Cine face de gardă? întrebă Oykib, ridicându-se în picioare şi trăgându-şi pe el hainele.

— Motya, spuse Protchnu. El m-a trimis să te chem.

— Să *mă* chemi?

— Aă, să-i chem pe adulţi.

— Nu s-a referit la mine, zise Elemak.

Protchnu părea sfidător.

— Dar *eu* da.

— Du-te şi cheamă-l pe Volemak, spuse Elemak. Chveya fu surprinsă că Elemak înţelegea atât de bine care era acum rolul lui în comunitate şi că părea a-l accepta. Ea ştia că legătura lui cu majoritatea celorlalţi era extrem de slabă în ultimele zile, dar vedea că legătura lui cu fiul său cel mare era strălucitoare şi puternică. Cu toate acestea, îl lăsase pe fiul său să fie martorul propriei umilinţe. O întrista faptul că el nu putuse să fie atât de puternic şi de mândru pe cât şi-ar fi dorit Protchnu. Urma să-i provoace acestuia din urmă o durere autentică, dar cu toate acestea Elemak înfrunta deschis situaţia şi…

Doar dacă nu cumva el *dorea* să se asigure că Protchnu simţea durerea aceea.

Nu, ea n-o să creadă că Elemak avea un plan elaborat care presupunea stârnirea unui puternic resentiment în sufletul fiului său.

Oykib era îmbrăcat acum şi se îndrepta către uşă. Elemak nu dădea niciun semn c-ar intenţiona să-l urmeze.

— Nu eşti curios? întrebă Chveya, în timp ce mergea în spatele lui Oykib.

— Am văzut unul, replică Elemak.

Când ajunseră la casa lui Issib, îngerul stătea pe acoperiş, rigid, nemişcat. Issib, Hushidh şi copiii lor erau afară, privind în sus către el; se adunau şi alţii.

— Pare foarte-nspăimântat, rosti Chveya.

— Nu de noi, spuse Oykib.

Arătă către copaci. În vegetaţia nu foarte înaltă, printre crengi, se puteau vedea formele întunecate ale săpătorilor.

— Termenul lor pentru îngeri e *mveevo.* „Carnea-cerului.“

— Îi mănâncă?

— Preferă copiii mici, spuse Oykib. Hai să spunem că relaţiile dintre săpători şi îngeri se află, oarecum, la un nivel primitiv.

Dar Chveya vedea altceva acum. Îngerul de pe acoperiş avea cea mai strălucitoare şi cea mai puternică legătură pe care o văzuse ea între două persoane, iar legătura ducea la navă.

— A venit aici pentru celălalt, spuse ea. Pentru cel rănit de pe navă.

— Aşa cred, spuse Oykib.

— Ştiu asta.

— Se roagă să nu-l dăm diavolilor înainte de a a-şi găsi… fratele. Dar mai mult decât un frate.

— În cazul ăsta, să-l luăm, spuse Chveya.

Se duse la marginea acoperişului, se întinse în sus, se apucă de bârnă şi începu să se caţere pe perete.

— Veya, spuse Oykib, enervat. Eşti gravidă.

— Iar tu stai acolo pur şi simplu, replică ea.

După câteva clipe, erau amândoi pe acoperiş. Îngerul se uita la ei, dar nu se mişca. Oykib întinse o mână. La fel şi Chveya.

Îngerul îşi desfăşură aripile, deschizându-le ca o umbrelă. Efectul fu uluitor. Dintr-o chestie mică, tremurătoare, se transformase deodată într-o umbră ameninţătoare. Prin urmare aşa ar arăta cel rănit, dac-ar fi fost puternic şi sănătos. Totuşi, asemenea unui fluture, trupul era atât de subţire şi de fragil sub bolta aripilor. Doar capul era încă proporţional cu marea întindere a aripilor. Capul cel greu, care încuviinţa.

— Păi, nu-l putem căra, spuse Oykib.

Ii făcu semn îngerului să vină mai aproape. Acesta făcu

un pas stângaci.

— Nu e un animal care să meargă pe jos, remarcă Oykib.

— Nu-i un animal, spuse Chveya. Este un bărbat foarte curajos şi înspăimântat, care-şi iubeşte fratele.

— Celălalt sine al său, spuse Oykib. Ăsta-i cuvântul. Celălalt sine al său.

— Hai să-l ducem acolo.

Ea ajunse la marginea acoperişului, se aşeză, se balansă şi îşi dădu drumul. Oykib o urmă. Iar câteva clipe mai târziu, îngerul se cocoţă pe margine, apoi fâlfâi până la pământ. Unii dintre copii ţipară şi se depărtară puţin.

Chveya îi vedea pe săpătorii din pădure cum se apropie, dar se părea că nu îndrăzneau să treacă graniţa în teritoriul oamenilor.

Oykib îi explica lui Nafai şi lui Volemak ce anume văzuseră el şi Chveya, şi ce hotărâseră.

— Vrem ca cei doi îngeri să fie împreună? întrebă Nafai. Care va fi reacţia lui când va vedea cât de grav rănit e fratele lui?

— Mai la obiect, rosti Volemak, care va fi reacţia lui dacă-l împiedicăm să-şi vadă fratele?

Nafai dădu din cap, încuviinţând. În acest răstimp, Oykib şi Chveya îl conduseră pe înger la navă.

pTo se trezise de câteva ori de când îl luaseră Cei Străvechi, dar fiecare trezire fusese ca un vis. Plutea, pe spate, ca şi cum aerul s-ar fi îngroşat, iar acum îl susţinea fără efort. Nu ştia dacă poate să meargă sau nu, pentru că nu-şi putea mobiliza voinţa pentru a se mişca, nici măcar buzele pentru a vorbi. Iar atunci când îşi lăsă ochii să se deschidă, văzu o femelă a Celor Străvechi, plutind, apărând şi dispărând încet din câmpul lui vizual. Deasupra lui cerul, de culoare neutră, ca şi cum norii nu s-ar fi hotărât încă dacă să fie de furtună sau de vreme bună. Şi erau nişte simulacre de brize, care nu veneau din vreo direcţie anume – poate de sub el. Nimic nu mirosea a viu, cu excepţia

propriei sale transpiraţii slabe şi a parfumurilor mai mucegăite ale Celei Străvechi.

Apoi alunecă din nou, nu în somn, ci în uitare.

Asta-i moarte? Oare Cei Străvechi ne duc la zeul cerului? Să fie oare asta viaţa din interiorul unui nor?

Apoi, însă, probabil a treia sau a cincea oară când se trezi – nu era sigur câte memorii separate trecuseră mai devreme –, îşi dădu seama că se afla în interiorul turnului Celor Străvechi, iar cerul nu era cer, ci un acoperiş. Ar putea fi acesta considerat un tunel, asemenea celor făcute de diavoli, doar că era construit deasupra solului? Sau ar putea să fie un cuib de adăpost, precum paiele împletite pe care le pune lumea deasupra cuiburilor în care se află copii mici, mai întâi prinzându-se de blana mamelor lor, apoi de rămurelele de sub cuib?

Sunt oare Cei Străvechi asemenea nouă sau asemenea lor?

Asemenea diavolilor, din pricina felului în care Cel Străvechi, cuprins de o teribilă furie, l-a sfâşiat şi l-a aruncat pe pTo, lăsându-l lat.

Asemenea nouă, datorită felului grijuliu şi tandru în care Cei Străvechi l-au ridicat pe pieile ca nişte rogojini de paie. Asemenea nouă, datorită felului în care l-au cărat pe deal în jos înainte ca el, din fericire, să alunece în starea de inconştienţă. Asemenea nouă, pentru că era în continuare viu, nu mâncat, nu sfâşiat în bucăţi, nici măcar ţinut prizonier.

Sau o a treia posibilitate. Poate că erau asemenea zeilor. În definitiv, nu era durere.

Apoi veni o zi în care *era* durere, dar odată cu durerea deveni complet treaz pentru prima oară. Nu mai avu senzaţii de plutire. Şi era capabil să-şi simtă membrele, degetele şi să şi le mişte. Unele dintre ele. O mare greutate apăsa pe oasele care fuseseră rupte, îşi întoarse capul – da, putea să-şi mişte capul, putea să-şi salte spatele suficient încât să poată vedea că-n jurul oaselor rupte fusese

înfăşurat ceva, imobilizându-le precum un altoi pe o ramură de copac. Atelele erau atât de grele încât nu le putea ridica, iar atunci când încercă, senzaţia surdă de durere crescu în intensitate.

De ce au lăsat să revină durerea? Este oare un preludiu al morţii? Am fost oare judecat şi socotit nevrednic? Sau e pentru că s-au hotărât să mă lase să mă-ntorc la viaţă? Să-l văd din nou pe celălalt sine al meu. Pe soţia mea. Pe-ai mei.

Un sunet chelălăit, mugit – ah, da, vorbirea Celor Străvechi. Avea ceva muzicalitate, dar erau şi acele sunete diavoleşti, şuierate şi bâzâite.

Apoi un alt sunet. Numele lui, rostit clar, cu dragoste, cu preocupare. „pTo“, spuse glasul, iar el îl recunoscu imediat, deşi era imposibil să fie real.

„Poto“, răspunse şi cu un foşnet al aripilor sale pieloase celălalt sine al lui pTo apăru pe aceeaşi suprafaţă unde zăcea acesta, privind în jos către el.

— Ţi-am zis să nu te duci la turnul Celor Străvechi, spuse Poto.

— Iar acum ai apărut şi tu, răspunse pTo.

— Boboi voia să-mi rupă aripile, ca să mă-mpiedice, rosti Poto. Era cât pe ce să zbor fără să mai aştept verdictul. Dar doream să te întorci plin de onoare, dacă supravieţuiai. Aşa c-am aşteptat, iar lumea a fost de partea mea. De partea *noastră,* pTo. Ei te cinstesc. Pentru felul în care ai suportat pedeapsa Celui Străvechi supărat.

— E cea mai îngrozitoare creatură pe care am văzut-o vreodată, spuse pTo. Cu siguranţă mai îngrozitoare decât diavolii.

Poto clătină din cap.

— I-am privit pe diavoli în faţă şi, în acelaşi timp, pe Cei Străvechi.

— Dar, Poto, diavolii nu ne urăsc, ei doar vor să ne-nfulece. Nu există ură atât de puternică precum cea a Celor Străvechi.

— Ei m-au condus la tine, şinele meu, cel mai frumos

sine al meu, spuse Poto. Ştiau cine sunt şi ce anume vreau şi m-au condus la tine.

Glasul Celei Străvechi răsună din nou. Poto se uită la ea şi la ceilalţi; pTo privi în jur şi văzu că mai veniseră patru în – cum să zic, cuib? Tunel? Oricum s-ar numi locul ăsta. Îl recunoscu pe unul dintre ei – masculul pe care-l văzuse în noaptea aceea fatidică, exact în momentul în care atingea turnul.

— Asta-i cel care m-a văzut, zise pTo. Ăsta-i cel care-a văzut c-am furat ierburile şi probabil a dat alarma.

— Dar nu-i el cel supărat? întrebă Poto.

— Acum nu-i supărat, răspunse pTo. Nu ca tovarăşul lui. Oh, să nu-l mai văd niciodată pe acel Străvechi!

— În sfârşit, spuse Oykib. Ceva care sună a rugăciune. Jumătate din ceea ce spun săpătorii este, cel puţin în parte, adresat zeilor lor. Mi-ar fi fost mai uşor dacă îngerii ar fi fost la fel de evlavioşi.

— Dar ce anume au spus? întrebă Shedemei.

— Vrea să nu-l mai vadă niciodată pe cel supărat. Pe Cel Străvechi supărat. Râse, adăugând: Noi suntem Cei Străvechi, desigur. Anticii se-ntorc.

— Nu-i de râs, spuse Shedemei. Asta-i foarte important. Luet sau Nafai, puteţi să vă duceţi să-i aduceţi pe Hushidh şi pe Issib? Trebuie să fie de faţă, să-i cunoască – dac-or să fie oamenii de legătură cu îngerii.

— Da, o să mă duc, rosti Nafai.

— Nu, Nafai, asta-i o prostie, mă duc eu, zise Luet.

— Mă duc *eu,* spuse Oykib.

— Avem nevoie de tine aici, spuse Shedemei. În caz că mai poţi înţelege ceva.

Nafai plecă.

— Limbajul e tot numai cântece, nu-i aşa? spuse Luet. Ca bulbucii într-un vârtej. Ca...

— Da, mamă? întrebă Chveya.

— Ca muzica din Lacul Femeilor, când am plutit pe el, la marginea unui vis adevărat.

— Poate că Păstrătorul Pământului a putut să-ţi trimită cântecele lor, spuse Chveya.

— Şşt, zise Shedemei. Ăştia doi sunt gemeni, cred. Uitaţi-vă la cât de bine seamănă.

— Fiecare îl numeşte pe celălalt *şinele său,* spuse Oykib. E mai mult decât un frate.

— Gemenii mei ar putea să simtă acelaşi lucru unul pentru celălalt, spuse Luet, dacă bebeluşii de vârsta lor şi-ar putea articula sentimentele.

— Şşt, zise Shedemei. Ascultă, Oykib. Urmăriţi-i, cu toţii.

Dar Chveya trebuia să spună încă un lucru:

— Printre fiinţele umane n-am văzut dragoste precum cea care leagă fiinţele astea două.

— Eşti fără îndoială cel mai prost dintre bărbaţi, spuse Poto.

— Accept onoarea, replică pTo. Iar tu eşti cel mai adevărat dintre toţi. Fie ca o femeie să-şi dea seama de forţa şi puterea din tine şi să te ia de soţ.

— Cel rănit se roagă ca o femelă să vadă cât de puternic e cel sănătos şi să se împerecheze cu el, le explică Oykib. Nu, să stabilească o conexiune cu el.

— Să se căsătorească cu el, sugeră Chveya.

— Păi, s-ar putea. Termenul are şi sensul de unire şi înnodare.

— Ştiu despre unire, spuse Chveya. Se referă la căsătorie. Cel rănit e căsătorit, iar cel teafăr nu este – pentru că cel sănătos are o legătură puternică cu cineva care nu-i aici, ci sus, în canion.

— Au nume? întrebă Shedemei.

— Te aştepţi să reproduc acele sunete? întrebă Oykib.

— O să trebuiască, într-o bună zi. Ai putea să-ncerci.

— Numele celui sănătos este o-o, cu mici consoane rapide. To-to. Po-to.

— Iar celălalt?

Oykib râse, frustrat.

— Acelaşi. Acelaşi nume.

— Celălalt sine, murmură Shedemei.

— Nu, e diferit. Cum ar veni: Po*-to,* iar cel sănătos este *Po-to.*

— Linişte, spuse pTo. Ascultă.

— Ce anume?

— La Cei Străvechi. Tocmai ţi-au pronunţat numele.

Ascultară.

— Poto, rosti Oykib. Poto.

Apoi mai bolborosi încă puţin, iar numele ieşi din nou în evidenţă.

— Poto. Poto.

— Te vor, spuse pTo.

Poto sări jos, la pământ, ieşind din câmpul vizual al lui pTo. Dar acesta din urmă îl auzi spunând:

— Eu sunt Poto, Străvechiule, dacă pe mine mă cauţi cu adevărat. Hai să nu i se mai facă rău celuilalt sine al meu! Dacă mai ai de pedepsit, ia-mă pe mine.

— Se roagă la *noi,* spuse Oykib.

— Oh, bun, exclamă Shedemei. Poate că putem fi zei pentru toţi acum.

— Dac-avem de gând să rupem din nou aripi, vrea să i le rupem pe ale lui şi nu pe cele ale celuilalt sine al său.

— Ce anume l-a determinat să zică asta? întrebă Chveya. Crede că suntem supăraţi?

— Cum poate el să ştie ce să gândească? spuse Luet. Hai să-ncerc să-i arăt.

Urmăriră cum Luet căzu în genunchi, apoi, stând în această poziţie, merse târâş către cel sănătos.

— Poto, spuse ea, arătând spre el.

El îi întoarse spatele şi îşi desfăcu aripile, nu complet, dar destul pentru ca pielea lor să atârne în faţa ei.

— Atinge-le, sugeră Shedemei. Foarte blând. Sunt puternice, dar nu ştiu dacă-s sensibile sau nu la durere.

Luet întinse mâna şi atinse uşor pielea aripii lui. Era lipsită de păr şi netedă, precum pielea de pantofi, dar mult mai uşoară. Mai elastică.

Îngerul păru că mai aşteaptă ceva, dar pentru că nu veni, se întoarse şi o privi.

— Poto, spuse Luet din nou.

Acum întinse mâna, cu palma în sus, deschisă.

El îi studie mâna, apoi privi la feţele din jur, încercând să afle înţelesul. Poate că găsi vreun înţeles pe care ei nu puteau să-l ghicească, sau poate că pur şi simplu hotărâse ce semnificaţie să dea gestului. Dar, în cele din urmă, el îşi înclină trupul, până când obrazul său se odihni în palma ei. Ca şi cum ar fi intenţionat tot timpul acest lucru, Luet cuprinse cu cealaltă mână faţa lui, lipindu-şi cealaltă palmă de obrazul lui. Stătu în această poziţie pentru o clipă, apoi îşi ridică mâna.

Îngerul vorbi liniştit, nu ei, ci geamănului său.

— PTo, a devenit mătuşa mea, m-a îmbrăţişat de-adevăratelea, pe laterală.

— Oh, Poto, fie ca noi toţi să avem un astfel de dar din partea Celor Străvechi, răspunse pTo de pe patul din spatele lui.

— Cel de pe pat se roagă ca toţi ai lui să poată avea o binecuvântare precum aceasta de la Cel Străvechi, spuse Oykib.

— Foarte drăguţ, spuse Shedemei.

— Nu-i suficient, rosti Luet. Refuz să fim făcuţi zei ai acestor fiinţe.

Drept care fu rândul ei să se aplece în faţa lui, oferindu-şi propriul cap spre a fi cuprins între mâini.

— Ce fac, pTo? strigă Poto disperat. Se apleacă în faţa mea ca în faţa unui tată, fără să-şi întoarcă într-o parte capul.

— Dacă Cea Străveche îţi cere să-i fii tată, fă-o! spuse pTo. N-o supăra. Sunt îngrozitori atunci când se supără.

— Dar nu pot să fiu tatăl ei, spuse Poto. Nu-i corect.

— *E* corect, replică pTo. N-are tată. A murit.

— Şi cum ştii chestia asta, Aripă Ruptă?

— A murit, Poto, ştiu asta. Am văzut lucrul ăsta când

dormeam. L-am văzut în vis.

— N-ai văzut niciodată faţa Celei Străvechi care-ngenunchează în faţa mea.

— Şi pe ea am văzut-o. I-am văzut pe toţi.

Era adevărat. PTo nu-şi amintise până acum, până în momentul în care avea nevoie de memorie, apoi imaginile îi reveniră cu putere. În vis, văzuse feţele tuturor. Chiar şi pe cel supărat, doar că nu era supărat, înconjurat de cei mici, de copiii lui. Şi ştia din vocea ei care era acesta. Ea era cea pe care-o văzuse cu ambii lui copii născuţi mai întâi cocoţaţi pe umerii ei.

— Intr-o bună zi o să stea pe-o pajişte în sat, iar copiii mei o să stea pe umerii ei.

— Bine, spuse Poto. O s-o accept ca nepoată, în cazul ăsta.

— Fiică, spuse pTo. N-are tată. Tu o să-i fii tată acum.

— N-am soţie, zise Poto. Ce femeie o să se căsătorească cu mine, dacă trebuie să devină mama unei Străvechi atunci când o să facă lucrul ăsta?

— Cea care *ar trebui* să fie soţia ta, nu alta, rosti pTo. Ai hotărât să fii tatăl unei Străvechi, iar pe tine te preocupă împerecherea? Chiar *aşa* de singur eşti, dragul meu celălalt sine nebun?

— Par amărâţi, murmură Luet.

— Rămâi acolo unde eşti, spuse Oykib. Disting ceva, cred că atunci când i-ai luat capul în mâini, e ca şi cum ţi l-ai făcut rudă. L-ai luat sub protecţia ta. Iar acum îi ceri să te adopte ca rudă.

— Hm, zise Luet. Poate că nu-i o idee bună.

— Fă chestia asta, spuse Shedemei. Rămâi acolo şi lasă-l pe el să hotărască.

Conversaţia dintre ei se opri. Apoi Poto îşi întinse larg aripile, dar în loc să le pună de-o parte şi de alta a capului lui Luet, el îi înfăşură întregul trup între aripile sale. Ea le simţi cum o înconjoară, uşoare ca pana. Ştia că dac-ar scoate o mână, i-ar rupe aripa; mai ştia, de asemenea, că a

rupe aripa acestei creaturi însemna să se distrugă pe ea, nu pe înger.

— Se roagă să fie un tată bun pentru tine, explică Oykib.

— Tată? întrebă Luet.

— Spune că speră să poată lua locul vechiului tată care-a murit într-un loc îndepărtat.

— Ce? exclamă Chveya. Mamă, de unde poate să ştie lucrul ăsta?

— Spune că n-o să moară decât apărându-te de diavolii cei înfometaţi. Bănuiesc că face parte din limbajul ritualic de adopţie. Doar că, desigur, tu nu eşti copil mic.

— Poţi să-mi spui cuvântul care-nseamnă *tată?* întrebă Luet.

— Ăă, exclamă Oykib, cred că – stai să vedem dacă-l spune din nou când pot să…

Îngerul vorbi în continuare.

— Bet, spuse Oykib.

— Ce? zise Chveya.

— Cuvântul este *bet.* Cuvântul pentru *tată.*

Când îngerul îşi desfăşură aripile din jurul ei, Luet se dădu în spate, pe călcâie şi se uită în ochii lui.

— Poto, spuse ea, arătând către el. Bet. Apoi, indicându-se pe sine: Luet.

— Ce zice? întrebă Poto. Cred că-mi spune numele ei, dar nu ştiu ce sunet este, e atât de straniu.

— Oo-et, spuse pTo.

— Nu, mai e ceva înainte. Nu-i un sunet diavolesc, e doar un fel de întortochere a muzicii. Woo-et. Yoo-et.

— Ascultă-l cum încearcă să-ţi pronunţe numele, zise Oykib. În limba lor nu cred că există sunetul „L".

— Wuet e destul de aproape, spuse Luet.

Dădu din cap, fiind de acord cu numele pe care Poto era capabil să-l rostească.

— Wuet, zise ea, arătând din nou către sine. Apoi către el: Poto. Bet Poto.

— Potobet, o corectă îngerul. Apoi el arătă din nou către

ea. Wuetigo, rosti el.

Aşa cum făcuse ea, îngerul încuviinţă din cap – dar era o mişcare stângace, exagerată pentru el. Probabil că datul din cap nu era felul în care îşi arătau acordul, dar el învăţase felul ei de a se exprima şi-l folosea.

— Deştept băiat, zise ea. Apoi Luet indică spre pat, acolo unde zăcea celălalt înger. Po-to? întrebă ea.

— pTo, spuse Poto.

— pTo, răspunse ea.

— pTobet, adăugă Poto.

— Ah, spuse Shedemei. Dacă te adoptă unul, celălalt geamăn e şi el tatăl tău.

— Probabil că a fi gemeni înseamnă foarte mult în cultura lor, spuse Oykib.

De pe pat se auzi glasul celui rănit.

— Wuetigo, zise acesta. Apoi, spre surpriza lor, îşi întoarse limba cu un mare efort şi continuă: Luetigo.

Râseră şi bătură încântaţi din palme. La început, îngerii părură uimiţi, înfricoşaţi. Apoi, văzând că încuviinţau din cap în timp ce băteau din palme, Poto începu şi el să bată din palme.

În acel moment, Nafai intră din nou în cameră, cu Issib şi Hushidh în urma lui.

— Am pierdut ceva? întrebă el.

— Nu mare lucru, replică Luet. Fă cunoştinţă cu noii mei taţi adoptivi, Poto şi pTo. Numai că trebuie să le spun Potobet şi pTobet, pentru că sunt fiica lor. Iar ei îmi zic Luetigo.

— Luetigo înseamnă că eşti mătuşa lor, spuse Oykib. Adu-ţi aminte, tu i-ai adoptat mai întâi. Cel din pat – pu-io…

— PTo, îl corectă Chveya.

— Cel rănit, spuse Oykib. E foarte recunoscător că, după ce le-ai făcut onoarea de a-i adopta ca nepoţi, după aceea le-ai făcut o şi mai mare onoare, lăsându-i să fie taţii tăi. Pentru ei înseamnă mult. Şi cred că-i ceva permanent.

— Da, spuse Hushidh. Vezi şi tu lucrul ăsta, nu, Chveya?

— Te-au primit în vieţile lor, mamă, spuse Chveya. Sunteţi o familie. Eşti legată de ei aşa cum eşti legată de mine. Ei nu glumesc. Nu-i doar o formalitate.

— Ei cred că lucrul ăsta-nseamnă că Cei Străvechi o să fie prieteni cu îngerii pentru totdeauna.

— Bun, spuse Nafai. Cred că-i un foarte bun început. Acum hai să-i lăsăm pe cei doi un timp singuri, încuie medicamentele, Shedya, şi hai să plecăm de-aici pentru câteva ore.

— N-o să-i placă durerea.

— Nu-i poţi da ceva care să-l lase în stare de conştienţă?

— Ba da, replică Shedemei. Dar o să mă lase geamănul lui?

Poto nu era încântat de acest lucru. Dar când Luet făcu o plecăciune în faţa lui, cu mâinile împreunate în faţă a rugă, el păru a-nţelege că unealta din mâna lui Shedemei nu va face rău. Ea o aplică pe fluierul piciorului, apoi părăsiră cu toţii încăperea.

— Au încredere-n noi, spuse pTo.

— Altminteri suntem prizonieri amândoi, rosti Poto.

— Pune-i la încercare, atunci. Arată-le că vrei să pleci. O să te lase să faci asta, sunt convins.

— Nu plec până nu poţi merge cu mine.

— În cazul ăsta, *suntem* prizonieri. Dar ceea ce ne ţine aici e rana mea, nu Cei Străvechi.

Poto reveni la pat şi începu să examineze rănile celuilalt sine al său.

— PTo, spuse el, cu mirare în glas, ruptura aripii – se vindecă.

— Nu se poate aşa ceva, zise pTo. Aripa ruptă nu se vindecă niciodată. Aripa ruptă-i hrană pentru diavoli.

— Dar e-adevărat. Părţile rupturii au fost puse la un loc, iar între ele se formează o cicatrice, ca pe o piele normală. Cei Străvechi au puterea de-a vindeca pielea de aripă.

— Oh, Poto. Cine poate spune acum c-am greşit venind la Cei Străvechi?

— Boboi poate, replică Poto sec.

— *Tu* ce zici? întrebă pTo.

— Eu zic că celălalt sine al meu a deschis calea. Zic că fără curajul, temeritatea şi nesupunerea ta, am fi rămas străini faţă de Cei Străvechi. Dar acum Cei Străvechi sunt prietenii noştri. Iar una dintre ei este mătuşa noastră, iar noi îi suntem taţi.

Pentru Elemak, a învăţa limbajul săpătorilor era ca o întoarcere în copilărie, în zilele în care brava pericolele de pe drumuri, ca să obţină locul cuvenit de moştenitor al tatălui său. În acea perioadă, era rapid la limbi, învăţându-le de la oamenii pe care-i tocmea, de la călăuze, de la gazdele din oraşele pe care le vizita. Primele limbi îi solicitară un real efort, dar după o vreme începu să descopere în ele modele, şabloane. Cilme era ca Bozhotz, doar că toate sunetele B deveneau P, iar vocalele lungi deveneau diftongi cu terminaţia U. Era nevoie doar să-ţi ţii gura în poziţia corectă, să fii atent cu cele câteva cuvinte care nu însemnau acelaşi lucru în limbi diferite – *olpoic* nu înseamnă *casă* în Bozhotz, aşa că nu trebuie să ceri unui bărbat să te ducă la *olpoic*-ul lui, dacă nu voiai să fii înjunghiat – şi te puteai descurca. După o vreme atât de îndelungată petrecută pe drumuri, devenise atât de uşor, încât, deşi Elemak se mândrea cu abilitatea sa la limbi străine, nu prea era interesat de ele.

Acum era discreditat în calitate de moştenitor al tatălui său, nu va mai fi liber să colinde lumea – şi chiar de-ar fi, nu există locuri în care să merite să mergi – soţia lui îl repudiase în faţa întregii populaţii umane de pe această planetă, iar singurul lucru care-i mai rămăsese era să înveţe limbajul unor rozătoare subterane supradimensionate.

Dar nu era nicio problemă. Era în regulă chiar şi faptul de a învăţa de la Oykib rudimente ale acestei limbi. În definitiv, chiar dacă era fratele preferat al lui Nafai, nu era Nafai însuşi. De fapt, dacă lucrurile ar fi mers altfel, Oykib

ar fi putut fi în sfârşit fratele care ar fi fost Issib, dacă n-ar fi fost infirm. Deştept, dar nu cu gura mare; obedient, dar dispus să ia iniţiativa; curajos, dar nu imprudent; încrezător, dar nu încrezut. Ii plăcea de Oykib. Şi-ar fi dorit să nu-şi dea seama cât de evidentă era neîncrederea şi frica lui Oykib faţă de el. Ei, era flecuşteţul ăla când îl zgâlţâise puţin în bibliotecă, atunci când erau pe navă. O chestiune de temperament. N-avea rost să-i explice că Elemak era supărat pe Nafai, pe trădarea acestuia. Nici n-avea rost să se comporte linguşitor cu el, explicându-i că, dacă măcar o dată Nafai ar fi dat vreun semn că-i ca Oykib, ei doi ar fi fost prieteni. Era suficient pentru a-nvăţa limbajul de la el, pentru a-l ajuta să descurce dilemele lingvistice, pentru a căuta reguli şi şabloane.

Pentru că *existau* reguli şi şabloane. Nu se aplica nimic din limbajele de pe Harmony, desigur, pentru că limbajul săpătorilor evoluase de sine stătător, fără antecedente umane. Dar existau totuşi constante în limbaj. Modalităţi de-a exprima timpul, în aşa fel încât limbajul să transmită trecut, prezent şi viitor, cauză şi efect, motiv şi intenţie. Actorii şi acţiunile obligă orice limbaj să dezvolte, după o anumită manieră, substantive şi verbe. Şi foarte rapid – aproape la fel de rapid ca pe vremea când Elemak era tânăr – el prinse *simţul* limbii, parfumul ei. Când s-au dus la marginea pădurii pentru a discuta cu observatorii care urmăreau de-acolo, Elemak îşi putu da seama că lor le plăcea felul în care vorbea, le plăcea sunetul vocii lui, faptul că unul dintre zei putea să se descurce în limbajul săpătorilor.

Elemak îşi dădea seama că Oykib era puţin invidios. În definitiv, el începuse ca profesor, iar acum, după câteva săptămâni, Elemak era cel care preda, dacă nu înţelesul cuvintelor, măcar gramatica, pronunţarea şi expresiile idiomatice. Când avusese timp Oykib să-şi antreneze urechea pentru astfel de lucruri? Aceasta era prima sa limbă străină, iar la Elemak cea de-a cincizecea. Spre

meritul lui Oykib, însă, el n-avusese decât cuvinte de laudă pentru abilitatea lui Elemak, şi nu se întrevedea nimic care să indice că Oykib opunea rezistenţă în faţa schimbării relaţiei lor. De-ar fi avut Nafai un asemenea autocontrol…

Veni, însă, în sfârşit momentul în care el se simţi suficient de sigur pe sine pentru a comunica şi cu prizonierii de pe navă. Din cei nouă iniţiali, patru primiseră permisiunea de-a pleca – soldaţii care fuseseră pregătiţi, la porunca regelui războiului, să-i ucidă pe răpitori. Dar rămăseseră cei patru răpitori şi, cel mai important dintre toţi, Fusum, fiul regelui de sânge, cel care plănuise totul.

— Vreau să fie reabilitat, spuse Volemak. Vreau ca el să fie cel care duce cultura umană la săpători, pentru că el a fost cel care-a-ncercat să ne distrugă. Prietenia lui este cea care contează cel mai mult.

Astfel încât Elemak se va împrieteni cu el.

— Dar o s-o fac în maniera mea sau n-o s-o fac deloc, tată.

— La ce manieră te referi?

— Fusum este o persoană violentă şi mânioasă, rosti Elemak.

— Prin urmare, trebuie să-l învăţăm în alt fel.

— În primul rând, trebuie să stabilim cine-i profesorul, spuse Elemak. Apoi putem să ne gândim la a-l învăţa un alt mod de viaţă.

Volemak avea anumite îndoieli, dar în cele din urmă cedă.

— Însă fără să-i faci vreun rău, Elya, spuse Volemak. Nimic care să adâncească duşmănia care există deja între el şi noi.

Prin urmare, Elemak n-o să-i facă rău. Oricum, nu tot timpul. Iar în schimbul acestei promisiuni, el avea mână liberă în orice altă manieră. Mână liberă, fără martori.

Cu excepţia faptului că va putea să se întâlnească cu Fusum şi cu ceilalţi săpători doar în interiorul navei, unde va fi observat de computerul pe care îl numeau în

continuare Sufletul Suprem, chiar dacă n-avea nici măcar o fracţiune din puterea pe care adevăratul Suflet Suprem o exercita pe planeta Harmony. Ei bine, maşinăria n-avea decât să observe. N-are decât să-i dea raportul lui Volemak, Issib şi Nafai. N-o să existe secrete. În plus, Nyef şi Issya sunt ocupaţi cu îngeraşii lor gemeni. Nişte creaturi mici şi urâte. Cu oasele ca nişte rămurele. Dar sunt foarte drăgălaşi atunci când zboară şi s-au comportat extrem de frumos cu târfa lui Nafai, aşa că acum sunt cu toţii o familie. Desigur, Nafai era prea prost ca să realizeze că n-ajută la nimic alianţa cu cei slabi. Îngerii sunt inutili. Carnea-cerului, aşa le spun săpătorii. Din câte-şi dădea seama Elemak, singurul motiv pentru care nu fuseseră şterşi de pe faţa pământului era acela că săpătorii voiau să aibă la îndemână o rezervă din felul lor de mâncare favorit. Tocăniţă înzestrată cu sensibilitate, asta erau îngerii, tochitură cu aripi, ăştia erau *cei* cu care urmau să se-mprietenească Nafai şi Issib.

Te rog, tată, *nu* mă face să stau aici jos şi să mă-mprietenesc cu cei mai puternici dintre cei puternici, cu săpătorii cei agresivi! Elemak era cât pe ce să râdă cu voce tare, câteodată, gândindu-se cum manevrele inteligente ale tatei de-a încerca să facă pace schiţau un viitor în care Elemak era expertul în singurele creaturi de pe Pământ care meritau să fie cunoscute, în vreme ce cunoştinţele lui Nafai se refereau la prada lipsită de valoare, de inteligenţă şi de oase.

Elemak îi spuse mai întâi lui Oykib:

— O să-ncep să lucrez acum cu ostaticii. Vreau să mă-ntâlnesc zilnic cu tine şi să compar ceea ce-am aflat de la ei despre limbă şi cultură cu lucrurile pe care le-ai aflat tu de la săpătorii liberi din subteran.

Oykib acceptă acest lucru şi nici măcar nu făcu vreo aluzie c-ar vrea să meargă împreună cu Elemak pe navă ca să lucreze cu prizonierii. Un băiat de treabă, un băiat minunat.

Apoi Elemak se duse la Shedemei.

— Trezeşte-i mai întâi pe cei patru răpitori, spuse el. Vreau să exersez cu ei puţin. Vreau să-nvăţ de la ei, să-i aud vorbind între ei, în circumstanţe în care deţin controlul, ca să n-o tulească-n tufişuri atunci când întrebările devin dificile.

— Sunt foarte puternici, rosti Shedemei. Mai puternici decât ai crede.

— Dar eu sunt convins că-s puternici, spuse Elemak. Aşa că nu cred c-o să fiu surprins.

— Eu zic doar că s-ar putea să nu vrei să fii singur cu ei, replică ea.

— Iar eu zic că s-ar putea să nu vreau să le dau nici cea mai mică idee cum că mi-ar fi frică, replică Elemak. Am avut de-a face cu oameni mai periculoşi – care făceau parte din culturi despre care nu ştiam nimic până când mi-au arătat ei, prin acţiuni. E domeniul meu de studiu. Eu nu mă uit peste umărul tău la chestiile genetice, nu-i aşa?

Ruşinată, Shedemei îi trezi pe cei patru răpitori, pe rând. Elemak îşi dădu silinţa să fie primul chip pe care-l văd atunci când se trezesc. Încercă, totodată, să-i trateze cu asprime constant. Ei simţiră mâna lui încleştată pe umerii lor în timp ce erau propulsaţi de-a lungul coridoarelor navei. De glezne, el îi împinse pe fiecare în faţa lui pe scară, către puntea navei pe care o va folosi ca şcoală, masă de negocieri, închisoare.

Petrecu patru săptămâni cu ei, învăţând tot ce putea. Vocabular nou în fiecare zi, desigur, şi reguli gramaticale din ce în ce mai complexe, pe care le împărtăşea scrupulos cu Oykib în fiecare seară, când săpătorii erau încuiaţi. Dar totodată învăţă cultura, felul în care se desfăşurau lucrurile în oraşul subteran. Felul în care regele de sânge era cel sfânt, care conducea trecerea băieţilor la vârsta de tineri adulţi. Regele de sânge marca de asemenea sărbătoarea bebeluşilor de carnea-cerului, având grijă să dea importanţă bărbaţilor care uciseseră prada curat, iar cea

mai mare importanţă celor care aduseseră acasă prada vie, ologită, dar nu sângerândă. Astfel regele războiului îi instruia pe tinerii bărbaţi în luptă, urmărire, ucidere; le alegea ofiţerii; îi conducea spre prăzi mari şi mici; dar regele de sânge era cel care conferea toate onorurile, care hotăra care bărbaţi erau viteji şi care nu.

Mufruzhuuzh fusese un mare rege al războiului, dar existau bărbaţi care susţineau că greşise când se căsătorise cu Emeezem. Nu se punea problema c-ar fi avut de ales, desigur. A fost obligat să facă acest lucru. Şi nu era vina lui că din cauza viselor şi vocilor pe care le auzea, a fost făcută mamă profundă, stăpâna oraşului subteran. Dar puterea ei l-a şubrezit pe el; ţinea cont de părerea ei într-o prea mare măsură, asculta de ea în loc să fi ascultat de oamenii lui. Acest lucru crease un vid.

Tatăl lui Fusum, Shosseemem, ar fi trebuit să umple acel gol. Ar fi trebuit să vină şi să-i ajute pe oameni să-şi simtă puterea, în loc ca dominaţia lui Emeezem s-o dizolve, încet-încet. Dar Shosseemem era la fel de imobilizat de viziunile lui Emeezem ca şi Mufruzhuuzh. În definitiv, ea spusese că Zeul Neatins o să vină din cer, iar el a venit. Ei l-au văzut printre subzei sau semizei, au văzut cum se mişca încrezător şi puternic şi n-au îndrăznit să pună la îndoială autoritatea lui Emeezem nici chiar atunci când îndemna la slăbiciune şi pasivitate.

Observaţi! spunea ea. Observaţi şi aşteptaţi! învăţaţi înainte de-a trece la fapte. Ei bine, observaseră, aşteptaseră, apoi într-o bună zi Fusum venise la ei şi zisese: „Sunteţi bărbaţi sau muieri? Dacă sunteţi muieri, atunci unde-s pruncii care sug de la ţâţele voastre? Iar dacă sunteţi bărbaţi, în cazul ăsta de ce mai aşteptaţi şi mai observaţi, din moment ce-aţi văzut unde sunt ţinuţii bebeluşii şi cât de prost păziţi sunt? N-au nici tunele, nici cuiburi, aşa că bebeluşii sunt la nivelul solului tot timpul. De ce nu i-am duce la regele de sânge?

Pentru că regele de sânge nu ne-a cerut aşa ceva. Iar

regele războiului nu ne-a poruncit să trecem la acţiune.

Asta se-ntâmplă pentru că suntem conduşi de femei. Dar eu sunt bărbat, iar dacă n-am bărbaţi care să mă conducă, atunci o să conduc eu. Ăştia nu-s zei, chiar dac-au venit din cer. Oare nu urinează pe pământ la fel ca noi? Nu mănâncă, respiră şi-şi fac nevoile ca noi? Ce anume-i divin la ei?“

Astea-s minciunile pe care ni le-a spus Fusum, susţinură ei în faţa lui Elemak. Ne-a tras pe sfoară. Dac-am fi ştiut că voi sunteţi cu adevărat zei, aşa cum ştim acum, nu l-am fi urmat niciodată. Iartă-ne, puternicule, fie ca furia zeului cel strălucitor să nu ne doboare la pământ şi continuară pe aceeaşi temă până când lui Elemak îi veni să-i sugrume pentru slăbiciunea şi lipsa lor de loialitate.

Dar nu arătă niciun semn cum că n-ar aproba felul abject în care îl trădaseră pe Fusum. Ii lăsă să creadă că el voia ca ei să mărturisească nepieritoare devoţiune faţă de zeul cel strălucitor – faţă de Nafai, micul nemernic. Iar atunci când află de la ei tot ceea ce se putea, îi spuse lui Volemak că era de părere că ei sunt gata să plece de pe navă şi să meargă acolo unde puteau să lucreze cu Shedemei, Oykib, Chveya şi Yasai şi cine mai încerca să-nveţe felul de-a fi al săpătorilor.

Oh, Volemak şi toţi ceilalţi erau atât de *încântaţi* de munca pe care o depusese cu ei Elemak. Cei patru sunt docili. Sunt atât de nerăbdători să facă pe plac. Atât de plini de informaţii şi înţelepciune. S-a trimis spre a fi aduse şi soţiile, care au venit şi-au luat pane la discuţii; s-au înţeles extrem de bine, fiinţele umane şi cei patru care nu de mult furaseră bebeluşul din casa lui Elemak.

— Sunt mândru de tine, fiule, rosti Volemak. I-ai transformat în prieteni pe cei care v-au făcut rău, ţie şi familiei tale. A fost o treabă bună, bine făcută.

Elemak ştia mai bine. Ar fi fost o treabă ruşinoasă, dac-ar fi fost sinceră. Dar el ştia adevărul despre cei patru răpitori. Lipsiţi de loialitate, asta erau. Laşi. Fusum îi

convinsese prin intimidare să facă ceea ce făcuseră, iar acum erau nerăbdători să-l lase pe Elemak să-i convingă prin intimidare să facă altceva. Dacă Fusum ar avea bun-simţ, i-ar omorî imediat ce-ar pune mâna pe putere.

Căci *va ajunge* la putere. Elemak era sigur de lucrul ăsta, căci cu cât auzea mai multe de la răpitori, cu atât i se-ntărea senzaţia că-l cunoaşte pe Fusum, că ştie cum gândeşte, ce vrea şi ce anume ar face pentru a obţine ceea ce voia.

Era simplu ce voia: puterea.

Şi ce anume ar face pentru a pune mâna pe ea? Orice.

Elemak îl ştia pe Fusum, da, pentru că Fusum *era* el. Sau cel puţin el ar putea fi Fusum, dacă acest fiu al regelui de sânge ar fi avut destul bun-simţ ca să-nţeleagă situaţia şi-ar fi aşteptat momentul potrivit, aşa cum făcea Elemak.

Prin urmare, veni ziua în care Shedemei pregăti compartimentul de hibernare pentru a fi deschis.

— Aş vrea să fiu singur cu el atunci când se trezeşte la viaţă, spuse Elemak.

Ea îl privi fix.

— De ce?

— Pentru că-l cunosc, răspunse Elemak. Din spusele celorlalţi. Asta-i periculos, iar dacă-i vorba să-l îmblânzim, trebuie să-i arăt cine-i stăpânul. Dacă eşti tu aici, o să vadă că mai e implicată o altă fiinţă umană. N-o să ştie că sunt singurul care-i controlează fiecare aspect al vieţii. Înţelegi?

— Înţeleg, replică Shedemei. Dar nu sunt de acord.

— Dar o să mă *laşi* singur cu el, rosti Elemak.

— O să fac lucrul ăsta, pentru că Volemak a zis să te las să te descurci în felul tău.

Se întoarse cu spatele la el şi plecă.

După puţin timp, capacul alunecă în spate, iar în faţa sa apăru Fusum, clipind, încercând să-şi dea seama unde se află. Elemak întinse o mână, îl luă de gât şi, ridicându-l aproape în poziţie şezândă, îi urlă în cel mai fluent şi colorat limbaj al săpătorilor:

— Mi-ai furat fetiţa! Aveai de gând s-o mănânci! Aşa războinic eşti tu, care se luptă cu bebeluşii, dar face pe laşul în faţa bărbaţilor?

Prima reacţie a lui Fusum a fost nu de frică, ci de furie. Elemak fu bucuros să constate acest lucru, cum Fusum întinse braţele încă slăbite din cauza hibernării şi încercă să-i smulgă lui Elemak inima din piept. Foarte bine. Nu eşti unul care scânceşte, nu-i aşa?

— Iar acum mă ataci pe mine, prostule!

Cu mâinile încleştate de gâtul lui, Elemak îl săltă din compartiment şi-l izbi de peretele opus.

Ah, da, ăsta nu era o fragilă şi plăpândă jucărie aşa cum fusese îngerul. Ăsta făcu un salt, cu trupul complet teafăr, cu dinţii dezgoliţi şi mâinile gata de luptă. Dar fusese slăbit şi era ameţit. N-ar fi fost o luptă cinstită, ceea ce era exact aşa cum dorea Elemak. Acum era vorba de autoritate şi dominare, nu de dreptate. Dac-ar fi fost vorba de dreptate, Elemak l-ar fi sugrumat în timpul somnului.

Fusum sări la el – o mişcare înaltă, elastică, ce l-ar fi prins pe picior greşit pe Elemak dacă nu i-ar fi pus pe răpitori să-i arate tehnicile de luptă în lupte de gladiatori simulate. Doar ca să învăţ cuvintele pentru fiecare lucru pe care-l faceţi, le spusese el. Ei bine, învăţase cuvintele. Îşi dăduse seama, totodată, de replica fizică. Aşa s-a făcut că Fusum se trezi că propria lui greutate îi este folosită împotriva sa, în timp ce fu zvârlit din nou, de această dată pe coridor, aşa că ateriză derapând, până când se propti în peretele din spate.

Cu un mârâit, sări din nou, gata de luptă, dar picioarele nu-i asigurau stabilitatea pe podeaua netedă şi nu putea s-adune suficientă forţă pentru a-l dărâma pe Elemak sau chiar pentru a-l dezechilibra pentru o clipă. În momentul în care trecu efectul sedativelor, el era deja istovit fizic şi umilit de nenumăratele înfrângeri în lupta cu Elemak.

În sfârşit, când Fusum nu se mai putu mişca, Elemak îl apucă de unul din picioarele din spate şi-l târî pe coridor

către scara centrală, apoi îl cără în camera în care va fi ţinut încuiat atunci când Elemak nu era cu el. Pe parcursul deplasării, nu făcu niciun efort să protejeze de durere capul sau trupul săpătorului, nici nu-i dădu voie lui Fusum să-şi recapete suficient echilibrul pentru a se proteja singur. Iar când ajunse în încăpere, îl azvârli pe săpător pe jos, intră după el, închise uşa şi rămase în picioare, râzând.

Săpătorii nu râdeau asemenea fiinţelor umane, dar mesajul ajunse la destinaţie. Fusum se ridică pe picioarele din spate, expunându-şi burta rozalie, lipsită de păr.

— O să mă sacrifici ca un bărbat? întrebă el. Uite burta mea, scoate-mi inima şi maţele şi mănâncă-le sub ochii mei – nu-mi pasă, o să mănânc şi eu din ele ce nu mănânci tu!

Elemak recunoştea o atitudine curajoasă atunci când era cazul.

— Mai degrabă mi-aş mânca excrementele decât să am pe buze sângele tău de laş.

— Prin urmare, vrei să-mi dai o moarte ca pentru un laş. Uite gâtul meu. Taie-l, nu-mi pasă. Viaţa nu-nseamnă nimic pentru mine, căci pentru că voi, zeii, sunteţi aici, bărbaţii nu mai înseamnă nimic. Nu există bărbaţi. Doar femei şi laşi cu două cozi.

Elemak nu se putu abţine să nu râdă din nou. O asemenea sfidare! Era un *băiat,* săpătorul ăsta. Însă ar fi fost dezamăgitor dac-ar fi reacţionat altfel. Unul ca Obring s-ar fi umilit şi-ar fi implorat să-i fie lăsată viaţa. Unul ca Vas ar fi fost ursuz şi tăcut. Mebbekew ar fi încercat să negocieze, s-ajungă la o înţelegere. Dar Fusum ăsta *era* cu adevărat bărbat, făcând tot ce era-n stare ca să smulgă din victoria lui Elemak orice senzaţie de bucurie şi de triumf.

— Prostule, zise Elemak în limbajul săpătorilor. Nu vreau să mori. Vreau să fii rege.

Aceste vorbe îl amuţiră pe săpător.

— Tatăl tău e lipsit de valoare, spuse Elemak. Îl conduce Emeezem. Mufruzhuuzh nu-i un conducător de război, ar putea să fie o carnea-cerului fără aripi, la cât de inutil e. Am

crezut că poate conspiratorii tăi, cei patru care-au pus în practică răpirea, am crezut că poate ei sunt bărbaţi, dar sunt nişte nimicuri, s-au oferit bucuros să te vândă în schimbul propriilor vieţi şi te-au învinovăţit pentru toate.

Elemak le imită glasurile, făcându-le să sune feminin.

— Oh, Fusum ne-a tras pe sfoară. El ne-a/w. N-a fost *vina* noastră. Dac-am fi ştiut că sunteţi *zei* cu adevărat!

Fusum şuieră în replică, împrăştiind salivă pe întreaga parte de încăpere unde se afla Elemak. Era cel mai puternic gest de dispreţ. Ar fi provocat o luptă pe viaţă şi pe moarte, dacă Elemak ar fi fost săpător.

Acesta doar râse.

— Dacă scuipatul tău ar fi otravă, ar merita să-l iroseşti pe mine. Dar n-are rost. Dacă vrei să-ţi salvezi poporul, să nu-i laşi să cadă în sclavia *noastră,* atunci eu sunt singura ta speranţă.

— Dacă tu eşti singura speranţa, atunci n-am nicio speranţă.

— Eşti chiar prost, să ştii. Dar ce pot s-aştept de la tine? În definitiv, sunt un zeu, iar *tu* eşti un vierme care se târăşte sub pământ.

— Nu sunt vierme, iar tu…

— Hai, Fusum, dragul meu băieţel, bebeluşul meu neputincios, spune şi restul.

Fusum clătină din cap.

— Aveai de gând să spui: „Iar tu nu eşti bun de nimic." Nu-i aşa? Hai să fim cinstiţi unul cu celălalt.

— Am simţit mâinile tale pe trupul meu, replică Fusum. Nu dădeau senzaţia c-ar fi mâini de zeu.

— Oh, serios, rosti Elemak. Fără îndoială c-ai trecut prin multe mâini de zei până acum, aşa că ştii ce senzaţie dau mâinile *lor.*

Fusum nu răspunse.

— O să-ţi spun eu cum sunt mâinile *mele.* Dau senzaţia că aparţin unui bărbat care-i mai puternic, mai isteţ, mai rapid şi mai plin de ură decât tine.

Săpătorul îl studie.

— Un bărbat, zici.

— Un bărbat, spuse Elemak. Nu un zeu.

— Mai puternic, da, recunoscu Fusum. Azi, cel puţin. Mai rapid. Mai isteţ – poate. Azi.

— Întotdeauna, rosti Elemak. În zece mii de ani, întregul tău popor n-ar putea învăţa ceea ce ştiu eu.

— Mai isteţ, zise Fusum, fiind de acord cu acest punct de vedere. Dar niciodată mai plin de ură decât mine.

— Crezi că nu? spuse Elemak. Hai să comparăm poveştile, vrei?

Aşa făcură. Iar atunci când se încheie prima zi lungă, când Elemak îi aduse de mâncare lui Fusum, nu mai erau prizonier şi gardian, ostatic şi stăpân sau bărbat şi zeu. Erau aliaţi, doi bărbaţi care pierduseră puterea în cadrul grupului lor, dar hotărâţi să folosească prietenia celuilalt pentru a câştiga ascendenţă asupra rivalilor din propria comunitate. Va fi nevoie de răbdare şi planificare. Va fi nevoie de timp. Dar *aveau* timp, nu-i aşa? Iar răbdarea putea fi învăţată zi de zi. Elemak făcea acest lucru, nu-i aşa? Fusum i-ar putea urma exemplul.

— Nu uita, îi spuse Elemak, în timp ce Fusum se cufundă zgomotos în mâncarea sa. Dacă o să vină o vreme în care o să crezi că te poţi descurca la fel de bine fără mine, o să văd gândul ăsta în mintea ta înainte să-l sesizezi tu însuţi, iar când o să te răsuceşti ca să-nfigi cuţitul în mine, o să descoperi că e deja-n tine cuţitul meu.

Fusum râse, râsul şuierător al săpătorilor.

— Acum ştiu că pot să-ţi încredinţez viaţa mea.

— Poţi, zise Elemak. Tot ce pot să-ţi spun e că eu n-o să ţi-o încredinţez niciodată pe-a *mea.*

Atunci când Nafai şi Luet, Issib şi Hushidh plecară spre satul îngerilor, îşi cărară instrumentele în spate – sau, în cazul lui Issib, pe scaunul care venea după el. Yasai şi Oykib urcaseră la locul ales cu o săptămână în urmă şi instalaseră reţeaua de relee, pentru ca Issib să poată pluti

cu uşurinţă pe calea către canion. Dar scaunul lui se afla acolo în caz de vreme rea sau dacă cineva i-ar fi furat flotoarele în timp ce dormea.

Îşi lăsaseră în grija altora copiii mici. Dacă totul se va desfăşura bine la primul contact cu satul îngerilor, vor construi locuinţe, apoi se vor întoarce să ia şi copiii, şi seminţe, şi haine suplimentare, şi material didactic. Sperau să aibă o fermă funcţională la timp pentru sezonul recoltelor, la înălţimea respectivă. Dacă totul mergea bine.

pTo şi Poto conduceau grupul prin canion, ridicându-se rapid în aer, din când în când, apoi zburând în cercuri la joasă înălţime, pentru ca fiinţele umane să poată vorbi cu ei când se regrupau. Erau cu toţii extrem de conştienţi că majoritatea îngerilor respinseseră ideea de-a se împrieteni cu oamenii – cu Cei Străvechi. Dar pregătiseră scenariul despre care considerau c-o să-i câştige de partea lor sau măcar să primească permisiunea ca patru fiinţe umane să locuiască printre ei. Iar când ajunseră, în cele din urmă, în vârful canionului, chiar în poiana unde lui pTo i se frânseseră oasele, i se rupsese aripa, i se vărsase sângele, se opriră şi-l puseră în scenă.

pTo era cocoţat pe capul lui Nafai, iar Poto pe cel al lui Luet. Picioarele lor presau, uşor, dar ferm, lângă maxilarele fiinţelor umane. Iar aripile lor se desfăceau şi se înfăşurau în jurul umerilor lui Nafai şi ai lui Luet, ca nişte mantale, ca nişte corturi.

— Ca nişte cuiburi, spuse Luet.

Nafai încuviinţă din cap. Pentru că deşi nu văzuseră un cuib de îngeri cu ochii lor, auziseră descrierile pe care le făcuseră pTo şi Poto, se uitaseră la desenele lor şi în cele din urmă le visaseră şi se treziseră din vis siguri că Păstrătorul Pământului le arătase adevărul, împletite din rămurele suple şi fire de iarbă, cuiburile erau în realitate nişte acoperişuri care apărau crengile pe care dormeau soţiile şi cei mici, atârnaţi cu capul în jos, înfăşuraţi în pătura formată de propriile lor aripi.

Undeva în crengi, prin copacii din apropiere, ştiau că îngerii îi urmăreau. Ii judecau.

Issib aluneca uşor înainte, fără ca picioarele lui să atingă pământul; în spatele lui venea Hushidh, spunându-i cu glas scăzut unde se aflau îngerii şi care dintre ei nu păreau bine conectaţi la pTo şi Poto. Aceştia erau cei care trebuiau câştigaţi, desigur, iar Issib, stând în picioare, în aer – un truc pe care nu-l putea face nimeni altcineva, nici măcar Nafai cu mantia sa – îi intimida, zeul vizibil, singurul care putea zbura.

— Unde-i Iguo, când soţul ei vine la ea? strigă cu voce tare Issib în limbajul îngerilor. Ştia că vocea lui va fi greu de înţeles, fiind atât de piţigăiată, dar vorbi rapid, sperând că rostirea consoanelor îi va ajuta să-i înţeleagă vorbele.

Din pădure nu ieşi nimeni, dar acest lucru nu era surprinzător, deocamdată.

— Aripa i-a fost frântă, dar acum nu mai există nici urmă de ruptură. Credeţi c-o să vă facem rău, noi, cei care putem vindeca rana unui explorator curajos?

Nici acum, nu apăru nimeni.

— Când Cel Străvechi supărat i-a făcut rău lui pTo, a fost din cauză c-a crezut că voi i-aţi luat bebeluşul, încă nu cunoşteam maniera subterană şi întunecată a diavolilor.

Luet se împotrivise folosirii cuvântului cu care îngerii îi numeau pe săpători, dar Issib insistase că el trebuie să vorbească în limba pe care o pot ei înţelege.

„În definitiv, Elya şi Okya le spun îngerilor *carnea-cerului* atunci când vorbesc cu săpătorii, nu-i aşa?“ remarcase Issib. Toată lumea fu de acord că *diavoli* nu era cu siguranţă un cuvânt mai urât de întrebuinţat decât acela.

Issib continuă să se adreseze îngerilor invizibili.

— Acum ştim că voi nu veniţi din canion ca să ne furaţi copiii. Vedem, în schimb, că atunci când un bărbat curajos a fost lovit pe nedrept, celălalt sine al său, un bărbat la fel de curajos ca şi primul, va coborî pentru a avea grijă de el şi a-l salva, dacă poate.

În sfârşit, câţiva dintre îngeri începură să se lase a fi văzuţi, ţopăind în faţă, pe crengile mai mari ale copacilor care înconjurau pajiştea. Unii dintre ei stăteau drepţi pe crengi; alţii atârnau de ele, cu capul în jos. Te lua cu ameţeală atunci când te uitai la ei, dar Issib continuă:

— Acum ştim că cei care l-ar fi putut opri pe Poto au hotărât să-l lase să vină. Aceştia sunt cei care au sperat în prietenia cu noi, cu Cei Străvechi care au fost aduşi acasă de Păstrătorul Pământului.

Şi în legătură cu acest aspect fuseseră discuţii. Îngerii nu aveau conceptul de Păstrător al Pământului, dar Nafai insistase ca numele să fie introdus de la început.

— O să-şi dea seama destul de repede că nu suntem zei, spusese Nafai. Să nu se zică niciodată că i-am minţit.

— Aşa cum i-am minţit pe săpători? întrebase Luet blajin.

— Nu-ncercăm să salvăm de la îngeri un bebeluş răpit, punctase Nafai. Încercăm să ne-mprietenim cu cei care ne-au văzut ca fiind doar nebunesc de cruzi. N-o să-i lăsăm să ne vadă ca pe nişte zei, chiar dacă *într-adevăr* le captăm atenţia punându-l pe Issib să facă trucul lui cu planatul.

Prin urmare, acum Issib rosti numele Păstrătorului Pământului, folosind traducerea pe care i-o dăduseră pTo şi Poto, atunci când înţeleseseră, în cele din urmă, ce şi cine era Păstrătorul Pământului. Sau, mai degrabă, atunci când înţeleseseră tot atât de mult ca şi fiinţele omeneşti, tot atât de mult cât puteau explica acestea cu cunoaşterea rudimentară a dificilului limbaj al îngerilor.

— Cei Străvechi vă roagă să ne iertaţi pentru greşeala făcută. Nu vă cunoşteam atunci, dar acum vă cunoaştem. Prin intermediul acestor doi bărbaţi curajoşi şi plini de virtute vă cunoaştem. Prin intermediul vindecării aripii lui pTo voi ne cunoaşteţi pe noi. Lăsaţi-ne pe noi patru să locuim printre voi. Dar mai întâi, să vină Iguo să-şi întâmpine soţul. Vino să vezi, Iguo, că trupul lui e teafăr, că ţi l-am adus cu adevărat pe pTo înapoi.

Apoi aşteptară, nefăcând altceva, nerostind nimic, cu excepţia murmurelor de încurajare ale lui pTo şi Poto. Răbdare. Aveţi răbdare. Le vine greu să hotărască dacă s-o lase pe Iguo să vină la noi.

Ea veni, fâlfâind stângaci pe sub crengile copacilor mai apropiaţi, până ajunse pe pajişte. Stângăcia ei, descoperiră ei în scurt timp, se datora faptului că de blana de pe pieptul ei atârnau doi copii mici, care o dezechilibrau în timp ce zbura.

pTo icni de surprindere, în timp ce Poto începu să cânte plin de desfătare.

— Fii, cântă el. Soţia celui rupt i-a dăruit fii în timp ce se vindeca. Acum bucuria lui e dublată şi încă o dată dublată, căci se întoarce la femeia pe care a lăsat-o soţie şi o descoperă acum mamă.

pTo sări de pe capul lui Luet şi ateriză în faţa soţiei sale. Cei doi vorbiră cu voce joasă, rapid, muzica glasurilor lor îngemănate, chiar dacă nici una dintre fiinţele umane nu putea înţelege cuvintele pe care le rosteau. În timp ce Iguo inspecta trupul lui pTo, în special aripa care fusese ruptă, pTo îi examina, la rândul lui, pe cei doi bebeluşi pe care ea îi lăsase în iarbă la picioarele lui. Erau în stare să se ţină pe picioare, chiar dacă nu puteau zbura şi, cu toate că vorbele lor era întretăiate şi copilăreşti, ştiau să-i spună tată, iar pTo plânse fără jenă pentru că putea să-i atingă cu vârfurile degetelor şi cu limba, lăsându-i să se caţere pe trupul lui şi să se hârjonească la adăpostul aripilor sale.

În cele din urmă, Iguo se întoarse către îngerii care aşteptau.

— Ceea ce nu poate fi vindecat a fost vindecat, zise ea. Ceea ce a fost pierdut pentru vecie a fost găsit. De aceea, fie ca tot ceea ce nu poate fi iertat să fie iertat şi fie ca prietenia să-i lege pe oaspeţii care-au sosit la noi, să-i împletească în inimile şi familiile noastre, în cuiburile şi copacii noştri.

Era propunerea formală pe care pTo şi Poto îi

pregătiseră s-o aştepte. Acum urma votul. Doar câţiva coborâră din copaci, pentru a-şi arăta indignarea sau neîncrederea. Iar când se termină votarea, toţi cei care spuseseră „da“ rămânând în copaci îşi luară zborul, ridicându-se deasupra luminişului, roind, hârjonindu-se şi cântând, apoi coborând în picaj, câţiva în acelaşi timp, pentru a le atinge pe fiinţele umane, pentru a le vedea cu mâinile şi picioarele, dar şi cu ochii, pentru a auzi glasurile lor cum se chinuie cu dificilul lor limbaj.

Lui Nafai îi spuneau „Dapai“, pentru că nu puteau pronunţa consoanele nazale şi fricative din numele său. Lui Luet îi spuneau „Quet“, folosind ocluziva profund guturală ca substitut pentru impronunțabilul „1“. „Ittib“ era Issib, iar „Kucheed“ era Hushidh. PTo se plânsese că Cei Străvechi păreau a-şi fi ales numele spre a le face de nepronunţat de către îngeri. Dar Dapai, Quet, Ittib şi Kucheed erau destul de aproape. Îngerii le rostiseră numele şi le uraseră bun venit. Cu scaunul care îi urma îndeaproape, ei se lăsară conduşi de roiul de îngeri către valea care era casa lor.

13
UCIDERI

Vas nu voia să facă rău. El era, pur şi simplu, o fire atentă, plină de compasiune. În lunile care trecuseră de când Elemak brutalizase acel coşmar zburător căruia ei îi spuneau înger, iar Eiadh îl repudiase în faţa tuturor, Vas observase că răceala dintre Elemak şi Eiadh părea a nu fi dispărut. Intr-adevăr, din câte îşi dădea el seama, cei doi nu-şi vorbeau, iar Elemak reuşea să nu petreacă aproape deloc timpul în aceeaşi casă cu soţia sa. Nu se punea problema că Vas le ţinea socoteala celorlalţi. Observase pur şi simplu din întâmplare că Elemak stătea pe navă cu săpătorul prizonier, învăţând să îngâne şi să şuiere când vorbea, iar biata Eiadh era lipsită de un companion bărbat.

Ei bine, Vas era aproape la fel de singur. Sevet, draga lui soţie, care-l înşelase în mod regulat pe vremea în care trăiau la Basilica, îl înşelase acum încă o dată, făcând o burtă mare după ce născuse atâţia copii.

Mai rău, nu mai avea nimic din farmecul strălucitor care-i plăcea lui atunci când făcuse contract cu ea ca să se căsătorească timp de câţiva ani. În perioada aceea ea fusese o celebritate, o cântăreaţă populară şi iubită. Fusese o lovitură pentru Vas să ajungă să fie bărbatul de la braţul ei.

Dar nu mai cântase de ani buni. Din noaptea în care Kokor venise acasă şi-l găsise pe soţul ei Obring pompând între coapsele nubile ale lui Sevet. Koya, mânată mai mult de o criză de furie decât de un simţ al dreptăţii, se

năpustise asupra persoanei pe care o ura cel mai mult pe lumea asta, sora ei Sevet. Lovitura o atinsese în laringe, iar de atunci Sevet nu mai cântase nicio notă. Nu era din cauză că dauna ar fi fost fizică. Putea vorbi, şi nu monoton. Fredona încet cântece de leagăn copiilor când se născuseră. Dar terminase definitiv cu cântatul cu voce tare şi puternică. La fel şi cu faima în a cărei strălucitoare umbră se distrase Vas atât de mult. Prin urmare, Sevet nu mai avea nimic atractiv. Însă, din nefericire, ea era fiica Rasei şi fuseseră prinşi cu toţii în prostia asta care-i făcuse să plece în deşert, astfel încât căsătoria lor nu se încheiase, chiar dacă toate scânteile de iubire care existaseră pe vremuri între ei se stinseră în noaptea în care ea-l trădase cu viermele de soţ jalnic, vrednic de dispreţ, prost şi abject – Obring.

Deci Vas era la fel de singur ca şi Eiadh şi din motive similare – amândoi descoperiseră că soţii lor erau nişte cretini din punct de vedere moral, incapabili nici măcar de o scânteie de decenţă umană. Vas îşi îndurase căsătoria fără iubire şi chiar îi făcuse trei copii târfei, dar nimeni nu ghicise cât de mult îi displăcea chiar şi s-o atingă. Şi nu era vorba doar de talia ei care se îngroşase peste măsură sau de pierderea vieţii pline de strălucire din Basilica. Erau imaginea picioarelor înfăşurate în jurul coapselor fleşcăite, păroase şi goale ale lui Obring şi conştiinţa faptului că ea nu făcuse acest lucru ca să-l trădeze pe Vas, ci să-i facă în necaz surioarei ei rele şi lipsite de talent, Kokor. Fără îndoială, Vas nici măcar nu era prezent în gândurile ei în timp ce…

Cu mulţi ani în urmă, era cu extrem de mulţi ani în urmă, şi o sută de ani de zbor interstelar, ca să nu mai vorbim de anii petrecuţi în deşert şi aproape un an întreg în această lume nouă, dar pentru Vas era ca ieri, un ieri perpetuu, drept care Vas îşi amintea cu multă duioşie făgăduiala pe care o făcuse atunci când Elemak îl împiedicase să-i ucidă pe Obring şi pe Sevet pentru a-şi

spăla ruşinea şi bărbăţia. Îşi făgăduise că într-o bună zi, poate când Elemak va fi lipsit de putere şi neputincios, Vas va remedia situaţia. Vas îi va ucide pe Obring şi pe Sevet, apoi, cu mâinile încă pline de sânge proaspăt, se va duce la Elemak, iar acesta va râde de el şi va spune: „Iţi mai aminteşti? Pentru *asta,* care s-a-ntâmplat atât de demult, i-ai ucis?“ Iar Vas îi va replica lui Elemak că nu se întâmplase chiar aşa demult. „A fost în existenţa asta. Iar tot în existenţa asta o să echilibrez balanţa. Pe ei, pentru trădarea lor. Pe tine, pentru că m-ai împiedicat să mă răzbun în momentul acela. Dacă trece un timp, e nevoie de mai mult sânge. Acum de al tău, Elemak. Mori de mâna mea, aşa cum a murit de mâna ta mândria mea.“

Oh, oare nu-şi imaginase el acest lucru de zeci de mii de ori de-atunci încoace? În mod repetat, atunci când Elemak a încercat să-l ucidă pe Nafai sau pe Volemak şi l-au oprit, l-au pus la pământ, l-au umilit, Vas îi privise, zicându-şi: „Nu-l omorâţi. Lăsaţi-mi-l mie.“ De zeci de mii de ori îşi imaginase felul în care Obring va scânci şi va implora mila, iar Sevet se va comporta în mod dispreţuitor, necrezând c-o s-o omoare, până la acea privire de o inexprimabilă surprindere, în timp ce pătrundea cuţitul – oh, va trebui să fie un cuţit, o armă de mână, să simtă cum se rupe carnea sub presiunea lamei care înjunghie, să simtă oţelul cum alunecă în carnea unsă de sânge, scormonind înăuntru până când va găsi inima, iar sângele va ţâşni de sub mâna lui, făcându-i braţul să aibă o convulsie în ultimul punct culminant al vieţii mizerabile a lui Sevet...

O să vină ziua, îşi zise Vas. Dar, mai întâi, de ce să nu se pregătească pentru ea cum trebuie? Elemak socotea că e-un fleac că un alt bărbat se culcă cu soţia mea. Oare, în cazul ăsta, n-o să fie potrivit şi just ca, în timp ce el zace în agonie, să-i spun în ultimele lui momente de conştienţă: „Oh, da, Elemak, prietene, ţi-aduci aminte ce mi-a făcut nevastă-mea? Ei bine, nevastă-ta ţi-a făcut şi ţie acelaşi lucru, cu mine.“ Iar Elemak o să se uite-n ochii mei şi o să-şi

dea seama că spun adevărul, apoi o să-nţeleagă că n-am fost câtuşi de puţin o creatură pasivă, că n-am fost niciodată unealta fără minte care a crezut el c-am fost vreme de mulţi ani.

Singura problemă cu visul ăsta era Eiadh însăşi. Chiar dacă nu se mai culca acum cu Elemak, asta nu-nsemna că i-ar fi dat vreo atenţie lui Vas. El nu era prost. Era un om atent, atâta tot. Ştia că ea trecea prin nişte momente grele. Singurătate. Iar Vas putea să manifeste compasiune. El n-o să se ducă la Eiadh furios sau căutând să se răzbune pe Elemak, nu, nicidecum. Se va duce la ea ca prieten, îi va oferi o mână de ajutor, iar de aici va merge mai departe. Vas citise cărţi. Ştia că genul ăsta de situaţii se-ntâmplau. De ce nu şi lui? De ce nu cu Eiadh, a cărei talie *nu* se îngroşase, deşi îi dăruise lui Elemak de două ori mai mulţi copii decât Sevet? Eiadh, care continua să cânte, nu cu forţa unei celebre cântăreţe ca Sevet, dar cu un timbru splendid de intim, o voce care putea trezi tot dorul din sufletul unui bărbat, ah, da, Eiadh, te-am auzit cântând şi am ştiut că-ntr-o zi vocea aceea o să geamă, gâtul acela drăgălaş o să se arcuiască pe spate, în vreme ce trupul tău va fi cuprins de aceiaşi fiori ca şi al meu.

— Da? rosti Eiadh.

El nu bătuse din palme. Probabil că-l văzuse venind. Ce stângaci.

— Eiadh, spuse el.

— Da, rosti ea din nou.

— Pot să intru? întrebă Vas.

— S-a-ntâmplat ceva? zise Eiadh.

El observă că ea făcea un inventar mental al copiilor ei.

—Din câte ştiu eu, nu, spuse Vas. Doar că sunt îngrijorat în privinţa ta.

Eiadh părea confuză.

— A mea?

— Te rog, pot să intru? întrebă el.

Ea râse, dar îl lăsă să treacă de uşă.

— Bineînţeles, Vas, dar habar n-am despre ce vorbeşti. Cu excepţia faptului că-s tot timpul obosită, dar de lucrul ăsta se plânge toată lumea. Dac-ai venit să tai legumele pentru masa de seară, atunci sunt încântată.

— Chiar ai nevoie să te-ajut cu legumele? întrebă Vas.

— Nu, era doar un fel de-a spune. De fapt, coseam. Volemak insistă să-nvăţăm cu toţii să coasem cu acele astea de os îngrozitoare. Sunt atât de groase, încât la fiecare-mpunsătură fac gaură în material, dar el spune tot timpul că-ntr-o bună zi n-o să mai fie ace de oţel, aşa că – ei bine, *mie* mi se pare o prostie, nici măcar în deşert n-a trebuit să – te plictisesc, nu-i aşa?

— Îmi cer scuze, răspunse Vas. Nu mă plictiseşti. Dar îţi ascultam mai mult vocea decât cuvintele, sper c-ai să mă ierţi. Elemak e un bărbat norocos, având o nevastă ale cărei vorbe sunt ca o muzică.

Ea păru surprinsă de compliment, apoi râse uşor.

— Nu cred că Elemak se consideră foarte norocos, rosti ea.

— În cazul ăsta, Elemak e-un prost, zise Vas. Să refuze atâta bunătate şi frumuseţe cât...

— Vas, încerci să mă seduci? întrebă Eiadh.

Tulburat, Vas nu putu decât să nege.

— Nu, nu pot – te-am făcut să crezi că – oh, e stânjenitor. Am venit să *stăm de vorbă.* M-am simţit singur şi m-am gândit că poate tu – dar dacă socoteşti că nu se cuvine să fim singuri, aici, în casă...

— Nu-i nicio problemă, spuse Eiadh. Ştiu că virtutea mea e-n siguranţă cu tine.

Vas arboră cel mai strâmb zâmbet.

— S-ar părea că virtutea oricui e-n siguranţă cu mine.

— Bietul Vas! spuse ea. Tu şi cu mine avem ceva-n comun.

— Avem?

Era oare posibil ca ea să simtă faţă de el ceea ce simţea el faţă de ea? Poate că n-ar fi trebuit să nege atât de rapid

şi de categoric intenţia lui de seducţie.

— Vreau să spun pe lângă cele evidente, spuse ea. Se pare că amândoi suntem sortiţi să jucăm roluri secundare în propriile noastre biografii.

Vas râse, pentru că se părea că ea aştepta ca el să râdă.

— Vrei să spui… rosti el.

— Oh, doar că amândoi părem a fi împinşi într-o parte sau alta de hotărârile pe care le iau alţii. De ce naiba am fost *noi* aduşi pe o navă spaţială, poţi să-mi dai un motiv? E doar o întâmplare. A te îndrăgosti de persoana nepotrivită, în ziua nepotrivită din momentul nepotrivit al istoriei.

— Da, fu de acord Vas. Acum înţeleg ce vrei să zici. Dar nu există oare posibilitatea ca doi figuranţi ca noi să joace totuşi în micile lor scenete, pe-o micuţă scenă secundară, în timp ce marii actori declamă tirade răsunătoare în faţa măreţei audienţe a istoriei? Oare poate exista vreun fel de fericire smulsă-n întuneric, unde singurul public suntem noi?

— Nu-s genul „smulsă-n-întuneric“, rosti Eiadh. M-am măritat prosteşte şi-am înţeles imediat lucrul ăsta. Aşa ţi s-a-ntâmplat şi ţie, cred. Dar asta nu-nseamnă c-o să pun în pericol viitorul copiilor mei, ca să nu mai vorbesc de propriul meu viitor, de dragul unei consolări sau răzbunări. Îmi iau câtă fericire pot la lumină, în văzul lumii. Iubindu-mi copiii. Şi tu ai copii buni, Vas. Găseşte-ţi mângâierea-n copii.

— Nu după iubirea copiilor mei tânjesc eu, spuse el.

Îndrăznea să fie direct, pentru că realiza că ea trecea oricum de încercările lui de a o lua pe ocolite.

— Vas, răspunse ea blând. Te admir de multă vreme, pentru că suporţi totul cu atâta răbdare. Nu-mi mai fac probleme să aflu care tip de energie-i mai bun, al tău sau al lui Elemak. Dar parte din ceea ce admir e faptul că suporţi totul fără să crâcneşti. Hai să nu devenim ceea ce sunt ei. Să nu ne coborâm atât de mult încât să merităm în final ceea ce ne fac ei.

Vas nu era un bărbat neatent. Observă imediat că ea părea să se refere la ceva recent, nu la întâmplările vechi din Basilica. Dădea senzaţia că presupune că el ştia deja ceea ce nu ştie.

— Niciodată n-o să meriţi ceea ce ţi-a făcut Elemak, spuse el, sperând că acest lucru va genera un anumit răspuns. Ceea ce s-a şi întâmplat.

— Nici tu nu meriţi ceea ce-ţi face Sevet, răspunse ea. Ai crede că şi-a învăţat lecţia cu mult timp în urmă, dar unele femei nu învaţă nimic, în timp ce altele învaţă totul.

Capul lui Vas se învârtea. Insistase atâta vreme pe amintirea trădării din trecut cu Obring, încât nu-i trecuse prin minte că Sevet ar putea lua pe altcineva în patul ei. Totuşi existau multe oportunităţi. Atunci când era afară, pe câmp, lucrând; când făcea de pază; atunci când fusese plecat în acele două dăţi cu Zdorab, folosind micul vehicul spaţial al navei pentru a explora şi cartografia ţinuturile înconjurătoare. Sevet ar fi putut – dar cu siguranţă nici măcar ea n-ar fi fost în stare – pentru a doua oară, după ce-a pierdut atât de mult, şi-a pierdut vocea…

Dar nu eu am fost cel care i-a răpit vocea, nu-i aşa? Kokor a fost autoarea, iar vindecarea vocii lui Sevet s-a produs când plecaserăm din Basilica. E posibil ca Sevet să ştie cum să se ferească de mânia lui Kokor, dar a învăţat-o ceva să se ferească şi de mânia mea?

Sosise timpul, îşi dădu seama Vas. De data asta n-o să mai existe răbdare. De data asta n-o să mai existe un Elemak, care să-l oprească să acţioneze. Sevet şi Obring o să moară, apoi el o se îndrepte spre Elemak şi-o s-o scape de povara acestui soţ pentru totdeauna. După aceea, toate impedimentele fiind îndepărtate, *în acel moment* ea o să se-ntoarcă spre bărbatul care a eliberat-o.

Sau nu. Cui îi păsa cu adevărat dacă-l iubea sau îl aproba cineva?

El nu-ncerca să câştige iubirea sau admiraţia altcuiva, în afară de el însuşi. Fusese mult prea mult timp lipsit de ea,

era momentul să şi-o recupereze.

— E greu de crezut c-ar mai putea fi atrasă de Obring, rosti Vas. Ai zice că priveşte prin el acum, când şi-a depăşit perioada de şarm adolescentin – dacă Obring a avut cumva aşa ceva.

Ea râse, dar pe chipul ei era o expresie nedumerită. Ce putea-nsemna chestia asta?

Însemna că nu despre Obring era vorba. Sevet fusese necredincioasă, dar nu cu Obring.

Apoi îşi aduse aminte ceea ce spusese ea mai devreme. Despre faptul că aveau ceva în comun. „Vreau să spun pe lângă cele evidente“, zisese ea. Ce anume era atât de evident? încât doar Vas nu remarcase. Poate că ştiu toţi. Absolut toţi.

Probabil că citise pe faţa lui că-şi dăduse seama, pentru că părea, la rândul ei, uluită.

— Oh, Vas, credeam că ştii, am avut senzaţia că din cauza asta ai venit, ca să fii chit cu ei. Dar nu m-am supărat, înţelegi, oricum nu-l mai vreau în patul meu, aşa că nu prea-mi mai pasă pe unde-şi plimbă trupul transpirat şi credeam… Nu ştiu de ce, dar am presupus că şi tu ai aceeaşi atitudine, dar văd că nu, tu n-ai ştiut, şi-mi pare rău, eu am…

El nu mai auzi sfârşitul frazei pentru că se sculă şi ieşi din casă. Casa lui Elemak.

— Să nu faci vreo prostie, Vas, spuse ea încet.

Apoi, pentru că ştia perfect de bine că existau toate şansele ca el să *facă* o prostie, ea plecă să caute ajutor, Volemak trebuia să ştie că se pune de-o ceartă. El ştia cum se poate opri aşa ceva. Eiadh ar fi trebuit să facă asta cu mult timp înainte. Adulterul era ceva îngrozitor în mica lor comunitate – Elemak însuşi instituise legea asta în deşert, cu ani în urmă. Eiadh nu se plânsese niciodată pentru că, hai să spunem lucrurilor pe nume, era bucuroasă să nu mai trebuiască să-l suporte lângă ea, cu mâinile alea furioase care fărâmaseră o fiinţă nevinovată şi neajutorată, mâinile

alea care brutalizaseră şi terorizaseră pe toată lumea de pe navă. Era mai bine să doarmă singură şi să viseze la singurul bărbat adevărat pe care-l cunoscuse vreodată. Un bărbat care pe vremuri, când era băieţandru, o iubise, sau cel puţin tânjise după ea. Un bărbat care acum nici măcar nu se uita cu plăcere la ea.

În ciuda dorului ei copilăresc de Nafai, nu-i trecuse prin cap că motivul pentru care Vas nu se plânsese de adulterul lui Elemak şi Sevet era necunoaşterea. Cum era posibil să nu fie la curent? Sunt oare bărbaţii atât de orbi în comparaţie cu femeile? Sau şi-a închipuit că dorinţele sexuale ale lui Sevet se vor veşteji din pricina faptului că el încetase s-o mai dorească?

O să se producă o încurcătură, iar la final cineva o să moară, ştia acum lucrul ăsta, pentru că nu-l mai văzuse niciodată pe Vas cu privirea plină de furie oarbă. Îl văzuse pe Elemak aşa, dar el era obişnuit cu astfel de stări şi ştia să le reprime. Vas n-avea experienţa asta.

În drum spre casa lui Volemak, trecu pe lângă Mebbekew care pregătea de argăsit pielea unei capre pe care puseseră mâna el şi vreo doi săpători, în vreme ce vânau pe dealuri, de dimineaţă.

— Care-i graba? întrebă el.

— S-ar putea să vii şi tu s-ajuţi, rosti ea. Vas a aflat de adulterul lui Sevet şi cred c-ar putea fi periculos.

După felul în care deveni palid chipul lui Meb, Eiadh îşi dădu seama că Sevet lăsase mai mulţi fermieri să are pe ogorul ei.

— Nu despre tine-i vorba, spuse Eiadh. El nu ştie despre tine.

— Dar despre cine? întrebă el, derutat.

Ea râse de el.

— Oare toţi bărbaţii sunt atât de proşti ca tine şi ca Vas? Voi vă-nchipuiţi cu toţii că sunteţi stăpânii lunii de pe cer, doar pentru că nu mai vedeţi pe altcineva uitându-se la ea.

Meb zâmbi.

— Deci Vas s-a dus să-l omoare pe Elemak, zise el.

— Mă duc la Volemak. Trebuie să-i oprim.

— Oh, poţi conta pe mine, dac-ai nevoie de-o mână de-ajutor. N-o să ratez chestia asta pentru nimic în lume.

Dar Mebbekew nu merse după ea către casa lui Volemak. În loc de asta, ţinând încă în mâini maiul cel masiv, el încercă să se gândească unde-ar putea să se ducă Vas mai întâi. Unealta era, fără îndoială, ca să aibă ceva cu care să lovească – Vas nu părea să fie genul de luptător cu mâinile goale, dac-avea de gând să comită o crimă. Îşi ştia limitele. La fel şi Meb. Vas avea, probabil, ceva ascuţit, cu mâner lung. Iar Meb o să aibă unul masiv. Vas, fiind un om trufaş, o să vorbească cu potenţiala victimă, o să-i spună pe nume, o să-l înfrunte. Meb, neavând deloc orgoliu, o să se apropie de el pe la spate. Sau o să-l aştepte ascuns, luându-l prin surprindere. Lui Meb nu-i era ruşine de asta. Era conştient de faptul că, într-o luptă de la egal la egal, el nu putea face faţă unui inamic hotărât. Nu încercase niciodată să-şi îmbunătăţească stilul de luptă. Fusese sortit să fie actor, iar dac-ar fi existat un Dumnezeu adevărat şi nu computerul ăla stupid, Meb ar fi la ora asta tot la Basilica, pe scenă, făcându-şi o reputaţie şi descoperind femei şi prieteni noi în fiecare seară. În schimb, era în sătucul ăsta mizerabil, trăind în noroi şi fiind zilnic plin de transpiraţie, praf şi înţepături de insecte, iar acum apăruse un soţ extrem de supărat şi, indiferent dacă acesta ştia sau nu, Meb era ultimul bărbat care se culcase cu soţia lui Vas.

O să se ducă la Sevet, bineînţeles. O să se ducă acasă.

Dar acasă la Vas nu era nimeni. Sevet era plecată. Cu celelalte femei. Oh, da. La şcoală, era partea din zi în care îi venea rândul să-i înveţe pe copii, ca şi cum cititul ar mai avea vreo importanţă. Ce-or să citească? Ultima povestire scrisă de-un şobolan în vizuină? Dar avea să îi salveze viaţa lui Sevet pe moment, ceea ce nu era prea rău, nu-i aşa? Sevet era o iubită extrem de recunoscătoare. Şi dobândise anumite abilităţi, când era în plină glorie, astfel încât a te

culca cu ea era o bine-venită uşurare după stilul sufocant, înfometat, egoist şi stângaci al Dolyei…

Ceea ce nu-nsemna că Meb făcea mofturi să se culce cu Doi atunci când ea voia. Meb era un bărbat încă tânăr, iar acum, dacă Elemak nu mai teroriza cu legea adulterului, nimeni nu mai părea să se prindă, decât adulterii înşişi. Ăsta era lucrul interesant în a avea legi aplicate doar de cei care credeau în ele – nu exista şansa ca ei să suspecteze că legile erau încălcate, pentru că acest lucru nu le-ar trece prin micile lor minţi inocente.

Dacă Vas nu putea să meargă la Sevet şi nu ştia pe unde-i Meb, atunci o să se ducă cu siguranţă la Elemak. Asta-nsemna c-o să se îndrepte spre navă, unde Elemak lucra cu ostaticul.

În drum, însă, Meb trecu pe lângă casa lui Obring şi văzu că uşa era deschisă, cu toate că acesta trebuia să doarmă până târziu, după ce făcuse de strajă noaptea trecută şi – era oare posibil? Oare Vas nutrea resentimente faţă de Obring la atâţia ani după cele întâmplate? Sau Vas îşi închipuia că Sevet se va mai culca din nou cu Obring, după acea seară îngrozitoare în care dăduse peste ei Kokor? Sau, pur şi simplu, noul adulter al nevesti-sii îi reamintea de cel vechi?

Chiar dac-ar fi dormit profund, Obring ar dori să vadă distracţia, iar Meb n-ar avea nimic împotrivă să mai fie un bărbat, pentru siguranţă, chiar dacă bărbatul respectiv ar fi Obring şi, prin urmare, nedemn de încredere şi laş. Şi eu sunt nedemn de încredere şi laş, îşi zise Meb, aşa că nu pot să-z’ port pică.

Meb pătrunse în casă. Obring zăcea pe pat, cu ochii larg deschişi, cu mâinile încrucişate pe rana din piept, deşi era îndoielnic c-ar fi murit doar din cauza ei. Tăietura adâncă dintr-o parte în cealaltă a beregatei era cea care îi adusese sfârşitul. Executată extrem de îngrijit. Rana din piept putea să fi fost provocată de un târnăcop sau un topor. Cu siguranţă nu de-o săpăligă. Rana de la gât, însă, arăta fără

tăgadă că era vorba de o armă dotată cu lamă. Una dintre coase. Nu. Un topor. Tăişul suficient pentru a tăia beregata, dar destul de puternic ca să pătrundă, prin zdrobire, în piept. Săracul Obring. Săracul de mine, dacă Vas se hotărăşte să vină după mine. Un topor în luptă cu un mai? Poate-ar fi mai bine s-aştept până când tata hotărăşte ce-i de făcut, să se ducă Nafai cu mantia lui vrăjită şi să-i tragă bietului Vas o zguduială.

Ce naiba o să facă ei c-un criminal?

Meb auzi o conversaţie purtată cu glas tare, lângă casa lui Volemak, dar nu-i dădu atenţie şi se îndreptă rapid către navă. Vas se grăbeşte, iar Elemak aşteaptă. Pe ce punte este ţinut ostaticul? Ar fi trebuit să fiu mai atent. Elemak o să se bucure dac-ajung acolo la timp ca să-i salvez viaţa. Iar dacă nu reuşesc, s-ar putea să pot să pregătesc o mică ambuscadă pentru Vas. Chestia asta o să rezolve extrem de onorabil problema tatei, dacă ucigaşul o să fie găsit mort, într-o manieră plăcută.

Elemak şi Fusum se luptau verbal, aducând tot felul de argumente, Elemak folosind limbajul săpătorilor, Fusum străduindu-se cât putea cu exprimările umane.

Făcea parte din pactul pe care-l încheiaseră între ei. Fusum o să-l înveţe pe Elemak cele mai subtile nuanţe de limbaj dacă, în final, primul va înţelege de asemenea ceea ce spuneau fiinţele umane. „Nu sunteţi zei, zicea Fusum, prin urmare limbajul vostru nu-i sacru şi nu-i niciun păcat ca eu să-l învăţ, nu-i aşa?“ Iar Elemak nu putea decât să fie de acord.

Însă Fusum nu putea concura îndemânarea sau practica lui Elemak la învăţarea limbilor şi-şi petrecuse cea mai mare parte a dimineţii arătându-le ranchiunos şi morocănos din pricina modului în care Elemak turuia propoziţii pline de elocinţă, în timp ce el de-abia reuşea să bâlbâie cele mai rudimentare răspunsuri. Din când în când, erupea într-un torent de argumente în limba sa nativă, devenind tăcut în faţa zâmbetului de superioritate al lui Elemak şi revenind la

lupta dusă cu limbajul uman. Sunetele pe care le articulau ei – jumătate din ele erau precum cele scoase de carnea-cerului. Ca de animale. Sau cel puţin aşa spunea Fusum, ori de câte ori renunţa şi, pentru câteva momente, se înfuria.

Pe Elemak îl încânta situaţia.

Până în momentul în care în cadrul uşii deschise apăru Vas, ţinând în mâini un topor plin de sânge. Asta nu intra în planurile lui Elemak.

— Ce-ai făcut cu toporul ăla? întrebă Elemak.

Nemernicul n-ar fi putut s-o ucidă deja pe Sevet, nu-i aşa? Ea preda în momentele astea – n-avea cum să facă aşa ceva în faţa copiilor, nu-i aşa? Şi cine i-o fi spus? După atâtea luni, de ce i-au spus abia *acum?*

— Oricum plănuiam să te-omor, rosti Vas. Pentru că m-ai oprit să-i ucid pe Obring şi pe Sevet atunci, cu ani în urmă. N-am uitat niciodată cum m-ai umilit, Elemak. Dar chestia asta – să te culci cu Sevet. De ce nu ţi-ai tras-o cu una dintre femeile săpătorilor, dacă Eiadh nu te lăsa-n patul ei? Asta-i stilul tău, Elemak, nu-i aşa? Să te-mperechezi cu mici animale barbare nevolnice?

Elemak îi vorbi lui Fusum în limbajul săpătorilor:

— Nu cred că poţi face ceva ca să m-ajuţi, nu-i aşa?

— Vorbeşte ca să te pot înţelege! ceru Vas.

— Cum, n-ai studiat limbajul săpătorilor, ca un băiat cuminte? întrebă Elemak.

În acest răstimp, Fusum se gândise cum să răspundă cererii lui Elemak cu grai uman.

— Aş vrea să te-ajut, dar nebunul are toporul.

Vas îl privi cu răceală.

— Foarte bună decizie, şobolane, rosti el. Nu-mi pasă prea mult dac-or s-ajungă sau nu pe jos creierii tăi.

— De fapt, zise Elemak – din nou în limbajul săpătorilor –, o să te omoare imediat ce-o să mă ucidă pe mine, apoi o să susţină că tu ai fost cel care m-a lovit cu toporul, iar el s-a luptat cu tine, ţi l-a smuls din mâini şi te-a omorât *pe tine* cu el.

Fusum îl privi furios şi răspunse, încăpăţânat, în grai uman, pentru ca Vas să-l înţeleagă.

— Toporul e deja plin de sânge. A mai omorât deja pe cineva din afara navei.

— Pe cine-ai ucis, Vas? întrebă Elemak. Pe cineva pe care îl cunosc?

— Pe Obring, replică Vas. I-am tăiat beregata. După ce i-am zdrobit pieptul.

— Minunat. Să-i sfărâmi inima, după ce el ţi-a sfărâmat-o pe-a ta.

Elemak râse. Nu pentru că n-ar fi crezut că Vas o să-l omoare. Dimpotrivă, era cât se poate de pregătit să creadă că Vas o să-ncerce şi, având în vedere că Elemak se afla într-o poziţie vulnerabilă, şezând pe podea, fără a avea vreun avantaj fizic, exista o mare şansă ca Vas să-l lovească înainte ca el să poată încerca vreo formă de răspuns.

— E-amuzant? întrebă Vas.

— Şi trist, desigur. Săraca Sevet. În momentul în care o să fiu mort, o să trebuiască să se consoleze cu ocazionalele tale eforturi stângace de-a face amor.

— O s-o omor şi pe ea, zise Vas.

— Şi-apoi, pe mai cine? Pe toţi ceilalţi, de exemplu? Sfârşitul ţi-e aproape, Vas. Ar fi trebuit să fii mai isteţ. Ar fi trebuit s-aştepţi momentul potrivit.

— Am tot aşteptat momentul potrivit.

— Ar fi trebuit să faci să pară un accident. Sau, şi mai bine, ai fi putut să faci să pară c-ai încercat să-mi *salvezi* viaţa. Termină-ne pe rând, nu pe toţi o dată cu toporul. Iar pe haine ai sângele lui Obring. De-a dreptul neîndemânatic, Vas. O să trebuiască să te ucidă, înţelegi? Nu pot lăsa în libertate un criminal.

— Mai întâi o să mori tu, replică Vas.

— Oh, desigur. Chestia asta o să te facă să te simţi *mult* mai bine atunci când o să te – sugrume? înece? Poate că Shedemei are vreo substanţă chimică pe care s-o

folosească pentru a te ucide fără dureri, în timpul somnului. Poţi să mă visezi în timp ce dai ortul popii.

— Nu mă tem de moarte, spuse Vas.

— Foarte rău, replică Elemak. Pentru că eu mă tem. Ştii de ce? Mi-e frică să nu existe viaţă după moarte. Mi-e frică să trebuiască să continui să trăiesc, însă fără acest corp extrem de confortabil. Şi dacă mă reîncarnez? Ce-ar fi să mă-ntorc cu un corp ca… al t*ău?*

Rosti această ultimă propoziţie cu tot dispreţul de care era capabil. N-avu efect.

— N-o să te las să mă determini să fac o mişcare necugetată, zise Vas. Ştiu că te gândeşti la diverse maniere de a-mi lua toporul înainte să-ţi crăp capul cu el. Dar de ce să vizez capul? Sunt şi picioarele, întinse ca nişte ramuri. Sunt în stare să retez o creangă de cinci centimetri grosime dintr-o lovitură – crezi că pot să fac la fel cu glezna ta?

— Nu, nu cred că poţi, rosti Elemak.

— Crezi că eşti suficient de rapid ca să m-opreşti? Din poziţia şezând, prostule plin de aroganţă?

— Nu trebuie să te opresc, replică Elemak.

— Bun, spuse Vas. Pentru că nu poţi.

— Dar Meb poate, zise Elemak. E-n spatele tău, cu un mai foarte mare şi cred că vrea să-ţi înfigă capul în umeri ca pe-o ţepuşă.

Vas nu se obosi să întoarcă capul.

— Din moment ce invoci demoni ca să mă sperii cu ei, de ce nu-l chemi pe Nafai? Oricum, *el* e singurul bărbat adevărat de pe-aici. De Meb nu mi-e frică.

— Sunt în totalitate de acord, spuse Elemak. Meb e-nfricoşător doar când e-n spatele tău, înarmat c-un mai. În cea mai mare parte a timpului e-un rahat cu ochi. Dar, Meb, n-o să meargă. Nu poţi să-i vâri capul în umeri, pentru că-i o căpăţână mică şi moale. O să plesnească precum un pepene. O să se-mprăştie-n toată camera.

— Nu mai abera în legătură cu capul meu, spuse Vas. Picioarele tale o s-o ia la vale.

Ridică toporul deasupra capului.

— Dacă-i vreo consolare pentru tine, rosti Elemak, şi Meb s-a culcat cu Sevet.

Vas ezita, nu balansa toporul, nici nu dădea lovitura.

Elemak continuă să vorbească.

— Se pare că biata ta nevastă e-aşa de singură încât se mulţumeşte cu oricine pretinde a fi bărbat, chiar şi cu Meb, care n-are destul curaj ca să te lovească-n moalele capului, pe la spate. Pentru ce-i maiul ăla, Meb? Cumva tratament pentru mâncărimi rectale?

Meb îl privi cu dezgust. Elemak ştia că nu-i place *deloc* să fie tachinat şi manipulat.

— Oh, Meb, rosti Elemak. Loveşte-odată cu drăcia aia şi termină.

Ceea ce şi făcu. Se dovedi că Meb avu o forţă mai mare decât se aştepta Elemak. Dar acesta din urmă avusese dreptate în privinţa plesnirii. Arăta îngrozitor, mai ales după ce Vas căzu la pământ, iar Meb continuă să lovească cu maiul, de trei, de patru, de cinci ori, până când capul se făcu chiseliţă şi bucăţi de creier şi de oase se împrăştiară în întreaga încăpere. Desigur, imediat ce Meb se calmă şi putu să privească ceea ce săvârşise, vomită, ca şi cum capul lui Vas explodase de la sine, nu din pricină că-l zdrobise el. Dar Elemak nu era prea preocupat de Meb. Fusum era cel care-l fascina, văzându-l cum culege de pe corpul lui gol fărâme din creierul lui Vas şi le mănâncă.

— Nu încerca să te obişnuieşti cu asta, Fusum, zise Elemak în limbajul săpătorilor.

— Nu-i foarte diferit de creierul de *pecari,* constată Fusum. M-am obişnuit deja cu asta.

— Fusum, dac-o să faci vreodată rău vreunei fiinţe umane, te fac bucăţi.

— Nici măcar lui Nafai? întrebă Fusum, tachinându-l.

Prin urmare, Fusum era la curent cu conflictele din sânul comunităţii umane – chiar dacă Nafai se afla mai tot timpul în vârful canionului, încercând să-i înveţe pe carnea-cerului

să facă agricultură.

— În special lui Nafai, spuse Elemak. E-al meu.

Meb se oprise din vomitat.

— Ce ziceai? Am auzit c-ai pomenit de Nafai.

— Oh, Fusum şi cu mine tocmai spuneam că singurul lucru folositor pe care l-ai făcut vreodată-n viaţa ta a fost irosit pe Vas.

— Irosit? întrebă Meb. Eu mi-am ucis prietenul, iar tu numeşti chestia asta irosire?

— L-aş fi oprit înainte să m-atingă, spuse Elemak.

Nu ştia dacă era adevărat, dar era convins că Meb o să-l creadă. Continuă:

— Cât despre faptul că Vas era prietenul tău – n-o să jelesc alături de tine. C-aveai mirosul lui Sevet pe tine, de noaptea trecută, când el era de pază.

— Arată ce ştii *tu,* spuse Meb. Noaptea trecută n-am avut timp pentru Sevet. După lunile astea de pisălogeală, am capitulat în sfârşit şi-am lăsat-o pe Eiadh să facă dragoste cu…

Meb n-apucă să-şi termine fraza. Se trezi împins în spate, în perete, sugrumat de coada toporului.

— Ştiu că-i o minciună, rosti Elemak. Dar dac-aş crede că-i adevărat, te-ai ruga de mine să-ţi fac ce i-ai făcut lui Vas. Un sfârşit rapid. Ar fi prea bine pentru tine, Meb.

— Glumeam, caraghiosule, zise Meb, atunci când putu să vorbească din nou.

— Nu-mi irosi timpul cu scuzele tale, replică Elemak. Cel puţin nu acum când trebuie să explicăm moartea lui Vas celor pe care-i aud venind pe scară.

— Ce-i de explicat? replică Meb. Ţi-am salvat viaţa.

— Ah, dar din ce cauză-ncerca Vas să mă omoare? Şi de ce ţi-a păsat ţie atât de mult?

— Încerca să te-omoare pentru că ţi-o trăgeai cu nevastă-sa, rosti Meb. Iar mie mi-a păsat şi l-am oprit fiindcă eşti fratele meu mai mare şi te iubesc.

— Asta-i culmea performanţei tale actoriceşti, Meb?

întrebă Eiadh în timp ce păşea spre ei. Ce noroc pe tine c-am părăsit Basilica înainte de-a te umili încercând să *interpretezi* roluri în public.

Volemak, Oykib şi Padarok erau la uşă lângă ea, având cu toţii unelte care-ar fi putut fi nişte arme destul de convingătoare, dacă n-ar fi fost ţinute în mâini de oameni atât de blânzi şi de paşnici.

— Ce-i scandalul ăsta aici? întrebă Eiadh. Unde-i Vas?

Apoi văzu cadavrul de pe podea, capul terciuit fiind în continuare legat strâmb de umeri. Cuprinsă de repulsie, şopti către Elemak:

— Ce-ai făcut?

— De fapt, *eu* am făcut asta, spuse Meb. Exact în momentu-n care voia să-i reteze glezna lui Elemak.

Dar Eiadh nu-i dădu nicio atenţie lui Meb. Ea-l privi glacial pe Elemak în ochi.

— Omul ăsta a murit pentru că n-ai putut trăi o lună fără s-ajungi în patul *unei* femei.

Elemak îi zâmbi.

— Nu-i adevărat. Atâta vreme cât am fost căsătorit cu tine, iubirea mea, în patul meu n-a urcat nicio femeie.

— Chiar eşti un om rău, rosti Eiadh. Chiar îţi face plăcere să distrugi totul în jur. Şi nu un rău măreţ, nici măcar spectaculos, genul de rău care distruge lumea şi despre care vorbesc legendele. Nu, în inima ta-i doar un rău mic, ca un vierme.

— Dă tot din tine, zise Elemak. Ştiu că eşti foarte bucuroasă că-s încă-n viaţă.

— Al doilea cel mai îngrozitor lucru pe care l-am făcut la viaţa mea a fost să te las să fii tatăl bieţilor şi nevinovaţilor mei copii, rosti Eiadh.

— Iar primul? întrebă Elemak. Hai, dă-i drumul şi spune – sunt curajos, sunt dur. Am peste tot pe mine sângele şi creierii lui Vas, pot suporta orice.

Eiadh îi zâmbi, căci ştia că era pe punctul de-a rosti cel mai îngrozitor lucru pe care l-ar putea auzi el vreodată.

— Cel mai rău lucru a fost că nu m-am măritat cu Nafai atunci când mi-am dat seama că e-ndrăgostit de mine, pe vremea în care era în casa Rasei. Mi-am dat seama de greşeală cu mult timp înainte să mă căsătoresc cu tine, Elemak. M-am măritat cu tine doar ca să fiu în apropierea lui Nafai. M-am rugat ca, atunci când o să se facă mari, toţi fiii mei să semene cu el, nu cu tine. Iar de fiecare dată când făceai dragoste cu mine, îmi închipuiam întotdeauna că-i el. Era tot ceea ce puteam face ca să nu-i urlu numele.

— Destul, rosti Volemak. Astăzi, aici, s-au petrecut lucruri îngrozitoare, iar tu ne faci să ne pierdem timpul cu o ciorovăială de familie.

Obedient, Elemak încetă discuţia şi se supuse interogatoriului lui Volemak. Dar auzise ceea ce-i spusese Eiadh. Auzise şi n-o să uite niciodată.

Oykib primi sarcina de-a sui în canion pentru a informa despre cele întâmplate. Shedemei ar fi putut folosi computerele navei pentru a-i spune lui Issib prin intermediul Catalogului, dar Volemak susţinuse cu insistenţă că acest lucru trebuia făcut de cineva. Primul gând a fost, atunci, să fie trimisă Chveya să le comunice părinţilor ei, dar ea se apropia de sorocul primei ei naşteri, aşa că a fost ales soţul ei, în schimb. Acesta nu era deloc încântat.

— Nu-mi place să plec acum de-aici, rosti el. Când pluteşte atâta violenţă-n aer.

— Cred că s-a terminat cu omorurile, spuse Volemak.

— Şi dacă te-nşeli?

— Fii practic, rosti Zdorab. Dacă Elemak n-a-ntreprins nimic atunci când putea apela la Obring şi la Vas, o s-o facă acum, când îl are doar pe Meg, ca adult, care să-i ţină partea? S-a terminat cu omorurile.

— Omorurile n-o să se termine niciodată, îl întrerupse Rasa, dacă o să continue şi-o să rămână nepedepsit adulterul.

— Aş zice c-a fost aplicată cu claritate pedeapsa pentru

adulter, replică Volemak.

— Eu aş zice că nu, replică Rasa. Aş zice că cei doi fii mai mari ai tăi sunt adulterini după propriile mărturisiri şi că cele două fiice ale mele sunt condamnate prin aceeaşi mărturie.

— Ce-ai vrea să fac? întrebă bătrânul. Să-i condamn la moarte? Din cei şaisprezece adulţi care-au fost la început în expediţie, vrei s-ajungem ca şase din ei să fie morţi?

— Ce-i mai rău, Volemak? Şase morţi acum şi triumful legii? Sau doi morţi şi legea de partea lor?

— Eşti foarte dură, mamă, spuse Oykib. Pedeapsa cu moartea pentru adulter era o măsură pentru deşert, nu pentru aici.

— Fiindcă-s copaci şi izvoare, adulterul e mai puţin periculos pentru comunitatea noastră? întrebă Rasa. Credeam că te-am învăţat să judeci mai bine, Oykib.

— Gata cu discuţia asta, spuse Volemak. Oykib trebuie să urce, în canion, ca să ducă veştile.

— Cred c-ar putea s-o ia pe Eiadh cu el, spuse Rasa.

Ceilalţi se uitară la ea de parcă ar fi fost nebună.

— După tot ce i-a spus lui Elemak? Vrei să-i semnezi condamnarea la moarte?

— Crezi că-i mai bine să stea aici? întrebă Rasa.

— Da, rosti Volemak. Dacă ea s-ar duce sus, acolo unde se află Nafai, Elemak ar considera lucrul ăsta drept dovada unui tip de legătură-ntre ei, când în realitate niciodată n-a existat aşa ceva. Rasa, chiar vrei să-nrăutăţeşti lucrurile?

Rasa era furioasă.

— Eu vreau să-mbunătăţesc lucrurile de-acum în cinci ani, în timp ce tu pari pornit să-mbunătăţeşti lucrurile pentru moment şi să laşi viitorul la voia întâmplării.

Ea ieşi în fugă din bibliotecă.

Volemak oftă.

— Fiecare conducător îşi are criticii lui, zise el. De obicei, însă, ei nu trebuie să se ducă acasă la ei noaptea.

— A avut dreptate în tot ce-a spus, rosti Shedemei. Dar

şi tu ai avut dreptate în ce-ai decis.

Volemak râse posac.

— Câteodată, Shedya, nu *există* cale de mijloc.

— Eu nu sunt pentru calea de mijloc. Ai avut dreptate că-n momentul ăsta nu poţi decide altfel decât ai făcut-o tu. Dar ea avea dreptate în legătură cu consecinţele. Sevet şi Kokor o să continue să se culce cu Elemak şi Mebbekew şi, aşa după cum le merge buhul, cu orice săpător mascul vioi care trece prin faţa casei lor. Elemak şi Mebbekew o să continue să-şi trădeze nevestele, apoi o să le urască exact pe femeile cărora le fac rău.

— Şi ce trebuie eu să fac în privinţa asta? întrebă Volemak.

— Nimic, răspunse Shedemei. Nimic, decât să fii martorul dezintegrării ordinii noastre sociale.

— Câteodată prea eşti om de ştiinţă, mătuşă Shedya, rosti Oykib.

— Nu e posibil, replică Shedemei. Iar tu uiţi că propriii mei copii trebuie să trăiască în această nouă ordine socială pe care-am instituit-o aici. Dacă te gândeşti mai bine, lucrul ăsta marchează momentul triumfului lui Elemak asupra tatălui său. În ciuda jurământului, în ciuda numeroaselor înfrângeri suferite de Elemak, el a reuşit în sfârşit să distrugă tot ceea ce-a făcut tatăl lui. Tipul de societate de-acum e-al lui Elemak, pentru că noi, ceilalţi, n-avem inimă să susţinem legea şi să-l ucidem.

— Aşa este, zise Volemak. Noi, ceilalţi, n-avem inima asta. Tu ai?

— Nu, replică imediat Shedemei. Aşa cum am spus, hotărârile tale sunt singurele care pot fi luate, chiar dacă sunt dezastruoase. Hai acum să-l lăsăm pe Oykib să plece, iar noi, restul, să pregătim trupurile pentru incinerare. În ceea ce mă priveşte, am de curăţat o cameră extrem de murdară.

Oykib se ridică să plece.

— O să urc pe munte, dar nu-mi place s-o las pe Chveya

singură în astfel de momente.

— N-o să mi se-ntâmple nimic, murmură Chveya.

— Iar ceea ce mă-ngrijorează n-are nimic de-a face cu Elemak, Mebbekew, adulterul şi toate celelalte lucruri, rosti Oykib.

— Oh, atunci ce anume te-ngrijorează? întrebă Volemak. Sunt întotdeauna bucuros să aflu ceva nou care să mă ţină treaz noaptea.

— Fusum a asistat la uciderea lui Vas.

— N-am pretins niciodată că suntem nemuritori, replică Volemak.

Oykib clătină din cap.

— Fusum a asistat la uciderea lui Vas. Intr-o bună zi, o să fim de acord cu toţii că ăsta a fost lucrul cel mai grav dintre cele întâmplate azi.

Se duse acasă ca să-şi împacheteze nişte pâine cu coajă tare pentru călătorie. Drumul către canion era o potecă, acum, şi devenea din ce în ce mai larg, pe măsură ce tăiau tufişurile şi foloseau târnăcoape şi lopeţi pentru a netezi porţiunile denivelate. Aşadar se făceau două ore până la şaua din vârful canionului, apoi încă o oră prin pădure către sat.

Se transformase în ultimele câteva luni, având în vedere că Nafai şi ceilalţi lucrau împreună cu îngerii pentru a-i învăţa modalităţi de a trăi mai bine. Acolo unde îngerii aflaseră locul unei plante folositoare găsite la douăzeci de kilometri de satul lor, acum ei tăiau destui copaci pentru a crea un câmp pe care, în lumina soarelui, puteau creşte din abundenţă igname, manioc, pepeni şi porumb. Acolo unde îngerii ţinuseră la distanţă erbivorele de plantele lor protejate şi prădătorii de casele lor construind capcane pe fiecare potecă şi drumeag din perimetru, acum aveau un gard care le împrejmuia ogoarele, iar curcanii şi caprele lor erau ţinute în ţarcuri în timpul nopţii. Deja îngerii puteau să producă suficiente alimente pentru a hrăni dublul populaţiei lor actuale, iar cea mai mare parte a surplusului putea fi

depozitată.

Dar revoluţia agrară nu era singura. Îngerii păreau a dori să-i imite pe oameni în toate domeniile. Mulţi dintre ei îşi ridicaseră casele pe pământ, aşa cum făceau oamenii, chiar dacă n-aveau forţa de a face construcţii solide, care să nu fie luate de primul vânt mai puternic. Ei ştiau şi acest lucru, iar atunci când era vreme rea continuau să doarmă atârnaţi de crengile copacilor. Dar era important pentru ei să *aibă* o casă în stil uman, iar Nafai renunţase de mult să-i convingă de inutilitatea acestui lucru.

Oykib îi găsi pe Nyef şi pe Hushidh lucrând cu meşteşugarii îngeri.

— Ce s-a-ntâmplat? întrebă imediat Hushidh. Cine-a murit?

— De unde-ai ştiut? întrebă Oykib.

— De pe faţa ta, replică ea. Frica ta de-a ne spune.

— E vorba de tata? întrebă Nafai, iar aceasta era întrebarea cea mai pertinentă – atunci când avea să moară Volemak, totul avea să se schimbe.

— Nu-i vorba de tata, spuse Oykib. Vas l-a ucis pe Obring – se pare ca răzbunare pentru ce s-a-ntâmplat între el şi Sevet când erau la Basilica. Iar atunci când s-a dus să-l omoare pe Elemak pentru trădări mai recente, Meb a reuşit să se strecoare în spatele lui şi să-l omoare.

— Elemak n-a omorât pe nimeni?

— Ar fi putut, dar n-a avut posibilitatea, răspunse Oykib. Încă ceva. Fusum era de faţă când Mebbekew l-a ucis pe Vas. S-a-ntâmplat chiar sub ochii lui. Cu maiul pe care-l folosea Meb ca să argăsească piei.

— Cum l-a omorât Vas pe Obring?

— O lovitură de topor în piept, apoi la gât, spuse Oykib. Mai contează cum?

— Contează ce anume-au aflat săpătorii despre felul în care putem fi ucişi, zise Nafai.

Oykib zâmbi trist.

— Exact la asta mă gândeam şi eu.

— Însă asta nu-i tot pentru ceea ce aţi venit să ne spuneţi, rosti Hushidh.

— Nu, răspunse Oykib.

Apoi le împărtăşi cele spuse de Eiadh lui Elemak, bătându-şi joc de el c-a fost îndrăgostită de Nafai pe tot parcursul căsătoriei ei cu Elemak, că-şi dorea ca fiii ei să semene cu Nafai atunci când aveau să crească.

— De ce-a pierdut vremea şi nu mi-a tăiat pur şi simplu beregata? întrebă Nafai.

— Apoi pe-a ei, zise Hushidh. Din punctul de vedere al lui Elemak, e ca şi cum voi doi aţi comis un adulter. Şi nimeni nu urăşte mai mult adulterul altora decât cineva care-a comis un adulter.

— Nostim, nu-i aşa? rosti Nafai, de cât de puţini ani a fost nevoie ca să ne schimbăm faţă de modul în care eram la Basilica. Acolo, Eiadh pur şi simplu nu i-ar mai fi reînnoit lui Elemak contractul, iar Sevet şi Kokor ar fi fost la cel de-al şaselea sau al zecelea soţ de-atunci şi nimeni n-ar fi murit din pricina asta.

— Crezi că era mai civilizat? întrebă Hushidh. În spatele aparenţelor se ascundeau aceleaşi furii, aceeaşi sete de loialitate din partea unui soţ sau a unei soţii. Obring n-a murit pentru ceva ce-a făcut în sălbăticie. Ci pentru ce-a făcut pe vremea când era-n oraş.

— Dar nu în oraş a murit, rosti Nafai. N-are importanţă. Dacă săpătorii află că fiinţele umane pot fi ucise, ar trebui să le spunem şi îngerilor povestea. Din fericire, n-a trebuit să joc rolul zeului aici, aşa încât o să-i şocheze într-o mai mică măsură. O să coborâm de pe munte pentru funeralii, bineînţeles. Şi-o să luăm cu noi câţiva îngeri. Trebuie să vadă un corp uman dat flăcărilor.

— Poate că-i învăţăm o lecţie greşită, spuse Hushidh.

— De ce? întrebă Nafai. Crezi că unii îngeri îşi doresc în secret să măcelărească toate fiinţele umane?

— Nicidecum, replică Hushidh. Dar cred că unii îngeri se bazează pe noi ca să-i împiedicăm pe săpători să mai vină

peste ei şi să le fure bebeluşii ca să-i mănânce şi să facă piedestaluri din oasele lor. N-o să-i încurajeze dac-o să vadă că putem fi înfrânţi şi ucişi.

— Mai ales felul în care-a murit Vas, zise Oykib.

După care ei insistară să le descrie cum se întâmplase, ca după aceea să-şi dorească să nu fi făcut acest lucru.

— E bine ca îngerii să ne cunoască slăbiciunea, spuse Nafai. Trebuie să aibă încredere în propria forţă şi-n grija şi înţelepciunea Păstrătorului Pământului.

— Păstrătorul? întrebă Oykib. Ştiu despre el?

— Nu cu numele ăsta, până când i-am învăţat noi, răspunse Nafai. Dar au existat întotdeauna visători printre ei. Iar Luet a găsit câţiva care răspund bine la transele pe care le folosea ca Vizionară-în-ape la Basilica. Păstrătorul le vorbeşte. Şi-ncerc să găsesc nişte arme pe care să le poată folosi şi care să le dea posibilitatea de a le ţine piept săpătorilor, dac-o să se-ajungă la război.

— Nu crezi c-o să putem să menţinem pacea între ei? întrebă Oykib.

— Nu cred c-o să putem să menţinem pacea între noi, răspunse Nafai. Avem primele două morţi ca dovadă.

— Comit oare un lucru îngrozitor spunând că nu cred c-o să-mi lipsească Obring? întrebă Hushidh.

— Ar fi fost mai surprinzător contrarul, rosti Nafai. Dar Vas îşi dorea să fie un om bun, cred eu.

— Dac-ar fi vrut, ar fi devenit, Nafai, îi răspunse sarcastic Oykib. Oamenii sunt ceea ce vor ei să fie.

— Ce punct de vedere nemilos, rosti Hushidh. Păi, după felul în care vorbeşti, ai crede că oamenii sunt răspunzători pentru propriul comportament.

— Şi nu sunt?

— Ai văzut un copil de trei ani atunci când face o boacănă? Se uită la adultul sau la copilul din apropiere şi ţipă la el: „Uite ce-am făcut din cauza ta!“

Ăsta-i universul moral în care-au trăit întotdeauna Vas şi Obring, dar şi Sevet şi Kokor.

La funeralii, Kokor se uita încontinuu, pe furiş, la Sevet, plângând şi suspinând odată cu ea. N-am de gând s-o las pe curva asta bătrână să profite mai mult decât mine de pe urma văduviei, îşi spuse Kokor. În definitiv, soţul *ei* l-a omorât pe-al meu. Ea 1-a-mpins spre lucrul ăsta, pentru c-a fost atât de neatentă încât a fost prinsă. *Eu* m-am culcat cu Elemak încă dinainte de călătoria spre Pământ, şi n-a aflat nimeni. Sevet are obiceiul să fie prinsă cu micile ei afaceri amoroase. Bineînţeles, poate-şi doreşte lucrul ăsta.

Poate c-aşa se excită ea, văzându-i pe ceilalţi cum sunt cuprinşi de frenezia furiei declanşate de ceea ce şi cu cine a făcut ea.

La mine a funcţionat, cu siguranţă, pe vremea când eram la Basilica. M-a supărat rău de tot, nu-i aşa? Apoi a jucat rolul victimei ani în şir, fără să mai cânte vreodată, deşi i-a revenit vocea foarte *bine* în mai puţin de-un an. Ţinându-şi tăcerea muzicală deasupra capului meu atunci când mama se uita la ea şi-şi aducea aminte felul în care cânta pe vremuri „Visul de iubire al lui Sogliadatai“ sau „Moartea vrăbiuţei otrăvite“.

Rugul funerar fusese aprins, iar îngerii din jur începuseră să scoată cele mai tânguitoare sunete. Nişte mici creaturi urâcioase. Ce ştiau *ele* despre jale?

Dar cântecele lor – dacă asta erau – i-au dat lui Kokor o idee, iar ea o puse imediat în aplicare. „Moartea vrăbiuţei otrăvite“ fusese cântecul preferat al lui Sevet şi s-ar potrivi de minune în momentele astea, chiar dacă nu era de fapt despre funeralii, ci mai degrabă despre sfârşitul unei frumoase, dar imposibile poveşti de iubire. Iar unul dintre cele mai bune aranjamente ale cântecului fusese un duet între Sevet şi flaut. Kokor o ascultase în nenumărate rânduri, râvnise din tot sufletul la ea, dar nu îndrăznise niciodată să o cânte în public pentru evidentul motiv că acest lucru ar fi făcut să pară că-şi invidiază sora şi încearcă s-o concureze. Totuşi, ştia fiecare notă a cântecului. Şi, după ce se gândi la asta câteva clipe, îşi

dădu seama că-şi aducea aminte şi fiecare notă din partitura flautului.

Prin urmare, începu să fredoneze acest cântec, fără cuvinte, lăsându-şi vocea să se înalţe şi să ia avânt pe notele flautului. Desigur, nu putea să cânte pe acutele instrumentului, dar fără îndoială că nici Sevet n-o mai putea cânta în tonalitatea înaltă în care o interpretase pe vremea când era o fetişcană, mai ales fără antrenament. În momentul în care Kokor începu să cânte, ea nu îndrăzni nici măcar să tragă cu coada ochiului la Sevet, căci altminteri ar fi părut că-ncearcă s-o îndemne pe Sevet să facă ceva, în loc să-şi exprime, pur şi simplu, jalea pe care o simţea văzând trupul soţului ei pierind în flăcări.

Cântă întreaga partitură a flautului, dar Sevet nu o acompanie. Însă Kokor îşi dădu seama din nemişcarea celorlalţi – chiar şi îngerii tăcuseră ascultând-o – că de data aceasta alesese să facă lucrul potrivit, căci acum ceilalţi o aprobau şi chiar o apreciau. Iar atunci când începu din nou partitura flautului, glasul lui Sevet interveni în sfârşit, cântând partea vocală. Acum ciudăţenia melodiei pe care o cântase Kokor începu să aibă sens ca parte armonică a vocii lui Sevet, iar cuvintele pe care le cânta Sevet aduseră lacrimi în ochii celor prezenţi, aşa cum n-ar fi făcut moartea unor bărbaţi atât de nevrednici precum Obring şi Vas. Lumea plângea atunci când ea îl cânta în teatre, când nu murise nimeni – cum s-ar fi putut să nu suspine din inimă aici, cu mirosul cărnii arse în nări, în timp ce copiii mai mici ai lui Obring şi ai lui Vas plângeau în hohote, pentru că tăticii lor fuseseră nişte excremente de săpător, buni doar să se-mperecheze şi să ucidă? Lui Kokor îi plăcea modul în care suna vocea ei împreună cu cea a lui Sevet. Căci vocea surorii sale se schimbase, devenise mai bogată şi mai matură, dar cea a lui Kokor nu, îşi păstrase simplitatea şi puritatea ca de flaut din tinereţe. Kokor nu simţea nevoia de-a cânta ca Sevet acum şi nici Sevet nu era deranjată de asemănarea dintre ele. Scoteau sunete diferite, dar cu

toate acestea puteau fi minunate împreună.

Atunci când se termină cântecul, gestul potrivit era evident, iar Sevet n-o dezamăgi. Îşi întinseră amândouă mâinile în acelaşi timp şi, plângând, copios, se aruncară una-n braţele celeilalte. Kokor se bucură să audă suspinul colectiv al oamenilor care le priveau. Surorile, împăcate în sfârşit! Şi-o putea închipui pe mama întinzându-se şi strângând braţul lui Volemak şi pe Volemak şoptindu-i mai târziu: „Ce bine-ar fi dacă şi băieţii mei ar face pace aşa cum au făcut fetele tale.“

În timp ce se ţineau în braţe una pe cealaltă, pline de mâhnire şi de iertare, Sevet îi şopti lui Kokor în ureche:

— Surioară, acum o să fiu amanta lui Elemak, să nu-ncerci să mă opreşti.

La care Kokor şopti ca răspuns:

— La fel şi eu. E suficient de futălău pentru noi două, nu crezi?

— Îl împărţim? murmură Sevet.

— Pun pariu c-o să-i fac un copil înaintea ta, şopti Kokor.

Bineînţeles că n-avea nicio intenţie să-i facă un copil, dar ar fi minunat dacă Sevet i-ar face, distrugându-şi corpul ei grăsuţ chiar mai mult decât o făcuseră cei trei copii pe care-i avea. S-o lăsăm pe biata curvă să creadă că suntem în concurenţă ca să-i naştem bastarzi lui Elya – o s-o las să „câştige“ şi-o să păstrez eu adevărata victorie, care-i trupul meu tineresc, deşi Obring mi-a făcut cinci copii. În cazul în care cei cinci sunt cu toţii ai lui.

Se desprinseră din îmbrăţişare şi se traseră puţin în spate.

— Oh, Kokor, spuse Sevet. Sora mea.

Apoi izbucniră din nou în plâns.

Fir-ar să fie. Asta o să fie greu de depăşit.

Kokor întinse mâna şi şterse o lacrimă de pe obrazul lui Sevet, apoi o ţinu în vârful degetului ca o pată lucitoare de umezeală.

— Niciodată n-o să te mai fac să verşi o lacrimă ca asta,

iubita mea Sevya.

Suspinul celorlalţi reprezenta aplauzele de care avea nevoie Kokor. Te-înving din nou, Sevet. Pur şi simplu nu te poţi pune cu mine.

Fusum învăţă două lucruri din uciderea lui Obring şi a lui Vas.

În primul rând, că fiinţele umane erau, de fapt, muritoare, şi puteau fi ucise dacă era aplicată suficientă forţă, folosindu-se o armă şi o modalitate potrivite. El nu plănuia să utilizeze imediat informaţiile obţinute, dar intenţiona să se gândească bine la această problemă în lunile şi anii care vor veni.

În al doilea rând, învăţă că uciderea era un instrument puternic care nu trebuia irosit. Trebuie să omori persoana potrivită, la momentul potrivit şi întotdeauna pentru a atinge un ţel important. Din acest motiv, atunci când s-a considerat, în sfârşit, că Fusum trebuie reabilitat şi lăsat să se întoarcă la ai săi, el se strădui să devină prieten şi însoţitor al lui Nen. În calitatea sa de cel mai vârstnic şi talentat fiu al lui Emeezem şi Mufruzhuuzh, mama cea profundă şi regele războiului, Nen era speranţa de aur a noii generaţii. Vorbea limbajul omenesc aproape la fel de fluent ca Fusum însuşi, învăţându-l prin strânsă asociere cu Oykib, iar când Emeezem şi Mufruzhuuzh îl siliră pe tatăl lui Fusum, regele de sânge Shosseemem, să li se alăture în a declara interdicţie asupra răpirii şi consumării de bebeluşi carnea-cerului, Nen a fost cel care a făcut un pas înainte şi a distrus piedestalul de oase pe care se sprijinise Zeul Neatins. Nen a fost cel care a strigat: „Fie ca între noi şi cei din cer să domnească o prietenie durabilă.“ Oh, în ziua respectivă Fusum se bucurase împreună cu toţi ceilalţi. Şi se străduise din greu să-şi câştige un loc lângă Nen, drept cel mai credincios prieten.

Apoi, într-o bună zi vânau împreună, purtând într-o mână tradiţionala lance cu vârf de piatră, iar în cealaltă o măciucă. Urmăreau printre tufişuri un *pecari,* fiind suficient

de aproape de el ca să-l audă grohăind din când în când, atunci când Fusum sesiză brusc ocazia care se ivise. Şi o panteră urmărea *pecari-ul,* dar aşa cum ştie toată lumea, panterele sunt foarte mulţumite să devoreze orice tip de carne le iese în cale. Trebuia să fie carne de animal viu, însă, astfel încât atunci când lovi, Fusum nu izbi cu atâta forţă încât să ucidă – sau cel puţin aşa spera. Nen căzu ca un bolovan, dar aproape imediat se ridică în coate, gemând. Fusum nici măcar nu avu nevoie să arunce o piatră pentru a atrage atenţia panterei. Felina sări asupra lui Nen şi-i sfâşie beregata într-o clipă. Apoi Fusum atacă, înfigându-şi lancea în trupul panterei, sub coaste, găsindu-i imediat inima. Chiar *sunt* bun la chestia asta, îşi spuse el. Apoi lovi pantera cu măciuca în cap, de mai multe ori, pentru ca nimănui să nu-i treacă prin minte să caute urme de sânge, păr şi miros de-ale lui Nen pe măciucă.

După câteva minute, intră clătinându-se şi plângând în oraşul săpătorilor, strigându-şi în gura mare jalea pricinuită de moartea prietenului său Nen, învinovăţindu-se pentru că l-a dezamăgit pe cel de aur, pe cel frumos. „Niciun bărbat n-a avut un prieten mai nemernic decât mine!“ striga el. „Omorâţi-mă, vă implor! Nu vreau să trăiesc considerându-mă vinovat de moartea lui Nen.“ Dar când au venit la faţa locului, bărbaţii îl absolviră pe Fusum de orice vină, iar povestea nesfârşitei lui jelanii cauzate de moartea iubitului său prieten se răspândi în tot oraşul. O parte din gloria lui Nen îi reveni lui Fusum, iar mulţi începură să se uite la el ca la speranţa viitorului, după dispariţia lui Nen.

14
VORBE

Nafai nu era sigur dacă visul venise de la cel-care-trăgea-cu-ochiul, Sufletul Suprem, sau fusese generat de propriile sale preocupări. Poate că era în mare parte faptul că realiza că pe tot parcursul învăţăturilor predate îngerilor şi săpătorilor, în toate învăţăturile predate propriilor copii, singurul lucru pe care nu l-au putut da era o motivaţie imperioasă pentru a învăţa să citească şi să scrie.

La ce servea? Făcea recoltele să crească mai bine? Ţinea animalele în ţarcurile lor noaptea? Ii ţinea la distanţă pe prădători? Ii ferea pe copii să nu se îmbolnăvească?

Atunci când îi vorbea lui Luet despre acest lucru, ea nu părea îngrijorată.

— Nyef, noi nu recreăm Basilica aici. Nu putem. Următoarea generaţie o să fie lipsită de foarte multe lucruri. Trebuie să-i învăţăm ierburile care pot vindeca infecţiile sau trata diferite boli. Trebuie să-i învăţăm principiile salubrităţii publice, astfel încât să nu-şi polueze propria sursă de apă. Trebuie să…

— Trebuie să-i păstrăm umani.

— Nu scrisul ne face umani.

— Nu? întrebă Nafai. Atunci ce anume?

— Săpătorii şi îngerii sunt înzestraţi cu raţiune. Ei sunt nişte *persoane.* Şi nu ştiu să scrie şi să citească.

Nu se putea răspunde la ceea ce spusese ea, iar felul în care se exprimase vădea faptul că ea nu credea c-ar fi o problemă pentru care să merite să te frământi. Cu toate

acestea, oare nu-şi învăţaseră propriii copii să citească şi să scrie? Oare în timpul călătoriei nu riscaseră distrugerea, învăţându-i utilizarea computerelor, permiţându-le să studieze milioane de volume ale cunoaşterii şi istoriei umane pentru ca totul să se piardă în următoarea generaţie?

Iar generaţia următoare era deja aici. În cei cinci ani de la aterizare, cei din generaţia Chveyei şi a lui Oykib începuseră cu toţii să-şi întemeieze familii. Copiii lor creşteau, iar când vor împlini şase sau şapte ani va mai *exista* oare o şcoală pentru ei? Nu, ei se vor apuca să înveţe tehnicile de supravieţuire. Cot la cot cu săpătorii şi îngerii pe ogoare, adunând lemne din pădure, construind garduri şi pereţi, smulgând buruienile, plantând şi recoltând, argăsind şi prelucrând piei, dărăcind lâna şi torcând-o – unde anume în toate aceste activităţi aveau ei nevoie să citească ceva? Pe navă se pregătiseră pentru o viaţă nouă, învăţând înainte ce vor avea nevoie să ştie pentru a supravieţui în noua lume. Acum se aflau în această lume, iar noua generaţie învăţa de la adulţi, nu din cărţi.

Iar asta era splendid. Nu era niciun rău. Se predau lucrurile care contau pentru supravieţuire. De ce anume mai era nevoie?

Cu toate acestea, Nafai nu-şi putea alunga neliniştea. Pe parcursul tuturor celor patruzeci de milioane de ani de istorie pe Harmony, fiinţele umane erau în stare să scrie şi să citească. Limbajele se deplasau şi se schimbau de-a lungul secolelor şi al kilometrilor. Dar exista scrisul. Trecutul poate fi recuperat. Se poate învăţa din el. Scrisul permitea unei comunităţi să-şi păstreze memoria dincolo de indivizii care se întâmplau să trăiască şi să fie prezenţi într-un anumit moment.

Cât timp o să treacă până o să fim uitaţi eu, Luet, tata, mama şi noi toţi?

Apoi râse de el însuşi, din pricina vanităţii de-a vrea ca lumea să se chinuie să citească şi să scrie, doar pentru a-şi

aminti c-a trăit el cândva. În zece generaţii n-o să mai conteze.

Era la începutul celui de-al şaselea an, atunci când avu visul. Se făcea că un bărbat conducea o naţiune măreaţă formată din oameni şi îngeri, cu ferme întinse pe ambele maluri ale unui fluviu, kilometru după kilometru, atât cât puteai vedea cu ochii. Ici şi colo zburau îngeri, iar capre şi câini trăgeau căruţe şi sănii pe drumuri. Bărci se deplasau în susul şi în josul apei, unele dintre ele cu echipaj format din săpători, sau din îngeri. Iar din loc în loc, în turnuri care se înălţau cu mult deasupra celor mai înalţi copaci, gardieni ţineau perimetrul sub supraveghere, pentru ca niciun duşman să nu-i poată lua prin surprindere.

Bărbatul care conducea această măreaţă naţiune era obosit şi înspăimântat. Duşmanii încercau să-i asedieze din toate părţile, iar în interiorul naţiunii facţiuni ameninţau să destrame ţesătura comunităţii. Oraşe care altădată fuseseră independente au uitat în acele zile că şi ele suferiseră de foame. Cei a căror strămoşi fuseseră pe vremuri conducători au uitat că şi ei fuseseră ucişi de duşmani, iar ai lor supravieţuiseră doar pentru că se puseseră sub protecţia acestei naţiuni măreţe. Cei care tânjeau după averi le dobândeau prin orice mijloace posibile, complotând şi înşelând, terorizând şi câteodată omorând spre a-şi înlătura rivalii. Era un pământ minunat, dar lupta pentru a-l păstra părea tot mai grea de la an la an, iar bărbatul îşi pierduse nădejdea.

În singurătatea şi frica sa, intră în căsuţa sa şi deschise o cutie pe care o ţinea ascunsă într-un recipient cu boabe de porumb. În interiorul ei, găsi un vraf de foi de metal, prinse laolaltă cu inele metalice. Era o carte, îşi dădu seama Nafai, căci pe metal fusese incizat un limbaj, iar bărbatul o deschise şi începu să o răsfoiască.

Fără a înţelege cum, Nafai ştia ce conţineau cuvintele, ce vedea bărbatul cu ochii minţii în timp ce citea. Bărbatul citea povestea lui Volemak care văzuse un stâlp de foc pe o

stâncă în deşert şi se întorsese acasă la Basilica pentru a avertiza că oraşul va fi distrus. Povestea lui Nafai şi a fraţilor săi care s-au întors în oraş ca să ia Catalogul. Bărbatul îl văzu pe Nafai stând lângă cadavrul lui Gaballufix şi el încuviinţă. Câteodată cei care au grijă de o întreagă comunitate trebuie să acţioneze într-o manieră care prejudiciază individul. Pentru un om bun nu este niciodată uşor, iar el evită această situaţie atunci când are posibilitatea; dar atunci când lumea are nevoie ca el să fie aspru, el va fi cu adevărat aşa, nu se va da în lături, va face asta cu mâna lui şi va face public ceea ce întreprinde.

De la mine a învăţat asta, îşi zise Nafai, apoi îşi dădu seama că el a fost cel care a făcut cartea şi a scris în ea povestea vieţii lui, a vieţii şi faptelor tuturor celor din comunitatea lui, a faptelor lor rele sau eroice, a vremurile de îndoială şi a uluitoarelor lor realizări. Iar acest bărbat, acest conducător, acest rege se uita în carte şi găsea în ea istorisiri care îi arătau ce anume trebuie să facă, înţelepciuni care îi întăreau hotărârea, iubire care îl învăţa mila, speranţe care duceau la acţiuni nobile chiar şi atunci când speranţele însele nu se împlineau.

Nafai se trezi şi căzu pe gânduri. Visul era atât de limpede, probabil că provenea de la Sufletul Suprem. Sau poate de la Păstrătorul Pământului.

Apoi îşi spuse: „Visul ăsta se potriveşte atât de bine cu dorinţa mea de a păstra vii cititul şi scrisul în rândul acestui popor încât ar fi putut la fel de bine proveni din propriile mele năzuinţe.“

Dar, în cazul ăsta, de unde proveneau năzuinţele lui? De ce anume dorea el atât de mult să conserve limbajul scris printre descendenţii lui? N-ar fi fost posibil ca asemenea năzuinţe să provină de la Păstrător?

Nu, îşi spuse. Aceste dorinţe provin din amintirile mele din momentele în care stăteam deasupra cadavrului lui Gaballufix. L-am ucis ca să iau de la el Catalogul. Iar Catalogul la ce servea? Era accesul meu – accesul *nostru* –

la vastul depozit de cunoaştere din navă care ne-a adus aici. Era cheia către tot ceea ştia Sufletul Suprem. Ce-ar fi însemnat pentru noi dacă nici unul n-ar fi ştiut să citească şi să scrie? Pentru cei analfabeţi, Catalogul ar fi lipsit de valoare şi prin urmare nimeni n-ar fi trebuit să moară ca să-l obţină Nafai. Visez visul care-mi justifică mie însumi acţiunile mele.

Totuşi, chiar când se gândi la altceva decât la vis, ştiu că va acţiona în baza lui.

Fără a da vreo explicaţie, îşi luă rămas-bun de la Volemak şi de la Luet, luă micul vehicul spaţial al navei şi se duse acolo unde hărţile de ansamblu indicau că se poate găsi aur. Era un filon bogat, adus la suprafaţa pământului prin plierile şi ridicările care avuseseră loc în ultimii patruzeci de milioane de ani. Nafai era înarmat cu uneltele de metal din magazia navei, iar după două zile de trudă solitară avea câteva kilograme de aur curat din filonul de mică adâncime. Petrecu o zi curăţându-l. Apoi îl bătu cu ciocanul, transformându-l în foiţe netede, după ce a folosit drept nicovală suprafaţa imperturbabilă de metal a vehiculului. Metalul era foarte subţire, dar strâns la un loc era deopotrivă foarte greu. Avu nevoie de trei zile ca să facă foile de aur, iar în această perioadă se opri doar din când în când ca să culeagă hrana pe care o găsea cu un minim efort. Era înfometat, dar munca pe care o făcea conta pentru el mai mult decât mâncarea.

La primele experimente, descoperi că acele curbe ale alfabetului care fuseseră folosite vreme de atâtea milenii pe Harmony pur şi simplu nu puteau fi executate, prin presarea de mână pe foiţa de aur. Trebuia să găsească forme mai pătrate ale literelor, dar în acelaşi timp să le facă să fie diferite unele de altele. De asemenea, unele silabe erau prea complexe şi foloseau prea multe litere pentru a reprezenta sunetele. Aşa că le schimbă, inventând cinci litere noi pentru a reprezenta sunete care până atunci necesitau câte două litere fiecare. Rezultatul a fost o

comprimare hotărâtă a limbajului scris, iar pe măsură ce scria, comprima şi mai mult, folosind doar câteva litere spre a ilustra majoritatea cuvintelor comune.

Cum îndrăznesc să schimb limbajul în felul ăsta? se întrebă el. Cine naiba poate să-l înţeleagă?

În mod evident, singurii care puteau să-l citească cu uşurinţă ar fi cei pe care-i învăţa să citească şi să scrie, pentru că ei ar fi ştiut ce anume desemnau simbolurile. Lucru poate la fel de important, însă, toţi cei care învăţaseră să citească caracterele cursive pe care le folosise pentru a imprima limbajul în aur vor decoda cu uşurinţă majoritatea literelor folosite pe Harmony – limbajul bibliotecii din computerul navei. Măcar până ce se va schimba limbajul, el nu va fi obligat să-i dezmoştenească pe descendenţii săi de moştenirea lor literară, dacă vor avea vreodată şansa s-o recupereze.

Aur. Ce potrivire, ca această carte să fie o comoară, aşa cum spera el. Dar nu pentru valoarea aurului ca mijloc de schimb îl alesese el. Mai degrabă îl folosise datorită motivului pentru care fusese întrebuinţat în majoritatea culturilor de-a lungul istoriei oamenilor. Era moale. Putea fi modelat. Şi totuşi nu era chiar atât de maleabil încât să nu-şi păstreze forma. Şi nu se corodează, nu rugineşte, nu se pătează şi nici nu se degradează în vreun fel. La multă vreme după ce Nafai va fi mort, literele vor continua să existe pe paginile cărţii sale metalice.

Puse foile de aur în micul vehicul spaţial, împreună cu aurul rămas şi îşi luă zborul spre casă. Când readuse vehiculul la navă, nu spuse nimic despre locul în care fusese sau despre ceea ce făcuse. Nu voia să înşele pe nimeni şi nu se punea problema că n-avea încredere în tata, în mama, în Luet sau în alţii. Pur şi simplu îi era ruşine să spună cuiva. O să creadă că face un lucru prostesc.

Nu, nu asta era problema. Nicidecum, era conştient de asta. Stând şi lucrând la lumina felinarului, cu mucul care plutea în grăsimea topită a cupei pâlpâind, simţea puterea

a ceea ce făcea. Mă proiectez în viitor pe mine şi punctul meu de vedere despre tot ceea ce ni s-a întâmplat nouă, tuturor. Intr-o bună zi, singura versiune a acestor evenimente pe care o va cunoaşte cineva o să fie cea pe care-o scriu eu. Moştenitorii noştri ne vor vedea prin ochii mei, nu altminteri. Prin urmare, eu voi fi cel care trăieşte în amintirea lor. Eu voi fi cel care va şopti în urechea marelui conducător – dacă va exista în realitate, în cazul în care cartea asta o să supravieţuiască, dacă în ea există cu adevărat ceva înţelepciune.

Scrierea din aceste pagini aurii mă face nemuritor. Atunci când toată lumea o să fie moartă, eu o să fiu viu şi strălucitor. Pentru asta păstrez acest secret. De-asta îl ţin pentru mine. Fac un lucru lipsit de inimă, egoist.

(Nu, nu e aşa.)

Îmi cunosc inima. Nu mi-e ruşine s-admit că motivaţiile mele sunt impure.

(Faci un lucru plin de generozitate. Dându-le copiilor de peste zece-douăzeci de generaţii de-acum înainte o cunoaştere a trecutului lor. O explicaţie a motivului pentru care fiinţele umane, săpătorii şi îngerii locuiesc laolaltă în acest loc.)

Ce-ar fi să scrie Elemak cartea asta? Ar fi un lucru complet diferit, nu-i aşa?

(Ar fi plină de minciuni.)

Un narator n-are cum să nu distorsioneze fiecare povestire pe care o spune. Fără vrerea mea, şi eu mint dând evenimentelor forma care are sens pentru mine. Oricine altcineva ar scrie diferit. Maniera mea de abordare nu este obligatoriu cea mai bună.

(Ceea ce creezi va fi tratat ca un obiect sacru. Un simbol al autorităţii, transmis de la o generaţie la alta. Ca şi Catalogul. A durat patruzeci de milioane de ani.)

Nafai râse în tăcere, având grijă să n-o trezească pe Luet sau pe cei trei ultimi copii ai lor, născuţi după ce au venit în canion ca să trăiască acolo împreună cu îngerii, sau

pe gemeni, care dormeau la mansardă, visând la noi pozne şi accidente pe care să le producă pentru a-i face pe părinţi să trăiască într-o continuă teroare.

(Râzi, dar ştii că spun adevărul.)

Deci, Suflet Suprem, dragul şi vechiul meu prieten, tu ai fost cel care mi-a trimis visul?

(Nu.)

În cazul ăsta, Păstrătorul?

(Ştii că habar nu am ce anume face sau nu face Păstrătorul.)

Prin urmare ar putea fi fantezia intimă a unui bărbat care ajunge la vârsta mijlocie şi simte că-i suflă-n ceafă moartea.

(Şi dacă nu *este* altceva decât acest lucru, oare schimbă faptul că reprezintă un lucru înţelept de făcut? Un dar măreţ de dăruit viitorului?)

O să trebuiască să învăţ pe cineva să-mi citească scrisul de mână. O să fie nevoie să-l dau cuiva să-l transmită mai departe în viitor.

(O să găseşti pe cineva. Poate cineva care e mic acum. Atunci când o să vină vremea, o să-ţi dai seama cui trebuie să dai cartea.)

Spun totul. Dac-o să citească, copiii mei o să zică: „De ce n-a tăcut din gură? De ce nu ne-a lăsat în pace?“ Greşelile mele o să fie puse pe tavă şi o să mă dispreţuiască.

(Şi ce dacă? Tu vei fi mort.)

Iar dacă Elemak citeşte asta, o să mă omoare şi-o să distrugă cartea. Ştii asta.

(Iţi sugerez să nu i-o arăţi.)

Lui sau oricui altcuiva. Ceasurile pe care le petrec pentru asta – sunt oare irosite?

(Oare sunt?)

Nafai n-avea răspuns. Decât să continue să scrie. Scrise şi scrise, iar scrisul său deveni mai mic şi mai compact, făcând loc mai multor cuvinte pe pagină. Povestirea lui

devenea din ce în ce mai chibzuită.

Ce anume scria? La început era o poveste extrem de personală, o dare de seamă – aşa cum îşi amintea el – a întregii perioade petrecute la Basilica, a călătoriei în deşert, a descoperirii bazei de lansare de la Vusadka. Dar când istorisirea ajunse la perioada petrecută pe Pământ, deveni cu mult mai generală. Lucrurile pe care le-au aflat despre săpători şi îngeri erau înşiruite în ordinea în care fuseseră ele descoperite. Rezultatele călătoriei lui Zdorab cu micul vehicul spaţial al navei, cartografierea şi aducerea mostrelor de animale şi plante pentru a fi studiate de Shedemei. Cultura îngerilor şi a săpătorilor şi felul în care răspundeau la inovaţiile aduse de fiinţele umane. Maşinaţiunile politice făcute în timp ce comunităţile de săpători şi de îngeri se chinuiau să facă faţă distrugerii zeilor lor şi distrugerii echilibrului.

Căci vechii zei erau distruşi. Nu se poate trăi cu zeii şi în acelaşi timp să se creadă în ei, hotărâse Nafai. Şi, cu toate că, după perioadele de început ale crizei, Nafai le explicase că Volemak şi cu el nu fuseseră niciodată zei, că puterile lor erau toate rezultatul tehnologiei şi al cunoaşterii, că nici unul dintre ei n-avea puterea de a duplica nici măcar cea mai puţin complicată dintre maşinăriile de pe navă – cu toate că Nafai le explicase acest lucru, îşi dădea seama că pe mulţi îi durea să ştie asta. Pe Emeezem cel mai mult dintre toţi. Atunci când el îi destăinui că, din câte ştia el, figura de lut pe care ea o adorase şi o preţuise aproape întreaga viaţă nu era altceva decât o sculptură remarcabil de reuşită a unui înger talentat pe nume Kiti, ea nu îi mulţumi. Se comportă de parcă ar fi fost pălmuită.

— În cazul ăsta, ar trebui să sparg statuia? întrebase ea cu amărăciune.

— Să spargi ceva atât de frumos meşteşugit? replicase Nafai. Să spargi ceva care te-a ajutat să devii nobilul conducător de azi?

Dar ea nu se înmuiase datorită laudelor; i se părea că-i

linguşire, chiar dacă vorbele erau adevărate şi sincere. Faptul că Nafai respinsese adorarea ei fusese cea mai crudă lovitură. O vedea cum se ofileşte; chiar dacă trăia în continuare şi-şi conducea poporul cu înţelepciune şi fermitate, sufletul ei era pustiit. Îşi pierduse nu numai credinţa, ci şi speranţa.

Îngerii au reacţionat mai bine. Pentru că furia lui Elemak reprezentase primul lor contact cu fiinţele umane, era o uşurare pentru ei să afle că nici unul dintre ei nu era zeu. Dar fiinţele umane cunoşteau atât de multe secrete, iar înţelepciunea lor, pusă la treabă în slujba îngerilor, salvase atât de multe vieţi şi îmbunătăţise situaţia tuturor într-o atât de mare măsură încât în relaţia lor continua să existe un element de veneraţie, şi prin urmare existau o oarecare – sau poate mai multă – dezamăgire şi deziluzie atunci când vreo fiinţă umană nu reuşea să se achite de vreo sarcină, dădea un sfat inadecvat sau prezicea un rezultat care se dovedea greşit.

În timp ce scria despre aceste lucruri, Nafai realiză că lumea – săpători, îngeri şi fiinţe umane laolaltă, avea nevoie de cineva din afara ei, în care să poată fi investite speranţele lor de înţelepciune. Începuseră să se gândească la Păstrătorul Pământului ca la singurul care nu putea greşi.

Nu se punea problema că Nafai ar fi cu desăvârşire sigur de el însuşi. El nu auzise niciodată vocea Păstrătorului cu claritatea cu care îi vorbea Sufletul Suprem. De fapt, el nu era deloc sigur dacă auzea vocea sau avea visele Păstrătorului Pământului. Şi nici nu ştia ce anume ar putea fi Păstrătorul. Era limpede că el este cât se poate de real – nu exista altă explicaţie a statuii a cărei faţă arăta exact ca Nafai, modelată exact în perioada în care Nafai se îmbarca pe nava spaţială pentru a călători spre Pământ. Şi nici nu exista altă explicaţie pentru visele pe care le avuseseră în perioada în care se aflau pe Harmony, când atât de mulţi dintre ei aveau viziuni cu săpători şi îngeri, deşi Sufletul Suprem nu avea habar că aceste creaturi populau

Pământul. Totuşi visele erau mereu ambigue, şi conţineau câte ceva din speranţele şi temerile personale ale respectivului, astfel încât nu era niciodată sigur unde anume înceta mesajul şi începea autoamăgirea.

Cu toate acestea, oricât de neadecvată ar fi fost percepţia lui Nafai despre Păstrătorul Pământului, era conştient că a crede în Păstrător împlinea o funcţie socială vitală. Acesta ar reprezenta autoritatea supremă, cel care nu poate greşi niciodată, deţinătorul Adevărului. Atunci când deveni limpede că fie şi cele mai înţelepte dintre fiinţele umane cunoşteau extrem de puţin, în realitate; când a devenit clar că cel mai minunat dintre miracole era, de fapt, rezultatul folosirii unei maşinării sau exploatarea unei frânturi de cunoaştere uzuală; atunci tot nu va fi o deziluzie pentru că, în definitiv, toată lumea ştia că fiinţe umane, îngeri şi săpători erau cu toţii egali în ochii Păstrătorului Pământului şi toţi la fel de ignoranţi, slabi şi nechibzuiţi în comparaţie cu el.

Nafai îi explică aceste gânduri lui Luet, iar ea fu de acord cu el. Ea începu să le înveţe pe femeile-înger despre Păstrătorul Pământului şi să transforme tot folclorul lor străvechi despre felurite divinităţi într-o poveste coerentă care îi înlocuia pe toţi zeii buni cu diferite aspecte ale Păstrătorului. Cu bărbaţii-înger, Nafai era puţin mai brutal, măturându-i pe toţi zeii antici şi păstrând doar câteva din vechile lor legende. Nu se punea problema că vechile legende vor muri, desigur, dar el voia ca ei să înceapă cu un miez curat de cunoaştere referitoare la Păstrător, chiar dacă cunoaşterea reală era lacunară.

Apoi Nafai şi Luet începură să aibă încredere în Oykib şi în Chveya, iar în scurt timp Oykib îi instruia pe bărbaţii-săpător, iar Chveya pe femeile-săpător despre Păstrătorul Pământului. Şi ei adaptară credinţele deja existente; şi ei erau sinceri referitor la cât de puţin cunoşteau, personal, despre Păstrător. Dar măcar atâta lucru ştiau: Păstrătorul voia ca fiinţele umane, săpătorii şi îngerii să trăiască

laolaltă, în armonie.

Problema era că, pe măsură ce slăbea vechea credinţă, din ce în ce mai puţini săpători luau parte la raidul anual pentru a fura statui de la îngerii care se împerecheau. Dar rata naşterilor săpătorilor părea să scadă – în condiţiile în care îngerii prosperau, iar populaţia lor crescuse într-o proporţie alarmantă. Printre săpători începu să meargă vorba că noua religie a Păstrătorului Pământului era, în realitate, parte a unei conspiraţii vizând distrugerea săpătorilor, pentru ca îngerii şi fiinţele umane să poată împărţi între ei lumea. Aceste poveşti nu erau crezute de prea mulţi, dar de suficienţi pentru a fi ceva îngrijorător. Existau unii care doreau să exploateze asemenea zvonuri. Iar când Nafai începu să audă că nu toate fiinţele umane, ci doar Nafai şi cei din anturajul lui complotau pentru a-i distruge pe săpători, ştiu că cineva anume doreşte să exploateze astfel de temeri în avantajul său.

În acest răstimp, însă, rata natalităţii la săpători continua să scadă, cu toate că nivelul de nutriţie era din ce în ce mai ridicat, tot timpul. Iar îngerii trebuiau să se extindă constant, arzând şi mai multe porţiuni de pădure pentru a cultiva pământul. Cât de mulţi gemeni erau, dar nici unul nu era omorât în perioada copilăriei; cât de mulţi adulţi sănătoşi existau, dar nici unul nu era luat de săpătorii prădători.

Se aflau pe Pământ de doisprezece ani atunci când Shedemei chemă la o întrunire toate fiinţele umane adulte. Reuşise, în sfârşit, să dezlege misterele, spunea ea. Dar acum apăruseră noi mistere şi trebuiau luate nişte hotărâri.

— Ne-am amestecat, rosti Shedemei. Aşa după cum sunteţi conştienţi cu toţii, rata natalităţii în scădere în rândul săpătorilor generează temeri serioase printre ei.

— Şi noi suntem preocupaţi, zise Elemak.

— Da, ei bine, acum ştiu ce se-ntâmplă. Noi am contribuit la asta. Noi contribuim la asta.

Aşteptară. În cele din urmă, Mebbekew rosti:

— Shedya, nu ştiam c-ai asemenea talente actoriceşti. Cât trebuie să mai aşteptăm ca s-auzim şi continuarea poveştii?

— Asta-i doar prima parte, rosti ea. Urmează şi partea a doua.

Se auziră râsete nervoase.

— Vedeţi voi, zise ea, problema e că i-am oprit să mai creadă-n zeii lor. Ei nu mai venerează divinităţile. Nici măcar nu mai fură alte statui de la îngeri. Şi din cauza asta nu mai fac copii.

— Vrei să ne spui, rosti Elemak râzând, că religia lor e *adevărată?*

— Intr-un singur cuvânt, da, răspunse Shedemei. Avem doisprezece ani de observaţii amănunţite referitor la triburile locale de săpători şi de îngeri. Zdorab şi cu mine am făcut, de asemenea, vizite în alte aşezări de săpători şi de îngeri şi suntem încredinţaţi c-am descoperit un model universal. În primul rând, nu există un sat de săpători fără un sat de îngeri aflat la maximum două-trei ore distanţă. Şi nu poate fi o coincidenţă. Săpătorii nu pot supravieţui fără îngeri. Mai precis, săpătorii nu se pot reproduce fără să venereze statuile pe care îngerii masculi le creează ca parte a ritualului de împerechere.

— Oare am eu impresia că motivul e mai degrabă biologic decât teologic? întrebă Rasa.

— Desigur, deşi este greu să te uiţi la micile statui de lut şi să vezi un mecanism biologic, replică Shedemei. Zdorab a fost cel care-a remarcat primul că ceea ce contează, din punct de vedere biologic, s-ar putea să nu fie meşteşugul implicat în crearea statuilor. Ci scuipatul. Bărbaţii-înger iau lutul în gură şi-l amestecă cu saliva lor, pe care-o folosesc ca să formeze boţul de clisă din care modelează statuia. Din când în când, mai iau o gură de lut şi o umezesc. Saliva curge din belşug.

Minţile celor aflaţi în încăpere lucrau rapid, încercând să înţeleagă.

— Vrei să spui că săpătorii au nevoie să se ungă cu scuipat de înger ca să se poată împerechea? întrebă Dza.

— Nu chiar aşa, replică Shedemei. Prima dată când am examinat corpurile de îngeri şi de săpători, am găsit un mic organ – o glandă, de fapt – lângă scrot. Era identică la ambele specii, chiar dacă ei n-au un strămoş comun cu un organ similar. Foarte curios, desigur. Dar acum ştim funcţia organului. El secretă continuu mici cantităţi dintr-un hormon care suprimă producţia de spermă. Nu, hai să fiu mai explicită.

Stopează complet producţia de spermă. Atâta vreme cât acest organ funcţionează, el blochează complet producţia de spermă. Câtă vreme funcţionează organul, masculii sunt sterili.

— Ce orgănaş util, murmură Oykib. Apoi mai tare: De ce-ar evolua chestia asta?

— E şi mai rău, spuse Zdorab.

— Există un vierme plat mititel, unul microscopic, care trăieşte în toate râurile din acest masiv. În timpul anotimpului ploios, când cursurile de apă se umflă, acest vierme plat se-ngroapă în straturile de lut şi depune milioane de ouă minuscule. Ele nu se dezvoltă atâta vreme cât există umezeală. Dar atunci când vine anotimpul uscat, iar apele se retrag, ouăle se dezvoltă, formând un mic strat protector care păstrează umiditatea care există. În acest moment, embrionii sunt gata să eclozeze. Dar nu pot, pentru că n-au posibilitatea de a se debarasa de propriile cochilii restrictive. Drept care hibernează, trăind din placentă. Folosesc placentele atât de puţin, încât pot trăi aşa vreme de douăzeci-treizeci de ani. Următorul sezon ploios nu produce eclozarea, pentru că apa nu dizolvă cochiliile. Ghiciţi ce anume le dizolvă.

— Scuipatul de înger, spuse Oykib.

— Uluitor băiat, rosti Shedemei. Studentul meu de nota zece.

Se auziră câteva râsete, dar aşteptau cu toţii

continuarea istorisirii.

— Nici un alt fluid nu are calitatea asta, pentru că îngerii au nişte mici organe ale celulelor producătoare de salivă din gurile lor, care secretă o enzimă lipsită complet de funcţie în corpurile îngerilor, dar care dizolvă cochiliile ouălor de viermi plaţi. Prin urmare, atunci când masculii bagă-n gură lutul, ei nu doar îl înmoaie ca să facă sculpturi. Ei dizolvă, totodată, cochiliile a milioane de viermi plaţi minusculi. Iar întâmplarea face că acele cochilii dizolvate conţin exact singura substanţă chimică ce suprimă acţiunea glandei profilactice situate lângă scrotul îngerilor şi-al săpătorilor. Substanţa chimică a fertilităţii se descompune extrem de încet, iar statuile conţin cantităţi folositoare pentru o perioadă de – probabil – zece ani, oricum în mod sigur pentru cinci ani.

Toată lumea înţelegea acum. „Prin urmare, atunci când săpătorii-şi freacă statuile pe tot corpul…“ „îngerii înghiţeau o parte din substanţa asta?“ „De câtă substanţă chimică este nevoie?“

Shedemei ridică mâinile spre a potoli întrebările şi comentariile.

— Da, v-aţi prins. Îngerii masculi absorb enzima fertilităţii pe gură. Nu-i nevoie de-o cantitate prea mare pentru a bloca acţiunea glandei profilactice, iar aceasta nu-şi revine ca să înceapă să funcţioneze timp de două săptămâni, poate trei. Prin urmare există o fereastră-n cadrul căreia poate avea loc reproducerea. Iar săpătorii masculi au o porţiune absorbantă specială, în partea de jos a pântecului, în apropiere de zona inghinală, prin care substanţa chimică poate fi absorbită direct în fluxul sangvin. Prin frecarea statuilor de pântecele lor transpirate se dizolvă o parte din lut, iar enzima fertilităţii dizolvată intră în sânge şi, exact ca în cazul îngerilor, blochează glanda profilactică, iar săpătorii masculi devin fertili. Dar din pricină că ei primesc în realitate mult mai puţină enzimă, fereastra de fertilitate durează pentru ei doar

câteva zile. Nu contează, însă. În timp ce îngerii-şi confecţionează statuile doar o dată pe an şi trebuie să aibă performanţă reproductivă doar în respectiva perioadă, săpătorii sunt capabili, din punct de vedere cultural, să venereze statuile oricând. Intr-adevăr, statuile le dau posibilitatea să se reproducă oricând doresc. Trebuie doar să se roage mai întâi.

— Asta-i cel mai absurd, complicat, neverosimil şi ridicol mecanism de care-am auzit vreodată, rosti Issib.

— Exact, spuse Shedemei. Şi nu este posibil să fi evoluat în mod natural. Din ce motiv să-şi fi dezvoltat săpătorii şi îngerii, în mod independent, organe identice care-i fac sterili? Nu există avantaje, din punctul de vedere al evoluţiei, în chestia asta. Mai întâi de toate, de ce n-au murit îngerii, pur şi simplu, înainte de a începe să-şi facă statuile? De ce n-au murit săpătorii înainte de-a fi descoperit virtuţile frecatului pe tot corpul cu statuile îngerilor? Din ce motiv o specie de viermi plaţi s-a întâmplat să necesite o substanţă chimică specială din saliva îngerilor pentru a-şi ecloza ouăle? Şi de ce-au dezvoltat îngerii o substanţă chimică fără altă utilitate în corpul lor decât aceea de-a dizolva cochiliile viermilor plaţi?

— În natură există o grămadă de lucruri ciudate, replică Oykib.

— Desigur, fu de acord Shedemei. N-aş fi putut să spun că nu există şanse să fi evoluat în mod natural. Doar că, cel puţin din punctul meu de vedere, coincidenţa-i prea mare ca să cred în cauze naturale. Acest lucru le-a fost *făcut* săpătorilor şi îngerilor.

— Dar nu asta contează-n momentul ăsta, zise Zdorab. Shedya are răspuns la problema asta, dar ceea ce-i important e faptul că trebuie să le spunem săpătorilor adevărul. Ei trebuie să revină la folosirea statuilor. Şi să obţină unele noi.

— Poate-i putem convinge pe îngeri să le *dea* săpătorilor statuile lor, rosti Padarok. Îngerii nu le mai folosesc după ce

femeile-i evaluează pe bărbaţi.

— Poate, zise Shedemei. Dar nu doar săpătorii suferă de pe urma interferenţei noastre-n tiparele lor sociale anterioare. Această relaţie, această legătură dintre săpători şi îngeri, a funcţionat vreme de milioane de ani. Patruzeci de milioane, mai exact. Iar, pe parcursul a nenumărate generaţii, anumite tipare au evoluat. Naşterea de gemeni la îngeri, de exemplu. Fiecare sarcină-i dublă. Lucrul ăsta nu-i accidental. S-a-ntâmplat de două ori pe parcursul observaţiilor noastre şi niciodată-n satul de îngeri de lângă noi, dar atunci când are loc o naştere singulară, este distrus bebeluşul, iar mama nu mai are voie să se-mperecheze. Cu alte cuvinte, naşterile singulare sunt excluse fără milă din societatea îngerilor. Mie mi se pare o reacţie la faptul că săpătoni-i urmăresc pe îngeri oriunde se duc. Săpătorii trebuie să-i urmeze pe îngeri ca să ia statuile. Dar săpătorii nu se pot abţine să-i considere pe îngeri drept o sursă facilă de carne, îndeosebi atunci când copiii de îngeri se află la acea vârstă stângace când nu pot zbura prea bine, dar totuşi sunt prea grei pentru a putea fi căraţi în zbor de-un singur adult. În realitate, naşterea unor gemeni permite fiecărei generaţii de îngeri să aibă o moarte şi un supravieţuitor. Peste ani, cooperarea din comunitate a făcut posibil ca între două treimi şi trei pătrimi din perechile de gemeni să poată supravieţui. Acum, însă, în satul nostru toţi gemenii trăiesc, fiind adulţi. Şi supravieţuiesc şi toţi îngerii firavi, bolnavi şi infirmi, în vreme ce în alte sate îi stârpesc săpătorii. Pe scurt, îngerii au dezvoltat o strategie de reproducere mult peste limita populaţiei sustenabile, pentru a putea supravieţui ravagiilor săpătorilor. Atunci când aceştia nu mai fac prăpăd în rândurile lor, populaţiile de îngeri sporesc nemăsurat de mult.

— E-un echilibru delicat, spuse Zdorab. Am descoperit un loc în care problema asta a atins proporţiile unei crize. Săpătorii-şi pierduseră disciplina şi mâncau mai mult decât copiii şi indivizii rătăciţi. Ei nimiceau în mod sistematic

îngerii din zona lor. Când am ajuns acolo, mai supravieţuiau doar câteva familii de îngeri prizărite. Dar săpătorii plăteau deja preţul. Aveau o grămadă de statui vechi, desigur. Dar niciuna nouă. Astfel încât după vreo cinci ani, rata natalităţii lor a scăzut. Ca şi aici. Nu atât de brusc, desigur, având în vedere că ei continuau să venereze statuile pe care le aveau, numai că statuile conţineau din ce în ce mai puţină enzimă. Naşterile deveneau din ce în ce mai rare.

Fiindcă săpătorii care să-i decimeze erau mai puţini, populaţia de îngeri urma să-nceapă să-şi revină în scurtă vreme. Când s-a întâmplat acest lucru, puţinii săpători care au supravieţuit şi-au revenit şi ei.

— Prin urmare, există un echilibru social, înţelegeţi? continuă Shedemei. Săpătorii nu pot „recolta“ prea mulţi îngeri pentru hrană, pentru că-n acest caz îşi pierd abilitatea de-a se reproduce. Este un mecanism de autoreglare.

— Ce-i opreşte pe îngeri să-şi ia zborul şi să-ntemeieze o colonie acolo unde nu-s săpători? întrebă Protchnu.

— Nimic, replică Shedemei, şi-s sigură că s-a-ntâmplat de multe ori. Dar ei pot trăi doar acolo unde pot găsi lut care conţine viermi plaţi. Asta-nseamnă că pot trăi doar acolo unde există un tipar de inundaţii în timpul sezonului ploios, şi că pot trăi doar la înălţimi unde pot supravieţui viermii plaţi. E un palier destul de îngust, destul de comun acestui masiv, dar nu şi în altă parte. Iar săpătorii sunt răspândiţi peste tot. Nu cred că îngerii se pot duce într-alt loc în care să nu fie detectaţi de săpători, mai devreme sau mai târziu. Atunci când săpătorul îi dibuie, se duce acasă şi declară c-a găsit o nouă zonă favorizată de zei, şi se organizează acolo o nouă colonie. Practic, e în avantajul îngerilor. Fără săpători care să le devoreze copiii, populaţiile lor ar atinge apogeul extrem de rapid.

— Sugerezi c-ar trebui să-i lăsăm pe săpători să revină la răpirea şi devorarea copiilor de îngeri? întrebă Nafai.

— Asta-i întrebarea, replică Shedemei. Asta-i, cu

adevărat, întrebarea, nu-i aşa?

— Are chestia asta vreo legătură cu evoluţia inteligenţei în rândul îngerilor şi al săpătorilor? întrebă Chveya.

— O anumită legătură, rosti Shedemei. Femelele de înger îşi selectează perechea pe baza caracterului complex, al frumuseţii, al originalităţii şi al preciziei sculpturilor lor. În mod clar, cu cât un înger mascul este mai inteligent şi mai creativ, cu atât are şanse mai mari de-a se reproduce devreme şi deseori. Pentru săpători, e puţin diferit. Ca să poată ucide îngeri, ei trebuie să fie inteligenţi şi şmecheri. Noi nu mai constatăm acest lucru într-o prea mare măsură acum, pentru că săpătorii-s *atât* de şmecheri încât îngerii aproape c-au renunţat să mai încerce să-i oprească. Dar am văzut cu toţii capcanele puse de îngeri la marginea satelor lor. Există posibilitatea ca să fi fost prinşi în ele săpători proşti. Acum le recunosc şi evadează cu uşurinţă. Dar poate că însăşi inteligenţa lor a evoluat, pentru că doar cei şmecheri au scăpat din capcanele îngerilor pentru a fura statuile şi copiii de înger.

— Cu alte cuvinte, inteligenţa a evoluat în mod natural, spuse Chveya. Relaţia asta de simbioză este cea care-i nefirească.

— Nu doar nefirească, rosti Shedemei. E făcută de mâna omului.

— De unde ştii asta? întrebă Protchnu.

— Pentru c-am considerat că nu poate fi naturală. Şi ştiam că fiinţele umane încetaseră să trăiască pe Pământ în perioada emigrării în care a fost colonizată Harmony şi, fără-ndoială, şi alte lumi. Căutând în Catalog, am descoperit că singura parte a istoriei pentru care biblioteca navei nu posedă *nicio* informaţie utilă este viaţa omenească în perioada emigraţiei.

Zdorab, bibliotecarul, continuă:

— Ne-am închipuit tot timpul că s-a-ntâmplat aşa pentru c-a fost o perioadă atât de îngrozitoare şi-au încercat s-o uite. Au existat războaie în care-au folosit arme atât de

înfiorătoare încât Pământul s-a transformat, pentru o perioadă, într-o minge de foc. Asta-i ceea ce credea însuşi Sufletul Suprem. Apoi, ceva ce mi-a zis Nafai cândva m-a făcut să realizez că sărăcia asta de informaţii nu era credibilă. El a zis: „Cum e posibil ca oamenii care-au salvat umanitatea părăsind Pământul s-accepte să fie complet uitaţi?“ Iar eu mi-am spus: „Bineînţeles că nu-i posibil.“ Şi-am început să caut prin computerele de pe navă, cele care *nu-s* legate de Sufletul Suprem. Şi-am găsit ce căutam. O bază de date la care Sufletul Suprem n-are acces conştient. Se numeşte, atât cât pot să traduc de bine, *Cartea păcatelor rasei umane.*

— Păcatelor? întrebă Mebbekew.

— Ei, e traducerea cea mai scurtă. E-un termen care-nseamnă „greşeli voite“. „Fărădelegi de evitabilă neglijenţă“, poate. M-am gândit că *păcat* ar fi o foarte bună modalitate de-a însuma aceste sensuri.

— Ce conţine cartea? întrebă Nafai.

— De abia am găsit-o. N-am citit-o pe toată şi m-aş bucura dacă vreunul dintre voi ar avea timp şi interes să m-ajute la traducere. Limba este apropiată de mai multe limbi cunoscute, dar este extrem de veche, iar Sufletul Suprem n-a mai actualizat-o pentru că nu era conştient că există acolo. Unul dintre primele lucruri pe care le-am găsit a fost explicaţia felului în care au început îngerii şi săpătorii. Era unul dintre „păcate“, vedeţi voi.

Zdorab aduse un document pe ecranul computerului celui mai apropiat de el şi începu să citească cu glas tare.

Am păcătuit făcându-ne de lucru cu genele animalelor, dându-le inteligenţă fără libertate, talent fără putere, dorinţe fără speranţă. Le-am folosit spre amuzamentul nostru, expunând picturile, sculpturile, muzica şi dansul lor, în vreme ce-i ţineam pe pictori, sculptori, muzicieni şi dansatori în închisori. Dacă evadau, libertatea lor era inutilă, pentru că puteau avea copii doar în captivitate. Lucrul acesta era abominabil, iar Păstrătorul Pământului s-a

revoltat împotriva lui, gonindu-i pe creatorii de sclavi şi pe gardienii lor şi eliberându-i pe cei mici.

Shedemei interveni.

— Cred că posibila conexiune cu săpătorii şi îngerii ar trebui să fie clară. Îngerii sunt cei care continuă să practice o anume formă de artă, dar pentru asta au fost creaţi, probabil. Zdorab şi cu mine nu ne dăm seama pentru ce anume au fost creaţi iniţial săpătorii.

— Să sape, spuse Elemak.

— E posibil, zise Shedemei. Doar pentru că-n *Cartea păcatelor* sunt menţionate numai animalele inteligente create pentru a-i distra pe oameni nu-nseamnă că nu existau şi animale care erau potenţate genetic pentru a îndeplini mai multe sarcini. Cum ar fi căutarea unor depozite subterane de diverse minerale. Sau pur şi simplu săparea unor tuneluri.

— Lucrări de canalizare, interveni Elemak.

— Aşa cum am spus, nu ştim, rosti Shedemei. Cred că-i foarte probabil ca strămoşii săpătorilor să nu fi fost deloc foarte inteligenţi. Îmbunătăţiţi din punct de vedere fizic, dar nu şi mental. Dar au supravieţuit pentru că *erau* destul de isteţi, sau de norocoşi, trăind lângă un trib de îngeri şi probabil că, din întâmplare, şi-au frecat corpul cu statuile.

— Sau poate c-au supravieţuit, spuse Zdorab, pentru că săpătorii trăiau în vizuini, iar îngerii în peşteri, astfel încât atunci când Pământul a intrat într-o epocă glaciară profundă, ambele specii au supravieţuit în subteran şi şi-au dezvoltat simbioza acolo.

— Sau poate c-au fost învăţaţi în vis să facă lucrul ăsta, spuse Luet.

— Ei bine, aşa stau lucrurile, zise Shedemei. Se poate ca totul să fi fost plănuit şi controlat. Chiar în momentul în care Păstrătorul Pământului gonea rasa umană, poate că ea plănuia să-i înlocuiască pe strămoşii noştri cu specii noi. E posibil ca ea să-i fi manipulat şi pe îngeri şi pe săpători ca să-i ajute să-şi dezvolte inteligenţa.

— Iar între timp, să-i facă să trăiască-n simbioză, ca să n-aibă posibilitatea de-a supravieţui unii fără alţii, spuse Zdorab. Vechile fiinţe umane au creat viermii plaţi şi-au făcut în aşa fel încât strămoşii îngerilor *să fie obligaţi* să sculpteze lutul, pentru că altfel nu se puteau reproduce. Poate că n-au dat altor animale captive un mecanism care să le permită să obţină aprovizionarea cu substanţa chimică de care aveau nevoie fără intervenţia umană. Doar săpătorii au găsit calea proprie spre a folosi şi ei metoda de supravieţuire a îngerilor. Cine zice că Păstrătorul n-ar fi putut să aranjeze totul în felul ăsta? Poate că din cauza Păstrătorului fiinţele umane au dezvoltat la început vectorul viermelui plat pentru a sintetiza substanţa chimică de care aveau nevoie îngerii. Poate că Păstrătorul a planificat totul.

— Cine va fi fiind Păstrătorul? rosti Meb.

— Am altă idee, spuse Elemak. Ce-ar fi să nu existe un Păstrător? Când eram pe Harmony, eraţi cu toţii atât de siguri că visele pe care le-aveaţi proveneau de la acest presupus Păstrător pentru că Sufletul Suprem nu ştia nimic despre săpători şi îngeri. Dar acum descoperim că Sufletul Suprem deţinea toate aceste informaţii în băncile lui de date, doar că nu le putea accesa în mod *conştient.* Prin urmare, e posibil ca astfel de vise să fi provenit tot timpul de la Sufletul Suprem, fără ca el să ştie acest lucru, corect? În felul ăsta, nu trebuie să ne imaginăm un mecanism de trimitere a viselor în spaţiu, între Pământ şi Harmony, mai rapid ca viteza luminii.

— Foarte bună teorie, zise Shedemei. Dar nu explică cum de-a făcut Kiti o statuie semănând perfect cu Nafai, cu o sută de ani înainte de sosirea noastră aici.

— Nu cred, spuse Volemak glacial, că-i de mare ajutor să presupunem că, doar pentru că identificăm mecanismul prin care au apărut anumite lucruri, am dovedit prin asta că Păstrătorul Pământului nu există. Nu ştim cât de departe poate acţiona Păstrătorul sau ce putere are; poate că singurul lucru de care e capabil e să trimită vise. Faptul de

a crede în produsele imaginaţiei noastre oferă zei falşi celor care sunt însetaţi de divinităţi, dar şi cei care tânjesc după o lume lipsită de zei au la fel de multe şanse de-a cădea victime propriei închipuiri.

— O să reţin expresia asta, tată, spuse Meb. E profundă.

Elemak zâmbi, dar nu rosti niciun cuvânt.

— Dacă puteţi da deoparte teologia speculativă, zise Shedemei, vreau să vă supun atenţiei două alegeri. Prima este următoarea: Putem explica totul săpătorilor şi îngerilor. Săpătorii se pot întoarce la folosirea sculpturilor. Îngerii pot începe să-ncerce să-şi controleze populaţia, acuplându-Se mai rar – poate nimic mai mult decât ca fiecare bărbat să facă o singură sculptură pe an. Nu există motive să ne-ntoarcem la măcelărirea copiilor de îngeri. Problema este că, deşi ar putea să acţioneze aici, n-o să aibă efect în altă parte. Dar probabil că ăsta-i motivul pentru care ne-a adus aici Păstrătorul Pământului, ca să-i învăţăm pe săpători şi pe îngeri cum să trăiască împreună fără să se omoare-ntre ei.

— Am crezut că dăm deoparte teologia speculativă, rosti Meb.

— Cealaltă alegere, rosti Shedemei, este să-ndepărtăm glanda profilactică.

— S-o-ndepărtăm? întrebă Volemak.

— Am descoperit genele care o creează. E artificială – a fost adăugată. Prin analogie cu genele de şobolani şi lilieci nealteraţi, am descoperit toate inserturile şi sunt cât se poate de evidente. Am izolat gena specifică ce creează glanda profilactică adăugând fiecare dintre genele artificiale la şobolanii comuni şi la lilieci şi constatând care dintre ei o dezvoltă. Ştiind ce genă are un asemenea rezultat, o putem anihila.

— Cum? întrebă Volemak.

— O infecţie bacteriană purtătoare a unei enzime a cărei unică funcţie este aceea de a găsi respectiva genă şi de a o distruge. Este metoda pe care o folosesc oricum pentru a

practica alterarea genelor. Nu fac altceva decât să utilizez o bacterie infecţioasă în locul celor benigne cu care lucrez de obicei. Are câteva simptome. La săpători apar uşoara înţepeneală a încheieturilor şi o mică inflamaţie nazală. La îngeri poate provoca lăcrimarea ochilor timp de câteva zile. În momentul în care infecţia s-a răspândit în întreaga populaţie a săpătorilor şi îngerilor, reproducerea va fi decuplată de la viermii plaţi. Îngerii pot sculpta după pofta inimii, desigur, dar dacă se opresc nu contează. Schimbarea o să-i afecteze doar pe cei concepuţi după ce epidemia bacteriană a produs alterarea la părinţii lor şi poate provoca avortul spontan al embrionilor de săpători şi de îngeri care se-ntâmplă să fie în primele câteva săptămâni de dezvoltare atunci când se produce infecţia. Dar într-o singură generaţie, glanda profilactică va dispărea.

— Nu-mi place chestia asta, spuse Oykib. Păstrătorul Pământului a pus la punct un mecanism care a menţinut echilibrul aici, iar noi o să-l distrugem.

— Nu ştiu, Okya, spuse Chveya. În realitate, fiinţele umane au fost cele care au pus la punct mecanismul. Este pomenit în *Cartea păcatelor.* E unul dintre lucrurile pe care la ura Păstrătorul. Poate c-am fost aduşi înapoi pentru a-l suprima.

— Aşa cum am zis, continuă Shedemei, avem două variante. Dar eu, personal, sunt în favoarea intervenţiei. Îndepărtarea glandei profilactice mi se pare comparabilă cu scoaterea cătuşelor unui sclav. După patruzeci de milioane de ani, cam este momentul, nu credeţi?

— Fă-o, rosti Elemak. Nu ne mai irosi timpul cu discuţii nesfârşite despre ce-ar vrea şi ce n-ar vrea Păstrătorul. Ai capacitatea s-o faci, e un lucru potrivit, aşa că fă-o şi termină cu povestea asta.

Elemak se sculă şi plecă.

După aceasta, discuţiile se prelungiră câteva ore bune, dar în cele din urmă avu câştig de cauză punctul de vedere

al lui Elemak. Singurul motiv pentru care discuţia se prelungi atât de mult a fost acela că Protchnu sugeră să fie întrebaţi săpătorii şi îngerii ce consideră *ei* că trebuie făcut. Dar îşi dădură seama cu toţii că nici săpătorii, nici îngerii nu aveau cadrul conceptual pentru a înţelege problemele genetice aflate în dezbatere.

— Ei n-o să considere lucrul ăsta ştiinţă, pentru că nu posedă aşa ceva, spuse Volemak când luă hotărârea. O să-l convertească în religie şi-o să provoace divizări şi controverse în rândul lor, putând duce la o adevărată ură faţă de noi sau la război civil între ei. Eu consider că trebuie să fie lăsaţi să ia singuri hotărârile, atunci când devin capabili să-nţeleagă ce opţiuni au la dispoziţie. Dar voi nu-i lăsaţi pe copilaşii voştri să decidă dacă să se joace sau nu într-un râu năvalnic. Pur şi simplu îi ţineţi departe de apă şi nici măcar nu-ncercaţi să le explicaţi conceptul de înec. Li-l puteţi explica ulterior, când sunt mai mari.

— Aşadar săpătorii şi îngerii sunt acum copiii noştri? întrebă Meb în zeflemea.

— Mai bine să-i considerăm ca fiind copiii noştri, replică Volemak, decât să ne comportăm faţă de ei precum strămoşii noştri – ca şi cu nişte sclavi sau ca nişte jucării. Deci hotărârea a fost luată. Le explicăm doar atâta cât pot înţelege. Oykib o să le explice săpătorilor, iar Nafai, îngerilor. V-aş fi recunoscător dacă v-aţi ţine gura-n privinţa asta. Shedemei, aş vrea să introduci bacteria cât mai repede în ambele comunităţi.

— E destul de simplu, spuse ea. O să vă expun la ea pe toţi cei de faţă. O să vă curgă puţin nasul, în câteva cazuri o să se producă, poate, o uşoară febră. Asiguraţi-vă că urmaţi tiparele normale de interacţiune cu săpătorii şi îngerii, iar boala se va răspândi pe cale naturală. Veniţi aici, ca să vă tamponez interiorul nărilor cu gelul ăsta.

— E dezgustător, rosti una dintre tinerele femei.

— Doar dacă se foloseşte tamponul la mai mult de o singură persoană, replică Protchnu.

— Pe mine mă-ngrijorează ce-o să se-ntâmple cu bieţii viermi plaţi, spuse Mebbekew. Se pare că nimănui nu-i pasă de ei. Cred că favorizăm prea mult, mental, animalele mari. N-au şi creaturile microscopice drepturile lor?

Rânji, iar ceilalţi râseră împreună cu el.

Însă, în timp ce continuau dezbaterile la întrunire, Elemak avea şi el o întrunire a lui. Îl căută pe Fusum, care devenise, recent, rege de sânge, după moartea tatălui său.

— Am un cadou pentru tine, spuse Elemak.

— Ce anume-ai putea avea tu şi să n-am eu? întrebă Fusum.

— Oh, suntem plini de noi, nu-i aşa, de când suntem rege!

Fusum mârâi puţin.

— Am viaţa mea, Elemak. Nu mai sunt ostatic. Am responsabilităţi.

— Dar ai şi putere, replică Elemak, şi cred că nu te-ar deranja să ai mai multă. Aşa încât iată cadoul meu – mai multă putere.

— Serios? rosti Fusum. Nu ştiam că ai putere de dat.

— Cunoaşterea înseamnă putere, aşa am auzit, zise Elemak. Dar cu o condiţie. Trebuie să promiţi c-o să le spui alor tăi c-ai luat de la mine ideea.

— Care idee? întrebă Fusum.

— Promite, mai întâi.

— Promit, spuse Fusum.

— Dar o faci la modul serios? întrebă Elemak.

— Dac-ai de gând să-ţi baţi joc de mine, poţi să-ţi păstrezi cadoul, spuse Fusum.

— Ah, acum, dacă suntem rege de sânge, suntem prea importanţi ca să mai acceptăm tachinări de la un prieten.

— Nu mi-ai fost niciodată prieten, Elemak, spuse Fusum. Ai fost o sursă utilă de cunoaştere.

— Dar poate că acum *putem* fi prieteni, rosti Elemak.

— Ori îmi spui ideea pe care-o ai, ori nu.

— Du-te imediat la statuia Zeului Neatins, zise Elemak.

— Te referi la cea care seamănă cu strălucitorul tău frate Nafai?

Elemak refuză să fie întărâtat.

— Despre ea vorbesc. Du-te acolo şi, în faţa cât mai multor martori, declară că motivul pentru care se nasc atât de puţini copii este că statuia asta n-a fost adorată cum trebuie. Apoi fă ceea ce trebuie să faci cu ea. Freacă-te cu ea pe tot corpul.

— S-ar putea să mă omoare pentru chestia asta.

— Nu pe un rege de sânge. Nu imediat. Nu şi în cazul în care le promiţi celorlalţi că, după ce l-ai adorat pe Zeul Neatins, ştergând chipul acelui amăgitor de Nafai, adevăratul zeu va trimite o molimă blândă pentru a îndepărta rămăşiţele răului din rândul poporului tău. Câţiva embrioni masculini s-ar putea să fie avortaţi, pentru că erau impuri. Toţi cei care sunt în viaţă acum o să trebuiască să-i adore pe zei în vechiul mod până-n ziua morţii lor. Dar copiii născuţi după acest răstimp n-o să trebuiască să-i mai venereze pe zei. Ei s-au născut în puritate şi-s binecuvântaţi.

— Ce tip de ciupercă-ncerci să mă faci să mănânc? rosti Fusum. Tu eşti cel care mi-a spus că toată chestia asta religioasă e-o tâmpenie.

— Dar lumea crede-n ea, nu-i aşa? Astfel, tu le comunici că, indiferent ce-o să le zică Oykib, Chveya sau oricine altcineva, *eu ţi-am* spus adevărul, iar acţiunea *ta* o să-i scutească pe-ai tăi să mai urce în canion, ca să-şi procure zeii de la carnea-cerului. N-o să mai aveţi *nevoie* de carnea-cerului. Copiii şi nepoţii tăi îi pot ucide pe toţi, şi n-o să conteze, pentru că ei o să fie puri, iar zeii n-o să le ceară să se umilească adorând obiecte create de carnea-cerului.

— De ce să cred c-o să se-ntâmple ceva din toate astea?

— Nu-mi pasă, replică Elemak. Poţi să pui la-ndoială ce-ţi spun eu, apoi Oykib o să iasă la rampă şi-o să facă un anunţ, iar el o să dobândească toată puterea şi influenţa şi, prin el, Emeezem. Sau poţi să mă crezi şi s-acţionezi *acum,*

ca să faci lucrul ăsta înainte să spună cineva ceva. În momentul ăla *tu* şi cu *mine* o să fim eliberatorii săpătorilor. O să se-ntâmple oricum, desigur. Mica scenetă pe care-o s-o joci cu statuia lui Nafai n-o să aibă niciun rezultat. Decât c-o să-i facă pe-ai tăi să creadă că ai puteri religioase mai mari decât orice alt rege de sânge de dinaintea ta. Şi n-o să-ţi dăuneze să pui capăt insistenţei lui Emeezem ca Zeul Neatins să rămână neatins. În momentul în care profeţiile tale o să se împlinească, ea o să fie discreditată. Dar poţi să ratezi toate astea, Fusum. Poţi să-ţi petreci restul vieţii regretând că n-ai folosit ocazia atunci când ţi-am oferit-o. Chiar nu-mi pasă.

— Ba-ţi pasă, replică Fusum. Şi poţi să fii sigur c-o să *folosesc* numele tău şi-o să le spun că de la tine am aflat lucrul ăsta. Fiindcă dacă n-o să am câştig de cauză, o să pot ieşi basma curată dând vina pe tine.

— Iar când o să ai câştig de cauză, rosti Elemak, poporul tău o să ştie cine dintre fiinţele umane e adevăratul lor prieten.

— Iar eu *o să ştiu,* replică Fusum, că eşti un mincinos care-n mod clar plănuieşte să-i trădeze pe-ai lui şi vrei să te poţi baza pe săpători, atunci când o să treci la acţiune.

— Ai ceva-mpotrivă? întrebă Elemak.

— Absolut nimic, replică Fusum. Dar să-ţi aduci aminte cine-i regele săpătorilor atunci când o veni vremea.

— O să-mi aduc aminte, spuse Elemak. O să-mi aduc aminte totul.

Prin urmare, Fusum coborî în templul Zeului Neatins, îşi ţinu cuvântarea şi realiză adorarea sa blasfemică. Emeezem puse să fie legat şi dus într-o încăpere a închisorii, dar încarcerarea sa dură doar până când Oykib îi chemă pe bătrânii poporului săpător şi le explică că printre ei se va răspândi o molimă blândă, dar că toţi copiii concepuţi ulterior nu vor mai trebui să venereze statuile. „Păstrătorul Pământului v-a eliberat de vechii voştri zei", spuse el. Dar printre ei au fost mulţi care-au zis: „Fusum

ne-a eliberat." Iar Emeezem n-a putut să-i împiedice să-l elibereze pe Fusum din închisoare şi să-i redea autoritatea de rege de sânge.

Molima începu să se manifeste după câteva zile, exact aşa cum prezisese Fusum. Dar nu existară alte consecinţe nefavorabile ale faptului că-l adorase pe Zeul Neatins. Iar acum acesta nu mai semăna cu Nafai, iar lumea zicea: „Elemak a fost cel care ne-a dezvăluit secretul ăsta, că Nafai nu-i zeu şi că nici n-are puterea să-şi păstreze chipul pe statuie. Fusum e-un adevărat rege de sânge, dar Emeezem, ca mamă profundă, n-a ştiut adevărul despre Zeul Neatins."

Atunci când, la scurt timp după aceea, Mufruzhuuzh muri, poporul îl alese pe Fusum rege al războiului, zicând: „A fost prietenul adevărat al lui Nen şi a omorât pantera care l-a ucis. De asemenea, i-a eliberat pe copiii noştri de zeii cărnii-cerului. Să fie el rege al războiului şi rege de sânge, în acelaşi timp."

Ziua aceea a însemnat sfârşitul domniei lui Emeezem asupra oraşului săpătorilor. Ea continua să aibă o mare influenţă asupra femeilor, dar bărbaţii îi aparţineau lui Fusum, iar acesta începu să facă cu ei instrucţie de război.

Câteva luni, Nafai şi Oykib studiară cu atenţie *Cartea păcatelor rasei umane,* învăţând tot ceea ce puteau din ea. Acolo se găseau secretele evoluţiei oamenilor, a dezvoltării tehnologiei, a întrebuinţărilor pline de cruzime pe care le-au dat fiinţele umane. Acolo se aflau istorisirile războaielor şi măcelurilor, a sărăciei oprimante, rezultatul bogăţiei celor puţini, a pământurilor pustiite, a străvechilor resurse consumate sau distruse.

La final, găsiră următoarele cuvinte:

Aceste păcate au apărut din pricina răzvrătirii, pentru că rasa umană a ignorat visele bune care au venit de la Păstrătorul Pământului, până când în cele din urmă Păstrătorul s-a plictisit de păcatele lor şi s-a descotorosit de ele. Apoi marile continente plutitoare s-au cutremurat,

pământul s-a clătinat, iar vulcanii au erupt în mii de locuri. Cerul era plin de fum, iar plantele muriră; Terra se răci tot mai mult, iar gheaţa acoperi faţa Pământului în cea mai profundă eră glaciară cunoscută vreodată. Acele câteva fiinţe umane care supravieţuiră au înţeles că Păstrătorul Pământului terminase cu ele. Pământul nu mai avea loc pentru oameni, iar dacă voiau să mai trăiască trebuiau să plece. S-au adunat şapte flote şi au plecat şapte colonii, dar despre ceilalţi nu avem ştire. Atâta ştim: că în noua noastră lume, Harmony, o să construim un Suflet Suprem care să fie slujitorul Păstrătorului Pământului, iar sub supravegherea atentă a celui dintâi rasa umană nu-şi va mai aduce aminte cum să păcătuiască la scară atât de mare. Cât despre Pământ, el îi aparţine Păstrătorului acum, iar fiinţele umane nu vor mai locui acolo niciodată, decât dacă Păstrătorul ne iartă şi ne cheamă acasă.

Nafai şi Oykib desluşiră, şi unul, şi altul, acest ultim pasaj, apoi îşi compărară traducerile.

— Cine-a scris asta? întrebă Nafai. De unde ştia ce putere are Păstrătorul? Să producă cutremure şi erupţii vulcanice, să schimbe cursul plutirii plăcilor continentale…

— Poate că Păstrătorul era vreo legătură cu curenţii de convecţie din magma lichidă pe care pluteşte crusta Pământului. Cine ştie cât de repede se poate schimba? replică Nafai.

— Eu ştiu un singur lucru, zise Oykib. Trebuie să le spunem alor noştri despre cartea asta, despre avertismentele din ea. Trebuie să-i învăţăm ce aşteaptă de la noi Păstrătorul, chiar dacă nu-nţelegem exact cine-ar putea fi acesta.

— Prin „alor noştri“ înţelegi doar fiinţele umane? întrebă Nafai.

— Bineînţeles că nu, răspunse Oykib. De fapt, poate că motivul pentru care Păstrătorul ne-a adus înapoi pe Pământ n-a fost numai acela de-a putea să-i eliberăm pe săpători şi pe îngeri de străvechea lor legătură, ci totodată de a-i

învăţa cum să trăiască pentru ca Păstrătorul să nu mai simtă nevoia de-a face Pământul de nelocuit.

— Cred c-ai dreptate, spuse Nafai. Dar o să devină o religie, indiferent de ceea ce facem sau de modul în care prezentăm lucrul ăsta. Chiar şi cele mai naturale explicaţii o să li se pară mistice. În definitiv, nouă ni se pare mistic ceea ce strămoşii noştri au scris în *Cartea păcatelor.*

— E ceva rău în asta? întrebă Oykib.

— Nu-i rău în sine. Doar că se pune problema că religiile pierd din vedere adevărul esenţial. Săpătorii aveau o religie care-i făcea să se frece cu lutul care conţinea substanţa chimică derivată din cochiliile de viermi plaţi şi salivă de înger, dar habar n-aveau din ce motiv făceau lucrul ăsta şi erau subjugaţi de el. Noi n-o să facem nimic altceva decât să-i învăţăm pe copiii noştri şi pe ai lor nişte reguli arbitrare. Adevăratele motive o să se piardă sau o să fie transformate-n mituri.

— Ce putem să facem în privinţa asta?

— Putem scrie o carte, spuse Nafai.

— Asemenea celei pe care o scrii deja?

Nafai se uită fioros la el.

— Ar fi trebuit să-mi dau seama că nu pot să ţin un secret faţă de tine.

— Da, ar fi trebuit, fu de acord Oykib. Mai ales după ce-ai vorbit cu Sufletul Suprem despre asta aproape constant timp de câteva săptămâni după ce ţi-a venit ideea. Mi-am închipuit c-o să-mi vorbeşti despre ea când o să consideri că trebuie s-o faci.

— Păi, acum, spuse Nafai. Deoarece consider că descendenţii noştri n-o să aibă acces la computerul navei. Abilitatea de-a citi şi a scrie o să se piardă pentru majoritatea lor. Dar câţiva vor fi învăţaţi să scrie şi să citească ca să păstreze o consemnare a ceea am descoperit. O să consemnăm cât de limpede putem, o istorie adevărată a călătoriei noastre şi a tot ce-am învăţat şi am făcut. O să transmitem informaţiile din tată-n fiu, iar

pentru că este scris nu poate fi distorsionat.

— Lumea poate distorsiona.

— Dar atâta vreme cât există textul original, următoarea generaţie sau cea de după ea se poate întoarce la original şi poate descoperi adevărul. Aşa cum am învăţat noi atât de mult din *Cartea păcatelor.*

— Bine, zise Oykib. Tu deja păstrezi o consemnare.

— Păstrez *o* consemnare. Dar cred că trebuie să mai facem una. Prima are-n ea totul, toate detaliile, tot ceea ce-mi amintesc. Dar ceea ce-am visat noaptea trecută…

— Ah, alt vis.

— Ştiu c-ai vrea să ai tu visele alea, Oykib, dar…

— Nu trebuie să am visele mele, replică Oykib. Pentru că le am pe-ale tale. Ai visat să scrii o carte pe care să ne-o dai mie şi Chveyei, nu lui Zhyat şi Netsyei.

— O carte, rosti Nafai, care include totul din *Cartea păcatelor,* scrisă pe aur, aşa încât n-avem nevoie de un computer ca s-o citim şi care n-o să ruginească. Putem să sigilăm partea respectivă, ca să nu existe adăugiri sau schimbări. Dar restul cărţii o să fie o consemnare, nu a-ntregii istorii a alor noştri, ci doar istorisirea relaţiilor noastre cu Sufletul Suprem şi cu Păstrătorul Pământului. Doar…

— Doar teologia, spuse Oykib.

— Săpătorilor şi îngerilor li se va părea precum teologia, rosti Nafai.

— La fel şi copiilor şi nepoţilor noştri, zise Oykib. Ei nu vor fi trăit pe nava spaţială. Nu vor fi folosit marea bibliotecă. Habar n-o să aibă ce-i aia un computer.

Nafai încuviinţă.

— Prin urmare, ai ajuns şi tu la aceeaşi concluzie.

— Nu, pur şi simplu v-am văzut pe tine, pe Luet şi pe Chveya având cu toţii acelaşi vis. Nava a trebuit să plece. Trebuie să ne rupem de maşinăriile trecutului şi să trăim în tehnologia prezentului. Nava trebuie să plece pe orbită.

— Nu mai avem tehnologia pentru a o ascunde pe

suprafaţa planetei, aşa cum au ascuns-o strămoşii noştri pe Harmony, zise Nafai.

— O să te-ajut la cea de-a doua carte, se oferi Oykib. Scrie ce-ţi trece prin cap ca să demarăm. Trebuie să narezi părţile din perioada în care eu nu mă născusem încă. O să preiau de unde-mi spui tu. Dar, în răstimpul ăsta, pot să copiez *Cartea păcatelor.*

— *Cartea păcatelor,* da, rosti Nafai. Şi, de asemenea, ai putea iniţia o consemnare a viselor pe care ni le-a trimis Păstrătorul. În special a celor care nu par să se fi îndeplinit în totalitate. E singurul ghid pe care-l avem pentru ceea ce a plănuit pentru noi Păstrătorul.

— *Cartea păcatelor* şi *Cartea viselor,* spuse Oykib. O să le-ncep. Iar tu scrii *Cartea lui Nafai.*

— Iar în timpul ăsta, zise Nafai, o să-ncep să mă gândesc la o armă pe care îngerii o pot folosi din zbor, ceva care să poată ucidă un săpător în ciuda forţei superioare a acestora.

Oykib încuviinţă.

— Prin urmare, crezi că visele tale cu războaie între săpători şi îngeri provin de la Păstrătorul Pământului.

— Indiferent dacă provin de la Păstrător sau din temerile mele, trebuie să fiu pregătit, nu-i aşa? Trebuie să-mi pregătesc poporul, pentru orice eventualitate.

Oykib încuviinţă.

— Eu îi iubesc pe săpători, Nafai. Nu vreau să fiu obligat s-aleg între ei şi îngeri.

— Asta n-o să fie alegerea ta, Oykib. Alegerea *ta* o să fie aceeaşi ca-ntotdeauna. Intre Elemak şi mine, după ce moare tata.

— În continuare? Chiar în condiţiile-n care Elemak e la pământ?

— Elemak nu-i la pământ, Oykib. El doar a-nvăţat cum să fie răbdător. Cum s-aştepte momentul potrivit. Dar Hushidh mi-a zis că legătura lui cu Fusum e puternică, chiar dacă-i plină de dispreţ de ambele părţi. Sunt sigur că

Chveya a observat acelaşi lucru, având în vedere că voi doi trăiţi printre săpători de atâţia ani.

— A remarcat, fu de acord Oykib. Dar e greu de ştiut cum o să folosească chestia asta-n avantajul lui.

— Nu tocmai, spuse Nafai. O să-l urmeze pe Elemak, dacă-i conduce acolo unde vor ei deja să meargă.

— Şi ce anume înseamnă asta?

— Să-i măcelărească pe îngeri. Nu trebuie să mai lase niciun înger în viaţă, pentru că acum pot să se reproducă fără statui.

Oykib se încruntă.

— În cazul ăsta, am făcut o greşeală anulând glanda profilactică?

— Nu, răspunse Nafai. A fost corect c-am eliberat ambele comunităţi. Dar acum trebuie să le-ajutăm să găsească un nou echilibru. Bazat pe respect şi toleranţă.

— N-aş crede c-aşa ceva o să existe prea curând, spuse Oykib. Atâta vreme cât săpătorii îi consideră pe îngeri carne de consum, iar aceştia pe săpători, nişte diavoli.

— Ştiu, replică Nafai. Din cauza asta trebuie să facem munca noastră. Învăţarea o să dureze multe generaţii de-acum înainte, pentru noi şi pentru cei care-ncearcă să-l slujească după noi pe Păstrătorul Pământului. Iar în acest răstimp, intenţionez să inventez nişte arme care să egalizeze în luptă şansele îngerilor cu cele ale săpătorilor. Ceva care să-i facă pe săpători să se retragă-n găurile lor dacă o să îndrăznească să pornească un război contra îngerilor.

— Prin urmare, îngerii sunt stăpânii. La ce-ajută lucrul ăsta?

— Îngerii nu-i hăituiesc pe săpători ca să-i mănânce, rosti Nafai. Ei nu vor să se lupte cu săpătorii. Nu vor decât să fie lăsaţi în pace. Din punctul meu de vedere, chestia asta înclină puternic balanţa morală în favoarea îngerilor.

— Săpătorii nu sunt nişte monştri, zise Oykib. Sunt copiii propriei lor moşteniri genetice şi culturale. Nu merită să fie

măcelăriţi din cer.

— Ştiu, rosti Nafai. Din pricina asta trebuie să-i învăţăm pe toţi cât de bine putem. Iar în răstimpul ăsta, să-ncercăm să păstrăm un echilibru între ei.

— Nu vreau s-aleg, spuse Oykib.

— N-ai de ales, decât s-alegi, replică Nafai. Când Elemak o să-i conducă pe săpători la război, tu o să fii unul dintre cei pe care-o să-ncerce să-i omoare. O să fii de partea îngerilor pentru că n-o să ai altă opţiune.

— Ştii lucrul ăsta din vise? întrebă Oykib.

— Nu trebuie să-mi trimită vise Păstrătorul ca să-mi spună ce pot să-mi imaginez şi singur.

Oykib îşi şterse furios o lacrimă care i se prelinsese pe obraz.

— Nimic din toate astea nu trebuia să se-ntâmple, zise el. De ce nu l-ai ucis, pur şi simplu, pe Elemak, atunci când ai avut posibilitatea?

— Pentru că ţin la el, răspunse Nafai.

— Prin urmare, câţi dintre prietenii mei din rândurile săpătorilor şi câţi dintre prietenii tăi din rândurile îngerilor trebuie să moară din pricina asta?

— Elemak e implicat în tărăşenia asta, spuse Nafai, dar dacă-ţi închipui că Fusum sau un altul nu i-ar fi stârnit pe săpători la revoltă împotriva noastră sau la război contra îngerilor, înseamnă că nu-nţelegi natura omenească.

— Săpătorii nu sunt fiinţe umane, rosti Oykib.

— Ba sunt, atunci când e vorba de ură, furie şi invidie, zise Nafai.

— Şi de iubire şi generozitate, replică Oykib. De încredere, înţelepciune, demnitate şi…

— Da, acceptă Nafai. Sunt umani în toate aspectele astea. Aşa-s şi îngerii.

— Prin urmare, cum suntem noi diferiţi de strămoşii noştri, care au fost alungaţi de pe planetă acum patruzeci de milioane de ani?

— Nu ştiu, răspunse Nafai. Dar poate că, în timp, noi,

săpătorii şi îngerii o să putem găsi calea către pace.

— Iar în răstimpul ăsta o să proiectezi arme, rosti Oykib.

— Mă gândesc la nişte sarbacane, spuse Nafai. Cu nişte săgeţi mici. Nu ştiu încă dacă trebuie să fie otrăvite sau nu, pentru a fi eficiente.

— Te referi la uciderea prietenilor mei, punctă Oykib.

— Fă tot ce poţi şi-nvaţă-ţi prietenii să urască războiul şi să refuze să ia parte la el, rosti Nafai. Învață-i să dispreţuiască fie şi numai gândul de-a se-nfrupta din carne de copil de carnea-cerului. Iar în momentul ăla niciodată n-o să-i mai doboare vreo săgeată trasă de îngeri.

15
DIVIZĂRI

Atunci când pacea depinde de viaţa unui singur om, fiecare zi devine un priveghi. Fiecare plan nou conţine gândul: Poate fi finalizat până când o să moară? Naşterea fiecărui copil este întâmpinată cu rugăciunea:

Fie ca siguranţa să mai dureze încă un an. Încă o lună, încă o săptămână.

Nu era vorba de faptul că lumea vorbea mult despre asta, despre felul în care arăta Volemak, cum i se încovoia spatele, cum i se schimonosea faţa din cauza artritei în timp ce mergea, cum îşi pierdea răsuflarea atunci când muncea din greu, cum convoca acum adunările în clădirea şcolii, şi nu în biblioteca navei, unde se ajungea urcând scara. Era vorba de ceva ce vedeau, regretau, dar ţineau pentru ei, prefăcându-se că n-ar fi atât de rău, mai avea încă mult de trăit, nu existau încă motive de îngrijorare.

Apoi muri Emeezem, iar Fusum prelua conducerea absolută asupra săpătorilor. Ea începuse să-şi piardă speranţa atunci când fiul ei, Ned, a fost ucis de o panteră în timp ce era la vânătoare. Mai târziu, desacralizarea Zeului Neatins a reprezentat o puternică lovitură, iar în acel moment inima ei a murit; dispariţia soţului ei Mufruzhuuzh a fost doar o palidă copie a acelui şoc. Lumea s-a sfârşit, Emeezem, şi, oh da, soţul tău a murit, iar băiatul brutal care pretinde c-a încercat să-l salveze pe fiul tău e acum şi rege de sânge, şi rege al războiului, iar atunci când o să mori, el o să distrugă pacea din rândul poporului tău, iar tu

nu poţi face nimic, decât să le înveţi pe femei să spere într-o zi de pace cândva în viitor; doar femeile par că mai ascultă, iar singurul care te onorează este fiinţa umană Nafai, al cărui chip a reprezentat salvarea ta cu mult timp în urmă. Atunci când moartea veni s-o ia, zguduită de tuse în vreme ce zăcea în camera ei subterană, pe întuneric, înconjurată de femei tăcute şi de câţiva bărbaţi care aşteptau momentul morţii ei pentru a putea începe să-i distrugă amintirea – atunci când veni moartea, ea o întâmpină cu amară uşurare. De ce-ai întârziat atât de mult? Şi unde-s Nen şi Mufruzhuuzh? Şi, că veni vorba, unde-i mama? De ce, până la urmă, viaţa mea a fost atât de neînsemnată?

Doar când se afla pe punctul de a muri, în minte îi apăru un vis, cu toate că socotea că-i trează. Văzu o fiinţă umană, un săpător, un înger, stând împreună pe culmea unui deal, în timp ce în jurul lor era adunată o mulţime formată din toate cele trei specii, plângând, râzând de bucurie, năpustindu-se în faţă ca să-i atingă, iar fiecare dintre cei care-i atingeau cânta cu glas tare, acelaşi cântec de bucurie, apoi fiinţa umană, săpătorul şi îngerul se uitară la *ea,* la Emeezem, mama profundă care era pe patul morţii şi-i spuseră: „Mulţumim c-ai pus poporul tău pe calea aceasta."

Visul nu-l readuse la viaţă pe Nen, nici nu dădu speranţă că domnia lui Fusum nu va fi sângeroasă şi îngrozitoare şi cu siguranţă n-o readuse la viaţă. Nu făcu decât s-o lase să păşească peste acea margine în necunoscutul întunecat, cu un zâmbet pe chip şi mândrie în inimă. Făcu în aşa fel încât moartea să-i fie plăcută.

Fusum se îngriji să-i fie acordate mari onoruri, iar în oraţia funebră o lăudă pentru că pregătise poporul pentru venirea fiinţelor umane – chiar dacă înţelesese greşit ce anume voiau zeii să facă poporul ei. Apoi, pe parcursul următoarelor câteva zile, toţi rivalii şi opozanţii lui dispărură şi nu se mai ştiu nimic de ei. Mesajul era clar: Fusum

reprezintă legea supremă a poporului săpătorilor, căci el este rege de sânge, rege al războiului, mamă profundă şi, da, zeu, toate la un loc, pe vecie. Majoritatea tinerilor erau bucuroşi, căci el îi va face din nou războinici, după atâţia ani în care trăiseră în umbra fiinţelor umane şi sub papucul femeilor. Iar dacă tinerii erau mulţumiţi de el, nimeni altcineva nu îndrăznea să fie nemulţumit.

Fusum îl rugă plin de respect pe Oykib să înceteze a mai predica ideile lui stupide despre Păstrătorul Pământului. Fusum o luă deoparte pe Chveya şi-i spuse că prezenţa ei le intimida pe femeile-săpător şi că acestea ar fi mai mulţumite dacă ea ar înceta să le mai înveţe despre depozitarea şi conservarea corectă a alimentelor. Una câte una, fiinţelor umane li s-a cerut să înceteze, până când doar lui Elemak, Mebbekew şi Protchnu li se mai permitea să-i viziteze pe săpători.

Ce putea Volemak să facă? El îi ceru lui Elemak să protesteze faţă de Fusum. Elemak a spus că va face acest lucru, apoi s-a întors şi a zis că transmite asigurările lui Fusum că nu s-a schimbat nimic, doar că săpătorii îşi vor asuma răspunderea pentru felul în care este educat poporul lor.

— A zis c-ar trebui să fim bucuroşi, tată, pentru că acum avem mai mult timp pe care să-l dedicăm familiilor noastre.

Totul a fost executat atât de liniştit, atât de politicos, încât Volemak s-a simţit complet neputincios. Ştia – ca toată lumea, de altfel – că săpătorii se revoltau împotriva stăpânirii umane, chiar dacă până la declanşarea revoltei nici una dintre fiinţele umane nu se considerase a fi un stăpân. Mai ştiau, totodată, că Elemak reuşise să provoace lovitura, pentru că acum el controla accesul la săpători, cu toate că până în acel moment Oykib şi Chveya reprezentaseră prezenţa umană dominantă în mijlocul săpătorilor. Erau cu toţii siguri că Elemak plănuise şi acţionase în acest sens ani la rândul şi că, după toate aparenţele, el şi Fusum încheiaseră o înţelegere cu

douăzeci de ani în urmă, când acesta din urmă fusese ostatic, iar Elemak învăţase limbajul săpătorilor de la el şi, se presupune, îl făcuse să accepte prietenia cu fiinţele umane.

— Fusum i-a răpit lui Elemak copilul, rosti Chveya, nevenindu-i să creadă. Cum de-a putut Elemak să *se-mprietenească* cu el?

— Cred, rosti Oykib, că Elemak a-nţeles că alegerea victimei răpirii n-avea nimic personal. Şi nu cred că ceea ce-au stabilit între ei este ceea ce tu şi cu mine înţelegem prin „prietenie".

Acum nu mai conta ce părere avea despre acest lucru oricare dintre ceilalţi. Era un fapt împlinit.

În acel moment începură să urmărească cu adevărat starea de sănătate a lui Volemak. Chiar bătrânul începu să vorbească despre acest lucru, în taină, câtorva.

El şi Nafai se întâlniră cu Hushidh şi Chveya şi făcură o listă a celor care erau clar loiali lui Nafai şi a celor credincioşilor lui Elemak.

— Suntem din nou împărţiţi în Nafari şi Elemaki, zise Chveya. Câtva timp am crezut c-am depăşit situaţia asta.

Volemak părea trist, dar nu posomorât.

— Ştiu că Elemak s-a schimbat, dar a deprins răbdarea, nu generozitatea. Sufletul Suprem a fost la curent tot timpul.

Intre fiinţele umane, Nafarii îi întreceau cu mult ca număr pe Elemaki, iar dintre bărbaţii adulţi care puteau deveni soldaţi n-ar fi o competiţie dacă s-ar ajunge la lupte doar între oameni. Dar, desigur, toată lumea înţelegea acum că bătălia, dacă va avea loc, va fi între fiinţele umane ale lui Nafai şi armata de săpători a lui Fusum. La această scară, soldaţii lui Nafai erau doar câţiva şi nimeni n-avea nici cea mai mică speranţă că îngerii, oricât de binevoitori ar fi, ar putea ţine piept cu adevărat săpătorilor într-un război pe faţă. Nu trebuia să se ajungă la luptă. Nafai şi ai lui vor fi obligaţi să plece.

Totuşi, chiar şi printre copiii lui Kokor şi Sevet, mai mult de jumătate erau loiali lui Nafai – în parte datorită secretului cunoscut că mamele lor erau amantele lui Elemak.

— Adevărata complicaţie e că Eiadh este, probabil, cea mai loială lui Nafai dintre toate şi o să vrea să ia cu ea cât se poate de mulţi dintre copiii şi nepoţii ei.

— Câţi dintre ei o să vină?

— Cea mai mare parte. Majoritatea copiilor lui Elemak o să fie de partea ta, deşi nu Protchnu, Nadya ori copiii lor. Dar Elemak n-o să accepte să-l iei pe oricare dintre ei, chiar dac-o s-o iei doar pe Eiadh. O să ne urmărească oriunde ne-am duce. N-o să-i putem lua cu noi dacă vrem să sperăm c-o să fie pace.

Volemak ascultă multă vreme discuţiile lor, apoi luă o hotărâre.

— O să-i luaţi pe toţi cei a căror loialitate faţă de Nafai e autentică şi profundă, dacă doresc să meargă. O să trebuiască s-aveţi încredere că Păstrătorul Pământului o să v-ajute.

Dacă vreunuia dintre ei îi trecea prin cap să spună: „Iţi vine uşor să iei o asemenea hotărâre, Volemak, pentru că tu o să fii mort atunci când o să înceapă războiul", ţinu pentru sine acest gând.

Pe măsură ce sănătatea sa devenea tot mai precară, Volemak începu să cheme lumea la el, unul câte unul.

Doar pentru o mică conversaţie, spunea el, dar plecau cu toţii răvăşiţi de această experienţă. Stătea de vorbă cu ei şi le spunea, cu o francheţe aproape brutală, ce credea despre ei. Cuvintele sale puteau fi dureroase, dar atunci când le lăuda calităţile, talentele, virtuţile, realizările, vorbele sale erau precum aurul. Unii dintre ei îşi aminteau doar comentariile critice, desigur, alţii mai ales laudele, dar fiecare dintre aceste întâlniri era înregistrată şi, ulterior, Nafai şi Oykib consemnară cuvintele în paginile de aur ale cărţii. Intr-o bună zi, când vor dori să-şi amintească ceea ce

spusese Volemak, cuvintele vor fi acolo spre a fi citite.

Era un secret ştiut de toţi că Volemak îşi lua rămas-bun. Iar atunci când se îmbolnăvi, ritmul se acceleră.

Se întâlni cu pTo şi Poto, care coborâră din canion pentru că el nu mai putea face faţă efortului unei călătorii în satul lor cu micul vehicul spaţial.

— O să luptăm şi-o să murim pentru Nafai, îi spuseră ei.

— Nu vreau să muriţi, iar de luptat să luptaţi doar dacă vă silesc ei. Adevărata întrebare, prieteni, este următoarea: Veţi pleca, voi şi ai voştri, în sălbăticie, ca s-o luaţi de la capăt, ca să-ntemeiaţi o nouă colonie în altă parte?

— Mai degrabă i-am înfrânge pe săpători, rosti pTo. Mai degrabă am lupta ca nişte bărbaţi adevăraţi. Nafai ne-a-nvăţat să luptăm cu arme noi. Putem doborî pantere în goană, le putem ucide din zbor, iar ele nu ne pot atinge.

— Săpătorii-s mai isteţi decât panterele, zise Volemak.

— Dar îngerii-s mai isteţi decât săpătorii, replică Poto.

— Nu m-aţi înţeles, spuse Volemak. Eu zic că săpătorii-s mai isteţi decât panterele, pentru că asta înseamnă că vieţile lor sunt mai preţioase. N-ar trebui să vă mândriţi că puteţi ucide săpători, pentru că ei sunt fiinţe raţionale, nu animale.

Ruşinaţi, pTo şi Poto tăcură mâlc.

— Voi şi-ai voştri o să-l urmaţi pe Nafai mai sus, în munţi?

— Pot să-ţi spun cu toată încrederea, tată Volemak, rosti pTo, că nu numai c-ai noştri o să-l urmeze şi pe lună sau în abisurile iadului, dar o să-l implore să le fie rege şi să domnească peste ei, pentru că dacă le e rege, ei ştiu c-o să fie-n siguranţă.

— Ce s-ar fi-ntâmplat dacă Nafai n-ar fi avut mantia de comandant? întrebă Volemak.

Ei se uitară unul la celălalt câteva clipe. În cele din urmă, Poto îşi aduse aminte:

— Oh, te referi la chestia aia care-l face să strălucească ca un licurici atunci când vrea el?

— Nu-nseamnă nimic pentru noi, zise pTo. Nu vrem să ne conducă pentru că are un fel de putere vrăjită, tată Volemak. Vrem să ne conducă pentru că el, Luet, Issib şi Hushidh sunt cei mai buni şi mai înţelepţi oameni pe care-i cunoaştem, ne iubesc, iar noi îi iubim.

Volemak dădu din cap, încuviinţând.

— În cazul ăsta, o să fiţi mereu copiii mei, chiar şi după ce mor.

Plecară acasă şi le spuseră celorlalţi să înceapă să se pregătească de plecare. Îşi strânseră lucrurile şi hotărâră ce anume să ia şi ce să lase. Împachetară seminţele şi butaşii plantelor care nu creşteau din seminţe. Împachetară alimentele de care vor avea nevoie în călătorie şi pentru a rezista până când se vor coace noile recolte. Apoi începură să-şi mute copiii la o distanţă de zbor de o zi, dincolo de următoarea culme muntoasă, pentru a nu putea fi ajunşi de săpători în cazul în care zborul ar începe în grabă.

— Cât o să mai trăiască tata Volemak? întrebau toţi.

Cum puteau răspunde?

— Nu prea mult, le spuneau ei tuturor celor care întrebau.

În sfârşit, toată lumea îşi luase rămas-bun, fuseseră date toate binecuvântările, fuseseră exprimate toate speranţele şi toată iubirea, iar Volemak încă zăbovea. Rasa veni la Shedemei şi îi spuse:

— Volya şi Nyef vor să te vadă, Shedya. Te rog, vino iute. Ii zâmbi lui Zdorab. De data asta, singură, te rog.

Zdorab încuviinţă.

Shedemei o urmă pe femeia cea bătrână în casa în care zăcea Volemak, cu ochii închişi, cu pieptul imobil.

— E deja…. începu ea.

—Nu încă, răspunse Volemak cu glas stins.

Nafai şedea pe un taburet în colţ. Rasa părăsi încăperea, rostind:

— Grăbeşte-te.

Înţeleseră că nu voia să fie afară când murea soţul ei.

— Nafai, şopti Volemak. Dă-i ei mantia.

— Cee? exclamă Shedemei.

— Shedemei, spuse Volemak. Ia mantia. Învaţă cum s-o foloseşti. Ia nava spaţială şi du-o în cer, acolo unde n-o poate atinge şi folosi nicio fiinţă umană. Să trăieşti – mantia o să te susţină. Veghează Pământul.

— Asta-i treaba Păstrătorului, nu a mea, replică Shedemei, dar în realitate nu protesta din adâncul inimii.

Volemak vrea ca eu să am nava, ca eu să am mantia! Volemak vrea să am singurul laborator din lume şi timp berechet ca să-l folosesc!

— Păstrătorul Pământului se va bucura de orice ajutor va primi, spuse Volemak. Dacă şi-ar fi putut face singur treaba, nu ne-ar mai fi adus aici.

Nafai se ridică, dezbrăcându-se în acelaşi timp.

— O să treacă din carnea mea în a ta, spuse el. Dacă vrei s-o primeşti. Şi dacă vreau să mă despart de ea.

— Vrei? întrebă Shedemei.

— Ai grijă de lumea asta ca de grădina ta, rosti Nafai. Şi veghează-mi poporul atunci când o să dorm.

Volemak muri în acea noapte, având-o lângă el doar pe Rasa. În zori, trecerea sa în nefiinţă era cunoscută din cea mai profundă încăpere a oraşului săpătorilor până în cel mai înalt cuib al îngerilor. Durerea a fost imediată şi reală în rândul îngerilor, precum şi în cel al săpătorilor care nu doreau război. Ştiau că pacea s-a terminat pentru toţi; şi, totodată, ei îl iubiseră şi îl onoraseră pe bărbatul Volemak, nu doar pentru autoritatea lui, ci şi pentru maniera în care a folosit-o.

La cererea Rasei, nu i-au incinerat trupul, ci l-au îngropat după datina săpătorilor.

După doar două zile avu loc testul de autoritate. Nafai se pregătea să se întoarcă în satul îngerilor, unde Luet îl aştepta deja. Elemak, flancat de Meb şi de Protchnu, cu vreo zece soldaţi săpători în spatele lui, îl interceptă pe Nafai la marginea pădurii.

— Te rog, nu pleca, rosti Elemak.

— M-aşteaptă Luet, replică Nafai. E ceva urgent?

— Aş aprecia dacă n-ai pleca, rosti Elemak. O să-i trimit vorbă lui Luet să coboare aici. Aş vrea să locuieşti în satul ăsta de-acum înainte. Carnea-cerului nu mai au nevoie de tine.

Cuvintele sale şi comportamentul erau blânde, astfel încât dacă Nafai ar fi opus vreo rezistenţă, *el* ar fi părut a fi agresorul, nu Elemak. Dar mesajul era clar. Elemak prelua puterea, iar Nafai era prizonierul lui.

— Mă bucur s-aud lucrul ăsta, zise Nafai. Am crezut că încă mai am mult de muncă printre ei, dar îmi închipui acum că pot ieşi la pensie.

— Oh, nu, e încă mult de muncă aici, jos, rosti Elemak. Trebuie defrişate câmpurile, trebuie săpate tuneluri. Foarte multă muncă. Iar tu eşti încă tare-n spate, Nafai. Cred că poţi să mai munceşti o lungă perioadă.

A fost dus la casa lui Volemak. Rasa înţelese imediat ce se petrece şi îşi pierdu calmul.

— Întotdeauna ai fost un şarpe, Elemak, dar am crezut c-ai înţeles demult că nu realizezi nimic dacă-l iei prizonier pe Nafai.

— Nafai nu-i prizonierul meu, replică Elemak. E doar un alt cetăţean, care se-achită de sarcina faţă de comunitate.

— Ce, trebuie să fiu manierată şi să mă prefac că-ţi cred minciunile? întrebă Rasa.

— Doamnă Rasa, spuse Elemak, Nafai e fratele meu. Dar tu *nu* eşti mama mea.

— Lucru pentru care-i mulţumesc Sufletului Suprem, să fii sigur de asta.

În cele din urmă, Nafai rupse tăcerea.

— Mamă, te rog. Stai liniştită. Elemak crede c-aici el conduce, dar lumea asta-i aparţine Păstrătorului, nu lui sau altui om. Aici n-are nicio putere.

În alte vremuri, la auzul acestor cuvinte, Elemak ar fi fost cuprins de furie, ar fi făcut un scandal monstru şi ar fi

ameninţat. Dar acum era alt om, unul potolit, cu disciplină şi înţelepciune tăcută, nemiloasă. Nu spuse nimic, se rezumă doar să-l privească pe Nafai în timp ce intra în casa tatălui său. Apoi doi soldaţi săpători fură lăsaţi să stea de gardă la uşă.

Rasa se duse pe navă, la Shedemei.

— Nu cred că Elemak ştie că tu ai acum mantia, Shedemei. Ai putea s-o foloseşti, să-l dobori la pământ.

Shedemei clătină din cap.

— Nu ştiu s-o folosesc atât de bine. Învăţ. Mantia asta-i o povară cumplită. Nu ştiu cum a suportat-o Nafai.

— Nu vezi că-i neputincios acum? Elemak o să-l omoare, probabil diseară. N-o să-l lase să trăiască până dimineaţă.

— Ştiu, spuse Shedemei, am primit mesaj de la Issib, prin intermediul Catalogului. Acum, pentru că port mantia, îl aud direct. Mi-a zis că Luet a avut un vis noaptea trecută. În vis se făcea că toţi soldaţii săpători dormeau, şi cei care formează suita lui Elemak. Erau cufundaţi în somn în timp ce tu, Nafai şi toţi bărbaţii, femeile şi copiii loiali călătoreaţi în susul canionului, apoi mai sus, tot mai departe, către noi teritorii.

— Şi ce vrea să-nsemne asta?

— Cred – ea crede, la fel şi Issib, şi aşa spune şi Sufletul Suprem – c-a fost un vis adevărat. Sufletul Suprem are destulă putere ca să-i adoarmă pe oameni. Dar pentru că visul provine de la Păstrător, poate că trebuie s-avem încredere că şi ea are puterea de a-i adormi pe oameni. Shedemei se uită într-o parte, apoi continuă: Nu-s familiarizată cu chestia asta. Eu n-am avut viziuni. Doar un singur vis, despre o grădină.

Zdorab stătea amărât într-un colţ.

— Nu vrea să mă ia cu ea, zise el. Insistă să merg cu Nafai şi să-l ajut să pună pe picioare nenorocita aia de colonie.

— Nu eşti *obligat,* spuse Shedemei.

— Sau să rămân cu Elemak – chiar crezi că pot s-aleg

varianta asta? rosti Zdorab. Discută cu ea, Rasa. Eu sunt bibliotecar.

— Nu fac decât ceea ce mi-a transmis Sufletul Suprem, spuse Shedemei. Ea susţine c-o să fie nevoie de Zdorab.

— Dar nu contează şi ce vreau *eu?* întrebă Zdorab. Doamnă Rasa, nu mi-am respectat jurământul faţă de Nafai în toţi anii ăştia? Nu i-am stat alături?

— Poate acum e momentul, rosti Rasa, să te revanşezi fiindcă te-a iertat pentru greşeala comisă-n timpul călătoriei.

Zdorab privi în altă parte.

— Nu poţi să-l iei cu tine? întrebă Rasa.

— Aş vrea, şopti Shedemei. Dar Sufletul Suprem zice nu, pentru moment.

— Atunci comunică-i lucrul ăsta. Spune-i că nu acum, o sfătui Rasa. El crede că-i pentru totdeauna.

Din colţ, Zdorab vorbi din nou, plângând:

— Shedemei, nu ştii că te iubesc? Nu ştii că nu vreau să trăiesc fără tine?

Şi în ochii lui Shedemei se iviră lacrimi. Ea îi şopti Rasei:

— N-am crezut niciodată că el o să…

— Te iubească? întrebă Rasa. Tu nu crezi c-o să te iubească cineva, dar noi da. Lasă-l să vină cu tine, Shedemei. Sufletul Suprem nu le ştie pe toate. E doar un computer, până la urmă.

Shedemei încuviinţă grav din cap, fiind perfect conştientă că Rasa nu credea o clipă că Sufletul Suprem nu-i altceva decât o maşinărie.

— Zdorab, rosti Shedemei, vrei să iei micul vehicul ca s-o duci pe doamna Rasa şi bagajele cele mai grele sus, în canion? Apoi să-i iei pe Issib, cu scaunul lui, şi pe doamna Rasa din nou şi să-i aduci în noul loc în care Nafarii o să-şi întemeieze colonia?

— Da, spuse Zdorab.

— Apoi, când Nafai o să-ţi spună că nu mai are nevoie de micul vehicul, o să fii atât de amabil să mi-l aduci aici, la

navă, ca să ne putem înălţa pe orbită?

El zâmbi. O îmbrăţişă.

— Ştii că mantia o să-mi susţină sistemul vital, rosti ea. Mai mult decât e natural. Şi intenţionez, de asemenea, să petrec mult timp în stare de hibernare, ca să am răgazul să studiez mai multe generaţii de viaţă şi să colectez o mai mare cantitate de date.

— Nu mă deranjează c-o să mor înaintea ta, zise Zdorab. De fapt, chiar prefer să se-ntâmple aşa.

— O să fie tot timpul de muncă, spuse Shedemei.

— Prin urmare, cu atât mai mult o s-ai nevoie de-un secretar şi de un bibliotecar.

— Iar salariul e mic, zise ea.

— Am fost deja plătit, îi replică el.

Când se lăsă întunericul, soldaţii săpători de la uşa lui Volemak adormiră. Nafai ieşi aproape imediat şi începu să meargă din casă-n casă, vorbindu-le cu glas scăzut sprijinitorilor lui loiali, spunându-le să se adune la marginea pădurii. Ei nu păstrară tăcerea, chiar dacă încercau; nu era chip să-i împiedice pe copii să vorbească, sau, câteodată, să plângă ori să se lamenteze. Dar nu se dădu alarma.

Chveya stătea lângă Nafai, privind conexiunile care încă-l mai legau de oamenii pe care-i lăsa în urmă.

— Dacă dorm, rosti Chveya, nu-nseamnă asta că Sufletul Suprem nu vrea ca ei să meargă cu tine?

— De data asta nu contează ce vrea Sufletul Suprem, replică Nafai. Ii iau pe toţi cei care vor să meargă cu mine.

Chveya încuviinţă din cap.

— Ei, în cazul ăsta, trebuie să-ţi spun că mai trebuie s-o iei şi pe Eiadh şi pe trei dintre copiii ei.

Nafai încuviinţă.

— Dar nu trebuie să vorbesc cu ea, rosti el. Vezi? Vine.

Şi era adevărat. Venea însoţită de tinerii bărbaţi Yistina şi Peremenya, precum şi de tânăra femeie Zhivoya, cea care fusese răpită în urmă cu douăzeci de ani. Yistina şi Peremenya erau împreună cu soţiile lor, dar soţul Zhivoyei,

Muzhestvo, nu venise.

— Doarme, şi nu pot să-l trezesc, explică ea cu lacrimi în ochi.

— Poţi să rămâi cu el, spuse Nafai. N-o să te-nvinovăţească nimeni pentru asta.

Ea negă dând din cap.

— Ştiu ce-i cu el, zise ea. N-am ştiut, atunci când m-am măritat cu el, dar acum ştiu. E unul de-al lor. În adâncul inimii lui, e unul de-al lor. Îşi puse mâinile pe pântec: Dar copilul e-al meu.

Eiadh îl atinse pe Nafai pe mână.

— Nu eşti obligat să ne iei, Nafai. Ştiu la ce pericol te expui. El n-o să ne ierte niciodată pentru lucrul ăsta. O să creadă că tu şi cu mine…

— O să creadă că tu şi cu mine am făcut ce-a făcut el deja cu Kokor, cu Sevet şi, probabil, cu Doi. Nafai dădu din cap. Dar tu şi cu mine ştim că n-am făcut aşa ceva şi nici n-o să facem vreodată.

Eiadh zâmbi slab la auzul felului delicat în care Nafai îi dădea de înţeles că ea venea în calitate de concetăţean, nu de iubită.

— Înseamnă că ne-am strâns cu toţii, rosti Chveya.

—Nu, nu sunt toţi, spuse Nafai. Trebuie să-mi invit surorile.

— Se culcă cu *el,* tată, replică Chveya. Ca să nu mai zic că nu-s tocmai persoanele cele mai de-ncredere din lume.

— Ii luăm doar pe cei puternici şi virtuoşi? întrebă el. Soţii lor au murit şi, aşa cum ai zis, morala n-a reprezentat punctul lor forte. Dar sunt surorile mele.

Se îndepărtă, în direcţia satului.

Era un loc fantomatic, cu uşile larg deschise, oamenii plecaţi sau, în doar câteva case, cufundaţi într-un somn adânc. Dar când Nafai ajunse la casa lui Sevet, ea stătea în pragul uşii, arătând somnoroasă şi surprinsă.

— Am avut un vis, rosti ea când Nafai se apropie. Nu-mi aduc aminte nimic din el, dar m-am trezit şi-ai apărut tu.

— Noi plecăm, rosti Nafai. Înainte ca Elemak s-aibă ocazia să mă omoare, plecăm, toţi cei care nu vor să trăiască sub conducerea lui. Ii luăm pe toţi îngerii cu noi şi mergem într-un loc nou, departe.

— O să te urmărească şi-o să te omoare, dac-o să poată, spuse Sevet. Nu ştii câtă ură zace-n el.

— Ba ştiu, spuse Nafai. Vrei să vii cu mine?

Ea începu să plângă.

— Chiar vrei să mă iei, după tot ceea ce-am făcut?

— Ai vrea cu-adevărat să vii? Ai vrea cu-adevărat să fii de partea mea acum?

— Mi-e tare frică de el, rosti ea. Iar fetele mele Vasnaminanya şi Umya cred că, fără el, soarele nu mai răsare şi apune.

— Dar Panimanya e cu noi, zise Nafai.

— Şi eu la fel, spuse Sevet.

Se duseră la uşa lui Kokor. Era deschisă, dar ea nu se afla-n prag, aşa cum se întâmplase cu Sevet. Păşiră înăuntru, în tăcere, şi descoperiră că nu era singură în pat. Lângă ea era întins Mebbekew, gol şi transpirat în căldura umedă a nopţii. Dar dormea, în timp ce ochii lui Kokor erau deja larg deschişi când se apropiară.

Nu rostiră niciun cuvânt, de teamă să nu se trezească Mebbekew. Nafai dădu din cap către ea, îi făcu semn, apoi ieşi afară împreună cu Sevet. Aşteptară la câţiva paşi de casă. În scurt timp veni şi ea, încă aranjându-şi hainele.

— Plecaţi, rosti ea încetişor. Am avut un vis în legătură cu asta.

— Vrei să vii cu noi?

Kokor se uită la Sevet, făcând ochii mari.

— Cu noi?

— Poţi să stai cu el, Kokor, dacă vrei, rosti Sevet. Cred că te iubeşte cu-adevărat.

— El nu iubeşte pe nimeni, replică Kokor.

— Nu mă refeream la Meb, spuse Sevet.

— Ştiu, răspunse Kokor. Dar nu pot să vin la voi, dacă

vreau?

— Nu mai există posibilitate de-ntoarcere, rosti Nafai. Iar în noul nostru oraş o să respectăm legea.

Ele înţeleseră ce anume le spunea el.

— Cred că ne-am cam făcut plinul, spuse Sevet.

Kokor îşi dădu ochii peste cap.

— Eu n-o să-mi fac niciodată plinul, zise ea. Dar ştiu că n-o să fie ca-n Basilica. O să mă descurc.

— Eşti sigură că n-ai fi mai fericită dac-ai rămâne? întrebă Nafai.

— Nu vrei să venim cu tine? întrebă Kokor.

— Bineînţeles că vreau, răspunse el.

— Ai puţină-ncredere-n noi, Nafai, spuse Kokor. Ştim să facem diferenţa dintre tine şi Elemak. Putem face deosebirea între oţel şi tinichea ieftină.

— Atunci hai să mergem, zise Nafai. În noaptea asta ne-aşteaptă o lungă călătorie.

Oykib conducea deja lunga procesiune pe poteca din pădure, astfel încât doar câţiva mai erau acolo atunci când ajunse Nafai, printre ei Rasa şi Zdorab, în micul vehicul spaţial. Era şi Shedemei.

— Închide ermetic nava, spuse Nafai. N-au cum să pătrundă înăuntru dacă nu-i laşi.

— Ştiu, răspunse ea. Nava e-n siguranţă.

— Nu-ncerca să faci acte de eroism, spuse Nafai. O să reuşim.

— Nu-i suficient să ai doar un avans de-o noapte, rosti Shedemei.

Nafai clătină din cap, intenţionând clar să mai aducă argumente. Dar ea întinse o mână şi-i atinse buzele, spre a-l face să tacă.

— Nyef, dragul meu prieten, acum eu sunt comandantul de navă. Tu du-te şi-ţi condu colonia-n sălbăticie. Eu o să am grijă de navă şi-o să hotărăsc cum trebuie folosite puterile mantiei.

Shedemei îi îmbrăţişă pe Rasa şi pe Zdorab, apoi le făcu

semn cu mâna în timp ce micul vehicul spaţial se înălţa către cer, luându-şi zborul pe deasupra vârfurilor copacilor, depăşindu-i pe toţi ceilalţi călători care înaintau cu greu de-a lungul drumului. Apoi îl îmbrăţişă pe Nafai şi se întoarse la nava spaţială.

Nafai fu ultimul care porni la drum. Crezu că-i singur, când, deodată, se trezi înconjurat de vreo zece săpători. Primul lui gând fu că Păstrătorul nu reuşise, că deşi Sufletul Suprem era capabil să-i ţină adormiţi pe duşmanii lui umani, săpătorii reuşiseră să se trezească. În felul ăsta o să mor, îşi spuse el.

Apoi văzu că nu erau înarmaţi, iar jumătate dintre ei erau femei.

— Ia-ne cu tine, spuse unul dintre ei în limbajul săpătorilor.

Nafai nu vorbea cursiv această limbă, precum Oykib, dar îi putu înţelege.

— Şi să trăiţi printre îngeri? întrebă el. Niciodată n-o să aibă încredere-n voi.

— Mai degrab-am fi servitorii… îngerilor, rosti femeia care vorbea în numele tuturor.

Nafai observă că ea nu spusese *carnea-cerului,* ci-şi forţase buzele şi limba să pronunţe straniile sunete ale cuvântului prin care îngerii se desemnau pe ei înşişi. Femeia continuă:

— Fusum e cel mai înfiorător dintre zei.

Nafai încuviinţă.

— O să vă fie greu printre îngeri, rosti el, dar aveţi protecţia mea şi-o să am încredere-n voi, dacă nu cumva o să mă determinaţi să nu mai am. Juraţi cu toţii să-mi daţi ascultare şi să nu faceţi rău poporului meu, fiinţe umane sau îngeri?

Depuseră jurământul, aşa că-i lăsă să-l urmeze. Se iscă consternare în rândul îngerilor, dar asigurările lui Nafai şi implorările lor umile reuşiră să aducă, în silă, acceptarea îngerilor. Era încă întuneric când părăsiră satul pustiu al

îngerilor şi porniră către un ţinut nou, ca să întemeieze un oraş nou, de un fel nou.

Când, după multe zile de călătorie, ajunseră în locul pe care Nafai îl alesese cu mulţi ani în urmă, ştiind c-o să vină o astfel de zi, pTo şi Poto organizară o mică ceremonie.

— Locul trebuie s-aibă un nume, spuseră ei. Şi pentru că nouă o să ni se spună întotdeauna Nafari – cuvântul pronunţat de buzele lor semăna mai mult cu Dapati, dar fură înţeleşi – credem că locul acesta trebuie numit „pământul lui Nafai“ – Dapai – iar tu eşti cel pe care-l alegem ca să ne conducă pe toţi.

Glasurile răsunară atât de puternic, aprobând, încât Nafai nu putu decât să zâmbească şi să spună:

— Nu-i laudă mai mare pentru cineva decât ca prietenii săi să-şi numească locul căminului cu numele lui.

Dar, în ciuda cuvintelor sale modeste, ştiau cu toţii ce anume însemna asta. Nafai era regele lor. Regele războiului. Iar ei vor muri bucuroşi pentru el.

16

COMANDANT DE NAVĂ SPAŢIALĂ

Shedemei auzea ce anume îi spunea Issib prin intermediul Catalogului.

— Sunt zorii zilei şi suntem la o distanţă apreciabilă de sat, dar înaintăm cu greutate, Shedya, iar o armată de săpători poate să ne ajungă până-n prânz.

La care Shedemei replică:

— N-o să fie nicio armată azi sau mâine.

— Nu uita, Shedya, răspunse Issib. Tu eşti singura care ne poate proteja. Nu face pe nobila. Nu fi nepărtinitoare. Caută s-ai câştig de cauză.

— Bun sfat, Issya. Hai să m-apuc să-l urmez.

În ciuda încrederii pe care o manifesta, Shedemei şovăia să părăsească adăpostul navei spaţiale, să vadă cum uşa se închide etanş în urma ei. Purtatul mantiei îi conferea un sentiment de conexiune şi apropiere cu fiecare parte a navei, dar în realitate nu se simţise foarte diferit nici înainte. Nava reprezenta locul în care erau instrumentele, munca, biblioteca ei, ea însăşi. Păşind în sat – resturile satului, cu casele în majoritate părăsite –, ea devenea altcineva. Probabil că lui Nafai îi plăcea la nebunie lucrul ăsta, îşi zise Shedemei, senzaţia asta de putere, de control. Dar mie nu. Nu mă interesează să descopăr câtă energie poate fi canalizată prin trupul meu. Nu intenţionez să aflu cât de puternic trebuie să fie fulgerul cu care dobor pe cineva, fără a-l omorî.

Ca să fim sinceri, nici lui Nafai nu-i plăcea. Dar, cât de bun la suflet o fi fiind, e bărbat, iar bărbaţii s-ar părea că se

bucură obscen de mult atunci când sunt puternici, atunci când câştigă. Shedemei, pe de altă parte, pur şi simplu dorea să *ştie.* Dar poate că nu era problema diferenţei dintre femei şi bărbaţi. Poate că pur şi simplu legăturile lui Shedemei cu ceilalţi nu erau foarte puternice, în comparaţie cu dragostea ei pentru muncă, devotamentul ei pentru înţelegerea felului în care lucrează viaţa. Oare chestia asta-i ceva diferit, în realitate? se întreba ea. Nafai şi Elemak se născuseră pentru a conduce oameni şi erau hotărâţi să câştige, unul în faţa celuilalt. Dar şi eu simt că m-am născut ca să conduc, nu bărbaţi ori femei, ci organisme, coduri genetice, sisteme biologice, ecologii. Şi, asemenea lui Nafai şi Elemak, *o să-mi* găsesc calea.

Astăzi, problema n-o s-o constituie Elemak, de fapt. Ci săpătorii. Shedemei i-ar putea opri cu uşurinţă pe Elemak şi pe cei câţiva susţinători umani ai săi. Dar nu exista nicio posibilitate de a-i descoperi şi de a-i bloca pe toţi soldaţii lui Fusum, iar ei erau cei care vor face măcel, dac-o să-i ajungă pe Nafari în timp ce călătoreau, fiind împovăraţi de copii şi bebeluşi, de provizii, cârduri şi turme.

Prin urmare, indiferent ce-ar fi făcut Shedemei, ar fi trebuit să-i convingă pe săpători să aştepte; dacă săpătorii nu plecau, şi Elemak trebuia să aştepte.

Astfel mergea Shedemei prin sat, fără a fi atentă la strigăte, în timp ce Elemak, Mebbekew şi Protchnu scotoceau locuinţele, le jefuiau, mai bine zis, vorbindu-şi unul altuia despre trădare, despre cei care plecaseră. Mebbekew o văzu şi o strigă, apoi plecă urlând către Elemak, strigându-i că Shedemei a rămas, Shedemei nu putea să părăsească nava.

— Avem laboratoarele! Avem computerele! Îl avem pe Sufletul Suprem!

O să fie timp berechet, ulterior, să fie trezit la realitate din această amăgire.

Ea înaintă către locul în care gardienii săpători discutau îngroziţi, întrebându-se ce-o să se-ntâmple când o să afle

Fusum că ei dormiseră, cumva, toată noaptea, fără să vadă nimic, fără s-audă nimic, în timp ce majoritatea fiinţelor umane îşi luaseră tălpăşiţa.

— Fusum o să vă ucidă, rosti ea, poticnit, în limbajul săpătorilor.

Ei îi răspunseră în grai uman, lucru pentru care le fu recunoscătoare.

— Ce putem să facem? Ce s-a-ntâmplat cu noi? Ne-a otrăvit!

— A fost Păstrătorul Pământului, spuse ea. El v-a respins, pentru că peste voi domneşte un criminal. Aţi ales un criminal spre a vă fi rege de sânge şi rege al războiului. Apoi, cu oarecare efort, îşi făcu pielea să strălucească. Credeţi c-a trecut neobservat felul în care Fusum l-a profanat pe Zeul Neatins?

Nu-i plăcea să facă acest lucru. Fusese nevoie de multe strădanii ca să-i elibereze de superstiţii, iar ea acum reaprindea toate vechile lor temeri şi credinţe. Dar cum altminteri îi putea controla, având în vedere puţinele puteri pe care le deţinea?

Ei se culcaseră pe spate în faţa ei, oferindu-şi zona vintrelor, într-un gest de supunere.

— Nu vreau trupurile voastre dezvelite, rosti ea. Staţi drepţi, ca nişte bărbaţi, măcar de data asta. Dacă v-aţi fi purtat ca nişte bărbaţi înainte, Păstrătorul Pământului n-ar fi acum atât de supărat pe voi.

— Ce-ar trebui să facem, mărito?

— Aduceţi-mi-l pe prietenul-asasin, pe mincinosul care l-a ucis pe Nen la vânătoare.

Fu aidoma unui curent electric care le străbătea trupurile.

— Deci n-a fost pantera! Nu pantera! rostiră ei.

— A fost o panteră, zise Shedemei, dar pantera a ucis un bărbat care fusese doborât la pământ de o lovitură a prietenului său.

În timp ce rostea aceste vorbe, ea se întrebă dacă era

adevărat, iar dacă era, cum de ştia ea acest lucru.

(Şi eu mă întreb.)

Glasul Sufletului Suprem era limpede şi puternic în mintea ei.

Ar putea fi adevărat? întrebă ea.

(Veghez asupra fiinţelor umane. Sunteţi singurii care au fost transformaţi pentru a avea capacitatea de a mă auzi şi de a-mi da posibilitatea de a vă atinge mintea.)

Dar am lansat doisprezece sateliţi pe orbită, zise ea. Trebuie să fii capabil să vezi, chiar dacă nu le-auzi gândurile.

(N-am fost programat să supraveghez animale.)

Furioasă, Shedemei replică:

Ei bine, te programez eu *acum* să-i tratezi pe săpători şi pe îngeri ca şi cum ar fi, şi ei, fiinţe umane.

(Ei nu sunt fiinţe umane, aşa încât nu îi pot considera astfel.)

În cazul ăsta, fă aşa, spuse Shedemei în tăcere. Adu-ţi aminte că din cauza faptului că fiinţele umane trebuie să trăiască acum printre săpători şi îngeri, siguranţa şi supravieţuirea noastră depind de felul în care observi ce anume fac aceste fiinţe înzestrate cu raţiune. Trebuie să ştii în permanenţă.

(Nu am resursele pe care le aveam pe Harmony. Nu am puterea, memoria, viteza sau viziunea spre a-i supraveghea pe toţi.)

Fă tot ce se poate.

(Iar când mă setezi să rezolv probleme matematice sau să fac cercetări şi comparaţii, cu greu mai pot să supraveghez totul.)

Fă tot ce se poate, în cadrul limitelor tale, în cadrul unui set rezonabil de priorităţi.

(O să avem o lungă discuţie despre priorităţi, în scurtă vreme.)

Nu te preface că eşti neputincios. Ştiu ce eşti, *cine* eşti şi n-ai nevoie de mine ca să-ţi explic diverse lucruri. Fă tot

ce se poate şi ajută-mă să-l înţeleg pe Elemak.

(Nu-l ucide.)

Shedemei aproape că rosti: „Nici nu intenţionam.“ Dar apoi realiză că în străfundurile minţii exact asta plănuia. Fusum şi Elemak, ambii morţi şi, prin urmare, Nafai în siguranţă.

De ce să nu-l ucid? întrebă ea.

(Săpătorii trebuie înfrânaţi. Oykib le explică acum acest lucru lui Nafai şi lui Issib. Dacă nu sunt struniţi de un conducător puternic, vor deveni violenţi, măcelărind îngeri şi fiinţe umane, deopotrivă. După atâta abstinenţă, furia şi setea de sânge din ei sunt puternice. Fusum nu îi provoca să dorească cu ardoare războiul, el folosea această sete spre a rămâne la putere. Călărea pantera, dar nu o controla, iar acum ai eliberat fiara.)

încă nu i-am făcut nimic.

(În tot oraşul, săpătorii s-au revoltat, pentru că circulă povestea despre felul în care tu, femeia din turn, ai apărut strălucitoare şi mânioasă, condamnându-i pe toţi din cauza trădării lui Fusum.

Cum de ai aflat lucrul ăsta?

(Oykib îl ştie. El aude rugăciunile şi blestemele. Ţi-am zis, nu am ochi pentru a vedea ce fac săpătorii în subterane.)

Prin urmare, Nafai crede c-am nevoie de Elemak pentru a-i ţine-n frâu pe săpători.

(Nafai spune că, în momentul în care ajung în siguranţă în noua lor casă, pot respinge orice atac. Sisteme de apărare naturale, pante periculoase unde săpătorii vor fi expuşi săgeţilor îngerilor – toate acestea vor fi suficiente dacă vor ajunge acolo în siguranţă.)

Nafai a plănuit de multă vreme lucrul ăsta, nu-i aşa? Atunci când mi-a dat mantia, ştia c-o să aibă nevoie de mine să fac asta.

(Bineînţeles. De fapt, a fost ideea mea. Dacă ar fi încercat să facă ceea ce faci tu, Shedemei, probabil că ar fi

trebuit să îl ucidă pe Elemak, pentru că acest lucru ar fi constituit picătura care ar fi revărsat paharul. Dar având tu mantia de comandant, Elemak ar trebui să fie capabil să mai suporte o înfrângere, mai ales pentru că îi conferi o victorie.)

Victorie?

(Asupra singurului său rival serios la putere.)

Îl târâră pe Fusum dintr-o gaură în pământ şi îl întinseră pe spate, cu membrele răsfirate, în faţa ei. El şuiera, urla şi o blestema. Ea îi trimise una dintre cele mai blânde descărcări electrice, iar trupul lui se convulsionă.

— Ţine-ţi gura, rosti ea.

El se conformă.

Ea îi puse să-l ducă în satul uman, unde se aflau acum Elemak şi Protchnu, cu toate celelalte fiinţe umane adunate în spatele lor.

(Mebbekew intenţionează să te trădeze.)

Shedemei i se adresă lui Elemak:

— Spune-i lui Mebbekew să iasă afară şi să vină acolo unde stai, Elya, altminteri o să fiu nevoită să-l fac să servească drept exemplu şi n-o să fie plăcut.

Elemak râse.

— Deci în Shedemei a noastră cea timidă şi liniştită zăcea o regină care aştepta să iasă la iveală. N-a fost nevoie decât de puţintică putere, şi gata, eşti stăpână peste toţi.

În acest răstimp, Mebbekew veni pe furiş din spatele uneia dintre case, apropiindu-se de Elemak.

— Nafai ne-a luat femeile, se plânse Mebbekew.

— Sunt sigură că, dacă-l întrebi, Protchnu o să te-nveţe cum să te uşurezi în ciuda acestei lipse, replică Shedemei.

Protchnu se întunecă la faţă. La fel şi Mebbekew, când pricepu.

— Văd că deja ai preluat controlul asupra săpătorilor, zise Elemak, arătând către Fusum ţinut prizonier.

— Dimpotrivă, replică Shedemei. N-am preluat niciun

control. N-am făcut altceva decât să-l acuz pe-acest bărbat că l-a ucis pe prietenul lui, Nen.

— Nu l-am ucis, rosti Fusum.

— I-a dat cu măciuca-n cap atunci când ştia că pe urmele lor se afla o panteră. Doar când a văzut că Nen e mort s-a năpustit şi a ucis animalul.

— De ce-mi spui mie lucrurile astea?

— Nu eşti tu cel care-a fost ales să-i unească pe oameni şi pe săpători într-un singur popor? întrebă Shedemei. Nu eşti tu cel care o să-ntemeieze naţiunea Elemakilor?

Elemak chicoti.

— Oh, desigur, spuse el. Bineînţeles, comandantul de navă a vrut dintotdeauna ca eu să conduc.

— Comandantul de navă intenţionează să ducă nava asta în spaţiu în ziua-n care micul vehicul spaţial o să se întoarcă cu soţul meu.

— Şi când o să vină această fericită zi?

— Când marea naţiune a Nafarilor o să fie-n siguranţă.

— Atâta vreme cât o să trăiesc n-o să existe o astfel de zi, spuse Elemak.

Oh, da, în mod aproape sigur Nafai ar fi trebuit să-l ucidă.

— Nu-s mari probleme, replică ea. Pentru că tu ştii şi ştiu şi eu c-o să fii în stare să-ţi conduci soldaţii de atât de multe ori până când vor înceta să te mai urmeze, Elemak. O să ştii cât de departe poţi merge, stimula şi convinge. Şi n-o să fie prea departe. Nafai şi oamenii lui o să fie-n siguranţă.

— Câte zile? spuse Elemak.

Înţelesese târgul.

— Cred c-o să ai nevoie de cel puţin opt zile ca să investighezi crimele acestui trădător. O să trebuiască să găseşti martori printre soldaţii lui care să mărturisească public în legătură cu ceilalţi care au fost omorâţi după ce-a murit Emeezem. Justiţia necesită timp.

— Opt zile.

— Sau până se-ntoarce micul vehicul spaţial. O să fii

ocupat cu mutarea satului, ca să nu fie nimeni ucis atunci când decolează nava.

— Văd c-aţi stabilit deja ce trebuie să fac eu.

Protchnu era furios:

— N-o s-accepţi târgul ăsta-mpuţit sper, nu, tată? Şarpele ăla ne-a luat jumate din familie, şi ţie, şi *mie*...

Shedemei îl întrerupse.

— Toţi cei care-au plecat cu Nafai au făcut-o din proprie voinţă.

— Şi trebuie să credem lucrul ăsta? rosti Protchnu. Poate că tata o să fie de-acord cu propunerea ta în schimbul puterii asupra *acestor* – îi arătă pe săpători cu dispreţ –, dar eu o să-i urmăresc, o să-i vânez, iar lancea mea o să-i smulgă inima din piept lui Nafai.

— Şi pe-a mamei tale? întrebă Shedemei. Pentru că singura cale prin care ea o să se-întoarcă la Elemak e dacă moare.

— Deja a murit! strigă Protchnu. N-are suflet!

— Trebuie să-l înţelegi pe băiat, rosti Elemak. E aiurit.

— Pur şi simplu nu-nţelege despre ce-i vorba, replică Shedemei.

Întinse o mână către Protchnu.

— Nu, strigă Elemak.

Dar aerul scânteia deja de putere, iar Protchnu ţopăi în aer, membrele lui contorsionându-se nebuneşte. Apoi căzu la pământ, cuprins de convulsii, începu să scâncească, cu suspine prelungi.

— Adevărul e că eşti o nemernică, şopti Elemak.

— Cred că-i folositor ca toată lumea să vadă că Păstrătorul Pământului nu-şi lasă servitorii fără putere, rosti Shedemei. Acum să vadă toată lumea cum face Elemak dreptate. Cheamă-ţi martorii, consultă-te cu conducătorii poporului săpătorilor, iar când, după aproximativ opt zile, ajungi la un verdict, vom vedea cu toţii dacă eşti potrivit spre a fi numit regele războiului al Elemakilor. Dacă glasul săpătorilor şi cel al fiinţelor umane sunt unite în solicitarea

ca tu să le fii conducător, atunci o să te fac rege al războiului şi o să ai autoritatea de-a conduce poporul ăsta.

Elemak îi zâmbi, pentru că ştia perfect de bine că ea oferea libertatea săpătorilor în schimbul siguranţei lui Nafai. Se aplecă şi-şi ajută fiul să se ridice, tremurând, în picioare.

— Nu uitaţi, însă, spuse Shedemei. Am spus rege al războiului. În rândul acestui popor n-o să mai existe un rege de sânge. M-auziţi cu toţii?

O auziră.

— Ăsta a profanat funcţia, aşa că nu poate fi considerat niciodată demn de ea. De-acum înainte este interzis să se mănânce carne de înger sau de fiinţă omenească. Orice individ care va mânca această carne interzisă se va face la fel de vinovat ca şi cum ar mânca din carnea propriului său copil. Asta este acum legea pentru toţi, în toată lumea! Iar tu îi vei determina pe toţi săpătorii s-o respecte!

— Mulţumesc pentru însărcinare, rosti Elemak încet.

— Cred c-o s-ajungi să realizezi înţelepciunea de a-i deprinde să nu considere fiinţele umane drept o gustare, zise Shedemei, la fel de încet. Dacă poţi să-ţi mănânci duşmanii, Elya, cât timp o să treacă până când ei o s-ajungă la concluzia că şi tu eşti comestibil?

— Deja am înţeles ce vrei să spui, rosti Elemak. Ai terminat?

— Fără săpători care să meargă pe urmele Nafarilor, spuse Shedemei.

— Crezi că n-o să fim în stare să le luăm urma? întrebă Elemak.

— Fără asasini pe drum, spuse ea.

— Am înţeles târgul, replică Elemak. Ştiu c-am fost umilit din nou, de data asta Nafai mi-a luat nevasta şi jumătate din familie, iar tu l-ai doborât la pământ pe fiul meu. Dar pot să mă-mpac cu lucrul ăsta, pentru că mi-ai dat o naţiune. O naţiune de rozătoare urâte, care trăiesc în noroi, dar am avut parte de lucruri şi mai rele când eram cu caravanele pe Harmony, chiar dacă era vorba de fiinţe

umane. Intr-o bună zi, chiar o să *stau* deasupra trupului lui Nafai, Shedemei, indiferent de ceea ce crezi tu. Dar dacă te face să te simţi mai bine, n-o să-l mănânc. Şi nici n-o să las pe altcineva să-l mănânce. Exceptând ciorile şi vulturii.

— Mă bucur să constat că eşti plin de spirit de reconciliere.

El îi zâmbi. Apoi se îndepărtă de ea şi vorbi cu săpătorii care-l ţineau pe Fusum:

— Duceţi-l pe prizonier în casa mea. Apoi începeţi să-i aduceţi pe cei care consideră că ştiu ceva despre crimele săvârşite de individul ăsta. Se uită din nou la Shedemei. Chestia asta o să ocupe prima zi, îmi închipui.

Shedemei îşi luă privirea de la el, uitându-se la Protchnu, ai cărui obraji erau pătaţi de lacrimi.

— Nu trebuia să-mi faci una ca asta. Ai procedat *greşit.*

— Erai un băiat atât de promiţător, răspunse ea cu blândeţe. Dintre toate tragediile pe care le-a provocat războiul ăsta de-o viaţă dintre fraţi, tu eşti cea mai tristă.

El deveni livid.

— O să-l omor, Shedya. O să-i omor pe toţi. Unul câte unul.

— Vrei să spui, cu alte cuvinte, că eşti sigur să tatăl tău n-o să reuşească.

— Vreau să spun c-o să-i omor pe toţi cei care-o să rămână.

— Ştii adevărul, Protchnu. Nu te mai gândi la răzbunare şi-nvaţă să fii conducător. Poporul ăsta are nevoie de-un rege mai mult decât trebuie să se justifice tatăl tău. Tot ce-a făcut el a făcut pentru putere. Acum o are. O să vezi. O să reuşească să treacă peste moţiunile de război, dar o să piardă, pentru că setea lui a fost potolită.

— Nu-l cunoşti pe tata, rosti Protchnu cu mândrie. Şi nici pe mine.

— Nimeni nu-l cunoaşte, spuse Shedemei. Aşa că poate-o să ne surprindeţi pe toţi.

Opt zile mai târziu, Zdorab se întoarse la navă cu micul

vehicul spaţial. Sosi la vreme ca să asiste la executarea lui Fusum pentru crimele lui; i-au tăiat gâtul doi dintre soldaţii săi. Cadavrul lui fu atârnat de o cracă de copac, aşa încât nicio parte din el să nu atingă pământul sfânt. Apoi, Shedemei, cu pielea strălucitoare, apăru în faţă şi îl numi în cadrul unei ceremonii pe Elemak rege al războiului. Poporul îl salută şi-l aclamă, apoi urmăriră cu toţii cum Shedemei şi Zdorab se ridicară cu micul vehiculul spaţial şi intrară în turn prin larga deschidere unde era locul de andocare al navei.

Uşa se închise în urma lor, iar Elemak porni imediat cu două sute de soldaţi, lăsându-l pe Muzhestvo – fiul cel mic al lui Mebbekew, acum un tânăr în vârstă de douăzeci şi trei de ani – să conducă poporul în absenţa lui. Armata lui Elemak era în canion la jumătatea drumului când nava spaţială porni motoarele şi se înălţă către cer.

Deveni un alt punct luminos pe cerul nopţii, executând o continuă mişcare circulară, schimbându-şi din când în când poziţia. Se numea *Basilica,* dar, cu timpul, nimeni nu-şi mai aducea aminte de ce, sau ce anume era, sau că pe vremuri fusese un turn ce străjuia primul sat de fiinţe umane de pe Pământ, după patruzeci de milioane de ani.

Armata lui Elemak merse pe urmele potecii late făcute de migraţia Nafarilor, dar când ajunseră pe culmea stâncoasă care bloca pasajul sudic către întinsa vale, aflată la altitudine, a teritoriului lui Nafai, din cer îi asaltară îngerii, aruncând săgeţi în spinările lor expuse. În acel loc muriră douăzeci de săpători şi fură răniţi alţi patruzeci. Cu greu se întoarseră acasă, iar Elemak îi învăţă să confecţioneze armuri, pentru a putea încerca din nou în anul următor.

Şi se întâmplă la fel, an după an. Dar între inutilele războaie, ambele naţiuni prosperară şi evoluară, şi ambele trimiseră negustori şi învăţători să răspândească noua agricultură, noile modalităţi de a purta războiul, noile mituri, legende şi religii către fiecare oraş de săpători şi sat

de îngeri.

Trecură generaţii, iar fiinţele umane deveniră sute, apoi mii, apoi zeci de mii şi nu exista oraş de săpători care să nu aibă deasupra case omeneşti, nici sat de îngeri unde să nu existe fiinţe umane care să nu se alăture cântului de seară. Termenul care deveni comun pentru fiinţele umane în ambele societăţi era *cei de mijloc,* pentru că se aflau între îngerii din cer şi săpătorii din pământ.

În cer, nava spaţială orbita necontenit. Shedemei şi Zdorab dormeau perioade lungi şi dese, apoi se trezeau şi foloseau micul vehicul spaţial pentru a explora, pentru a colecta specimene, pentru a introduce noi varietăţi, pentru a da formă, forţă şi diversitate grădinilor de pe Pământ. Cu timpul, trupul lui Zdorab se uză, iar Shedemei îl puse să-şi afle odihna pe un câmp de flori aduse de pe Harmony. Apoi, rămasă singură, se trezi mai rar. Totuşi, din când în când, ea făcea vizite, culegea mostre, avea grijă şi observa tăcut cum se înmulţesc fiinţele pe suprafaţa pământului, mereu mai inteligente, mai mânioase, dar întotdeauna aflate în război.

Ce altceva s-ar fi putut întâmpla? Rasa umană era din nou acasă.

CUPRINS